

SCOM

**การถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหาร
ส่วนตำบลห้วยโก๋น จังหวัดน่าน**

นายยงยุทธ สิงห์วัช

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช**

พ.ศ. 2551

**The Impeachment of Local Administrators by the People : A Case Study of the
Huay Gone Sub-district Administrative Organization in Nan Province**

Mr. Yongyut Singthawat

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government**

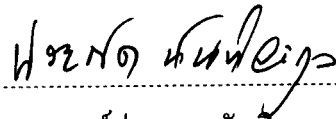
School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2008

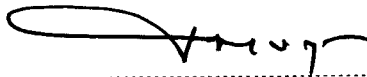
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณี
องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น จังหวัดน่าน
ชื่อและนามสกุล นายขงยุทธ สิงห์ธวัช
แขนงวิชา การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล
2. รองศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ คำสุข

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ปธาน นันทยะกุล)

กรรมการ

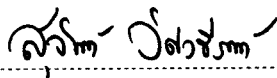
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ คำสุข)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
การเมืองการปกครอง สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

วันที่ 27 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2552

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จาก
รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล ประธานกรรมการที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์
ดร.เสนีย์ คำสุข กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และติดตามการทำวิทยานิพนธ์นี้อย่าง
ใกล้ชิดตลอดมานับตั้งแต่ต้นจนเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ นอกจากนี้ต้องขอขอบพระคุณ
รองศาสตราจารย์ประณต นันทิยะกุล ที่ได้กรุณาได้เป็นประธานการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และ
ได้กรุณาให้คำแนะนำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา
ของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อน
นักศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน
ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

ขงยุทธ สิงห์ธวัช

พฤษภาคม 2552

ชื่อวิทยานิพนธ์ การถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น โดยประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล
ห้วยโก๋น จังหวัดน่าน

ผู้วิจัย นายขงยุทธ สิงห์วัช ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล (2) รองศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ คำสุข
ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษามูลเหตุของการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น โดยประชาชนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (2) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น โดยประชาชน (3) เพื่อศึกษาวิธีดำเนินการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น โดยประชาชน (4) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข ปัญหาของการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น โดยประชาชน

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการศึกษาด้วยวิธีการสำรวจวรรณกรรม การวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ประกอบด้วย ภาคราชการ กลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น รวมจำนวน 14 คน และนำเสนอผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนาจากเอกสารประกอบการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า (1) มูลเหตุสำคัญของการถูกถอดถอน คือ การถูกกล่าวหาในด้านต่างๆ อาทิ ความประพฤติและการปฏิบัติหน้าที่ ความขัดแย้งระหว่างภาคราชการและผู้นำชุมชนท้องถิ่น (2) ปัจจัยความสำเร็จ คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การสนับสนุนของภาคราชการและกลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น วัฒนธรรมการเชื่อผู้นำของประชาชน การประชาสัมพันธ์วิธีการลงคะแนนเสียงให้ประชาชนได้รับทราบ และความถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้มีอำนาจ (3) วิธีดำเนินการมีกระบวนการดำเนินการหลายขั้นตอน ที่สำคัญคือ การยื่นคำร้องขอถอดถอน การลงคะแนนเสียง และการประกาศผลการลงคะแนนเสียง (4) ปัญหา อุปสรรค คือ ปัญหาความรู้ความเข้าใจของประชาชน ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมาย ปัญหาค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และปัญหาของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการ ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาคือ การส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้ประชาชนทราบ การบรรจุวิชาการปกครองท้องถิ่นให้เด็กและเยาวชนได้รับรู้ตั้งแต่เยาว์วัย การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการทำเครื่องหมายลงช่องคะแนนเสียง การกำหนดสัดส่วนการลงคะแนนเสียง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ การหยุดพักการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกถอดถอน และการมอบหมายผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการแทนหัวหน้าพนักงานท้องถิ่น

คำสำคัญ การถอดถอน ผู้บริหารท้องถิ่น ประชาชน

Thesis title: The Impeachment of Local Administrators by the People: A Case Study of the Huay Gone Sub-district Administrative Organization in Nan Province

Researcher: Mr. Yongyuth Singtawatch **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government)

Thesis advisors: (1) Dr. Pathan Suvanamongkol, Associate Professor; (2) Dr. Sence Comsook, Associate Professor; **Academic year:** 2008

Abstract

The objectives of this research were to study the following aspects of the impeachment of local administrators by the people under the Local Council Member or Local Administrator Impeachment Act of 1999: (1) the reasons for impeachment; (2) factors of success; (3) methods of impeachment; and (4) problems and recommended ways to solve them.

This was a qualitative research based on a review of the literature, document research and interviews with 14 individuals involved with the impeachment of the chairman of the Huay Gone Sub-district Administrative Organization, comprising government employees, local leaders, and voters. The results were analyzed descriptively.

The results showed that: (1) the main reasons for the impeachment were that the local administrator was accused of misbehavior and misuse of power, as well as conflicts between government officials and community leaders. (2) the factors of success in the impeachment effort were awareness of news and information, public participation in politics, support from the government and local leaders, the culture of belief in leaders, public relations about the impeachment method, and the correct fulfillment of their duties by people in power. (3) the impeachment process comprised several steps including submission of a complaint, voting, and announcement of the voting results. (4) problems in the impeachment process included lack of knowledge and understanding among the people, problems with the law, the costs involved, and problems with the responsible officials. Recommended ways to solve these problems are to educate the people on their rights and responsibilities and on political participation; to include education on local administration in school curricula; to revise the laws regarding ballot marking, vote proportions, and operational costs; to require administrators facing impeachment to be suspended until the results of the voting are known; and to assign the person in charge of the local administrative organization to be responsible for taking over operations in place of the local head executor.

Keywords: Impeachment, Local administrator, Public

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่องที่วิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	4
ขอบเขตการวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	7
แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมทางการเมือง	18
การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประชาชน	29
แนวคิดเกี่ยวกับการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น โดยประชาชน	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศ	48
ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น	48
ผลการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น	59
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การวิเคราะห์ข้อมูล	62
กรอบแนวคิดการศึกษา	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
มูลเหตุสำคัญของการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน	64
ปัจจัยความสำเร็จในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน	68
วิธีดำเนินการและขั้นตอนการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น โดยประชาชน	75
ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น โดยประชาชน	95
แนวทางแก้ไขปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยโก๋น โดยประชาชน	101
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	106
สรุปการวิจัย	106
อภิปรายผล	116
ข้อเสนอแนะ	121
บรรณานุกรม	124
ภาคผนวก	128
ก รายชื่อบุคคลที่ได้ไปสัมภาษณ์	129
ข แนวคำถามในการศึกษา	131
ค สภาพพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น และภาพประกอบ การเก็บรวบรวมข้อมูล	133
ง คำสั่งต่าง ๆ พระราชบัญญัติฯ ระเบียบฯ และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	149
ประวัติผู้วิจัย	256

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศ	48
ตารางที่ 2.2 ข้อมูลประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น	51
ตารางที่ 2.3 ข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น	51
ตารางที่ 2.4 ข้อมูลระดับการศึกษาของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น	52
ตารางที่ 2.5 ผลการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น	59

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 ขั้นตอนการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่น โดยประชาชน	39
ภาพที่ 2.2 จำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น .	58
ภาพที่ 2.3 ข้อมูลผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในแต่ละหมู่บ้าน	59
ภาพที่ 2.4 ผลการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น	60
ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา	63
ภาพที่ 4.1 บัตรลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น	89

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่องที่วิจัย

รัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ดังที่ได้มีการบัญญัติไว้ใน มาตรา 76 ที่กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบอำนาจรัฐทุกระดับ ซึ่งในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการกำกับดูแลและการตรวจสอบอำนาจรัฐในระดับชาตินั้น ได้มีการบัญญัติเป็นหลักการให้ประชาชนสามารถเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภาลดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงได้ตาม มาตรา 304

สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการกำกับดูแลและการตรวจสอบอำนาจรัฐในระดับท้องถิ่นนั้น ก็ได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติใน มาตรา 286 ที่บัญญัติให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถเข้าชื่อและลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้

เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในการเข้าชื่อและลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ขึ้น โดยมีหลักการสำคัญโดยสรุปคือการกำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อดำเนินการให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เพราะเหตุที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป และเมื่อได้กำหนดการลงคะแนนแล้วในกรณีที่มีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ให้การเข้าชื่อถอดถอนบุคคลนั้นเป็นอันตกไป หากมีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งและมีคะแนนเสียงจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เห็นว่าสมาชิกสภา

ท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปก็ให้บุคคลนั้นพ้นจากตำแหน่ง นับตั้งแต่วันลงคะแนนเสียง

นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ก็ได้ให้ความสำคัญ แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและการปกครองท้องถิ่น ตามมาตรา 87 , 163 , 165 และมาตรา 281 – 290 โดยกำหนดบทบาทบัญญัติไว้หลายประการ อาทิ การส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการออกเสียงประชามติในกิจการสำคัญ การมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในสิทธิมนุษยชนเรื่องการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เป็นต้น

จากการศึกษาและค้นคว้าข้อมูลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการกำกับดูแลและการตรวจสอบอำนาจรัฐในระดับท้องถิ่น เพื่อใช้สิทธิในการเข้าชื่อและลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนับตั้งแต่พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ใช้บังคับจนถึงปี พ.ศ. 2550 นั้น พบว่ามีข้อมูลการเข้าชื่อลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นทั่วประเทศ จำนวน 5 ครั้ง มีเพียงกรณีขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ที่สามารถถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งได้ แต่ในอีก 4 ครั้ง ไม่สามารถที่จะถอดถอนได้เนื่องจากคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิและมาใช้สิทธิไม่ครบองค์ประกอบตามกฎหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ครั้งที่ 1 การถอดถอนประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงงาม อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 5,133 คน มีผู้เข้าชื่อเสนอให้มีการถอดถอน จำนวน 1,618 คน คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2546 ผลปรากฏว่า มีผู้มาใช้สิทธิ จำนวน 2,238 คน ผลการนับคะแนนเห็นด้วย จำนวน 1,983 คน ไม่เห็นด้วย จำนวน 203 คน ผลการถอดถอนไม่สามารถถอดถอนได้เนื่องจากผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด

ครั้งที่ 2 การถอดถอนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอ แกดำ จังหวัดมหาสารคาม ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 2,270 คน มีผู้เข้าชื่อเสนอให้มีการถอดถอน จำนวน 49 คน ซึ่งน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดจึงไม่สามารถถอดถอนได้

ครั้งที่ 3 การถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิม พระเกียรติ จังหวัดน่าน ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 1,949 คน มีผู้เข้าชื่อเสนอให้มีการถอดถอน จำนวน 683 คน ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้กำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนในวันที่ 28 มกราคม 2550 ผลปรากฏว่า มีผู้มาใช้สิทธิ จำนวน 1,333 คน ผลการนับคะแนน เห็นด้วย จำนวน 1,116 คน ไม่เห็นด้วย จำนวน 156 คน ผลการถอดถอนสามารถถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นพ้นจากตำแหน่งได้เนื่องจากผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดและมีผู้ลงคะแนนเสียงเห็นด้วย (ให้มีการถอดถอน) ไม่น้อยกว่าสามในสี่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง

ครั้งที่ 4 การถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแฝก อำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 3,916 คน มีผู้เข้าชื่อเสนอให้มีการถอดถอน จำนวน 947 คน คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนในวันที่ 17 มีนาคม 2550 ผลปรากฏว่า มีผู้มาใช้สิทธิ จำนวน 1,349 คน ผลการนับคะแนน เห็นด้วย จำนวน 1,124 คน ไม่เห็นด้วย จำนวน 180 คน ผลการถอดถอนไม่สามารถถอดถอนได้เนื่องจากผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด

ครั้งที่ 5 การถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหาดสูง อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 1,514 คน มีผู้เข้าชื่อเสนอให้มีการถอดถอน จำนวน 385 คน คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนในวันที่ 18 มีนาคม 2550 ผลปรากฏว่า มีผู้มาใช้สิทธิ จำนวน 535 คน ผลการนับคะแนน เห็นด้วย จำนวน 458 คน ไม่เห็นด้วย จำนวน 63 คน ผลการถอดถอนไม่สามารถถอดถอนได้เนื่องจากผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด

ในการเข้าชื่อและลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายนั้น มีมูลเหตุและปัจจัยอันเป็นนัยสำคัญในการถอดถอนตลอดจนมีวิธีดำเนินการและขั้นตอนซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนและถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด จึงจะสามารถดำเนินการและบังเกิดผลสำเร็จได้ มีบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมากในทุกกระบวนการนับตั้งแต่การเข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด การตรวจสอบคำร้องผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การกำหนดวันลงคะแนน สถานที่ลงคะแนน การแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วยลงคะแนน การนับคะแนน และการประกาศผลการนับคะแนน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนการดำเนินการย่อมจะต้องมีปัญหา อุปสรรค มีการใช้อำนาจหรืออิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสีย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยกรณีประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นได้ใช้สิทธิตามกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยการ

ลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น จนบังเกิดผลในทางปฏิบัติว่ามีมูลเหตุหรือปัจจัยใดบ้างที่ทำให้การถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นประสบผลสำเร็จเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจการเมืองในระดับท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษามูลเหตุของการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น โดยประชาชนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน

2.3 เพื่อศึกษาวิธีดำเนินการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน

2.4 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาของการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน

3. วิธีการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เนื่องจากการศึกษาวิธีนี้เป็นวิธีการศึกษาที่จะให้ข้อมูลในลักษณะที่เรียกว่า “ปรากฏการณ์นิยม” ซึ่งเป็นข้อมูลที่จะบอกให้ทราบถึงมูลเหตุของการถอดถอน โดยประชาชน ปัจจัยความสำเร็จและวิธีการดำเนินการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น โดยวิธีการศึกษามีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การสำรวจวรรณกรรม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ อาทิ จากระายงานการศึกษาวิจัยของนักวิชาการต่าง ๆ ที่ได้ทำการศึกษาไว้แล้ว การศึกษาจากเอกสารวิชาการ การศึกษาจากเอกสารของทางราชการและรายงานสถิติต่าง ๆ ตลอดจนนศึกษากฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเป็นทางการ (formal Interview) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก้น

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากการศึกษานี้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลจึงใช้วิธีพรรณวิเคราะห์จากเอกสารและการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา จะมุ่งเน้นศึกษาถึงมูลเหตุและปัจจัยความสำเร็จของการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น โดยประชาชนและวิธีดำเนินการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น เฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542

4.2 ขอบเขตด้านเวลา จะศึกษาเฉพาะห้วงเวลา ตั้งแต่ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อให้มีการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น จนถึงประกาศผลการลงคะแนนเสียง

4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ จะศึกษาเฉพาะกรณีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

5. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

5.1 วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบแผนหรือระบบของความเชื่อความรู้สึกทัศนคติ ค่านิยมที่บุคคลหรือประชาชนมีต่อระบบการเมืองนั้น ๆ

5.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หมายถึง บทบาทของประชาชนในการกระทำใดๆ เพื่อมีอิทธิพลต่อผลทางการเมืองทั้งต่อต้านหรือสนับสนุน

5.3 การถอดถอน หมายถึง วิธีการในระบอบประชาธิปไตยทางตรงที่ประชาชนได้ใช้สิทธิตามที่กฎหมายกำหนด ในที่นี้หมายถึง การถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

5.4 สมาชิกสภาท้องถิ่น หมายถึง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเมืองพัทยา และสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น ในที่นี้หมายถึง สภาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

5.5 ผู้บริหารท้องถิ่น หมายถึง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเมืองพัทยา และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในที่นี้หมายถึง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

5.6 หน่วยลงคะแนนเสียง หมายถึง ท้องถิ่นที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเสียง ในที่นี้ หมายถึง หน่วยลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

5.7 ที่ลงคะแนนเสียง หมายถึง สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเสียง ในที่นี้ หมายถึง ที่ลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

5.8 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หมายถึง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น นั้น ในที่นี้หมายถึง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

5.9 ประชาชน หมายถึง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 6.1 ทำให้ทราบถึงมูลเหตุของการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน
- 6.2 ทำให้ทราบถึงปัจจัยความสำเร็จในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน
- 6.3 ทำให้ทราบถึงลักษณะ ขั้นตอน และวิธีการตามกฎหมายในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน
- 6.4 ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน
- 6.5 ทำให้ทราบแนวทางการแก้ไขปัญหา รวมทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในบทที่ 2 แบ่งออกเป็น 7 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
- ส่วนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ส่วนที่ 3 การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยประชาชน
- ส่วนที่ 4 แนวคิดการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน
- ส่วนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ส่วนที่ 6 ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเทศไทย
- ส่วนที่ 7 ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น
- ส่วนที่ 8 ผลการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

1.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้มากมาย ซึ่งสามารถสรุปหลักการปกครองท้องถิ่นได้ในสาระสำคัญ ดังนี้ (ชวงส์ ฉายะบุตร 2539, 12)

1.1.1 การปกครองของชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่

1.1.2 หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นก็กลายเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงจะเหมาะสม

1.1.3 หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

(1) หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

(2) สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

1.1.4 มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่นจัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหาร และองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ

1.1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวความคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงาน เพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นนั้นสามารถสรุปได้ดังนี้ (ประหยัด หงษ์ทองคำ 2526, 13)

1.2.1 ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศจะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลักหากเงินงบประมาณจำกัดภารกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้น หากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ก็สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบานี้เป็น การแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ด้วนบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

1.2.2 เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียวย่อมไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

1.2.3 เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นขึ้นจึงจำเป็นต้องให้อำนาจ

หน่วยการปกครองท้องถิ่นในการจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้าง แต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

1.2.4 เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษารอบครอบครัว จากการศึกษาการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

1.3 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

ระบบการปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ประการคือ (อุทัย หิรัญโต 2523, 22)

1.3.1 มีสถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

1.3.2 มีพื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่น มีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ควรมีประชากรประมาณห้าหมื่นคน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่ต้องพิจารณาคด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหาร รายได้ และบุคลากรเป็นต้น

1.3.3 มีการกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

1.3.4 มีองค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยพลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลาง หรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

1.3.5 มีการเลือกตั้งสมาชิกขององค์การหรือคณะผู้บริหาร จะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

1.3.6 มีอิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานของทางราชการ

1.3.7 มีงบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

1.3.8 มีการกำกับดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้ มิได้หมายความว่ามีความมีอิสระเต็มที่ทีเดียวคงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมีฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการกำกับดูแลอยู่

1.4 หน้าที่รับผิดชอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่น

1.4.1 หลักการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดทำบริการสาธารณะเป็นกิจกรรมซึ่งถือได้ว่าเป็นอำนาจหน้าที่หลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกิจกรรมเดียวกันนี้ก็ยังเป็นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของรัฐด้วยเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้จึงต้องแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความชัดเจนและเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่

1) แนวคิดในการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สมคิด เลิศไพฑูรย์ 2547, 34 – 39)

แนวคิดในเรื่องอำนาจหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้อาจแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มด้วยกัน กล่าวคือ

กลุ่มแรก มองว่าอำนาจหน้าที่ทั้งหลายซึ่งรวมถึงการจัดทำบริการสาธารณะให้กับประชาชนในท้องถิ่นนั้น เป็นของรัฐแต่เพียงผู้เดียว อำนาจหน้าที่ที่องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นมีอยู่นั้น ไม่ได้เป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่แต่เดิม หากแต่มีขึ้นเนื่องจากรัฐ ได้มอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปดำเนินการแทนรัฐ ดังนั้น อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีเท่าที่รัฐได้มอบหมายไปเท่านั้น และเมื่อเป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐ รัฐจึงสามารถเข้าแทรกแซงและกำกับดูแลการดำเนินงาน รวมทั้งเรียกคืนอำนาจหน้าที่ที่ได้มอบหมายไปนั้นจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

กลุ่มที่สอง มองว่าอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่น เป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพียงแต่ว่าในขณะนั้นท้องถิ่นยังไม่มีความพร้อมที่จะจัดการได้ รัฐซึ่งมีความพร้อมมากกว่าจึงต้องเข้ามาช่วยเหลือและดำเนินการจัดทำไปก่อน ดังนั้น เมื่อท้องถิ่นมีความพร้อมที่จะดำเนินการจัดทำได้เองแล้ว รัฐจึงควรวางมือจากอำนาจหน้าที่นั้นและลดบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) หลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญของประเทศต่าง ๆ มักกำหนดให้รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่การวินิจฉัยว่าอำนาจหน้าที่ใดควรเป็นของรัฐหรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลับไม่ปรากฏหลักเกณฑ์ที่แน่ชัด การศึกษาเรื่องหลักเกณฑ์การแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ จึงต้องอาศัยพิจารณาจากการกำหนดอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศต่างๆ ซึ่งพอสรุปได้ว่า มีหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งแยก 9 ประการ ดังนี้ (วุฒิสภา ดันไชย 2544, 161- 166)

(1) หลักผลประโยชน์มหาชน (Public Interest) แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะได้แก่

ก ผลประโยชน์มหาชนของรัฐ คือการพิจารณาประโยชน์ ที่ได้จากการบริการสาธารณะนั้นเป็นส่วนได้เสียโดยตรงของพลเมืองกลุ่มใหญ่ที่สุดของรัฐ เป็นเรื่องที่มีลักษณะที่เป็นประโยชน์ของคนทั่วประเทศ มีความสำคัญต่อความเป็นเอกภาพของรัฐ จึงจำเป็น ต้องมีองค์กรส่วนกลางเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ หรือหากรัฐมอบให้ท้องถิ่นดำเนินการ รัฐจะต้องเป็นผู้ควบคุมนโยบายให้ท้องถิ่นดำเนินการ โดยนโยบายนั้นต้องเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของรัฐหรือความเป็นเอกภาพของรัฐ เช่น การป้องกันประเทศ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ และความสัมพันธ์กับต่างประเทศ เป็นต้น

ข ประโยชน์มหาชนท้องถิ่น ได้แก่ ประโยชน์ซึ่งเป็นส่วน ได้เสียโดยตรงของพลเมืองที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น โดยเฉพาะ

(2) *หลักประสิทธิภาพในการจัดการ* เป็นการพิจารณาในเรื่องคุณภาพของการให้บริการสาธารณะที่จัดทำขึ้น กล่าวคือ การจัดทำบริการสาธารณะอย่างหนึ่งควรจะดีก่อนให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากภารกิจในการจัดบริการสาธารณะบางอย่างจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีระดับสูง เป็นกิจการขนาดใหญ่หรือเป็นกิจการที่จำเป็นต้องมีการประสานงานระหว่างองค์กรต่าง ๆ หลายหน่วยงาน แต่ภารกิจในการจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างเป็นกิจการที่ไม่สลับซับซ้อน หรือมีเทคนิคมากนัก จึงต้องมีองค์กรที่เหมาะสมทั้งทางด้านการเงิน บุคลากร และความสามารถด้านอื่น ๆ ที่จะจัดทำบริการสาธารณะให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

(3) *หลักความรับผิดชอบในการจัดบริการ (Accountability)* กิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยชุมชนระดับใด ควรมอบให้หน่วยการปกครองระดับนั้นเป็นเจ้าของและเป็นผู้ดำเนินการ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ สนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในชุมชนได้ดีที่สุด อยู่ภายใต้การควบคุมตรวจสอบของชุมชนนั้น ๆ แต่หากเป็นกิจกรรมที่ต้องสนองตอบความต้องการของหน่วยชุมชนที่สูงขึ้นไป หรือเป็นกิจกรรมที่มุ่งสนองตอบปัญหาความต้องการของผู้คนทั้งประเทศหรือปัญหาของชาติโดยรวมก็ควรมอบให้เป็นหน้าที่ของรัฐบาลระดับที่สูงขึ้นไปตามความเหมาะสม

(4) *หลักความสามารถของท้องถิ่น (Local Capability)* เกิดจากพื้นฐานแนวคิดว่าการดำเนินกิจกรรมสาธารณะทั้งหมดเป็นหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ในระดับล่างสุดเสมอ หน่วยการปกครองท้องถิ่นในระดับสูงขึ้นไปจะเลือกดำเนินกิจกรรมสาธารณะใด ๆ ก็ต่อเมื่อท้องถิ่นระดับล่างไม่มีศักยภาพที่จะดำเนินการได้ หรือหากดำเนินการได้ ก็อาจเกิดปัญหากระทบกับท้องถิ่นอื่น ๆ หรือเป็นผลเสียหายต่อประเทศชาติโดยรวม

(5) *หลักการกำหนดระดับของหน่วยจัดการบริการที่มีความรับผิดชอบสูงสุด (Optimal Accountability)* หน่วยจัดการบริการที่มีความรับผิดชอบสูงสุดในที่นี้ หมายถึง หน่วยจัดการบริการระดับใด ๆ ก็ตามที่มีคุณสมบัติ 2 ประการ ดังต่อไปนี้ ประกอบกันมากที่สุด

ก เป็นหน่วยจัดการบริการระดับล่างสุด มีความใกล้ชิดกับผู้ใช้บริการมากที่สุด ที่มีความสามารถในการวางแผน จัดการผลิต และหารายได้มาใช้จ่ายในการจัดบริการได้อย่างสมบูรณ์

ข เป็นหน่วยจัดการบริการที่มีพื้นที่การให้บริการครอบคลุมประชากรหรือพื้นที่ได้รับประโยชน์ และผลกระทบจากการให้บริการโดยสมบูรณ์ และประชาชนผู้มีส่วนได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการจัดบริการสาธารณะทั้งหมด สามารถเข้าไปมี

ส่วนร่วมในการวางแผนการผลิตและควบคุมตรวจสอบผลการดำเนินงานของหน่วยจัดบริการนั้น ๆ ได้โดยตรงมากที่สุด

(6) หลักการกำหนดขนาดของการจัดบริการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด (*Optimal Efficiency of Scale*) ขนาดของการจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในที่นี้หมายถึงขนาดของชุมชน (จำนวนประชากรในชุมชน) ในระดับใดๆ ก็ตามที่เอื้ออำนวยให้สามารถจัดบริการประเภทนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดหรืออีกนัยหนึ่งเป็นจำนวนประชากรที่เอื้ออำนวยให้มีต้นทุนการจัดการบริการที่ต่ำที่สุดนั่นเอง โดยการกำหนดหน่วยการจัดบริการ โดยคำนึงถึงขนาดของการจัดบริการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดนี้มาจากหลักประสิทธิภาพ (The Principle of Management Efficiency) ในการจัดบริการสาธารณะ ที่ว่าการจัดการสาธารณะใด ๆ ควรต้องประหยัด ถ้าสามารถใช้เงินจำนวนน้อยที่สุดเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ ผู้คนจำนวนมากได้ก็นับว่าเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด

(7) หลักการจำแนกหน่วยกำหนดนโยบายและหน่วยจัดบริการออกจากกัน (*Separation of Policy Units*) เป็นการนำหลักเกณฑ์การกำหนดระดับของหน่วยจัดบริการที่มีความรับผิดชอบสูงสุด (*Optimal Accountability*) และหลักเกณฑ์การกำหนดขนาดของการจัดบริการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด (*Optimal Efficiency of Scale*) มาพิจารณาร่วมกันวิเคราะห์บริการสาธารณะแต่ละประเภทและจัดสรรบริการลงไปในชุมชนระดับต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิดกรณีที่หน่วยจัดบริการที่น่าจะมีความสามารถและมีความรับผิดชอบต่อผู้ได้รับประโยชน์สูงสุดไม่สามารถจัดบริการให้มีต้นทุนต่ำที่สุดหรือมีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากหน่วยจัดบริการหรือหน่วยการปกครองที่ใกล้ชิดกับผู้ใช้บริการมากที่สุดและสามารถหารายได้มาใช้จ่ายในการจัดบริการได้นั้น มักจะมีจำนวนประชากรน้อยเกินไป โดยจำนวนที่จะสามารถจัดบริการให้มีต้นทุนต่ำที่สุดก็อาจเป็นประชากรของหลายๆ ตำบล หรือหลายๆ อำเภอประกอบกัน ซึ่งทางเลือกที่น่าจะเหมาะสม คือ การให้มีหน่วยกำหนดนโยบายและจัดบริการที่มีความรับผิดชอบสูงสุด และให้หน่วยจัดบริการที่มีต้นทุนต่ำที่สุด โดยหน่วยงานทั้งสองอาจเป็นหน่วยงานเดียวกันหรือคนละหน่วยงานก็ได้

(8) หลักการกำหนดอำนาจหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะตามขนาดของกิจการบริการสาธารณะ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

ก บริการสาธารณะที่เป็นกิจการขนาดใหญ่ หมายถึง กิจการที่ต้องใช้เทคโนโลยี เงินทุน และบุคลากรที่มีความสามารถระดับสูง ดังนั้น ผู้จะมีอำนาจตัดสินใจจัดทำกิจการดังกล่าว จึงต้องเป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่มีขีดความสามารถพร้อมที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การศึกษาระดับสูง การคมนาคมทางอากาศ การชลประทานหลวง การขุดเจาะน้ำมันเชื้อเพลิงและทรัพยากรธรรมชาติ การศึกษาวิจัย การวิเคราะห์ประเมินผล เป็นต้น

ข บริการสาธารณะที่เป็นกิจการไม่สลับซับซ้อนหรือมีเทคนิคมากนัก และมักเป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชน ซึ่งหากได้พนักงานท้องถิ่นที่รู้ถึงสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้จัดทำ จึงจะมีประสิทธิภาพมากกว่าให้รัฐซึ่งเป็นผู้วางนโยบายดำเนินการในภาพรวม เป็นผู้จัดทำ นอกจากนี้การจัดทำบริการประเภทนี้ยังเป็นการดำเนินการที่ใช้งบประมาณไม่มากนัก เช่น การจัดให้มีสุสานและฌาปนสถาน การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด การขนส่งสาธารณะในเขตท้องถิ่น การจัดให้มีสถานสินเชื่อท้องถิ่น การดูแลชายหาดในเขตท้องถิ่น การจัดให้มีโคมไฟตามถนนหนทาง เป็นต้น

(9) หลักการแบ่งตามประเภทขององค์กรในการเป็นผู้ให้บริการสาธารณะ

ก บริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจของรัฐ ซึ่งต้องพิจารณาถึงลักษณะสำคัญ 2 ประการ ได้แก่

ก) เป็นภารกิจที่ประชาชนทั้งประเทศมีส่วนได้เสียเหมือนกัน จึงต้องอาศัยองค์กรกลางเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกันทั่วประเทศ

ข) เป็นภารกิจที่รัฐสามารถจัดทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า ซึ่งพอที่จะสรุปเป็นภารกิจขั้นพื้นฐานของรัฐออกเป็น 4 ประเภท คือ

- หน้าที่ด้านการป้องกันประเทศ
- หน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน
- หน้าที่ในการรักษาความมั่นคง หรือเสถียรภาพในทาง

เศรษฐกิจ

- หน้าที่ของรัฐในการเป็นตัวแทนในด้านความสัมพันธ์

ระหว่างประเทศ

ข บริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกิจการที่เกี่ยวกับท้องถิ่น โดยเฉพาะ และเป็นไปเพื่อสนองความต้องการของคนในท้องถิ่น โดยมีลักษณะ คือ

ก) เป็นกิจการที่เป็นไปเพื่อสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้นที่สามารถแยกออก หรือมีลักษณะที่แตกต่างจากท้องถิ่นอื่นได้

ข) เป็นกิจการที่ใกล้ชิดกับคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของคนในท้องถิ่น ดังที่กล่าวไปแล้ว จึงพอจะจำแนกประเภทของบริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจของท้องถิ่นได้เป็น

- เรื่องที่เกี่ยวกับสวัสดิการของท้องถิ่นโดยตรง

- เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมและการอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น

ค) การจัดทำบริการสาธารณะที่รัฐและท้องถิ่นในรูปองค์กรร่วม ในการจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่นนั้น ท้องถิ่นอาจโอนหน้าที่บางอย่างของตนให้แก่องค์กรร่วมดำเนินการได้ เช่น การจัดให้มีสหการ หรือการจัดตั้งบริษัทจำกัดของ ท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นต้น การโอนอำนาจหน้าที่บางอย่างเช่นนี้ ทำให้ท้องถิ่นที่เข้าร่วมนั้นสามารถ ตัดทอนภาระหน้าที่ที่โอนให้แก่องค์กรร่วมรับผิดชอบได้

ง) บริการสาธารณะที่รัฐและท้องถิ่นร่วมกันดูแล เนื่องจากมีบริการสาธารณะบางประเภท เป็นเรื่องที่กระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวมทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยไม่อาจแยกประโยชน์ของมหาชนทั้งสองให้ออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด การจัดทำบริการสาธารณะที่รัฐและท้องถิ่นร่วมกันดูแลนี้อาจแบ่งแยกได้เป็นลำดับชั้นของกิจการ โดยอาศัยหลักเกณฑ์เช่นเดียวกันกับการแบ่งแยกการจัดทำบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับท้องถิ่น โดยอาศัยหลักทั่วไป คือ หลักประโยชน์มหาชนและหลักประสิทธิภาพ ซึ่งบริการเหล่านี้เป็นภารกิจลำดับรองที่ทั้งรัฐและท้องถิ่นต้องแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบดำเนินการ เช่น การจัดการศึกษา ความต้องการบริการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นความต้องการของส่วนรวมของคนทั้งประเทศ โดยกำหนดนโยบายและวางแผนการศึกษาไว้เป็นหลักเกณฑ์ทั่วไป ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการศึกษาขั้นต่อไป และการวัดมาตรฐานทางการศึกษาซึ่งต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งระบบ ในขณะที่เดียวกัน การศึกษาในชั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นความต้องการของคนในท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันไปด้วย เช่น การสร้างโรงเรียน การจัดการศึกษาเสริมที่สอดคล้องกับสภาพของชุมชนในแต่ละท้องถิ่น จึงเป็นหน้าที่ของท้องถิ่นที่จะจัดทำในส่วนนี้ ส่วนการจัดการศึกษาระดับสูงจึงเป็นหน้าที่ของรัฐในการจัดทำ สำหรับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะและฝึกฝนฝีมือ เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่นซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องผลประโยชน์มหาชนท้องถิ่น จึงเป็นหน้าที่ของท้องถิ่นในการดำเนินกิจการ หรือหน้าที่ในการส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมซึ่งรัฐและท้องถิ่นต้องให้การดูแลร่วมกัน

ค ความหลากหลายในการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ในทางปฏิบัติ

แม้จะได้มีการวางหลักเกณฑ์ในเรื่องการแบ่งแยกอำนาจระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในหลายประการด้วยกัน แต่ในทางปฏิบัติเราไม่สามารถนำหลักเกณฑ์เพียงข้อใดข้อหนึ่งมาใช้ได้ ดังจะเห็นได้จากการที่ประเทศต่างๆ มักนำหลักเกณฑ์หลายข้อมาผสมผสานกันและปรับใช้ให้เข้ากับสภาพการปกครองภายในประเทศของตน ด้วยเหตุนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่ได้มีอำนาจหน้าที่เหมือนกันทุกประเทศ องค์กรใด

หากพิจารณาอำนาจหน้าที่ของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทั่วไปจะพบว่าส่วนมากมักมีอำนาจหน้าที่ที่คล้ายคลึงกัน ความแตกต่างจะมีในส่วนที่เป็นรายละเอียดเท่านั้น กล่าวคือ รัฐจะมีอำนาจหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ เช่น มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันประเทศ การทูต การเศรษฐกิจ ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น หรือเป็นกิจการที่ไม่มีความซับซ้อนหรืองบประมาณมากนัก เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า การแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักมีการคำนึงถึงจำนวนของผู้ได้รับผลประโยชน์จากการบริการและศักยภาพขององค์กรที่จะจัดทำประกอบอยู่ด้วยเสมอ

1.5 หลักการกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เมื่อรัฐได้กระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นก็ยังมีหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการแก่ประชาชนและท้องถิ่น ทั้งนี้หลักการที่จะกำหนดว่าหน้าที่ใดควรให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นรับผิดชอบดำเนินการควรคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้ (ประทาน คงฤทธิศึกษากร 2535 : 64-65)

1. การพิจารณาถึงกำลังงบประมาณ เพราะในท้องถิ่นหลายแห่งยังประสบกับปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ไม่สามารถดำเนินงานตามหน้าที่รับผิดชอบที่กว้างขวางเกินกำลังของตนได้

2. การพิจารณาถึงกำลังคน กำลังความสามารถของอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ เพราะกำลังคนและเครื่องมือใช้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินการบริหารท้องถิ่นให้ได้ทั่วถึง

3. หน้าที่รับผิดชอบของท้องถิ่น

หน้าที่รับผิดชอบของท้องถิ่นควรเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากกิจการนั้นเกินกว่าภาระหรือเป็นนโยบายซึ่งรัฐบาลต้องการความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งประเทศก็ไม่ควรมอบให้ท้องถิ่นดำเนินการ เช่น การศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรืองานทะเบียนที่ดิน ที่สาธารณะ เป็นต้น

การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นดำเนินการที่เป็นอยู่ในบางประเทศ มีข้อพิจารณาดังนี้

3.1 เป็นงานที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและงานที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน (*Environmental Service and Convenience of Communal Service*) เช่น พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น โบราณสถานของท้องถิ่น ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรอื่น ๆ นอกจากนั้นในด้านการอำนวยความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ได้แก่ การจัดทำถนน สะพาน คนเดินข้าม สวนสาธารณะ

สวนหย่อม การกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น งานเหล่านี้เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของคนท้องถิ่นที่จะมารับบริการ จึงควรที่จะเป็นหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นดำเนินการ

3.2 งานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันภัย รักษาความปลอดภัย (Protective Service) ได้แก่ งานตำรวจ งานดับเพลิง เป็นต้น

3.3 งานที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคม (Social Welfare Service) งานด้านนี้เป็นงานที่มีความสำคัญสำหรับคนในท้องถิ่นเป็นอันมาก ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นต้องจัดให้มีขึ้น หรือต้องรับผิดชอบร่วมกับรัฐบาลเพื่อแก้ปัญหา เช่น การจัดให้มีหน่วยบริการทางสาธารณสุขในท้องถิ่นเพื่อให้บริการประชาชน การจัดให้มีศูนย์เยาวชน การจัดให้มีสถานสงเคราะห์เด็กและคนชรา คนพิการ รวมทั้งงานที่ให้ความบันเทิงกับประชาชนในชุมชน เช่น การจัดสาธารณะ สำหรับประชาชนหรือการจัดห้องสมุดสำหรับประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้น

3.4 งานที่เกี่ยวข้องกับการพาณิชย์ของท้องถิ่น (The Trading or Commercial Service) งานประเภทนี้ถือเป็นกิจการที่บริการให้ประชาชน ซึ่งหากปล่อยให้เอกชนเข้าดำเนินการ อาจไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงต้องรับมาดำเนินการเอง กิจการเหล่านี้ ได้แก่ การจัดตั้งสถานธนาอนุบาล หรือโรงรับจำนำ การจัดตลาด การจัดบริการเดินรถ เป็นต้น และงานต่าง ๆ นี้เป็นงานที่มีรายได้ โดยสามารถเรียกค่าบริการจากประชาชนได้

ลักษณะการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นรับไปดำเนินการนั้น กระทำได้ใน 2 ลักษณะคือ

ลักษณะที่หนึ่ง บัญญัติไว้ในกฎหมายหรือพระราชบัญญัติอันเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ก็เพื่อต้องการความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือความคล้ายคลึงกัน เช่น การบัญญัติหน้าที่ของเทศบาลในพระราชบัญญัติเทศบาลที่กำหนดให้เทศบาลทุกเทศบาลมีหน้าที่ซึ่งแบ่งออกเป็นหน้าที่บังคับให้กระทำและหน้าที่ให้เลือกกระทำได้

ลักษณะที่สอง บัญญัติไว้ในกฎหมายเป็นการเฉพาะเจาะจง แต่ละหน่วยการปกครองท้องถิ่น ในลักษณะนี้รัฐบาลจะตรากฎหมายหรือพระราชบัญญัติจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่น พร้อมทั้งกำหนดหน้าที่รับผิดชอบขึ้นมาพร้อม ๆ กับกฎหมายนั้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.1 แนวคิดและคำจำกัดความ (ถวิลวดี บุรีกุล 2546 : 57-58)

คำว่า “ประชาธิปไตย” หรือ Democracy ในภาษาอังกฤษมีรากศัพท์มาจากภาษากรีก คือ Demos แปลว่าประชาชน กับ Kratos แปลว่าการปกครอง ซึ่งรวมกันหมายถึง การปกครองโดยประชาชน ดังนั้น หากกล่าวง่าย ๆ ประชาธิปไตยก็คือรูปแบบหนึ่งของการปกครองที่ประชาชนมีอำนาจ แต่เป็นความหมายที่ก่อให้เกิดความสับสนว่าใครคือประชาชน และประชาชนมีส่วนร่วมได้มากแค่ไหนในสถานการณ์ใด มีความสำคัญกับรัฐหรือไม่ เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจหรือไม่มีมาตรการดำเนินการอย่างไรกับผู้ไม่เข้ามามีส่วนร่วม เป็นต้น ดังนั้น นักทฤษฎีทั้งหลายจึงให้คำจำกัดความของคำว่าประชาธิปไตยไปในหลายลักษณะ

สำหรับ Joseph Schumpeter ประชาธิปไตยเป็นเพียงวิธีการทางการเมือง สำหรับการเลือกผู้นำทางการเมือง ประชาชนสามารถเลือกผู้นำของเขาจากผู้ที่มีสิทธิ์เข้ามา ในการเลือกตั้งครั้งต่อไปประชาชนก็สามารถเปลี่ยนผู้นำของเขาได้ กล่าวคือประชาชนสามารถเลือกผู้นำของเขาได้ โดยใช้การเลือกตั้ง

David Held ได้รวมแนวคิดเห็น Liberal และ Marxist เข้าด้วยกัน และให้ความหมายว่าแต่ละบุคคลควรมีเสรีภาพและความเท่าเทียมกันในการกำหนดแนวทางของชีวิตของตนเอง นั่นคือ พวกเขาควรจะมีควมพอใจกับสิทธิที่เท่าเทียมกันในกรอบและโอกาสที่ให้แก่พวกเขา トラบใดที่ไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น

Robert A.Dahl ได้ให้คำจำกัดความว่า ประชาธิปไตยเป็นระบอบการเมืองระบอบหนึ่ง ที่ทางรัฐบาลต้องตอบสนองความชอบของประชาชน ที่ถือว่าเป็นความเท่าเทียมของการเมือง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของประชาธิปไตย ความรับผิดชอบนี้คือ ประชาชนต้องมีโอกาสในการกำหนดความพอใจของเขา นั่นคือต้องประกันว่าประชาชนมีเสรีภาพที่จะรวมตัวกัน มีเสรีภาพในการแสดงออก สิทธิในการลงคะแนน มีแหล่งทางเลือกของข้อมูล มีเสรีภาพ มีการเลือกตั้งที่ยุติธรรม ผู้นำทางการเมืองมีสิทธิในการแข่งขันเพื่อการเลือกตั้ง และมีสถาบันในการดำเนินการตามนโยบายที่มาจากการเลือกตั้งและการแสดงออกของประชาชน ดังนั้นในความคิดของ Dahl ประชาธิปไตยมีหลายมิติ กล่าวคือเป็นเรื่องของ

(1) การแข่งขัน ซึ่งเป็นการแข่งขันระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่ม (โดยเฉพาะพรรคการเมือง)

(2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกผู้นำและนักการเมือง อย่างน้อยโดย การเลือกตั้งที่ยุติธรรมที่ไม่มีการละเว้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

(3) เสรีภาพของประชาชน และเสรีภาพของการเมืองเป็นเสรีภาพในการแสดงออก ประชาสัมพันธ์ทางสื่อ รวมตัวเป็นกลุ่ม เมื่อแน่ใจว่ามีการแข่งขันและมีการมีส่วนร่วมที่ตรงไปตรงมา

ความหมายของประชาธิปไตย อาจสรุปคำจำกัดความของนักคิดหลายคนและให้ความหมายของประชาธิปไตยว่าเป็นระบอบการปกครองที่อำนาจในการปกครองของรัฐบาลมาจากการยินยอมของประชาชนส่วนใหญ่ การยินยอมนี้แสดงออกโดยการดำเนินการให้ประชาชนได้รับและใช้อำนาจ โดยสม่ำเสมอ มีเสรีภาพ มีการเลือกตั้งที่เป็นการแข่งขัน โดยผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ ทุกคนที่มีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการเลือกตั้ง หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย คือ เสรีภาพของประชาชนที่รวมเสรีภาพในการพูด ได้รับข้อมูล สมาคม และมีส่วนร่วมในการแข่งขันทางการเมืองอย่างไรก็ตามคำว่าประชาธิปไตยค่อนข้างเป็นพลวัต เพราะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม และยังมีการอภิปรายกันถึงความหมายที่แท้จริงอยู่อย่างกว้างขวาง กระนั้นหลักการขั้นมูลฐานที่เป็นที่ยอมรับกัน คือ การเชื่อในความเท่าเทียมและคุณค่าของบุคคล เชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้มีเหตุมีผล และสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง

2.2 ความหมายโดยทั่วไปของ “การมีส่วนร่วม” (ถวิลวดี บุรีกุล 2546 : 58-59)

William Erwin ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญเข้ากับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตาม ผลการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

Cohen และ Uphoff กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึงการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การแบ่งปันผลประโยชน์ และตรวจสอบติดตามประเมินผล

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2526: 20) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มการพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อตัวของประชาชน

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528: 5) ได้นิยามความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นการที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยการมีส่วนร่วมต้องยึดหลักองค์ประกอบดังนี้

- (1) มีประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องการพัฒนา
- (2) ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้

ความสามารถแรงงานหรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินทุน วัสดุในกิจกรรมการพัฒนา

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมก็คือกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การร่วมรับรู้ ร่วมคิดริเริ่ม ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมตรวจสอบ โดยใช้พลังความสามารถในด้านต่างๆ ของตนเองร่วมกับความรู้และวิทยาการที่เหมาะสมอย่างสร้างสรรค์ พร้อมไปกับการเป็นผู้รับแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมกันรับผิดชอบในผลกระทบที่ตามมาด้วย อย่างไรก็ตาม ในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชน ระดับที่ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองคือระดับที่ประชาชนมีความสนใจ กระตือรือร้นในเรื่องของการเมือง กล่าวคือเป็นเรื่องของจำนวนประชาชนที่เกี่ยวข้องและจำนวนกิจกรรมที่ปฏิบัติ แต่คำว่ามีส่วนร่วมในทางการเมืองคืออะไรนั้นค่อนข้างซับซ้อนเพราะจะมีคำถามตามมาว่าการเมืองคืออะไร กิจกรรมอะไรบ้างที่จัดเป็นกิจกรรมทางการเมือง

2.3 การมีส่วนร่วมของประชาชน : หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย

หลักการสำคัญประการหนึ่ง ของการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน (People participation) ในการบริหารกิจการของบ้านเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ในระบบของการปกครองระบอบตัวแทน (Representative Government) กล่าวคือ ประชาชนเป็นผู้เลือกตัวแทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ทางค่านิติบัญญัติและด้านบริหาร (สุรสิทธิ์ วัชรขจรและคณะ 2547 : 71)

การมีส่วนร่วมของประชาชน (People participation) จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นทั้งเครื่องมือ (Means) และจุดมุ่งหมายสุดท้าย (End) ในการบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ในฐานะเครื่องมือ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างอิสระ โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกำกับดูแล และตรวจสอบผู้ที่ตนเลือกเข้าไปทำหน้าที่แทน ในขณะที่เดียวกัน จุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนก็คือ การเพิ่มอำนาจ (Empowerment) ให้กับประชาชนในแง่ของการมีทักษะ ความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์ในการรับผิดชอบดูแลท้องถิ่นของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งในกรณีดังกล่าวนี้ก็จะนำไปสู่ชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน (Sustainable Community) ในที่สุด

2.4 ความหมายของการมีส่วนร่วมในทางการเมือง (ถวิลวดี บุรีกุล 2546 : 59-62)

การเมืองเป็นเรื่องของการใช้อำนาจ เป็นเรื่องของความสามารถที่ผู้หนึ่งปฏิบัติเพื่อควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่น ดังนั้น จึงมีข้อสงสัยว่าในสังคมหนึ่งๆ ใครคือผู้มีอำนาจ และใช้อำนาจ ใครเป็นผู้กำหนดนโยบายสำหรับผู้อื่น ในบางสังคมที่มีประชาธิปไตยแบบตัวแทนจะมีผู้ตอบว่าคือผู้ที่ประชาชนเลือกเข้าไปทำหน้าที่แทนตน กล่าวคือประชาชนนั่นเองที่ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการปกครองของสังคมของตนโดยการเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง

Milbrath และ Goel อธิบายว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึงการกระทำของบุคคลเพื่อพยายามมีอิทธิพลหรือสนับสนุนต่อรัฐบาลและระบบการเมือง และยังรวมถึงบทบาทของประชาชนในการกระทำใดๆ เพื่อมีอิทธิพลต่อผลทางการเมือง โดยพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นจะเพิ่มจากความสนใจทางการเมืองไปสู่กิจกรรมทางการเมืองที่ต้องการความสนใจและแรงจูงใจมากขึ้นเป็นลำดับ

Almond และ Verba กล่าวว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมีความแตกต่างกันตามวัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละบุคคล โดยแบ่งวัฒนธรรมทางการเมืองออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

(1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมือง ไม่คิดจะมีส่วนร่วม หรือมีบทบาทในทางการเมือง บุคคลที่มีวัฒนธรรมแบบนี้จะไม่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเลย

(2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไฟร์ฟ้า เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองโดยทั่ว ๆ ไป แต่ไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกกระบวนการทางการเมือง และไม่มีความรู้สึกว่าตนอยู่ในฐานะที่มีความหมาย หรือมีอิทธิพลทางการเมือง

(3) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่เข้าใจระบบการเมือง มีการรับรู้ต่อโครงสร้างทางการเมืองและการบริหาร ตลอดจนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความรู้สึกว่าจะตนเองมีอิทธิพลที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้

Herbert McClosky เห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมที่กระทำโดยสมัครใจ ซึ่งสมาชิกทั้งหลายที่อยู่ในสังคมได้มีส่วนร่วมกระทำร่วมกันในอันที่จะเลือกผู้นำของตน และกำหนดนโยบายของรัฐ การกระทำนั้นอาจจะกระทำโดยตรงหรือทางอ้อมก็ได้ ซึ่งบุคคลที่มีส่วนร่วมในทางการเมืองนั้น ได้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การแสวงหาความรู้ทางการเมือง การอภิปรายหรือพูดคุยเกี่ยวกับการเมือง การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง ฯลฯ เพราะการเข้าร่วมทางการเมือง เป็นตัวกระตุ้นเตือนให้ผู้ปกครองและผู้อยู่ใต้ปกครองได้สำนึกถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตน ทั้งยังเป็นการช่วยขยายขอบข่ายของความรู้ทางด้านการเมืองให้กว้างขวางขึ้นอีกด้วย

Myron Weiner ได้รวบรวมความหมาย ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้มากมาย เช่น

(1) การกระทำทั้งในทางสนับสนุนและการกระทำในเชิงเรียกร้องต่อผู้นำของ

รัฐบาลในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยหรือเผด็จการก็ได้ โดยที่ประชาชนอาจสนับสนุน เพราะไม่มีทางเลือกอื่นก็ได้

(2) ความพยายามที่บรรลุผลในการสร้างผลกระทบต่อการดำเนินการของรัฐบาล หรือการเลือกผู้นำรัฐบาล เช่น การวิพากษ์วิจารณ์การเมือง

(3) การกระทำของพลเมืองที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย

(4) การมีตัวแทน (Representation)

(5) การกระทำของผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองอย่างมาก และการกระทำของผู้ที่สนใจทางการเมืองน้อยด้วย

(6) การกระทำทางการเมืองที่เกิดขึ้นเป็นประจำและครั้งคราวตลอดจนการกระทำที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงด้วย เช่น การเกิดจลาจลจู่ฉก หรือการฆาตกรรมทางการเมือง เป็นต้น

(7) การมีจุดมุ่งหมายที่จะกดดันต่อผู้นำทางการเมือง แต่อาจรวมไปถึง การกระทำที่ต้องการกดดันต่อการดำเนินงานของข้าราชการ ได้ด้วย

(8) การดำเนินการที่มีผลต่อเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

(9) การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นอาจแตกต่างกันไปตามกาลเทศะ ในช่วงเวลาหนึ่งอาจเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ในอีกช่วงหนึ่งก็ไม่อาจนับว่าเป็น หรือในพื้นที่หนึ่งถือว่าการมีส่วนร่วม แต่ในอีกพื้นที่หนึ่งอาจไม่ถือว่าเป็นก็ได้

Nie และ Verba ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าเป็นกิจกรรมที่มุ่งหวังประโยชน์ เป็นเรื่องที่พลเมืองพยายามกดดันรัฐบาลให้กระทำการตามที่พลเมืองผู้นั้นหรือกลุ่มนั้นต้องการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามความเห็นของ Nie และ Verba เน้นเรื่องกิจกรรมของพลเมืองเฉพาะบุคคล รวมทั้งผู้ที่ไม่กระตือรือร้นต่อกฎเกณฑ์ แต่ร่วมผู้ทำงานทางด้านการเมืองโดยอาชีพ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือของพรรคการเมืองและนักหาเสียง โดยต้องการมีอิทธิพลต่อรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นการเลือกเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือการมีส่วนร่วมในการปกครอง

Huntington และ Nelson ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในทางการเมืองว่าเป็นกิจกรรมของประชาชนแต่ละคน ที่มุ่งเพื่อการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล การมีส่วนร่วมหมายถึงเฉพาะการกระทำ ไม่รวมถึงทัศนคติ เป็นการกระทำของผู้มีส่วนร่วมที่เป็นพลเมืองธรรมดา เพราะกิจกรรมทางการเมืองของผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นประชาชนธรรมดานั้น จะมีลักษณะไม่ต่อเนื่อง (Intermittent) ไม่เต็มเวลา (Part time) การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังหมายความเฉพาะการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ไม่ว่าจะกิจกรรมหรือการกระทำนั้นจะสำเร็จผลหรือไม่ก็ตามหรืออาจเป็นไปด้วยความคิดของตนเองหรือถูกผู้อื่นชักจูงให้เข้าร่วมก็ได้

Bullock and Stattybrass กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในทางการเมือง หมายถึง การที่บุคคลจะต้องได้รับผลประโยชน์โดยการตัดสินใจ ซึ่งกระทำโดยสถาบันทางการเมืองและสังคม และจะต้องร่วมในการตัดสินใจด้วย

ธงชัย และ เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ ได้สรุปความหมายจากคำนิยามของนักคิดตะวันตกไว้ในงานวิจัยของทั้งสองว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นเป็นการกระทำ (Action) ที่ปัจเจกชน (Individual) หรือกลุ่มบุคคล (Group) ที่ไม่ว่าจะมีระดับของการจัดองค์การมากน้อยอย่างไร เพื่อมีอิทธิพลต่อการเลือกสรรผู้นำทางการเมืองหรือรัฐบาลทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น และเพื่อมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งให้การสนับสนุนหรือต่อต้าน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นเป็นการปฏิบัติการโดยสมัครใจ ที่ไม่ว่าจะเป็นผลสำเร็จหรือไม่ มีการจัดองค์กรหรือไม่ก็ตาม จะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่อง และใช้วิธีที่ถูกต้องโดยได้รับการยอมรับตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม การกระทำนั้นมุ่งประสงค์ที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายสาธารณะ การบริหารงานนโยบายสาธารณะ และการเลือกผู้นำทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น โดยเน้นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องเป็นการกระทำโดยใจสมัครอย่างไรก็ดี ต้องยอมรับว่า “การเมือง” เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน ในทางการเมืองประชาชนเข้ามามีความสัมพันธ์กับระบบการเมืองในหลายลักษณะ บางคนอาจต้องการเพียงให้ระบบการเมืองยอมรับและเอาใจใส่กับความต้องการของประชาชน แต่หลายคนต้องการให้ระบบรับผิดชอบในการปรับปรุง หรือปรับเปลี่ยนเพื่อสนองตอบความต้องการให้มากยิ่งขึ้น ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีหลากหลายรูปแบบ และหลายระดับ ซึ่งสามารถอธิบายด้วยเหตุผลและปัจจัยหลายๆ ด้านประกอบกัน

2.5 ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ถวิลวดี บุรีกุล 2546 : 62-64)

Roth และ Wilson ได้แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 3 ระดับ คือ

(1) ระดับต่ำ หรือกลุ่มผู้ดู (Onlookers) ซึ่งได้แก่การให้ความสนใจต่อข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การถกเถียงปัญหาทางการเมือง การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การพยายามชักจูงให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับจุดยืนทางการเมืองของตน การเป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์ และการร่วมชุมนุมทางการเมือง

(2) ระดับกลางหรือระดับผู้มีส่วนร่วม (Participants) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในโครงการของชุมชน การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมของกลุ่มผลประโยชน์ การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง และการช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

(3) ระดับสูงหรือระดับนักกิจกรรม (Activists) ได้แก่ การเป็นผู้นำกลุ่ม ผลประโยชน์ การมีตำแหน่งและทำงานเต็มเวลาให้แก่พรรคการเมือง การได้รับเสนอชื่อให้เข้าแข่งขันเพื่อชิงตำแหน่งทางการเมือง และการได้รับตำแหน่งทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งสามระดับนี้ เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเทศประชาธิปไตยตะวันตก ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ Milbrath และ Goel ที่เห็นว่าพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นจะเพิ่มจากความสนใจทางการเมืองไปสู่กิจกรรมทางการเมืองที่ต้องการความสนใจและแรงจูงใจมากขึ้นเป็นลำดับ เช่น จากผู้ที่ไม่สนใจทางการเมืองเลย กลุ่มนี้เรียกว่า apathetic หากคนสนใจการเมืองมากขึ้นจะเป็น ผู้ที่สนใจแบบผู้ดูงนอก คือ ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ติดตามข่าวคราว วิพากษ์วิจารณ์ ไปฟังการหาเสียง ฯลฯ เรียกว่า spectator และหากมีความสนใจมากขึ้นก็จะกลายเป็นกลุ่มที่มีความกระตือรือร้นเข้ามีส่วนร่วมในทุกรูปแบบ เรียกว่าพวก gladiator อย่างไรก็ตามก็ยังมีผู้ให้ความเห็นว่าในระบบการเมืองใหม่ (New Politics) มีรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชอบธรรมมากขึ้น ซึ่ง Hague ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชอบธรรมอีกประเภทหนึ่งของประชาชนในประเทศประชาธิปไตยตะวันตก ได้แก่ การเดินขบวนและการประท้วงในรูปแบบต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะสันติวิธี เช่น การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติและ การต่อสู้เพื่อสิทธิสตรี เป็นต้น Hague ได้แบ่งการเมืองเป็นสามรูปแบบ คือ (1) การเมืองแบบเก่า (Old Politics) ได้แก่ การมีส่วนร่วมแบบประเพณีนิยม (Conformists) ซึ่งได้แก่ การถกเถียงปัญหาการเมือง การร่วมชุมนุมทางการเมือง ฯลฯ แต่ปฏิเสธการประท้วงและการเดินขบวน (2) การเมืองแบบผสม (Mixed Politics) ได้แก่กิจกรรมของพวกปฏิรูป (Reformists) ที่อาจใช้วิธีการแบบประเพณีนิยมและในขณะเดียวกันก็อาจใช้การประท้วงทางกฎหมาย และการปฏิเสธการให้ความร่วมมือ (Boycott) (3) การเมืองใหม่ (New Politics) แบ่งเป็นสองพวกย่อย ๆ คือ นักกิจกรรม (Activists) ซึ่งใช้วิธีการแบบประเพณีนิยมและวิธีการที่มีใจแบบประเพณีนิยม รวมไปถึงการกระทำที่ผิดกฎหมาย เช่น ปิดกั้นการจราจร เป็นต้น

ไชยรัตน์ เจริญสิน โอปาร์ ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่นอกเหนือไปจากช่องทางปกติ เรียกกันว่า “การเมืองแบบใหม่และขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองรูปใหม่” (The new politics and the new social movement) ที่มองขบวนการเคลื่อนไหวและเรียกร้องของประชาชนธรรมดาว่าเป็นการโต้ตอบต่อปัญหาและความขัดแย้งชนิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมที่มีความสลับซับซ้อน มีความหลากหลาย อาทิ ตามเพศ เชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นต้น ความขัดแย้งดังกล่าวนี้มักความสามารถของสถาบันทางสังคมที่มีอยู่ในปัจจุบันจะแก้ไขได้ ทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาในรัฐและสถาบันหรือกลไกของรัฐ จึงลงมือเคลื่อนไหวด้วยตนเองนั่นคือการหันกลับไปสร้าง “ประชาสังคม” (Civil Society) ให้เข้มแข็งขึ้นมานั่นเอง การเคลื่อนไหวเหล่านี้เป็น

การเคลื่อนไหวเรียกร้องของประชาชนธรรมดา เพื่อเรียกร้องสิทธิพื้นฐานของพวกเขาในฐานะที่เป็นมนุษย์ รวมไปถึงสิทธิที่จะไม่เชื่อฟังรัฐด้วย ซึ่งเป็นทางเลือกใหม่หรือทางเลือกที่สามของการเรียกร้อง เป็นสิ่งที่ชอบธรรมและจะมีผลทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางกฎหมายและในทางสังคม

ธีรพล เกษมสุวรรณ ได้อ้างถึงความคิดของ Arthur W. Bromage ในการจำแนกลักษณะการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครอง โดยแยกเป็น

(1) การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voting) เป็นการแสดงออกซึ่งเจตนาของประชาชนต่อวิธีกำหนดนโยบายในการปกครองประเทศ การแสดงเจตจำนงดังกล่าวนี้จึงมีความหมายหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสนใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน

(2) การบังคับหรือชักจูงอย่างไม่เป็นทางการ (Informal method of pressure and persuasion) เช่น การติดตามการปฏิบัติงานของผู้แทนทางสื่อมวลชนและแสดงเจตจำนงในรูปแบบกลุ่มกันเดินขบวน เพื่อหาทางเปลี่ยนแปลงผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งที่ตนเองไม่พอใจ ดังนั้น ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจึงจำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เป็นแรงกดดันอยู่ตลอดเวลาเพื่อผ่อนคลายความรู้สึกของประชาชนให้ใช้วิธีการมีส่วนร่วมอย่างสันติวิธี ได้แก่ การรวมกลุ่มต่อรองหรือการมีพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวกลางในการรับฟังและถ่ายทอดความคิดเห็นของประชาชน

(3) การดำเนินการอย่างเป็นทางการ (Formal actions) ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยการใช้สิทธิที่ได้รับตามรัฐธรรมนูญ เช่น การริเริ่มกฎหมาย (Initiative) การแสดงประชามติ (Referendum) และการเพิกถอนให้ออกจากตำแหน่ง (Recall) ตามแนวคิดข้างต้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจัดว่ามีสองความหมาย คือ (1) การเข้ามีส่วนร่วมของปัจเจกชนในกิจกรรมทางการเมือง (2) อัตราส่วนของประชากรที่ใช้สิทธิในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมนอกจากจะเป็นมิติหนึ่งของการประชาธิปไตยแล้วยังเป็นมิติหนึ่งของธรรมาภิบาลอีกด้วย การวัดระดับการเป็นประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลจึงมักวัดที่ระดับของการมีส่วนร่วมด้วยปัจจัยหนึ่ง แต่ในการศึกษานี้จะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นมิติหนึ่งของการเป็นประชาธิปไตย มีผู้ศึกษาเรื่องการวัดระดับการเป็นประชาธิปไตยมากมายและมีการแบ่งมิติของการวัดกิจกรรมของการมีส่วนร่วมเป็นหลายประเภท โดย Verba, Nie and Kim แบ่งกิจกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็นประเภทต่างๆ อาทิ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การณรงค์ในทางการเมือง การณรงค์เพื่อการเลือกตั้ง การที่ประชาชนติดต่อกับนักการเมืองและกิจกรรมการรวมกลุ่ม เป็นต้น

ลำดับขั้นของการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง อาจแบ่งได้ ดังนี้

- (0) ไม่สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมใดเลย
- (1) แสดงตนเป็นผู้สนใจทางการเมืองเช่นร่วมพูดคุยเรื่องการเมือง
- (2) ไปเลือกตั้ง
- (3) เป็นผู้เปิดประเด็นพูดคุยเรื่องการเมืองเลือกตั้ง ให้ความรู้ผู้อื่น
- (4) พยายามพูดคุยชวนให้ผู้อื่นไปเลือกผู้ที่ตนสนับสนุน
- (5) ร่วมประชาสัมพันธ์เช่นการสวมเสื้อหรือติดสติ๊กเกอร์ที่รถยนต์
- (6) ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้นำทางการเมือง
- (7) บริจาคเงิน/สิ่งของช่วยเหลือพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- (8) ร่วมการประชุม ฟังการหาเสียง แนะนำตัว หรือการประชุมทางการเมือง
- (9) ช่วยรณรงค์หาเสียง
- (10) สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
- (11) ร่วมกิจกรรมของพรรคเช่นเข้าร่วมประชุม
- (12) ดำเนินกิจกรรมหาเงินเข้าพรรคการเมือง
- (13) เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคการเมือง
- (14) ร่วมดำเนินกิจกรรมสาธารณะ และดูแลกิจกรรมของพรรคการเมือง

ผู้เข้าร่วมลำดับ 1-5 จัดเป็นผู้สนใจและมีส่วนร่วม ลำดับ 6-8 เป็นผู้สนใจและมีส่วนร่วมปานกลาง และลำดับ 9-14 สนใจและมีส่วนร่วมมาก แต่ผู้ที่ร่วมกิจกรรมลำดับบนๆ มักจะร่วมกิจกรรมในลำดับต่างๆ ด้วย

อย่างไรก็ตาม รูปแบบของการมีส่วนร่วมดังกล่าวบางรูปแบบยังไม่มีหรือมีน้อยมากในสังคมไทย ทั้งนี้เนื่องจากการมีส่วนร่วมจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละสังคมขึ้นกับขนบธรรมเนียม ประเพณีของประเทศนั้นๆ ด้วย

2.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ถวิลวดี บุรีกุล 2546 : 65-68)

การที่คนเราจะพิจารณาเลือกที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองหรือโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนใคนั้น Creighton สรุปว่าขึ้นอยู่กับปัจจัย อย่างน้อย 6 ประการ กล่าวคือ

- (1) ความใกล้ชิดปัญหา
- (2) ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ
- (3) การเข้าถึงประโยชน์ใช้สอยหรือบริการ
- (4) ประเด็นทางด้านสังคม/สิ่งแวดล้อม

(5) ค่านิยม และ

(6) อำนาจที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย

กล่าวโดยสรุปก็คือ ประชาชนจะเริ่มตื่นเข้ามามีส่วนร่วมก็ต่อเมื่อเขาเห็นว่าตนจะได้รับผลกระทบจากกิจกรรมหรือโครงการนั้นๆ อย่างไรก็ตาม บ่อยครั้งที่ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบอาจมิได้เข้ามามีส่วนร่วมเนื่องจากไม่มีโอกาสในการมีส่วนร่วม Feinland และ Gary พบว่าสิ่งที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมขึ้นได้นั้นจะต้องประกอบด้วย โอกาสในการมีส่วนร่วม เป้าหมายของการมีส่วนร่วมกลุ่ม เป้าหมายในการที่จะเข้ามีส่วนร่วม และวิธีการชักจูง เช่น การเชิญชวนหรือการบังคับ ที่จะส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วม ดังนั้น ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม ก็คือ โอกาส ข้อมูล ความไว้วางใจ และวิธีการจัดการความร่วมมือของผู้ตัดสินใจนั่นเอง

การศึกษาเพื่อเข้าใจถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนนอกจากจะสามารถพิจารณาจากระดับการร่วมกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนแล้ว มีความเชื่อกันว่าสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนระบอบประชาธิปไตย มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

Conway ได้แบ่งตัวแปรหรือแนวคิดที่มีผล มีอิทธิพลหรือมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสหรัฐอเมริกาไว้ดังต่อไปนี้

(1) ลักษณะทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีตัวแปรเพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ เชื้อชาติ ชนกลุ่มน้อย

(2) ปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ ความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยม การได้มาซึ่งแนวคิด (Orientation) ทางการเมือง บุคลิกภาพ และการแปลกแยกและการปรับตัวให้ลงรอยกัน (alienation and conformity)

(3) ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ซึ่งได้แก่วัฒนธรรมทางการเมือง ระบบพรรคการเมือง การเคลื่อนไหวทางการเมือง วาระทางนโยบายและการรณรงค์ทางการเมือง สื่อมวลชน และองค์การ

(4) โครงสร้างทางกฎหมาย ซึ่งรวมการทำบัญชีรายชื่อและกฎหมายเลือกตั้ง กระบวนการในการเลือกตั้ง รวมทั้งโอกาสในรูปแบบอื่นๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ในต่างประเทศ Sherrill and Vogler ได้ศึกษาตัวแปรหรือปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในหัวข้อ “Who Participates” ไว้ โดยใช้ตัวแปรย่อย 12 ตัวแปร และได้ข้อสรุปว่า ตัวแปรทางการเมืองด้านเมืองมีอิทธิพลหรือมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากกว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม หรือจิตวิทยา และปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ การเปิดรับสื่อในการรณรงค์ หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดี ซึ่งสามารถอธิบายความแตกต่างในการมีส่วนร่วมในทาง

การเมือง ได้ถึงร้อยละ 20.5 ตัวแปรที่มีความสำคัญรองลงมาคือ การทราบ การมีความรู้เกี่ยวกับ ข่าวสารทางการเมือง สามารถอธิบายได้ร้อยละ 2.6 และตัวแปรทางสังคมและเศรษฐกิจ มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองหลังจากที่ตัวแปรทางการเมืองได้อธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว ข้อสรุปดังกล่าว แม้ว่าจะไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยอื่นๆ ในประเทศไทยทุกประการ แต่มีความสอดคล้องกันพอสมควร โดยเฉพาะผลการวิจัยของถวิลวดี บุรีกุล (2543) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2543 และพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่

- (1) ข่าวสารและความสนใจทางการเมือง
- (2) ความเข้าใจทางการเมือง
- (3) การเป็นสมาชิก กรรมการ ที่ปรึกษา กลุ่ม
- (4) กิจกรรมเกี่ยวกับการเมือง
- (5) การศึกษา (ระดับอนุปริญญาขึ้นไป)
- (6) ความรู้(เกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา)
- (7) อายุ

โดยที่การได้รับข่าวสารและความสนใจทางการเมือง ความเข้าใจทางการเมือง การเป็นสมาชิก กรรมการและที่ปรึกษากลุ่ม กิจกรรมเกี่ยวกับการเมือง และความรู้เกี่ยวกับวุฒิสภา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งผลการศึกษานี้กล่าวได้ว่า ประชากรที่ได้รับข่าวสาร สนใจ เข้าใจ มีความรู้ และเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมาก จะทำให้มีส่วนร่วมทางการเมืองมากด้วย

จะเห็นได้ว่า ข้อมูลข่าวสารทั้งในแง่ของการส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์นั้นว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นอย่างมาก และการที่ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารมากจนมีความรู้ความเข้าใจในข้อเท็จจริงต่างๆ ทางการเมืองได้ในระดับค่อนข้างสูงแล้ว มักส่งผลเชิงบวกต่อระดับการมีส่วนร่วม วิธีการชักจูงอื่นๆ เช่น การบังคับโดยกฎหมาย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย) หรือการให้รางวัล (ดำรง, 2538) อาจไม่ใช่สิ่งสำคัญเท่ากับการเปิดกว้างในเรื่องการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะได้นำเอาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา สถานภาพสมรส การนับถือศาสนา ภาษาที่ใช้ ที่อยู่อาศัย การเปิดรับสื่อ รวมถึงโลกทัศน์และความเห็นทางการเมือง เพื่อวิเคราะห์ว่าปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และมีอิทธิพลที่เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะใด ยิ่งไปกว่านั้น ภายใต้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญซึ่งมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในทุก

กระบวนการทางการเมืองด้วยแล้ว ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเหล่านี้จะนำไปสู่การหาแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น การทบทวนเกี่ยวกับแนวคิดในเรื่องการมีส่วนร่วมซึ่งถือเป็นกรอบใหญ่ในการปฏิรูประบบการเมืองไปสู่การมี การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ร่วมกับการทบทวนความรู้เกี่ยวกับสถาบันทางการเมืองต่างๆ ซึ่งเป็นกลไกการทำหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญดังที่กล่าวมา

3. การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยประชาชน (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร-ศาสตร์ 2547, 72-76)

การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประชาชน เป็นเรื่องสำคัญ ในฐานะที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Government) เป็นองค์กรที่รัฐจัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย แต่มี ลักษณะที่พิเศษแตกต่างไปจากหน่วยงานของรัฐอื่นๆ ตรงที่ผู้ที่เข้าไปทำหน้าที่บริหารมาจากการ เลือกตั้งของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย

การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยประชาชน จึงมีเป้าหมายเพื่อให้การ ปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และพนักงานส่วนท้องถิ่น เป็นไปตาม หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และสามารถตอบสนองความ ต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาคประชาชน การกำกับดูแลและตรวจสอบการบริหารงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย แม้ว่า ประชาชนจะมอบอำนาจให้ตัวแทนที่ประชาชนเลือกเข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารงานท้องถิ่นแทน แล้วก็ตาม แต่มิได้หมายความว่า ตัวแทนประชาชนดังกล่าวจะบริหารงานอย่างเป็นอิสระโดย ปราศจากการกำกับดูแล และตรวจสอบจากประชาชน

กลุ่มบุคคลที่อยู่ในข่ายที่ต้องถูกกำกับดูแลและตรวจสอบโดยภาคประชาชนได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิก สภาท้องถิ่น และข้าราชการและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกำกับดูแลและตรวจสอบการบริหารในส่วนของผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภา ท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรกระทำทั้งก่อนที่จะเข้าดำรงตำแหน่ง ระหว่างที่ดำรง ตำแหน่ง และภายหลังพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว

3.1 เรื่องที่ประชาชนจะเข้าไปกำกับดูแลและตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะครอบคลุมเรื่องสำคัญ ดังนี้

3.1.1 *การกำกับดูแลและตรวจสอบการตัดสินใจเชิงนโยบายและแผน (Policy & Plan Supervision)* ได้แก่ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมริเริ่ม หรือให้ความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในกระบวนการกำหนดนโยบายและแผนของคณะผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินการของคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปโดยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น โดยผ่านวิธีการเวทีสาธารณะ (Public Meeting) ประชาพิจารณ์ (Public Hearing)

3.1.2 *การกำกับดูแลและตรวจสอบด้านกฎหมาย (Legal Supervision)* ได้แก่ การกำกับดูแล และตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้และมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้โดยประชาชนสามารถเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาท้องถิ่น การขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพิจารณาข้อบัญญัติท้องถิ่น การร่วมเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

3.1.3 *การกำกับดูแลและตรวจสอบด้านการเงิน การคลัง (Financial Supervision)* ได้แก่ การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงานตามกฎหมาย ระเบียบและโปร่งใส ตรวจสอบได้ทั้งจากภายในองค์กรและภายนอกองค์กร โดยประชาชนสามารถรับรู้และขอข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวต้องเปิดเผยให้สาธารณะได้ทราบทั่วกัน รวมถึงการเข้าร่วมในกระบวนการของการตรวจสอบ (Auditing Process) ในฐานะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจรับงาน

3.1.4 *การกำกับดูแลและตรวจสอบด้านการเมือง (Political Supervision)* ได้แก่ การใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือการร้องขอให้องค์กรที่มีหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การขอให้มีการประชาพิจารณ์ หรือการลงประชามติต่อการริเริ่มหรือตัดสินใจของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมถึงการเสนอให้มีการถอดถอนคณะผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น

3.2 การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยประชาชนในต่างประเทศ

3.2.1 *กรณีประเทศอังกฤษ*

ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลและตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลากหลายมิติ ดังนี้

1) *Complains/suggestion Schemes* เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้

ร้องเรียนและหรือให้คำแนะนำต่อคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นในเรื่องต่าง ๆ เช่น การร้องเรียนเกี่ยวกับขยะที่มีได้มีการจัดเก็บตามเวลาที่กำหนด หรือการเสนอแนะให้มีการจัดสร้างสวนสาธารณะในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เป็นต้น

2) *Service Satisfaction Surveys* เป็นการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อบริการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการอยู่ ซึ่งจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับรู้เกี่ยวกับปริมาณ/คุณภาพของบริการที่จัดให้กับประชาชน

3) *Opinion Polls* เป็นการสำรวจความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ที่คณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่นต้องการทราบ เช่น การสำรวจความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดเก็บภาษีเพิ่มเติมเพื่อนำมาสร้างสวนสาธารณะแห่งใหม่ในชุมชน

4) *Interactive Web Site* เป็นการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศทันสมัยมาใช้ในการบริหารงานอันได้แก่ ระบบอินเทอร์เน็ต โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำ Web Site ของตนขึ้น โดยที่คณะผู้บริหาร/ผู้บริหารท้องถิ่นและประชาชนสามารถสื่อสารได้สองทาง (Two Way Communication) หรือมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกันได้ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

5) *Referendum* การลงประชามติในกรณีที่คณะผู้บริหารท้องถิ่น/ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นว่า มีประเด็นสาธารณะที่ต้องให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยก็สามารถนำประเด็นดังกล่าวมาให้ประชาชนในชุมชนลงประชามติได้

6) *Citizen Panel* เป็นการให้กลุ่มประชาชนมาร่วมอภิปรายในประเด็นที่สาธารณชนให้ความสำคัญเพื่อคณะผู้บริหาร/ผู้บริหารท้องถิ่นจะได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มนั้นไปประกอบการตัดสินใจ

7) *Consultation Documents* เป็นการจัดส่งเอกสารไปยังประชาชนเพื่อขอคำปรึกษาหรือความเห็นในเรื่องที่คณะผู้บริหาร/ผู้บริหารเห็นว่า ต้องการรับฟังความเห็นจากประชาชน ซึ่งการส่งเอกสารสอบถามไปก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งนอกเหนือไปจากการจัดประชุมหรือการส่งแบบสำรวจโดยทั่วไป

8) *Public Meeting* เป็นการจัดเวทีสาธารณะที่ประชาชนในชุมชนสามารถมาแสดงความคิดเห็นได้ในเรื่องใดหรือหลาย ๆ เรื่องที่มีผลกระทบต่อสาธารณะ

9) *Citizen Juries* เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการให้ประชาชนมีส่วนในการตัดสินใจในประเด็นที่เกี่ยวกับสาธารณะในลักษณะของคณะลูกขุนที่มาจากกลุ่มคนหลายอาชีพในชุมชนนั้น

10) *Focus Groups* เป็นการจัดประชุมกลุ่มย่อยที่มีความเฉพาะเจาะจง เช่น การจัดประชุมกลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี เป็นต้น เพื่อรับฟังความคิดเห็นเฉพาะกลุ่มนั้น ๆ

11) *Services Users Forums* เป็นการจัดประชุมผู้ใช้บริการด้านต่าง ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจัดให้เพื่อรับฟังปัญหา ข้อร้องเรียน ข้อเสนอแนะจากผู้ใช้บริการ สำหรับประเทศอังกฤษ จะเห็นได้ว่า มาตรการต่างๆ ที่รัฐบาลกลางกำหนด ขึ้นมาให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการกำกับดูแลและตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างกว้างขวางโดยคาดหวังว่า มาตรการทั้งหลายจะช่วยทำให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐานบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (Accountability) และการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.2.2 กรณีประเทศฝรั่งเศส

สำหรับประเทศฝรั่งเศส การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลและตรวจสอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามธรรมชาติมากกว่ากรณีของอังกฤษที่มีการวางกฎระเบียบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตาม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลและตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน 2 ลักษณะกล่าวคือ

ลักษณะที่หนึ่ง เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ของฝรั่งเศสเป็นรูปแบบเทศบาลที่มีขนาดเล็กจำนวนมาก (เทศบาลของฝรั่งเศสมีมากกว่า 30,000 แห่ง) ประชาชนจะมีความรู้จักคุ้นเคยกับคณะผู้บริหาร/ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นส่วนตัวอยู่มาก และมักจะอาศัยช่องทางที่ไม่เป็นทางการในการเสนอความคิดเห็นหรือร้องเรียนต่อคณะผู้บริหาร/ผู้บริหารท้องถิ่น

ลักษณะที่สอง เป็นการอาศัยช่องทางทางกฎหมายโดยเฉพาะการฟ้องร้องต่อศาลปกครองในกรณี que l'on croit que le maire ou le conseil municipal a commis une faute de gestion หรือดำเนินการที่ทำให้ประโยชน์สาธารณะเสียหาย ซึ่งในกรณีนี้ ประเทศไทยก็มีการจัดตั้งศาลปกครองแล้ว เพียงแต่ว่า ความรู้ความเข้าใจของประชาชนคนไทยในเรื่องของศาลปกครองอาจจะยังจำกัดอยู่ในวงแคบ

4. แนวคิดการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน

การปกครองท้องถิ่นเป็นการที่รัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเอง โดยรัฐมอบอำนาจหน้าที่บางอย่างให้ท้องถิ่นได้ดำเนินการเองอย่างเป็นอิสระแต่ความเป็นอิสระจะต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย โดยรัฐวางกลไกในการกำกับดูแลและตรวจสอบการบริหารงานของท้องถิ่นเอาไว้ ทั้งจากราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ตลอดจนประชาชนในพื้นที่ สำหรับการกำกับดูแลและการตรวจสอบโดยประชาชนนั้น การให้สิทธิประชาชนในการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น (Recall) เป็นแนวทางหนึ่งที่เปิด

โอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งอยู่ในพื้นที่ได้กำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมายและประโยชน์ของส่วนรวม โดยประชาชนจะถอดถอนได้เฉพาะตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้งเท่านั้น

4.1 สิทธิการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิให้ประชาชน ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะสามารถถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นของตนเองได้ โดยรัฐธรรมนูญได้กำหนดสิทธิดังกล่าวไว้ในมาตรา 286 ที่กำหนดให้ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียงเห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง การลงคะแนนเสียงต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาลงคะแนนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด

การบัญญัติรับรองสิทธิของรัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้ ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นของตนเองได้ โดยรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายแม่บทที่บัญญัติรับรองสิทธิ และมีกฎหมายรองกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น โดยกฎหมายที่สำคัญที่รับรองอำนาจของประชาชนที่จะใช้ในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ คือพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. กำหนดตัวผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการ
2. กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องจำนวนรายชื่อเพื่อร้องขอให้มีการถอดถอนได้
3. กำหนดหัวข้อ/รายละเอียดในคำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนรายละเอียดข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าผู้สมควรถูกถอดถอนนั้นมีการปฏิบัติหน้าที่หรือมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างใดอย่างหนึ่ง จนเป็นเหตุที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป
4. กำหนดวิธีการ กระบวนการ ขั้นตอนรายละเอียดการดำเนินการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

4.2 เหตุผลของการให้สิทธิประชาชนมีอำนาจถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นออกจากตำแหน่ง (ถวัลย์ วรเทพพิพัฒน์ 2510, 78-81)

รัฐได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่น คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น

โดยตรง แต่เมื่อการเลือกตั้งเสร็จสิ้น จนมีสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว ประชาชนแทบจะหมดความหมาย ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในทางการเมืองอีกเลย ทั้งในด้านการตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหาร การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาท้องถิ่น ในกรณีที่ประชาชนสนใจจะมีส่วนร่วมในทางปฏิบัติ พบว่าไม่มีช่องทางที่จะให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มากนัก หากสถานการณ์เช่นนี้ดำรงอยู่ต่อไปจะไม่เป็นผลดีกับท้องถิ่น ปัญหาที่สำคัญคือการทุจริตคอร์รัปชันของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่น โดยการใช้อำนาจในนามของท้องถิ่นแสวงหาผลประโยชน์ที่มีขอบสำหรับตัวเองและพวกพ้อง จึงเกิดแนวความคิดให้ประชาชนในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบประชาธิปไตยโดยตรง ไม่เพียงแต่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นกระทำผิดต่อกฎหมายเท่านั้น อาจทำผิดต่อศีลธรรมอันดีหรือจารีตประเพณีท้องถิ่น หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ในการดำรงตำแหน่ง ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสามารถเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนโดยการจัดให้มีการลงคะแนนเพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งได้ ซึ่งแนวความคิดดังกล่าว นำมาจากพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2457 มาตรา 14(6) ที่กำหนดว่า ผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งต่อไปนี้ (6) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนร้องขอให้ออกจากตำแหน่ง ดังนั้นจึงเห็นว่ามาตรา 14 (6) ให้สิทธิราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน สามารถเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งออกจากตำแหน่งก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่งได้ โดยแนวความคิดดังกล่าวเกิดจากการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินครั้งใหญ่ในสมัยรัชกาลที่ 5 ทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น โดยให้ราษฎรในหมู่บ้านนั้นๆ เลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งแต่เดิม กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าเมือง หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในปัจจุบัน เหตุผลที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ ต้องการให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปโดยความสะดวกและเป็นเอกภาพ และได้้นำแนวความคิดระบอบประชาธิปไตยมาใช้ โดยให้ราษฎรในท้องถิ่นนั้นๆ มีสิทธิเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ รัชกาลที่ 5 ทรงเห็นว่าราษฎรในท้องถิ่นที่ยอมรับใคร่คิดว่าใครเป็นคนดีสมควรจะเป็นผู้นำหมู่บ้าน ดูแลทุกข์สุขของลูกบ้านได้ถ้ากระทำตัวไม่ดี ลูกบ้านก็จะรวมตัวกันขอให้ออกจากตำแหน่งได้ จากแนวความคิดดังกล่าวส่งผลให้มีการร่างกฎหมายลักษณะปกครองท้องถิ่นที่ รศ. 116 กำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้

ซึ่งต่อมาใน สมัยรัชกาลที่ 6 ได้ยกเลิกกฎหมายดังกล่าว โดยออกเป็นพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2457 และได้แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน กฎหมายฉบับนี้ได้แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 พ.ศ. 2486 โดยยกเลิกการให้สิทธิราษฎรในหมู่บ้านเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และตัดสิทธิของราษฎรในการร้องขอถอดถอนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยทางราชการจะ

แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อต้องการคนมีความรู้เข้ามาเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จากการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ไม่ได้รับการยอมรับจากราชฎาในท้องถิ่น เนื่องจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไม่ได้มาจากการเลือกจากราชฎาในท้องถิ่น ส่งผลให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าว ครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ. 2489 โดยสมาชิกสภาผู้แทนราชฎาได้ร่วมอภิปรายสนับสนุนอย่างท่วมท้น ให้เปลี่ยนแปลงจากการแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นให้สิทธิของราชฎาในหมู่บ้านนั้นๆ เลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่งได้ ตามมาตรา 14(6) หากผู้ใหญ่บ้านที่ถูกถอดถอนเป็นกำนันก็ต้องออกจากตำแหน่งได้ ตามมาตรา 14 (6) หากผู้ใหญ่บ้านที่ถูกถอดถอนเป็นกำนันก็ต้องออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านด้วยตามมาตรา 36 วรรคสอง ดังนั้นจึงถือได้ว่าหลักการของมาตรา 14 (6) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 เป็นต้นกำเนิดของการให้สิทธิประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

4.3 ผลดีของการให้สิทธิประชาชนมีอำนาจถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นออกจากตำแหน่ง
(เดชชาติ วงศ์โกมลเชษฐ์ 2516,153-154)

4.3.1 กระบวนการถอดถอน ทำให้เกิดความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่จำเป็นต้องคอยจนกระทั่งถึงการเลือกตั้งครั้งต่อไป เพื่อกำจัดเจ้าหน้าที่ที่ไร้ความสามารถคดโกง หรือทำให้เกิดความเสียหายแก่องค์กรออกจากตำแหน่งไป โดยกระบวนการถอดถอนสามารถแก้ไขข้อบกพร่องในระบอบการปกครองระบบผู้แทนได้ โดยที่การเคลื่อนไหวของประชาชน และการลงประชามติเป็นเพียงการแก้ไขปรับปรุง แต่กระบวนการถอดถอนเป็นความพยายามที่จะทำให้รัฐมีลักษณะของการเป็นระบบผู้แทนเพิ่มขึ้นในทางที่ควรจะเป็น โดยสรุปแล้วกระบวนการถอดถอนถือว่าผู้แทนเป็นผู้รับใช้ตัวแทน ไม่ใช่เจ้านาย ดังนั้นผู้แทนจะต้องกระทำตามที่ประชาชนต้องการ หากไม่เป็นไปตามนั้นเขาอาจมีสิทธิถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งได้ทุกเวลา

4.3.2 กระบวนการถอดถอนช่วยให้ข้อมูลแก่ประชาชน เกี่ยวกับการพัฒนาบ้านเมืองในช่วงระยะเวลาเลือกตั้ง การดำเนินการที่มีศักยภาพของกระบวนการถอดถอนช่วยสนับสนุนให้ประชาชนรอบรู้ในเหตุการณ์บ้านเมืองที่สำคัญๆ และช่วยให้ประชาชนสามารถที่จะตรวจสอบความประพฤติของเจ้าหน้าที่ที่พวกเขาเลือกตั้งเข้าไปดำรงตำแหน่ง

4.3.3 กระบวนการถอดถอนช่วยตรวจสอบอิทธิพลที่มีมากเกินไป ของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีสิทธิพิเศษต่างๆ กระบวนการถอดถอนทำให้ข้าราชการรับผิดชอบ ไม่เพียงแต่ผู้ให้การสนับสนุนตนเองเท่านั้น แต่ยังรวมถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วย

4.3.4 กระบวนการถอดถอนเป็นอีกทางหนึ่งนอกเหนือจากการฟ้องร้อง บ่อยครั้งที่เจ้าหน้าที่มักจะพยายามขัดขวางไม่ให้มีการดำเนินการฟ้องร้องตน โดยจะกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้พ้นจากตำแหน่ง กระบวนการถอดถอนจึงเป็นกระบวนการที่เสนอหนทางแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการถอดถอน

4.4 ผลเสียของการให้สิทธิประชาชนมีอำนาจถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นออกจากตำแหน่ง

4.4.1 กระบวนการถอดถอนทำให้โครงสร้างพื้นฐาน และการดำเนินงานของรัฐ รวมถึงระบบผู้แทนอ่อนแอลง โดยสนับสนุนแนวคิดที่มีผลกระทบสั้นมากกว่าระยะยาว กล่าวคือเจ้าหน้าที่จะปฏิบัติตามเพียงแต่สิ่งที่เห็นว่าประชาชนในช่วงเวลานั้นๆ ให้การยอมรับเท่านั้น และยังเป็นเครื่องมือของฝ่ายตรงกันข้ามกับฝ่ายผู้บริหารจะดำเนินการถอดถอนออกจากตำแหน่งเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

4.4.2 กระบวนการถอดถอนทำให้เกิดการแก้แค้นทางการเมือง ต่อต้านเจ้าหน้าที่ผู้ที่จะต้องตัดสินใจข้อปัญหาขัดแย้งต่างๆ ทั้งนี้ แทนที่จะได้รับรางวัลตอบแทน แต่เจ้าหน้าที่กลับได้รับความไม่สบายใจและถูกลงโทษ อาจพบว่ามีกลุ่มผลประโยชน์บางกลุ่มขัดขวางการดำเนินงานของเขาโดยคุกคามเขาด้วยกระบวนการถอดถอน ถ้าเขายังดำเนินการ โครงการให้บรรลุผลต่อไป

4.4.3 กระบวนการถอดถอนก่อให้เกิดการสับสน และบ่อยครั้งมักทำให้เกิดความอยุติธรรม และเป็นการทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแบบรับภาระมากเกินไป เพื่อที่จะต้องเก็บข้อมูลระหว่างการเลือกตั้งและยังทำความรบกวนแก่ประชาชน โดยจะต้องมีการรวมตัวของประชาชนจำนวนมาก มากกว่าการเลือกตั้งปกติ

4.4.4 กระบวนการถอดถอนทำให้เกิดความแตกแยกกันเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายที่สนับสนุนให้ผู้บริหารดำรงตำแหน่งต่อ กับฝ่ายที่ต้องการจะให้ดำเนินการถอดถอนอาจเกิดความวุ่นวายขึ้นของทั้ง 2 ฝ่าย

4.5 กระบวนการและขั้นตอนการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นออกจากตำแหน่ง

กระบวนการและขั้นตอนการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 สรุปได้ดังนี้

4.5.1 ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภา ท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2542

1) อำนาจในการดำเนินการ

ถ้าในเขตจังหวัดให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ถ้าเป็นในกรุงเทพมหานครให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

2) เกณฑ์การเข้าชื่อ

การเข้าชื่อเพื่อลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ถือเป็นเกณฑ์จำนวนผู้เข้าชื่อ ดังนี้

จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ไม่เกิน 100,000 คน	ไม่น้อยกว่า 1 ใน 5
จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	100,000 – 500,000 คน	ไม่น้อยกว่า 20,000 คน
จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	500,001 – 1,000,000 คน	ไม่น้อยกว่า 25,000 คน
จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	1,000,001 คนขึ้นไป	ไม่น้อยกว่า 30,000 คน

การนับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ถือตามจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นในการเลือกตั้งครั้งล่าสุด

3) องค์ประกอบของคำร้อง

(1) คำร้องต้องมีชื่อที่อยู่ของผู้เข้าชื่อทุกคนพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นใด

(2) ในคำร้องต้องมีรายละเอียดของข้อเท็จจริงแห่งพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นคนใดที่ประสงค์จะออกเสียงถอดถอนนั้นมีการปฏิบัติหน้าที่เป็นที่เสื่อมเสียอย่างใดจึงไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป

(3) ในคำร้องต้องมีรายชื่อผู้แทนของผู้เข้าชื่อ ที่จะมีอำนาจดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงในครั้งนี้

(4) ในคำร้องมีคำรับรองของผู้แทนผู้เข้าชื่อตามข้อ 3 ว่าผู้เข้าชื่อทุกคนมีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และเป็นผู้ร่วมเข้าชื่อด้วยตนเอง

4) ขั้นตอนการดำเนินการ

(1) เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำร้องแล้ว ให้จัดส่งคำร้องไปยังผู้ถูกร้องให้ถอดถอนภายใน 7 วันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง เพื่อให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ช้อกล่าวหาภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้แจ้งคำร้องจาก ผู้ว่าราชการจังหวัด เมื่อ ผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำชี้แจงเพื่อแก้ช้อกล่าวหา หรือครบกำหนด 30 วันที่ส่งคำร้องให้ผู้ถูกร้องทราบ ให้ผู้ว่า

ราชการจังหวัด แจ้งให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายใน 7 วันนับแต่วันที่ได้รับคำชี้แจงหรือครบกำหนด 30 วัน ที่ให้แก่ข้อกล่าวหาแล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงต่อไป

(2) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ภายใน 90 วันนับแต่ได้รับคำร้องและข้อชี้แจงแก่ข้อกล่าวหาจากผู้ว่าราชการจังหวัด

(3) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง ปัดประกาศให้ทราบก่อนวันลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 20 วัน

(4) คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงแต่ละแห่งไม่น้อยกว่า 5 คน

(5) การลงคะแนนเสียงให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยตรงและลับ

(6) เวลาลงคะแนน 08.00 – 15.00 น. และนับคะแนน ณ ที่ลงคะแนนเสียง

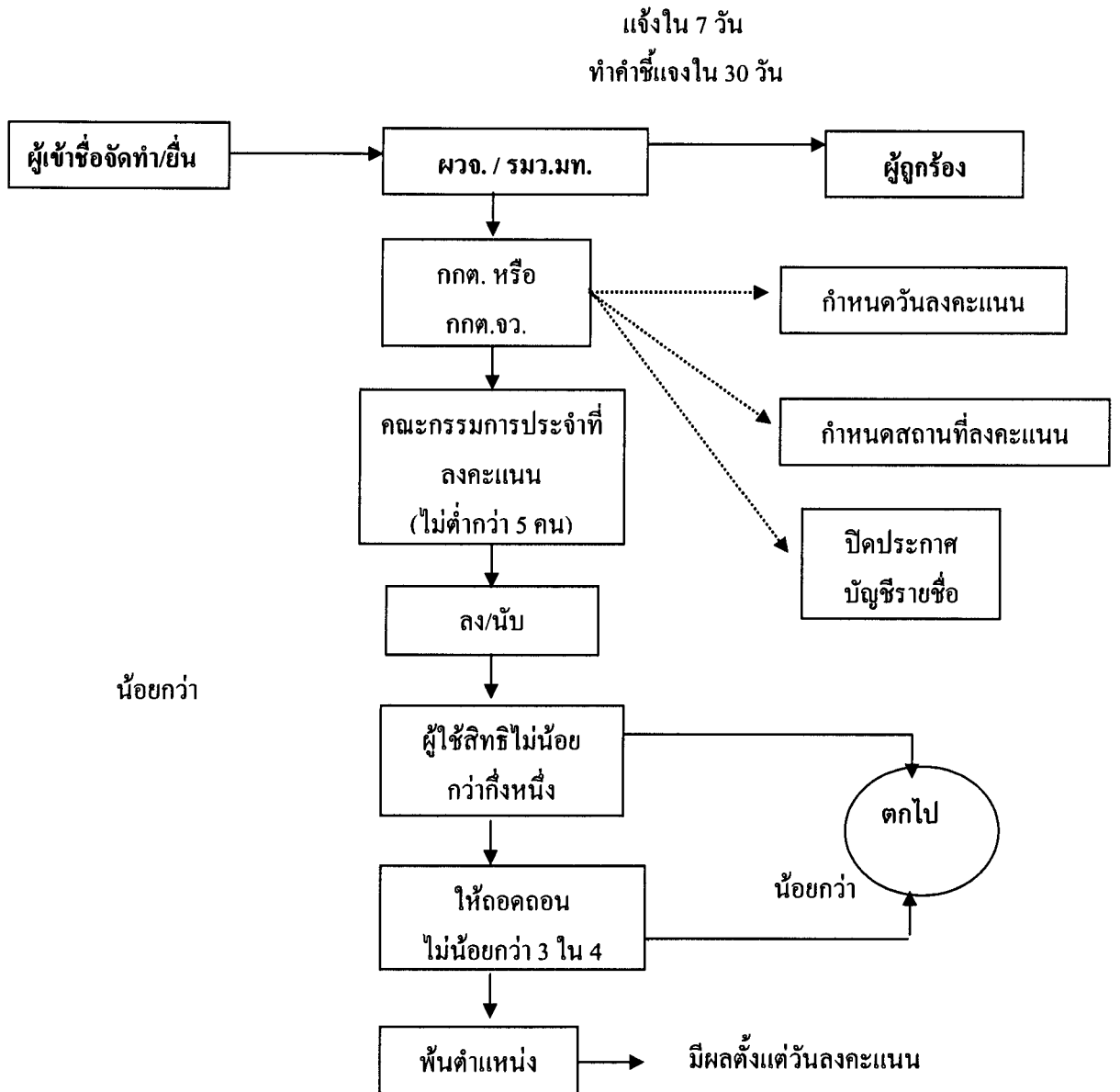
(7) ในวันลงคะแนนเสียง ถ้ามีผู้มาออกเสียงน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้คำร่อนั้นตกไป และจะนำมาร้องขอให้มีการลงคะแนนอีกไม่ได้ในเหตุเดียวกัน

5) ผลของการลงคะแนนเสียงถอดถอน

หากในวันลงคะแนนเสียง ถ้ามีผู้มาออกเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มาลงคะแนนเสียงสามในสี่ มีความเห็นว่าไม่สมควรให้ดำรงตำแหน่งต่อไป ให้บุคคลนั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลงคะแนนเสียง

6) การร้องคัดค้านผลการลงคะแนนเสียง

เมื่อมีการประกาศผลการลงคะแนนเสียงแล้ว ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเห็นว่าการลงคะแนนเสียงเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการลงคะแนนเสียงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการลงคะแนนเสียง

* ผู้มีสิทธิเข้าชื่อ และผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่เสียสิทธิทางการเมือง

ภาพที่ 2.1 ภาพแสดงขั้นตอนการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน

4.5.2 ตามข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อ
ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ.
2550 ได้กำหนดวิธีการในการดำเนินงานลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ
ผู้บริหารท้องถิ่น ในขั้นตอนและวิธีการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนี้

- 1) การดำเนินการจัดให้มีการลงคะแนนเสียง
- 2) หน่วยลงคะแนนเสียง และที่ลงคะแนนเสียง
- 3) คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
- 4) ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง และบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง
- 5) การขอเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงและการถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิ
ลงคะแนนเสียง
- 6) บัตรลงคะแนนเสียง และหีบบัตรลงคะแนนเสียง
- 7) การดำเนินงานก่อนวันลงคะแนนเสียง
- 8) การดำเนินงานในวันลงคะแนนเสียง
- 9) การลงคะแนนเสียง
- 10) การดำเนินงานหลังปิดการลงคะแนนเสียง
- 11) การนับคะแนนเสียง
- 12) การประกาศผลการลงคะแนนเสียง
- 13) การเปลี่ยนที่ลงคะแนนเสียงใหม่ การงดการลงคะแนนเสียง และการ
ลงคะแนนเสียงใหม่
- 14) การเก็บรักษาบัตรลงคะแนนเสียงและการทำลายบัตรลงคะแนนเสียง
- 15) แบบพิมพ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียง

4.5.3 ระเบียบคณะกรรมการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีการพิจารณาการคัดค้านการ
ลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคัดค้านการลงคะแนนเสียง

คำร้องคัดค้านให้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยผ่าน
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เหตุแห่งการร้องคัดค้านได้เกิดขึ้นในจังหวัดนั้นภายใน
สามสิบวัน นับแต่วันประกาศผลการลงคะแนนเสียง

ให้ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานการรับคำร้องคัดค้านไปยัง
เลขาธิการตามแบบทำระเบียบดังนี้

คำร้องขอคัดค้านต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ถ้อยคำสุภาพ และอย่างน้อยต้องมี

1) วัน เดือน ปี
 2) ชื่อ ที่อยู่ของผู้คัดค้าน
 3) ชื่อผู้ถูกคัดค้าน (ถ้ามี)
 4) ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ามีการกระทำให้การลงคะแนนเสียงเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายตามสมควร และรายละเอียดเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ที่เกิดการกระทำนั้น

5) ระบุพยานเอกสาร พยานวัตถุ และพยานบุคคลพร้อมถิ่นที่อยู่

6) ลงลายมือชื่อผู้คัดค้าน

คำร้องคัดค้านเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง จะต้องปรากฏว่ามีการทักท้วงการปฏิบัตินั้นในขณะที่เกิดเหตุและกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงได้บันทึกเหตุนั้นไว้ในรายงานการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงแล้ว

กรณีการทักท้วงแล้ว ถ้ากรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงไม่รับคำทักท้วงหรือไม่บันทึกการทักท้วงดังกล่าว ผู้ทักท้วงจะต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจแห่งท้องที่ที่เกิดเหตุเป็นหลักฐานภายในวันรุ่งขึ้น และต้องนำหลักฐานการแจ้งมาประกอบคำร้องคัดค้านด้วย

5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 จากผลการศึกษา เรื่อง ระบบการกำกับดูแลและตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยหน่วยงานภาครัฐและประชาชน ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2547) เมื่อ ปี พ.ศ. 2547 พบว่า สภาพปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการกำกับดูแลการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาคประชาชน มี 4 ประการ ได้แก่

- (1) การไม่ได้รับรู้/ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารไม่เพียงพอ
- (2) การไม่เข้าใจอย่างเพียงพอเกี่ยวกับความสำคัญและวิธีการเข้ามีส่วนร่วม
- (3) ไม่มีโอกาสเข้ามีส่วนร่วม
- (4) ไม่เข้าไปมีส่วนร่วม

จากสภาพปัญหาที่กล่าวถึง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังต่อไปนี้

- (1) รัฐบาลควรมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกิจการท้องถิ่น ในมิติต่าง ๆ อย่างชัดเจน โดยการกำกับดูแลและตรวจสอบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยภาครัฐ และภาคประชาชนถือเป็นส่วนหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์นี้
- (2) กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่นจัดทำแผนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองในแต่ละด้านอย่างเป็นรูปธรรม
- (3) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกลุ่มประชาคมท้องถิ่นที่มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (4) จัดทำคู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลและตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (5) จัดทำหลักสูตรการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประสานงานกับหน่วยงานที่มีหลักสูตรอบรมบุคลากรท้องถิ่นทั้งส่วนราชการและสถาบันการศึกษา ให้สอดแทรกเนื้อหาในส่วนนี้ในการจัดอบรม การประชุม สัมมนาตัวแทนประชาคมระดับท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง
- (6) สืบเนื่องจากข้อ 5 ควรให้สถาบันการศึกษาในท้องถิ่น เป็นแกนนำในแต่ละจังหวัดในการให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้นำชุมชนท้องถิ่นในเรื่องนี้อย่างบูรณาการ
- (7) ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีและใช้สื่อต่างๆ ในการเข้าถึงประชาชน
- (8) กำหนดให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลและตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นตัววัดผลงานที่สำคัญ (Key Performance Indicators) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีผลต่อการที่รัฐบาลจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย
- (9) ส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องพัฒนาระบบอินเตอร์เน็ตให้สามารถใช้งานได้ เพื่อเป็นช่องทางในการให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นแก่ประชาชน และรับฟังความคิดเห็น
- (10) ให้มีการเพิ่มเติมทบทวน ปรับปรุงกฎ ระเบียบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นให้เหมาะสม

5.2 จากวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น ของ บริบูรณ์ รักษาดี (บริบูรณ์ รักษาดี 2550) พบว่า การถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น ในปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการเป็นเหตุให้การถอดถอนไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งปัญหาการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นเกิดจากหลักเกณฑ์ ที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการ

ลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดสัดส่วนการลงคะแนนที่ค่อนข้างสูง โดยปัญหาจะมีอยู่ด้วยกัน 2 ส่วน คือ

1. ปัญหาที่เกิดจากการเข้าชื่อเพื่อยื่นคำร้องขอตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่กำหนดสัดส่วนของผู้เข้าชื่อ ถ้ามีผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่เกินหนึ่งแสนคนต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หากเกินหนึ่งแสนแต่ไม่เกินห้าแสนคนต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน หากเกินห้าแสนคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านคนต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าสองหมื่นห้าพันคน หากเกินหนึ่งล้านคนต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าสามหมื่นคน การกำหนดหลักเกณฑ์เช่นนี้ถือได้ว่าเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ค่อนข้างสูงและยังไม่เหมาะสมกับรูปแบบการปกครองของแต่ละท้องถิ่น โดยในแต่ละประเทศจะใช้หลักเกณฑ์ 25% ของจำนวนผู้มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งครั้งสุดท้าย ซึ่งมีส่วนดีในเรื่องการเข้าชื่อที่ใช้จำนวนไม่มาก ยึดเสียงที่มาลงคะแนนครั้งสุดท้ายเป็นหลัก

แนวทางแก้ไข ควรมีการลดจำนวนสัดส่วนการเข้าชื่อเหลือหนึ่งในสี่ หรือหนึ่งหมื่นคน โดยหนึ่งในสี่เหมาะสมกับรูปแบบการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก เช่นองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และเมืองพัทยา ส่วนหนึ่งหมื่นคนเหมาะสมกับรูปแบบการปกครองท้องถิ่นขนาดใหญ่ เช่น กรุงเทพมหานคร และองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือยึดหลักเกณฑ์ตามต่างประเทศใช้คือ 25% ของจำนวนผู้มาเลือกตั้งครั้งสุดท้าย

2. ปัญหาการลงคะแนนเสียงตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้มีผู้มาลงคะแนนเสียงถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นต้องเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อเกินกว่ากึ่งหนึ่งแล้วต้องได้สามในสี่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง การกำหนดหลักเกณฑ์เช่นนี้ถือได้ว่าเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ค่อนข้างสูงมาก เพราะในทางปฏิบัติการที่จะให้ประชาชนมาลงคะแนนเสียงให้ถึงครึ่งหนึ่งก็ทำได้ยากแล้ว หากต้องใช้กึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ยิ่งทำได้ยากกว่า และการที่กฎหมายกำหนดสัดส่วนเช่นนี้เป็นการเปิดช่องว่างให้ผู้บริหารท้องถิ่นกระทำทุกวิธีการเพื่อให้ประชาชนมาลงคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่ง เพราะการมีประชาชนมาลงคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ทำให้การถอดถอนเป็นอันตกไป และจะมีการถอดถอนโดยอาศัยเหตุเดียวกันอีกมิได้ ในขณะที่ต่างประเทศ การลงคะแนนเสียงจะยึดหลักเสียงข้างมากเป็นหลัก หากผู้บริหารท้องถิ่นได้รับเสียงข้างมาก ก็จะดำรงตำแหน่งต่อ หากได้รับคะแนนเสียงน้อยก็จะถูกถอดถอนจากตำแหน่งทันที จะไม่ยึดหลักเกณฑ์สัดส่วนเหมือนของประเทศไทย

แนวทางแก้ไข ควรมีการยึดหลักเสียงข้างมากเป็นหลัก เหมือนกับการเลือกตั้งเพราะจะได้สะดวกในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นออกจากตำแหน่ง

5.3 จากโครงการวิจัย เรื่อง การตรวจสอบขององค์กรภาคประชาชนในระบบการบริหาร งานและกิจการสาธารณะของท้องถิ่น โดยคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2546) สามารถสรุปผลการศึกษาได้ 3 ประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. บริบทของการตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นโดยภาคประชาชน

1.1 ทุกฝ่ายซึ่งหมายถึงประชาชน องค์กรประชาชน ผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น นักวิชาการ และผู้นำองค์กรชุมชน มีความเห็นว่า การตรวจสอบการบริหารงานและกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองท้องถิ่นโดยภาคประชาชนมีความจำเป็นและสำคัญ

1.2 ประชาชนส่วนใหญ่ทราบว่าตนเองมีสิทธิในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นได้หลายลักษณะตามบัญญัติของกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติกลับมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้การตรวจสอบไม่ประสบผลเท่าที่ควร

1.3 สภาพการปกครองท้องถิ่นโดยคณะผู้บริหารและสมาชิกสภา (อบจ. เทศบาล และ อบต.) ต่างทราบว่า รัฐธรรมนูญได้ให้สิทธิแก่ประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานและกิจการสาธารณะที่พวกเขาได้ดำเนินการ แต่ก็เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบน้อยมาก

1.4 รูปแบบการตรวจสอบไม่ควรให้ภาครัฐหรือภาคประชาชนทำการตรวจสอบแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ควรประสานความร่วมมือในการตรวจสอบเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรมมากที่สุดสำหรับการบริหารงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น

1.5 ในประเด็นของกฎหมาย พบว่า ก่อนหน้าที่จะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2540 การตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นเปิดช่องให้เฉพาะองค์กรภาครัฐ ในส่วนของภาคประชาชนยังไม่มีกฎหมายรองรับอย่างชัดเจน การตรวจสอบของภาคประชาชนขณะนั้นจึงออกมาในรูปแบบของการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social movement) เป็นส่วนใหญ่

1.6 รัฐธรรมนูญฉบับปี พุทธศักราช 2540 ให้สิทธิกับภาคประชาชนทำการตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นไว้หลายลักษณะเพียงแต่ต้องใช้เวลาอีกระยะหนึ่ง เพื่อให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by doing) การตรวจสอบจึงจะบังเกิดผลอย่างเต็มที่

2. ปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสอบ

สาเหตุที่การตรวจสอบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควรสืบเนื่องมาจาก

1.1 ระบบราชการที่การบริหารงานผูกขาดโดยรัฐและข้าราชการที่ปลูกฝังจนเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองมานาน ทำให้ประชาชนซึ่งแท้จริงคือผู้เป็นเจ้าของอำนาจตามระบอบประชาธิปไตยขาดความตระหนักและความสนใจอย่างจริงจัง ประชาชนมีความคิดและความรู้สึกในลักษณะ “ธุระไม่ใช่” ไม่มีความสนใจเรื่องการตรวจสอบ คิดว่าสิทธิและหน้าที่ของตัวเองคือการเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปทำงานเท่านั้น

1.2 ประชาชนส่วนใหญ่ยังเข้าใจว่า การตรวจสอบการบริหารงานและกิจการสาธารณะเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ เช่น สดง. ปปช. อำเภอบริหาร และจังหวัด รวมไปถึงการทำหน้าที่ตรวจสอบโดยสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ภาคประชาชนไม่จำเป็นต้องเข้าทำการตรวจสอบอีก เพราะอาจเป็นการทำงานซ้ำซ้อน

1.3 นักการเมืองหรือผู้ที่สนใจจะเป็นนักการเมืองท้องถิ่นยังขาดวุฒิภาวะทางการเมือง (Political maturity) นักการเมืองท้องถิ่นจำนวนมากยังเข้าใจว่า การได้รับเลือกเป็นตัวแทนของประชาชนเข้าไปในสภาคือ การเข้าไปใช้อำนาจและเข้าไปบริหารจัดการ (ซึ่งอาจมีผลประโยชน์ตามมาในภายหลัง) ยังขาดความสำนึกหรือความผูกพันต่อสาธารณะ (Public minded) ในการเป็นตัวแทนที่อาสาเข้าไปเพื่อรักษาประโยชน์ของประชาชน

1.4 นักการเมืองท้องถิ่นส่วนหนึ่งมีระบบเครือข่ายเกื้อกูลสนับสนุนจากนักการเมืองในระดับสูงกว่าขึ้นไป เช่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเครือข่ายของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นเครือข่ายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกต่อหนึ่ง เป็นต้น การบริหารงานของท้องถิ่นจึงอาจเป็นการสั่งการกันเป็นทอดๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของการเมืองในระดับที่สูงกว่า ความต้องการของท้องถิ่นมักไม่ได้รับการตอบสนองเท่าที่ควร การตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรท้องถิ่นกรณีนี้ทำได้ยาก หรือทำได้ก็ไม่บังเกิดผล

1.5 มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งเปิดโอกาสให้ประชาชนทำการตรวจสอบได้อย่างกว้างขวางทั่วถึง แต่กลับกลายเป็นว่ากลุ่มประชาชนที่ถูกเปิดโอกาสให้ตรวจสอบนั้น คือ กลุ่มจัดตั้งของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง

1.6 ระบบเครือข่ายคืออีกเหตุปัจจัยหนึ่งที่ถูกจัดว่าเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาคประชาชนไม่ค่อยประสบ

ผลสำเร็จ สภาพการณ์ที่พบมากในท้องถิ่นชนบท คือ กรรมการบริหาร และ/หรือสมาชิกสภาองค์กรปกครองท้องถิ่น รวมไปถึงพนักงานบางส่วน คือ เครือญาติของประชาชนในท้องถิ่นนั่นเอง

1.7 ผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นพยายามหลีกเลี่ยงกฎหมายหรือปิดโอกาสการตรวจสอบการบริหารงานของตนเองโดยภาคประชาชน เช่น การใช้กลุ่มจัดตั้งให้ตรวจสอบและการกำหนดเวลาประชุมชี้แจงในช่วงที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สะดวก เป็นต้น

1.8 หน่วยงานรัฐส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคมีภาระหน้าที่การงานประจำมาก ทำให้ภาระการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นไปอย่างหละหลวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาคประชาชนที่ควรได้รับการกระตุ้น สนับสนุน และส่งเสริมให้ทำหน้าที่ตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นถูกมองข้ามหรือไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร

3. รูปแบบในการตรวจสอบโดยองค์กรภาคประชาชน

การศึกษาครั้งนี้เสนอแนะรูปแบบการตรวจสอบขององค์กรภาคประชาชนในระบบการบริหารงานของท้องถิ่นไว้ 3 รูปแบบหลัก ดังนี้

3.1 ลักษณะการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบโดยกำหนดเป็นกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย 3 รูปแบบ

ก. การกำหนดให้องค์กรปกครองท้องถิ่นต้องเสนอร่างแผนงานและร่างงบประมาณต่อสาธารณชนของท้องถิ่นนั้น ก่อนนำเสนอเพื่อขออนุมัติจากสภาท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้มีกรอบอ้างอิงและข้อมูลเพื่อใช้ในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นต่อไป

ข. การกำหนดให้องค์กรปกครองท้องถิ่นแต่ละแห่ง โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลมีสภาที่ปรึกษา ซึ่งสมาชิกประกอบด้วยตัวแทนของชุมชนและองค์กรประชาชน รวมทั้งกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นนั้นที่มีความหลากหลาย ทั้งนี้เพื่อให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ รวมทั้งการสอดส่องดูแลการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น

ค. การกำหนดให้มีตัวแทนของชุมชน และ/หรือตัวแทนองค์กรประชาชนจำนวนหนึ่ง เข้าร่วมประชุมในสภาท้องถิ่นทุกครั้ง และการประชุมควรจัดในวันหยุดราชการหรือช่วงเย็น รวมทั้งให้มีการแจ้งวาระการประชุมต่อสาธารณชนทราบล่วงหน้า และแจ้งสรุปผลการประชุมแต่ละครั้งให้ชุมชนได้รับรู้

3.2 ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อตรวจสอบองค์กรปกครองท้องถิ่น โดยการดำเนินงานของประชาชนโดยตรง มี 3 รูปแบบ

ก. รูปแบบการใช้ความเข้มแข็งของชุมชนและองค์กรประชาชนเป็น ศูนย์รวมหรือเครือข่ายในการตรวจสอบและผลักดันการทำงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นหรืออาจ เรียกว่า “สังคม (หรือชุมชน) ล้อมรัฐ”

ข. รูปแบบที่รัฐเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นหรือเอื้ออำนวยให้เกิดองค์กรหรือกลุ่มประชาชน เพื่อทำงานแข่งขันหรือตรวจสอบองค์กรปกครองท้องถิ่น

ค. รูปแบบการส่งเสริมบทบาทของสื่อ (หนังสือพิมพ์ วิทยุ และ โทรทัศน์) ให้เปิดเวทีหรือพื้นที่แก่ประชาชนในการแสดงออกเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นโดยรัฐ อาจให้รางวัลแก่สื่อที่มีผลงานดีเด่นในด้านนี้ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้องค์กรพัฒนาเอกชนมี บทบาทร่วมกับประชาชนในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น

3.3 ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการตรวจสอบการทำงานของ องค์กรปกครองท้องถิ่น โดยร่วมมือกันในการทำงาน มี 2 รูปแบบ

ก. รูปแบบการร่วมคิดและร่วมทำ โดยองค์กรปกครองท้องถิ่นเป็น ผู้สร้างช่องทางให้ประชาชนหรือตัวแทนของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ ตลอดทั้ง กระบวนการ หรืออาจเอื้ออำนวยให้ประชาชนเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมดก็ได้

ข. รูปแบบที่องค์กรปกครองท้องถิ่นสร้างเวทีหรือโอกาสให้ประชาชน รวมทั้งฝ่ายอื่น ๆ ได้แสดงออกเกี่ยวกับการทำงานของท้องถิ่น

5.4 จากโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาขีดสมรรถนะของส่วนกลางและส่วนภูมิภาคใน การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของสถาบันดำรงราชานุภาพ (สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย 2545) พบว่า ประชาชนได้ให้ความเห็นด้วยในระดับสูงเกี่ยวกับรูปแบบการ กำกับดูแลโดยประชาชน ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับดูแลให้สูงขึ้น การมี ส่วนร่วมในที่นี้ครอบคลุมทุกด้านทั้งการกำกับตามกฎหมาย และการกำกับในเรื่องอื่น ๆ นอกเหนือจาก ที่กำหนดในกฎหมาย ซึ่งเปิดช่องทางให้ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีบทบาทในการกำกับดูแลเหนือ องค์กรและเหนือการกระทำของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้ประชาชนรู้สึกว่ ตนเองเป็นเจ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเองด้วย

2. การกำหนดแนวทางความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับประชาชนในการกำกับ ดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวทางความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับประชาชนในการกำกับ ดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจะเป็นแนวทางการแสดงความคิดเห็นของประชาชนใน โครงการต่าง ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นริเริ่ม ก่อนจะมีการปฏิบัติตามโครงการนั้นๆ เช่น การ ทำประชาพิจารณ์ เป็นต้น

3 การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าซื้อถดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนตระหนักรู้ถึงความสำคัญของตนและรู้จักพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าทางด้านสติปัญญาและอาชีพการงาน ซึ่งจะส่งผลให้การเข้าซื้อถดถอนมีน้ำหนักรวมมากขึ้น

6. ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเทศไทย

ตารางที่ 2.1 จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลำดับ	ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน (แห่ง)
1	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	75
2	เทศบาล	1,182
	- เทศบาลนคร	23
	- เทศบาลเมือง	126
	- เทศบาลตำบล	1,033
3	องค์การบริหารส่วนตำบล	6,594
4	กรุงเทพมหานคร	1
5	เมืองพัทยา	1
	รวม	7,853

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550) “รายงานข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำเดือน สิงหาคม 2550” ข้อมูล ณ วันที่ 1 สิงหาคม 2550

7. ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

7.1 ด้านกายภาพ

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ได้รับจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น โดยการยกฐานะจากสภาตำบลห้วยโก๋น ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2547 ซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของนายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด และกระทรวงมหาดไทย โดยมีนายกองค์การ

บริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นเป็นผู้บริหารสูงสุด มีภารกิจอำนาจหน้าที่ภายใต้ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

7.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ตั้งอยู่เลขที่ 264 หมู่ที่ 1 บ้าน ห้วยโก๋น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน อยู่ห่างจากอำเภอเมืองน่าน 141 กิโลเมตร อยู่ติดกับที่ว่าการอำเภอเฉลิมพระเกียรติไปทางทิศเหนือ มีเนื้อที่ประมาณ 186.00 ตารางกิโลเมตร มี 7 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านห้วยโก๋น หมู่ที่ 2 บ้านสบปิ่น หมู่ที่ 3 บ้านห้วยคอง หมู่ 4 บ้านปิ่น หมู่ 5 บ้านปางหก หมู่ที่ 6 บ้านใหม่ไชยขจรรัตน์ หมู่ที่ 7 บ้านห้วยทรายขาว ซึ่งแต่ละหมู่บ้านมีระยะห่างไกลกัน ถ้าเป็นช่วงฤดูฝน ฝนจะตกหนัก ทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลาก ดินสไลด์ และโคลนถล่มเข้ามาในพื้นที่ ถนนขาด สะพานขาด การคมนาคมถูกตัดขาด จึงไม่สามารถเดินทางไปปฏิบัติภารกิจในพื้นที่ได้

มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดกับสาธารณประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศใต้ ติดกับตำบลงอบ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

ทิศตะวันออก ติดกับตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

ทิศตะวันตก ติดกับตำบลปอน อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

7.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ตำบลห้วยโก๋นมีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงชันคิดเป็นร้อยละ 90 ของพื้นที่ทั้งหมด มีพื้นที่ราบเพียงเล็กน้อย มีลำน้ำน่านไหลผ่านสามหมู่บ้านระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร สภาพดินฟ้าอากาศโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีฝนตกตามฤดูกาล ซึ่งจากลักษณะภูมิประเทศที่มีเขาสูงทำให้ ฤดูหนาวอากาศจะหนาวมาก

7.1.3 จุดเด่นของพื้นที่ตำบลห้วยโก๋น

1) ตำบลห้วยโก๋นมีพื้นที่ตั้งอยู่บนภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงชัน มีป่าไม้ที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งยังมีทิวทัศน์และธรรมชาติที่สวยงาม มีน้ำตก ถ้ำ พิพิธภัณฑ 17 ทหารกล้า เหมาะสำหรับเป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ชมความสวยงามทางธรรมชาติ มีตลาดการค้าชายแดนห้วยโก๋นสำหรับนักท่องเที่ยวจับจ่ายใช้สอย ซื้อสินค้าจากพ้อค้า แม่ค้าประชาชนชาวไทยและจากประชาชนชาวลาว

2) ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขาเผ่าลื้อะ มีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตดั้งเดิมของตนเองไว้ได้อย่างสมบูรณ์ เหมาะสมแก่การศึกษาและเรียนรู้

7.1.4 ลักษณะภูมิอากาศ

ตำบลห้วยโก๋นจะมีลักษณะภูมิอากาศที่ดีและเป็นไปตามฤดูกาล ประกอบด้วย 3 ฤดู คือ ฤดูหนาว ฤดูร้อน ฤดูฝน โดยจะมีฤดูหนาวประมาณ 4 เดือน ฤดูฝนประมาณ 5 เดือน ฤดูร้อนประมาณ 3 เดือน อุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน เฉลี่ย 39 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดในเดือนธันวาคมเฉลี่ย 35.5 มิลลิเมตร และต่ำสุดในเดือนกุมภาพันธ์เฉลี่ย 1 มิลลิเมตร จำนวนฝนตกเฉลี่ย 150 วัน/ปี ช่วงที่ฝนตกหนักที่สุดในเดือน กรกฎาคม – ตุลาคม

7.2 การเมืองการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นประกอบด้วย สภากลางการบริหารส่วนตำบล และคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

7.2.1 สภากลางการบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 2 คน จำนวน 14 คน

7.2.2 คณะผู้บริหารส่วนองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกองกิจการบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองกิจการบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการ 1 คน ซึ่งนายกองกิจการบริหารส่วนตำบลเป็นผู้แต่งตั้ง

7.3 จำนวนประชากร

ตำบลห้วยโก๋น มี 976 ครัวเรือน มีจำนวนประชากร 2,860 คน แยกเป็นชาย 1,466 คน หญิง 1,394 คน ความหนาแน่นเฉลี่ยประมาณ 15.38 คน/ตารางกิโลเมตร ประชากรประกอบด้วย ชนเผ่าต่างๆ คือ ลัวะ ถิ่น ขมุ ไทลื้อ ไทพื้เมือง และเหาะ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธและการนับถือผี ซึ่งการนับถือผีของชนเผ่าต่างๆ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นมีลักษณะคล้ายๆ กัน คือ การนับถือผีที่ให้คุ้มครองคน เช่น ผีหมู่บ้าน ผีบ้าน ผีเรือน ผีไร่ และผีเจ้าที่ ส่วนผีที่ให้ร้ายหรือเป็นภัยต่อคน เช่น ผีป่า ผีเร่รอน ที่จะทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บจะมีประเพณีการเช่นผีเพื่อให้ปลอดภัยและอยู่เป็นสุข อาชีพของประชากรส่วนใหญ่ ทำไร่ข้าว ไร่ข้าวโพด ไร่จิงเลียงสัตว์ เช่น โค กระบือ เป็ด ไก่ หมู แต่เป็นเพียงภายในครอบครัว มีปัญหาการทำไร่เลื่อนลอย การใช้สารเคมี การบุกรุกตัดไม้ทำลายป่า คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับต่ำ รายได้น้อย ซึ่งประชากรแยกเป็นรายหมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		รวม
			ชาย	หญิง	
1	บ้านห้วยโก๋น	467	495	483	978
2	บ้านสบปิ่น	121	225	201	426
3	บ้านห้วยดง	59	126	119	245
4	บ้านปิ่น	46	80	74	154
5	บ้านปางหก	97	172	176	348
6	บ้านใหม่ไชยณรงค์	48	104	98	202
7	ห้วยทรายขาว	138	264	543	507
รวม		976	1,466	1,394	2,860

ที่มา : สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ข้อมูล ณ วันที่ 28 มกราคม 2550

ตารางที่ 2.3 ข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร			ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง		
			ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านห้วยโก๋น	467	495	483	978	330	321	651
2	บ้านสบปิ่น	121	225	201	426	163	145	308
3	บ้านห้วยดง	59	126	119	245	77	92	169
4	บ้านปิ่น	46	80	74	154	47	58	105
5	บ้านปางหก	97	172	176	348	131	130	261
6	บ้านใหม่ไชยณรงค์	48	104	98	202	67	69	136
7	ห้วยทรายขาว	138	264	543	507	148	171	319
รวม		976	1,466	1,394	2,860	963	986	1,949

ที่มา : สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ข้อมูล ณ วันที่ 28 มกราคม 2550

ตารางที่ 2.4 ข้อมูลระดับการศึกษาของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ไม่มี การศึกษา	ต่ำกว่า ประถม	ประถม	มัธยม ต้น	มัธยม ปลาย	ปริญญาตรี
1	บ้านห้วยโก๋น	188	130	129	104	109	10
2	บ้านสบปิ่น	14	87	100	58	38	8
3	บ้านห้วยดง	23	41	55	29	12	2
4	บ้านปิ่น	5	29	36	31	2	1
5	บ้านปางหก	57	78	85	43	6	0
6	บ้านใหม่ไชยขงรัตน์	30	24	75	25	12	4
7	ห้วยทรายขาว	73	178	55	5	3	0
รวม		390	567	535	295	182	25

ที่มา : สำนักงานการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ข้อมูล ณ วันที่ 28 มกราคม 2550

7.4 การบริหาร

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ภายใต้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ดังนี้

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน ที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและรักษาโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือ

บุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล อาจทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีการบำรุงรักษาการไฟฟ้าและแสงสว่าง ด้วยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงรักษาสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตร และกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครัวเรือน
7. บำรุงและส่งเสริม การประกอบอาชีพของราษฎร
8. คุ้มครองดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสถานสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

7.5 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยกัน ได้แบ่งส่วนการบริหารงาน ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

7.5.1 สำนักงานปลัด ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารงานทั่วไป ชุรการ งานพิมพ์ติดงานเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการ งานการประชุม งานตราข้อบัญญัติตำบล งานนิติกร งานการพาณิชย์ งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม งานขออนุมัติดำเนินการตามข้อบัญญัติ งานอื่นๆที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

7.5.2 ส่วนการคลัง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกเงิน การหักภาษีเงินได้ และการนำส่งภาษี งานเกี่ยวกับการตัดโอนเงินเดือน รายงานเงินคงเหลือประจำวัน งานขออนุมัติเบิกตัดปีและเวลาเบิกจ่ายงานจัดทำงบแสดงฐานะทางการเงิน งานทรัพย์สิน งานหนี้สิน งานพัสดุ งบประมาณงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

7.5.3 ส่วนโยธา ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบ ถนน อาคาร และสะพานงานประเมินค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานควบคุมอาคาร งานก่อสร้างและซ่อมบำรุงอาคาร ฝ่ายทศนงานควบคุมการก่อสร้าง งานที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

7.5.4 ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการ การส่งเสริมการศึกษา การศึกษาปฐมวัย การศึกษานอกระบบ การส่งเสริมอาชีพ งานพัฒนาเด็กเล็กและเยาวชน งานประเพณี ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

7.6 สภาพทางเศรษฐกิจ

7.6.1 รายได้ของประชากร

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร รายได้ของประชากรส่วนใหญ่จึงมาจาก การเกษตรกรรม

7.6.2 การประกอบอาชีพ

การเกษตรกรรม อาชีพของราษฎรส่วนใหญ่ที่อยู่ในเขตการปกครองของ ตำบลห้วยโก๋นจะประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น ทำไร่ข้าว ข้าวโพด ทำสวนผลไม้ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่จะมุ่งผลิต เพื่อจำหน่ายผลผลิตโดยตรง ไม่มุ่งเน้นการแปรรูปผลผลิต

การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงสัตว์ภายในตำบล เช่น โค กระบือ ไก่ เป็ด และสุกร ซึ่งราษฎรจะเลี้ยงไว้เพื่อขายและนำเนื้อมาบริโภคในครัวเรือน

7.6.3 การถือครองที่ดิน

ขนาดการถือครองที่ดินและสิทธิในที่ทำกิน 7-15 ไร่/ครอบครัว โดยส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิในที่ทำกิน เพราะเป็นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และเขตอุทยาน

7.6.4 หน่วยธุรกิจในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบล

- ปั้มน้ำมัน(ปั้มหลอด)	10	แห่ง
- ร้านค้า	29	แห่ง
- ธนาคาร	-	แห่ง
- โรงแรม	-	แห่ง
- ร้านเสริมสวย	6	แห่ง
- โรงสี	21	แห่ง
- โรงงานอุตสาหกรรม	-	แห่ง
- รีสอร์ท	-	แห่ง

7.6.5 การรวมกลุ่มเพื่อการประกอบอาชีพ

ปัจจุบันได้เกิดกลุ่มอาชีพในเขตตำบล เป็นกลุ่มกิจกรรมที่มีการบริหารจัดการภายในกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการดำเนินกิจกรรมการเกษตร ในด้านการผลิตและจำหน่าย ดังนี้

- กลุ่มผู้เลี้ยงโค
- กลุ่มผู้ทำสมุนไพร
- กลุ่มทอผ้าไทยลื้อ
- กลุ่มทำลูกตำเสาเชื่อม
- กลุ่มทำหน่อไม้ปิ้ง
- กลุ่มทำไม้กวาด
- กลุ่มตีเหล็ก
- กลุ่มจักสาน
- กลุ่มเลี้ยงกบ

7.7 ด้านสังคม

7.7.1 การศึกษา

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น มีโรงเรียนทั้งหมด จำนวน 5 แห่ง มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 1 แห่ง ดังนี้

1. โรงเรียนพระราชทานเฉลิมพระเกียรติหมู่ที่ 1 บ้านห้วยโก๋น ระดับ
มัธยมศึกษา
2. โรงเรียนบ้านห้วยโก๋น หมู่ที่ 1 บ้านห้วยโก๋น ระดับ อนุบาล
ประถมศึกษา
3. โรงเรียนบ้านสบปิ่น หมู่ที่ 2 บ้านสบปิ่น ระดับ อนุบาล ประถมศึกษา
4. โรงเรียนบ้านปางหก หมู่ที่ 5 บ้านปางหก ระดับ อนุบาล ประถมศึกษา
5. โรงเรียนบ้านห้วยทรายขาว หมู่ที่ 7 บ้านห้วยทรายขาว ระดับ อนุบาล
ประถมศึกษา
6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโก๋น หมู่ที่ 1 บ้านห้วยโก๋น ระดับ ก่อนวัย
เรียน
7. ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนบ้านห้วยโก๋น หมู่ที่ 1 บ้านห้วยโก๋น
ระดับ ประถมศึกษา,มัธยมศึกษา

7.7.2 สาธารณสุข

ในเขตปกครององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น มีโรงพยาบาล 1 แห่ง สถานีอนามัย 1 แห่ง และสาธารณสุขชุมชน 1 แห่ง ดังนี้

1. โรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติ ที่ตั้ง หมู่ที่ 1 บ้านห้วยโก๋น

2. สถานีนอน้ายบ้านห้วยโก๋น ที่ตั้ง หมู่ที่ 1 บ้านห้วยโก๋น
3. สาธารณสุขชุมชนบ้านสบปิ่น ที่ตั้ง หมู่ที่ 2 บ้านสบปิ่น

7.7.3 สถาบันและองค์กรทางศาสนา

- วัด/สำนักสงฆ์	4 แห่ง
- มัสยิด	- แห่ง
- ศาลเจ้า	6 แห่ง
- โบสถ์	- แห่ง

7.8 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

7.8.1 การคมนาคม

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ตั้งติดอยู่กับที่ว่าการอำเภอเฉลิม พระเกียรติสามารถเดินทางเข้าถึงโดยทางรถยนต์ ตามเส้นทาง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1080-1081 โดยมี 4 หมู่บ้านที่ทางหลวงแผ่นดินตัดผ่าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านห้วยโก๋น , หมู่ที่ 4 บ้านปิ่น , หมู่ที่ 5 บ้านปางหก , หมู่ที่ 7 บ้านห้วยทรายขาว ระยะทางจากองค์การบริหารส่วนตำบลที่ใกล้ที่สุดประมาณ 3 กิโลเมตร ใกล้ที่สุดประมาณ 20 กิโลเมตร

7.8.2 ระบบประปาภูเขา

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น มีระบบประปาภูเขาทุกหมู่บ้าน แต่ยังไม่ทั่วถึงทุกหลังคาเรือน

7.8.3 การสื่อสารโทรคมนาคม

- ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข – แห่ง
- จำนวนตู้โทรศัพท์สาธารณะ 12 แห่ง (ระบบรับสัญญาณดาวเทียม

ทางไกล) ได้แก่

ที่ว่าการอำเภอ	1 แห่ง
สนง. อบต.	1 แห่ง
บ้านห้วยโก๋น	3 แห่ง
บ้านสบปิ่น	1 แห่ง
บ้านห้วยดง	1 แห่ง
บ้านปิ่น	1 แห่ง
บ้านปางหก	1 แห่ง
บ้านใหม่ไชยขจรรัตน์	1 แห่ง
บ้านห้วยทรายขาว	2 แห่ง

7.8.4 แหล่งน้ำ

- แหล่งน้ำธรรมชาติ มีลำห้วยทั้งสิ้น 18 สาย
- ลำน้ำน่านไหลผ่านระยะทาง 12 กิโลเมตร
- หนอง คลอง บึง 1 แห่ง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝาย 10 แห่ง
- บ่อน้ำตื้น 16 แห่ง
- บ่อโยก - แห่ง
- สระน้ำ 11 แห่ง
- ระบบประปาภูเขา 7 แห่ง

7.8.5 การไฟฟ้า

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น มีไฟฟ้าใช้จากการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค เข้าถึงทั้งหมด 7 หมู่บ้าน แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกหลังคาเรือน

7.8.6 การโทรศัพท์

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นมีตู้โทรศัพท์สาธารณะ 12 แห่ง (ระบบปรับสัญญาณดาวเทียมทางไกล)

- สถานีฐานรับสัญญาณโทรศัพท์เอกชน 3 บริษัท คือ ระบบดีแทค 1800 ระบบ เอไอเอส และ ระบบ True Move

7.9 ทรัพยากรธรรมชาติ

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นมีป่าไม้ที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์และแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ และอุทยาน

7.10 ศักยภาพภายในองค์กร

ศักยภาพภายในองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น มีจำนวนบุคลากรทั้งสิ้น 19 คน แยกเป็น

- นายกองดีการบริหารส่วนตำบล 1 คน
- รองนายกองดีการบริหารส่วนตำบล 2 คน
- เลขานุการนายกฯ 1 คน
- พนักงานส่วนตำบล 8 คน
- ลูกจ้างประจำ - คน
- ลูกจ้างชั่วคราว - คน

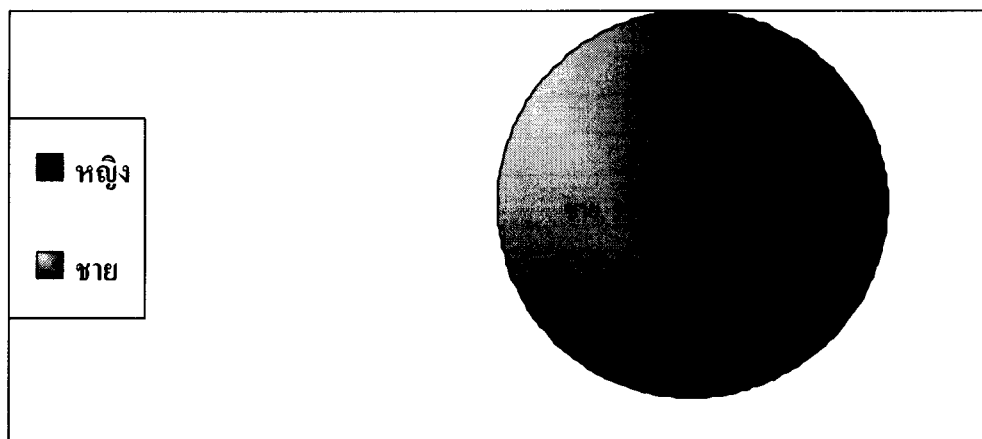
- พนักงานจ้างตามภารกิจ	5	คน
- พนักงานจ้างเหมาบริการ	2	คน

7.11 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 14 คน

7.12 รายได้องค์การบริหารส่วนตำบล

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550	จำนวน	12,284,000	บาท
- รายได้ที่้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง	จำนวน	287,500	บาท
- รายได้จากส่วนราชการอื่นจัดเก็บและแบ่งให้	จำนวน	6,335,500	บาท
- เงินอุดหนุนของรัฐบาล	จำนวน	5,661,000	บาท

8. ผลการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2550

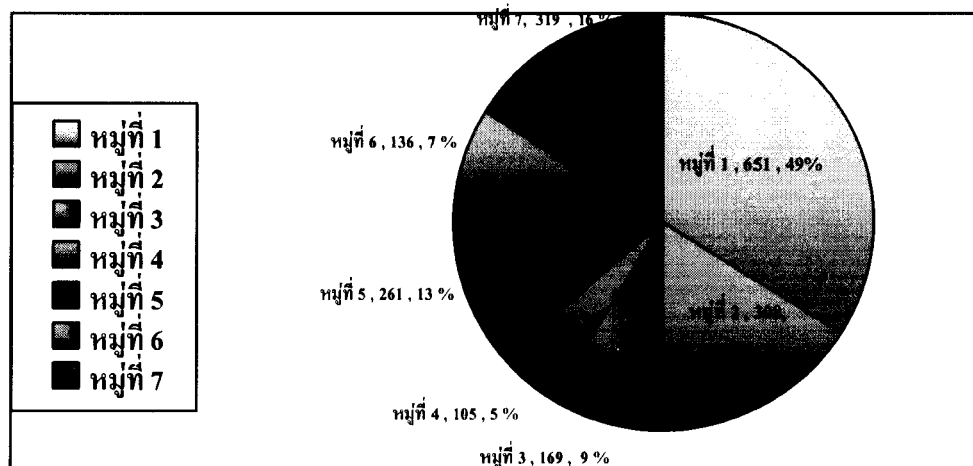

ภาพที่ 2.2 จำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอน รวม 1,949 คน เป็นชาย 1,001 คน หญิง 948 คน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน (2550)

“รายงานการดำเนินการจัดการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน” ข้อมูล ณ วันที่ 28 มกราคม 2550

ภาพที่ 2.3 แสดงข้อมูลผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในแต่ละหมู่บ้าน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน (2550)

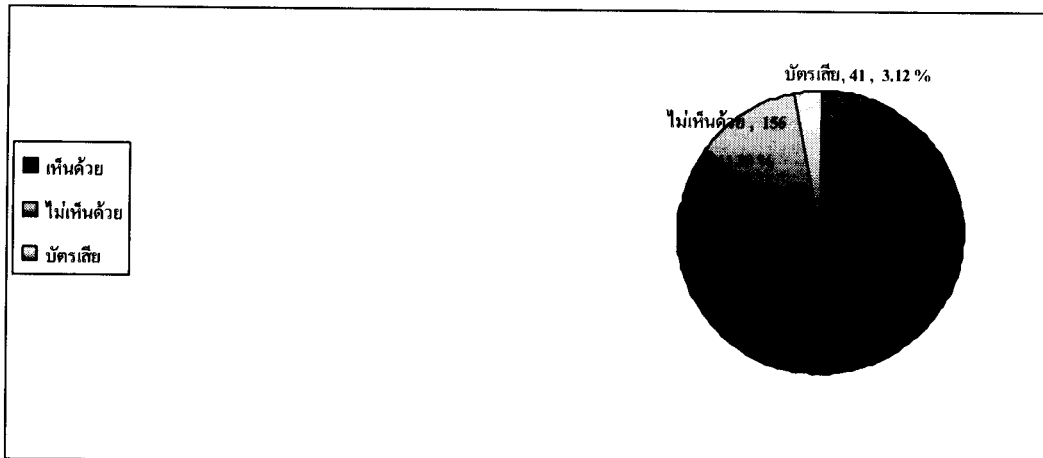
“รายงานการดำเนินการจัดการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน” ข้อมูล ณ วันที่ 28 มกราคม 2550

ตารางที่ 2.5 ผลการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

หน่วย ที่	หมู่บ้าน	ผู้มีสิทธิ	ผู้ใช้สิทธิ		เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		บัตรเสีย	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	บ้านห้วยโก๋น	651	431	66.21	392	90.95	27	6.26	12	2.78
2	บ้านสบปิ่น	308	196	63.64	161	82.14	32	16.33	3	1.53
3	บ้านห้วยดง	169	106	62.72	95	89.62	10	9.43	1	0.94
4	บ้านปิ่น	105	74	70.48	71	95.95	3	4.05	0	0.00
5	บ้านปางหก	261	201	77.01	172	85.57	21	10.45	8	3.98
6	บ้านใหม่ไชย ธงรัตน์	136	75	55.15	70	93.33	3	4.00	2	2.67
7	บ้านห้วย ทรายขาว	319	230	72.10	155	67.39	60	26.09	15	6.52
	รวม	1,949	1,313	67.37	1,116	85.00	156	11.88	41	3.12

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน (2550)

“รายงานการดำเนินการจัดการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วย
โก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน” ข้อมูล ณ วันที่ 28 มกราคม 2550

ภาพที่ 2.4 ผลการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน (2550)

“รายงานการดำเนินการจัดการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหาร

ส่วนตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน” ข้อมูล ณ วันที่ 28 มกราคม 2550

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้อาศัยวิธีศึกษาเชิงคุณภาพ ที่มุ่งเน้นวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยการศึกษาจากเอกสารขั้นต้น หรือที่เรียกว่าเอกสารปฐมภูมิ (Primary Data) และเอกสารชั้นรอง หรือเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งประกอบด้วย หนังสือวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี บทความ งานวิจัย รายงานประจำปี รวมทั้งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น จังหวัดน่าน การศึกษานี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะชี้ให้เห็นว่าการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นมีมูลเหตุใดในการถอดถอน มีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้การถอดถอนประสบผลสำเร็จตลอดจนมีปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหายังไง ซึ่งวิธีการศึกษามี ดังนี้

1. ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูลหลายวิธีควบคู่กัน ดังนี้

1.1 สำหรับข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ใช้วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูลโดยการวิจัยเอกสารต่างๆ (Documentary Research) ซึ่งประกอบด้วยหนังสือวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี บทความ งานวิจัย รายงานประจำปี เอกสารเผยแพร่ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เช่น

- 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
- 2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
- 3) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไข

เพิ่มเติม

4) พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542

5) ข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546

6) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยวิธีพิจารณาการคัดค้านการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546

7) เอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้องกับการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยโก๋น

1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) ใช้วิธีการวิจัยภาคสนามโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเป็นทางการ (Formal Interview) บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ได้ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น โดยแบ่งเป็นจำนวน 3 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ภาคราชการ โดยการสัมภาษณ์ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น , ท้องถิ่นอำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอดีตท้องถิ่นอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

2.2 ภาคผู้นำชุมชนท้องถิ่น โดยการสัมภาษณ์นายเฉลียว กลิ่นจันทร์ อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น , กำนันตำบลห้วยโก๋น (หมู่ที่ 2) , ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 , ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 , ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 และช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7

2.3 ภาคประชาชน โดยการสัมภาษณ์ ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดแบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความคิดเห็นในการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น จังหวัดน่าน ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลจึงใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาจากเอกสารประกอบการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างควบคู่กัน เพื่อเชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

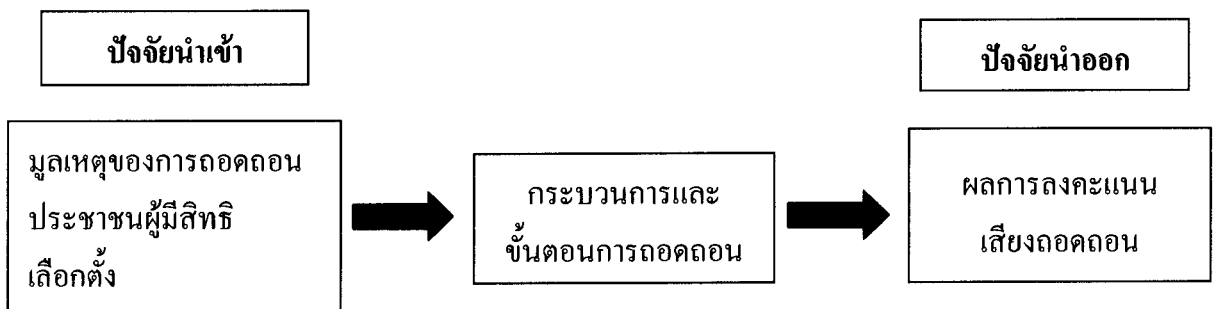
5. กรอบแนวคิดในการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น จังหวัดน่าน มีกรอบแนวคิดในการศึกษาประกอบด้วย

5.1 ปังจ้ยนำเข้า ซึ่งได้แก่ มูลเหตุของการถอดถอน ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และผู้ถูกถอดถอน

5.2 กระบวนการและขั้นตอนการลงคะแนนเสียงถอดถอน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด , กกต. จังหวัด , นายอำเภอ , กกต. ท้องถิ่น , หัวหน้าพนักงานท้องถิ่น , คณะกรรมการประจำหน่วยลงคะแนน , คณะกรรมการนับคะแนน และประกาศผลการนับคะแนน

5.3 ปังจ้ยนำออก ได้แก่ ผลการลงคะแนนเสียงถอดถอน

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการศึกษาเรื่อง การถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น โดยประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น จังหวัดน่าน ซึ่งในส่วนของ การวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

1. มูลเหตุสำคัญของการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น โดยประชาชน
2. ปัจจัยความสำเร็จในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น โดยประชาชน
3. วิธีดำเนินการและขั้นตอนการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น โดยประชาชน
4. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น

โดยประชาชน

1. มูลเหตุสำคัญของการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน

การปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่รัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเอง โดยรัฐมอบอำนาจหน้าที่บางอย่างให้ท้องถิ่นไปดำเนินการเองอย่างเป็นอิสระ แต่ความเป็นอิสระจะต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย โดยรัฐวางกลไกในการกำกับดูแลและตรวจสอบการบริหารงานท้องถิ่นไว้ ทั้งจากราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ตลอดจนประชาชนในพื้นที่ สำหรับการกำกับดูแลและตรวจสอบโดยประชาชนนั้น การให้สิทธิประชาชนในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (Recall) เป็นแนวทางหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งอยู่ในพื้นที่ได้กำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมายและประโยชน์ส่วนรวม

กรณีการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2550 นั้น จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนท้องถิ่น ข้าราชการ และประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ให้ข้อมูลสอดคล้องต้องกันว่ามีประเด็นสำคัญซึ่งถือว่าเป็นมูลเหตุในการถอดถอน 4 ประการ คือ

1.1 ด้านความประพฤติและการปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกประชาชนเข้าชื่อถอดถอนนั้น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น มีความประพฤติและการปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องหลายประการ เช่น

1.1.1 บุคลิกส่วนตัว เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมแข็งกร้าว ไม่ยอมอ่อนข้อให้ใคร ชอบข่มขู่ประชาชนและพนักงานในสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น การไม่ให้ความช่วยเหลือหรือความร่วมมือทั้งในส่วนของประชาชนและส่วนราชการ

1.1.2 การปฏิบัติหน้าที่ ในตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีการกระทำหรือละเว้นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่หลายประการ ดังนี้

1) การไม่ให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติแผ่นดินแยกตัว (ดินถล่ม) ที่บ้านสบปิ่น หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยโก๋น ภายหลังจากฝนตกหนักติดต่อกันมาหลายวัน เป็นเหตุให้ดินถล่ม เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2549 ทำให้ราษฎรประมาณ 30 หลังคาเรือนได้รับความเดือดร้อน และมีบ้านเรือนราษฎร จำนวน 1 หลัง ถูกดินโคลนถล่มจมหายไปทั้งหมด และบางหลังคาเรือนถูกดินถล่มทับโรงสีข้าว ยุ้งฉางเก็บข้าว และบ้านเรือนบางส่วน ซึ่งขณะเกิดภัยได้มีหน่วยงานราชการ ผู้นำชุมชนท้องถิ่นได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือประชาชนทั้ง 30 หลังคาเรือน และมีความเห็นตรงกันว่า เนื่องจากสภาพบ้านเรือนของประชาชนตั้งอยู่ที่ลาดชันเชิงเขา อันจะส่งผลให้ได้รับอันตรายจากเหตุการณ์โคลนถล่มซ้ำ จึงมีความเห็นให้มีการอพยพราษฎรทั้งหมดไปอยู่ในที่สูงเพื่อให้เกิดความปลอดภัย แต่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นไม่ได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่เกิดภัย ซึ่งการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัตินั้นเป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 67 (4) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย นอกจากนี้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นยังคัดค้านการอพยพและย้ายบ้านเรือนของประชาชนไปอยู่ที่แห่งใหม่ที่ทางราชการและผู้นำชุมชนท้องถิ่นได้จัดหาและเตรียมไว้ให้ รวมทั้งการไม่ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการอพยพและย้ายบ้านเรือนดังกล่าว

2) การถูกกล่าวหาว่าไม่จงรักภักดีและหมิ่นพระบรมเดชานุภาพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กล่าวคือ เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2549 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ จะเสด็จทรงปฏิบัติภารกิจเพื่อเยี่ยมเยียนราษฎรที่ตำบลห้วยโก๋น และราษฎรผู้ประสบภัยดินถล่มที่บ้านสบปิ่น ในขณะที่มีการเตรียมรับเสด็จฯ บริเวณจัดเตรียมพื้นที่สำหรับให้เฮลิคอปเตอร์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ลงจอดนั้น มีส่วนราชการ ภาควินิจฉัยผู้นำชุมชนท้องถิ่น และประชาชนได้เข้ามาช่วยเหลือในการจัดเตรียมพื้นที่เป็นจำนวนมาก ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น กล่าวว่า “แค่เสด็จมาเป็บเดียวต้องใช้เงินเป็นหมื่นในการเตรียมพื้นที่เชียวหรือ” ทำให้ชาวบ้านและส่วนราชการได้ที่อื่นไม่พอใจและกล่าวหาว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นหมิ่นพระบรมเดชานุภาพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

3) การถูกกล่าวหาว่า ทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่หลายประการ เช่น การบุกรุกยึดครองที่ดินสาธารณะ การนำรถยนต์ของทางราชการไปใช้ส่วนตัวกับครอบครัว การนำรถยนต์บรรทุกน้ำขององค์การบริหารส่วนตำบลไปหาผลประโยชน์กับผู้รับเหมาก่อสร้าง โดยการบรรทุกน้ำไปขายที่ขยวละ 500 บาท การก่อสร้างศาลาที่พักบ้านสบปิ่นน้ำไม้เก่ามาก่อสร้างแต่ใช้งบประมาณ 80,000 บาท การก่อสร้างที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านห้วยโก้นไม่เหมาะสมกับราคาค่าก่อสร้าง งบประมาณ 22,000 บาท แต่ได้นำไม้เก่ามาก่อสร้าง การหักเงินสวัสดิการ (เบี้ยยังชีพ) ผู้สูงอายุ รายละ 200 – 300 บาท เป็นของตนเอง เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์นายเฉลียว กลิ่นจันทร์ อดีตนายกององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก้นที่ถูกประชาชนลงคะแนนเสียงถอดถอนได้ให้ข้อมูลว่า ไม่เคยมีความประพฤติและปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตแต่อย่างใด นับตั้งแต่ได้รับเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2547 จากการที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากดินโคลนถล่มนั้นตนเองได้นำข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น และเครื่องมือเครื่องใช้เข้ามาช่วยเหลือประชาชน มีการจัดทำประกอบเลี้ยงอาหาร จัดหาที่พักชั่วคราว รวมทั้งการประสานส่วนราชการให้เข้ามาช่วยเหลือจนมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ส่วนกรณีที่ถูกกล่าวหาว่าไม่จงรักภักดีนั้น ขอยืนยันว่าไม่เคยพูดคำนี้ ตนเองจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ ดังนั้น มูลเหตุที่ถูกกล่าวหาดังกล่าวน่าจะมาจากความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ที่ตนเองไม่ยอมให้กลุ่มผู้นำชุมชนบางคนและนักการเมืองท้องถิ่นเข้ามาทุจริตหรือสมยอมเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง โครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงทำให้เกิดความไม่พอใจและสร้างกระแสกล่าวหาตนเองเพื่อถอดถอนออกจากตำแหน่ง

1.2 ความไม่พอใจของประชาชนที่ได้รับผลกระทบกับการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของนายกององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก้น กรณีเหตุดินโคลนถล่มทับบ้านเรือนราษฎรที่บ้านสบปิ่น เมื่อปลายปี พ.ศ. 2549 ซึ่งประชาชนได้รับความเดือดร้อนเกือบทั้งหมู่บ้าน แต่นายกององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก้นมิได้ให้ความช่วยเหลือประชาชนเหล่านั้นในพื้นที่ทันทีที่เกิดภัย ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของนายกององค์การบริหารส่วนตำบล และการคัดค้านมิให้มีการอพยพประชาชนไปอยู่สถานที่แห่งใหม่ที่ทางราชการและผู้นำชุมชนท้องถิ่นได้จัดเตรียมหาให้ ซึ่งจะไปใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่ทางราชการเลิกใช้แล้วและยกให้เป็นที่ดินสาธารณะของหมู่บ้าน แต่นายกององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก้นได้ครอบครองพื้นที่ดังกล่าวเพื่อสร้างโรงงานผลิตอาหารสัตว์จึงทำให้ชาวบ้านไม่พอใจ เนื่องจากทราบว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นสาธารณะสมบัติของหมู่บ้าน ซึ่งเรื่องนี้นายกององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก้นไม่ให้ความช่วยเหลือราษฎรที่ประสบภัยและคัดค้านไม่ให้อพยพย้ายบ้านเรือนไปอยู่ในที่ดินสาธารณะประโยชน์นั้น ข้อมูลข่าวสารได้มีการแพร่กระจายสู่ประชาชนโดยทั่วไปของหมู่บ้านอื่นๆ และในเขตองค์การบริหาร

ส่วนตำบลห้วยโก๋นด้วย ผสมผสานกับเรื่องร้องเรียนการทุจริตต่างๆ จึงทำให้ชาวบ้านเกิดความไม่พอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นเป็นอย่างมาก

1.3 ด้านความขัดแย้งระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นกับภาคราชการและกลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น นอกจากบุคลิกส่วนตัวของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นที่เป็นคนแข็งกร้าวและไม่ยอมอ่อนข้อให้ใครแล้ว พบว่าการให้ความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นกับภาคราชการและผู้นำชุมชนท้องถิ่นอันประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการหมู่บ้าน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นในฐานะผู้บริหารสูงสุดขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ให้ความร่วมมือทั้งงานกิจกรรม ประเพณีของตำบล/หมู่บ้าน การจัดการรวนแก่งจนของส่วนราชการอำเภอเฉลิมพระเกียรติเพื่อออกบริการประชาชนทุกหมู่บ้านในตำบลห้วยโก๋น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นไม่เคยออกไปพร้อมกับส่วนราชการอำเภอและผู้นำชุมชนท้องถิ่นแม้แต่ครั้งเดียว ทำให้ภาคราชการและผู้นำชุมชนท้องถิ่นไม่พอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

จากการสัมภาษณ์นายเฉลียว กลิ่นจันทร์ อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นให้ข้อมูลว่า ไม่เคยมีความขัดแย้งกับส่วนราชการ แต่ตนเองเป็นคนพูดจาตรงไปตรงมา อาจจะสร้างความไม่พอใจได้ แต่กับผู้นำชุมชนท้องถิ่นอาจจะมีบ้าง ตามที่ได้กล่าวมาแล้วคือ การเข้ามาขอรับงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไปทำโดยไม่ดำเนินการตามระเบียบของทางราชการซึ่งตนเองทำให้ไม่ได้ หากจะมาทำงานให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องทำตามระเบียบของทางราชการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งประเด็นดังกล่าวอาจจะสร้างความไม่พอใจให้กับกลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่นบางคน และประการสำคัญกลุ่มบุคคลดังกล่าวในอดีตก็เคยเป็นบุคคลที่ให้การสนับสนุนตนเองตั้งแต่การสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในปี พ.ศ. 2547

1.4 ด้านการเมืองท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2547 ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่านได้ประกาศให้มีการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2547 ซึ่งในการเลือกตั้งในครั้งนั้นนายเฉลียว กลิ่นจันทร์ ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งในการได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจจะสร้างความไม่พอใจให้กับฝ่ายตรงกันข้ามที่เสียผลประโยชน์ ทั้งนักการเมืองท้องถิ่นฝ่ายตรงกันข้ามและกลุ่มผู้รับเหมาในพื้นที่ที่ให้การสนับสนุน จึงทำให้เกิดการสร้างกระแสการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นออกจากตำแหน่ง และนักการเมืองท้องถิ่นหนึ่งในนั้น คือ นายราชนทร์

ศรีชัย ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 683 คน ที่ได้ร่วมลงชื่อขอลดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นออกจากตำแหน่ง เป็นหนึ่งในผู้แทนในการยื่นคำร้องต่อผู้ว่าราชการจังหวัดน่านเพื่อขอลดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นออกจากตำแหน่ง และเมื่อมีการลงคะแนนเสียงในการลดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2550 ส่งผลให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นพ้นจากตำแหน่งแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่านจึงได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นใหม่ในวันที่ 25 มีนาคม 2550 ซึ่งนายราเชนทร์ ศรีชัย ก็ได้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น และได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นในที่สุด ซึ่งจากการตรวจสอบประวัติของนายราเชนทร์ ศรีชัย พบว่า มีภูมิลำเนาอยู่บ้านห้วยโก๋น หมู่ที่ 1 มีอาชีพค้าขาย จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นบุคคลผู้กว้างขวาง ในแวดวงธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง และมีพรรคพวกเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างในเขตพื้นที่อำเภอทุ่งช้างและอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการเมืองท้องถิ่นถือเป็นมูลเหตุสำคัญประการหนึ่งในการผลักดันและขับเคลื่อนการลดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นออกจากตำแหน่ง

2. ปัจจัยความสำเร็จในการลดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน

ในการลดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อลดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นั้น ปัจจัยความสำเร็จในการลดถอนถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การลงคะแนนเสียงลดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชนประสบเป็นผลสำเร็จ ซึ่งจากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องพบว่า มีปัจจัยอันเป็นนัยสำคัญที่ทำให้การลดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชนประสบผลสำเร็จ กล่าวคือ

2.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ตามที่ William Erwin ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ในการแก้ไขปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ และความชำนาญเข้ากับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามความเห็นของ Milbrath และ Goel ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึง การกระทำของบุคคลเพื่อพยายามมีอิทธิพลหรือสนับสนุนต่อรัฐบาลและระบบการเมือง

และยังรวมถึงบทบาทของประชาชนในการกระทำใดๆ เพื่อมีอิทธิพลต่อผลทางการเมือง โดยพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นจะเพิ่มจากความสนใจทางการเมืองไปสู่กิจกรรมทางการเมืองที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของฉวีลวดี บุรีกุล ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการณ์เลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2543 พบว่า ข่าวสารและความสนใจทางการเมืองเป็นตัวแปรสำคัญมากที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ฉะนั้น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการมีความสนใจทางการเมืองของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่มีความสำคัญ กล่าวคือ ก่อนที่จะมีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2550 ก่อนหน้านั้นประชาชน โดยทั่วไปส่วนใหญ่ทั้ง 7 หมู่บ้านในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมและความประพฤติของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นเป็นอย่างดี ทั้งจากการพูดคุยกันในหมู่ของประชาชนเองและการนำเสนอข้อมูลผ่านทางภาคราชการ กลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะประเด็นสำคัญที่สุดที่เป็นมูลเหตุสำคัญในการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ตามที่ได้สัมภาษณ์กำนัน และประชาชนผู้ประสบภัยจากดินถล่มเมื่อปลายปี พ.ศ. 2549 และได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งได้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทั้งทางตรงและทางอ้อมให้กับประชาชนทั่วไปได้รับทราบ คือ

1. การที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ไม่ให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยดินถล่ม ซึ่งประชาชนเห็นว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบอย่างรุนแรงที่ไม่ได้ให้การช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่อันพึงกระทำ รวมทั้งการคัดค้านมิให้มีการอพยพเคลื่อนย้ายประชาชนไปอยู่ยังที่แห่งใหม่ ซึ่งในขณะนั้นประชาชนที่ประสบภัยได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงทั้งด้านทรัพย์สินและภาวะด้านจิตใจที่หวาดกลัวภัยอันตราย

2. การถูกกล่าวหาว่าไม่จงรักภักดีและหมิ่นพระบรมเดชานุภาพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี เมื่อครั้งจะทรงเสด็จไปเยี่ยมราษฎรตำบลห้วยโก๋นและราษฎรผู้ประสบภัยดินถล่มที่บ้านสบปิ่น เนื่องจากประชาชน โดยทั่วไปต่างจงรักภักดีและเทิดทูนพระองค์ท่านเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าพระองค์ฯ ได้ทรงเสด็จฯ ไปเยี่ยมเยียนประชาชนเกือบทุกที่รวมทั้งได้พระราชทานความช่วยเหลือตามโครงการพระดำริมาถวายให้กับประชาชน เช่น โรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติ , โรงเรียน (มัธยม) เฉลิมพระเกียรติ รวมทั้งได้พระราชทานสิ่งของเครื่องใช้ให้กับผู้ประสบภัย จากการสังเกตของผู้วิจัยจะพบว่าบ้านเรือนประชาชนที่ได้อพยพเคลื่อนย้ายมาอยู่ที่แห่งใหม่ทุกหลังคาเรือนจะมีถังไฟเบอร์รองรับน้ำขนาด 1,000 ลิตร เพื่อให้ประชาชนได้ไว้ใช้อุปโภคบริโภค จะมีการพนข้อความปรากฏติดกับถังไฟเบอร์ว่า “สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดกระหม่อมพระราชทาน” ทุกถังและทุกหลังคาเรือน

ฉะนั้น กรณีการถูกกล่าวหาและมีการพูดคุยกันในวงกว้างว่า ไม่จงรักภักดีและหมิ่นพระบรมเดชานุภาพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี จึงเป็นข้อกล่าวหาที่รุนแรงและประชาชนโดยทั่วไปไม่พอใจเป็นอย่างยิ่ง

2.2 การสนับสนุนของภาคราชการ กลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มการเมืองท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ภาคราชการ ผู้นำชุมชนท้องถิ่น และประชาชนได้ให้ข้อมูลว่า ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นประสบผลสำเร็จ คือ ความเข้มแข็งของกลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น อันจะได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งสามารถชักจูง ครอบครัว ประชาชนในหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านในพื้นที่ได้ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มข้าราชการที่มีความขัดแย้งหรือไม่พอใจกับการปฏิบัติของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นมาก่อน และกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น และก็สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของนายเฉลียว กลิ่นจันทร์ อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ซึ่งกล่าวว่า “ในการถอดถอนตนเองออกจากตำแหน่งนั้นมีการลงขันกัน โดยมีผู้รับเหมาจากอำเภอทุ่งช้าง กำนันตำบลห้วยโก๋น นายราเชนทร์ ศรีชัย และส่วนราชการอำเภอ” ได้ร่วมกันดำเนินการปลุกปั่นชี้นำประชาชนให้ถอดถอนตนเองออกจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแต่ละกลุ่มได้ดำเนินการ ดังนี้

1. **กลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น** ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน ได้ดำเนินการครอบครัวและชี้นำความคิดของประชาชนในพื้นที่ และชักจูงประชาชนในพื้นที่ให้ปฏิบัติตามและการเข้ามาเป็นพรรคเป็นพวกของกลุ่มตน เพื่อรวมตัวต่อต้านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ซึ่งกลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่นเหล่านี้อยู่ในพื้นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ซึ่งการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของกำนันตำบลห้วยโก๋น , การสัมภาษณ์นายเฉลียว กลิ่นจันทร์ อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น และการให้สัมภาษณ์ของประชาชนว่า “ในการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นนั้นมีการชวนการดำเนินการโดยผู้นำและส่วนราชการ ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ไม่มีการศึกษาฐานะยากจน จึงเชื่อฟังผู้นำชุมชนและส่วนราชการมาก” ประกอบกับประชาชนส่วนใหญ่เป็นชนเผ่าชาวเขาที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมการเชื่อฟังผู้นำและยอมทำตามที่ผู้นำแนะนำหรือสั่งการ จึงได้มีการปฏิบัติตามการชี้นำตามความคิดของผู้นำและการดำเนินการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นออกจากตำแหน่งได้

2. **กลุ่มข้าราชการอำเภอเฉลิมพระเกียรติ** โดยเฉพาะด้านการศึกษาและสาธารณสุขที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนและได้ปฏิบัติงานให้กับประชาชนในพื้นที่มาเป็นเวลานาน จึงเป็นที่นับถือของประชาชนโดยมีวิธีการสนับสนุนให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงถอดถอนให้กับกลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น และบางครั้งจะมีการชักจูงประชาชนใน

หมู่บ้านที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ โดยเฉพาะการให้คำแนะนำกับกลุ่มของประชาชนที่รวมตัวกันเพื่อต่อต้านร่วมกับกลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น

3. **กลุ่มการเมืองท้องถิ่น** ที่ต้องการแข่งขันอำนาจจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น จะมีวิธีการคอยสนับสนุนให้กลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่นและมีการชักจูงประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะการนำพรรคพวกในฝ่ายตนเข้าร่วมการต่อต้านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นซึ่งจะเห็นได้จากการเดินขบวนขับไล่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นก่อนที่จะมีการยื่นคำร้องต่อผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน เพื่อให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นออกจากตำแหน่ง ในการดำเนินการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นนั้นจะมีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นในขณะนั้นร่วมด้วย รวมทั้งกลุ่มผู้รับเหมาในพื้นที่จะคอยให้การสนับสนุนปัจจัยต่างๆ ในการเคลื่อนไหวทางการเมืองตลอดจนวัสดุ อุปกรณ์ ในการเดินขบวนขับไล่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นด้วย

ดังนั้น การผนึกกำลังของ 3 ฝ่าย คือ กลุ่มข้าราชการ กลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น ในการเคลื่อนไหวกดดันและชี้นำประชาชนในการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นออกจากตำแหน่งเป็นกลุ่มพลังอำนาจที่แข็งแกร่ง โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) การมีจุดหมายร่วม 2) การมีความรู้เรื่องระเบียบ กฎหมาย และ 3) การมีทุนสนับสนุน

2.3 การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงสิทธิในการลงคะแนนเสียงถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น และวิธีการลงคะแนนเสียงถอดถอน

ในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงสิทธิในการลงคะแนนเสียงถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นและวิธีการลงคะแนนเสียงนั้น ถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การลงคะแนนเสียงของประชาชนในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นประสบผลสำเร็จ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและการมีส่วนร่วมในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นตลอดจนวิธีการลงคะแนนเสียง ซึ่งจากการวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ส่วนราชการ กำนัน และผู้ใหญ่บ้านแล้วพบว่าได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ดังนี้

2.3.1 การจัดตั้งเครือข่ายการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ในพื้นที่ทุกหมู่บ้าน ประกอบด้วย

- 1) ข้าราชการที่ทำการปกครองอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 5 คน
- 2) ข้าราชการครูและนักศึกษาจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 120 คน

3) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลห้วยโก๋น
จำนวน 25 คน

4) ข้าราชการจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน
จำนวน 3 คน ประกอบด้วย หัวหน้างานการมีส่วนร่วมพร้อมพนักงานการเลือกตั้ง

2.3.2 เป้าหมายการดำเนินการเพื่อ

1) เสริมสร้างความรู้ให้ประชาชนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้เลือกตั้งต่อการ
ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเพื่อควบคุมผู้บริหารท้องถิ่น

2) การทำให้ประชาชนเข้าใจวิธีการในการออกเสียงลงคะแนน โดยใช้
เครื่องมือได้อย่างถูกต้อง เป็นอิสระ ปราศจากการครอบงำ

2.3.3 การดำเนินการ

1) การประชุมผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกหมู่บ้าน เพื่อให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ต่อ
การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น วิธีการลงคะแนนเสียง การสาธิตวิธีการ
ลงคะแนนเสียงโดยใช้ตราขาง รวมทั้งการตอบปัญหาข้อซักถามจากประชาชน

2) การจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบทบาท
หน้าที่ของประชาชนในการมีส่วนร่วมตรวจสอบผู้บริหารท้องถิ่น ตลอดจนหลักเกณฑ์ในการถอด
ถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและวิธีการลงคะแนนเสียง จำนวน 1,500 ชุด

3) นำเอกสารที่ได้จัดทำแจกจ่ายผ่าน

- ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ เพื่อให้ครูประจำ
กลุ่มมอบเอกสารให้นักศึกษาที่มีอยู่ในแต่ละหมู่บ้านนำไปขยายผลประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมี
ความรู้ความเข้าใจ

- ที่ทำการปกครองอำเภอเฉลิมพระเกียรติ เพื่อมอบให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
แจกจ่ายให้ประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อทำความเข้าใจเบื้องต้น

4) จัดทำป้ายผ้าประชาสัมพันธ์ 2 ผืน และจัดทำสื่อสัญลักษณ์การลงคะแนน
(Mascot) จำนวน 1 ชุด

5) ให้ความรู้และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุกระจายเสียง

- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดน่าน ทุกวันพุธ เวลา
10.00 – 11.00 น. ตั้งแต่วันที่ 22 พฤศจิกายน 2549

- สถานีวิทยุกระจายเสียงองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย
จังหวัดน่าน ทุกวันพฤหัสบดี เวลา 12.00 – 13.00 น. ตั้งแต่วันที่ 23 พฤศจิกายน 2549

2.4 ขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบว่าด้วยการถอดถอน ผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน

ในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนผู้บริหารสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 นั้น ผู้มีอำนาจในการดำเนินการในทุกขั้นตอนจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องและครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด จึงจะทำให้การลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยไม่มีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

2.4.1 การเข้าชื่อ

การเข้าชื่อเพื่อลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ถือเป็นจำนวนผู้เข้าชื่อ คือ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่เกิน 100,000 คน ไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 , จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 100,000 – 500,000 คน ไม่น้อยกว่า 20,000 คน , จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 500,001 – 1,000,000 คน ไม่น้อยกว่า 25,000 คน , จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 1,000,001 คนขึ้นไป ไม่น้อยกว่า 30,000 คน การนับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ถือตามจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นในการเลือกตั้งครั้งล่าสุด

2.4.2 องค์ประกอบของคำร้อง

- 1) คำร้องต้องมีชื่อ ที่อยู่ของผู้เข้าชื่อทุกคนพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นใด
- 2) ในคำร้องต้องมีรายละเอียดของข้อเท็จจริงแห่งพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นคนใดที่ประสงค์จะออกเสียงถอดถอนนั้นมีการปฏิบัติหน้าที่เป็นที่เสื่อมเสียอย่างไรจึงไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป
- 3) ในคำร้องต้องมีรายชื่อผู้แทนของผู้เข้าชื่อ ที่จะมีอำนาจดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงในครั้งนี้
- 4) ในคำร้องมีคำรับรองของผู้แทนผู้เข้าชื่อตามข้อ 3) ว่าผู้เข้าชื่อทุกคนมีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และเป็นผู้ร่วมเข้าชื่อด้วยตนเอง

2.4.3 ขั้นตอนการดำเนินการ

- 1) เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำร้องแล้ว ให้จัดส่งคำร้องไปยังผู้ถูกร้องให้ถอดถอนภายใน 7 วันนับแต่วันที่รับคำร้อง เพื่อให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาภายใน 30 วันนับแต่วันที่ชี้แจงคำร้องจากผู้ว่าราชการจังหวัด เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัด

ได้รับคำชี้แจงเพื่อแก้ไขข้อกล่าวหา หรือครบกำหนด 30 วัน ที่ส่งคำร้องให้ผู้ถูกร้องทราบ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายใน 7 วันนับแต่วันที่ได้รับความชี้แจงหรือครบกำหนด 30 วัน ที่ให้แก้ไขข้อกล่าวหาแล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงต่อไป

2) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ภายใน 90 วันนับแต่ได้รับคำร้องและข้อชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหาจากผู้ว่าราชการจังหวัด

3) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงปิดประกาศให้ทราบก่อนวันลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 20 วัน

4) คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงแต่ละแห่งไม่น้อยกว่า 5 คน

5) การลงคะแนนเสียงให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยตรงและลับ

6) เวลาลงคะแนน 08.00 – 15.00 น. และนับคะแนน ณ ที่ลงคะแนนเสียง

7) ในวันลงคะแนนเสียง ถ้ามีผู้มาออกเสียงน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้คำร่อนั้นตกไป และจะนำมาร้องขอให้มีการลงคะแนนอีกไม่ได้ในเหตุเดียวกัน

2.4.4 ผลของการลงคะแนนเสียงถอดถอน

หากในวันลงคะแนนเสียง ถ้ามีผู้มาออกเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มาลงคะแนนเสียงสามในสี่ มีความเห็นที่ไม่สมควรให้ดำรงตำแหน่งต่อไป ให้บุคคลนั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลงคะแนนเสียง

2.4.5 การร้องคัดค้านผลการลงคะแนนเสียง

เมื่อมีการประกาศผลการลงคะแนนเสียงแล้ว ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเห็นว่าการลงคะแนนเสียงเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการลงคะแนนเสียงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการลงคะแนนเสียง

3. วิธีดำเนินการและขั้นตอนการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น โดยประชาชน

3.1 ขั้นตอนการเข้าชื่อยื่นคำร้องขอถอดถอน

3.1.1 เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2549 ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น จำนวน 683 คน ได้ยื่นหนังสือต่อผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน เพื่อดำเนินการให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เพราะเหตุที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป โดยในหนังสือฉบับดังกล่าวได้มีการระบุพฤติกรรมความไม่เหมาะสมและไม่โปร่งใสในการบริหารงาน จำนวนทั้งสิ้น 16 เรื่อง ดังนี้

1) ใ้หมิ่นพระบรมเดชานุภาพสมเด็จพระเทพฯ เมื่อครั้งที่เสด็จที่โรงเรียนบ้านปางหก ตำบลห้วยโก๋น ว่าการสร้างสนามเสลิกอปเตอร์รับเสด็จไม่คุ้มค่ากับการลงทุนงบประมาณ 10,000 บาท

2) ไม่ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย บางครั้งล่าช้ามาก ไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชน โดยเฉพาะเมื่อคืนลมที่บ้านสบปิ่น ตำบลห้วยโก๋น ในวันที่ 25 สิงหาคม 2549

3) ยึดที่สาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้านเอามาทำโรงอาหารสัตว์ เมื่อปีงบประมาณ 2545 – 2546 งบประมาณ 3 แสนกว่าบาท โดยใช้งบประมาณของทางราชการ

4) ทำโรงสีข้าวลูกค้าห้วยของหมู่บ้าน ปล่อยแกลบราลงล่าห้วย ทำให้น้ำเน่าเสียชาวบ้านใช้ไม่ได้ และยังถมดินริมห้วยยึดเป็นของตนเองและลูก ถมขี้ข้าวของหมู่บ้านเพื่อยึดเป็นของตนเอง

5) ตั้งหอกระจายข่าวบ้านสบปิ่นโดยไม่ปรึกษากรรมการหมู่บ้าน นำไปตั้งไว้บ้านของลูกชาย เป็นที่ต่ำมาก ไม่สามารถแจ้งข่าวสารให้ชาวบ้านได้ยินทั่วถึง

6) นำรถขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นของตนเองและครอบครัว ไปจอดไว้ที่บ้านทุกวัน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลขอมาใช้ไม่ได้

7) นำรถบรรทุกน้ำขององค์การบริหารส่วนตำบลไปหาผลประโยชน์ กับผู้รับเหมาสร้างตลาดชายแดนห้วยโก๋นได้เพียงละ 500 บาท ชาวบ้านขอน้ำ เดือนร้อนมากบอกว่าไม่มีน้ำมัน

8) สร้างศาลาทางเข้าบ้านสบปิ่นงบประมาณ 80,000 บาท ด้วยการนำไม้เก่าที่ศาลาพังเพราะพายุมาก่อนสร้างใหม่เมื่อปี 2548

9) นำอาคารที่อำเภอให้ขายสินค้าโอท็อปของหมู่บ้านห้วยโก๋นซึ่งอยู่ที่ตลาดชายแดนมาให้เลขานายกเปิดเป็นร้านถาวร โดยไม่บอกชาวบ้านและไม่ยอมฟังเสียงใคร ทักท้วง

10) ริดไถเงินของลูกจ้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโก๋น เดือนละ 1,000 บาท เอาเป็นของตนเอง ช่วงเดือนแรกและต่อมาให้เป็นเหล่าและเบียร์

11) ในบ้านของนายก อยู่ชั้นล่างแอบซุกซ่อนขายเหล่าเถื่อนใส่ถุงให้ชาวบ้าน ไม่ช่วยชาวบ้านลดอบายมุข และยังส่งเสริมเองเสียอีก

12) สร้างที่อ่านหนังสือหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านห้วยโก๋น งบประมาณ 22,000 บาท ไม่สมกับราคา เนื่องจากนำไม้เก่าของเดิมมาทำใหม่

13) หักเงินสวัสดิการผู้สูงอายุรายละ 200 – 300 บาท เป็นของตนเอง จ่ายเงินให้ไม่ครบแต่ชาวบ้านเซ็นชื่อรับไป จึงไม่มีหลักฐานเอาความผิดได้

14) ชาวบ้านห้วยดงเดือดร้อนเรื่องน้ำกินน้ำใช้ในหน้าแล้ง ของบุคคลนอกหน้าผายน้ำล้นของหมู่บ้านเป็นอันดับแรกแต่ได้รับการปฏิเสธจากองค์การบริหารส่วนตำบลโดยนายกมักจะตัดสินใจเองและบอกว่าไม่มีเงิน

15) นำถังเก็บน้ำพลาสติกของทางราชการแจกจ่ายให้ไปให้ลูกชายและที่กระโจมในที่สาธารณประโยชน์ที่นายกยึดครอง โดยอ้างกับอำเภอว่าจะนำไปใช้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล

16) นายกเฉลียว กลิ่นจันทร์ ตอนเป็นแพทย์ประจำตำบลห้วยโก๋น โคนดำรงตรวจระเวรชายแดนจับไม้ที่ฐานทหารเก่าและจับลูกปืนได้ที่บ้าน คันทายาเสพติดไม่พบแต่นายกเฉลียว ก็วิ่งเต้นจนหลุดคดี และลาออกมาสมัครนายกองค์การบริหารส่วนตำบลก็ซื้อเสียงจากชาวบ้านหัวละ 50 บาท ก็ได้เป็นนายกและกำลังจะขอถอนทุนคืน

การเข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดน่านเพื่อดำเนินการให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นครั้งหลังสุดที่ใช้สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ดังนี้

(1) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่เกินหนึ่งแสนคน ต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(2) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินหนึ่งแสนคนแต่ไม่เกินห้าแสนคนต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(3) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินกว่าห้าแสนคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านคนต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าสองหมื่นห้าพันคนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(4) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งล้านคนต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าสามหมื่นคนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

การนับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้ถือตามจำนวนในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นครั้งสุดท้ายที่สุดที่ใช้สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นครั้งสุดท้ายที่สุดขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น คือ การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2547 มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 1,759 คน จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังกล่าวจึงมีจำนวนไม่เกินหนึ่งแสนคน ซึ่งตามกฎหมายต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นครั้งสุดท้ายที่สุด ฉะนั้น กรณีประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นที่ได้เข้าชื่อร้องต่อผู้ว่าราชการจังหวัดน่านเพื่อดำเนินการให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น จำนวน 683 คน จึงไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542

3.1.2 การตรวจสอบคำร้องให้มีการลงคะแนนเสียงสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ตามมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ต้องมีรายละเอียด ดังนี้

1) ชื่อ ที่อยู่ และลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อทุกคน พร้อมทั้งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้

2) รายละเอียดของข้อเท็จจริงและพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสงค์จะให้ลงคะแนนเสียงถอดถอนนั้นมีการปฏิบัติหน้าที่หรือมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างใดจนเป็นเหตุที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป

3) รายชื่อผู้แทนของผู้เข้าชื่อที่จะมีอำนาจดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

4) คำรับรองของผู้แทนของผู้เข้าชื่อตาม (3) ว่าผู้เข้าชื่อทุกคนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และเป็นผู้ร่วมเข้าชื่อด้วยตนเอง

ผู้ว่าราชการจังหวัดน่านในฐานะที่เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น จึงได้แจ้งให้นายอำเภอเฉลิมพระเกียรติ แจ้งให้ประชาชนผู้ยื่นคำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น แจ้งรายชื่อผู้แทนของผู้เข้าชื่อที่จะมีอำนาจดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น และคำรับรองของผู้แทนผู้เข้าชื่อว่าผู้เข้าชื่อทุกคนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น และเป็นผู้ร่วมเข้าชื่อด้วยตนเอง และต่อมามีผู้แทนผู้เข้าชื่อจึงได้มีการทำคำรับรองของผู้แทนของผู้เข้าชื่อขอถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นออกจากตำแหน่ง จำนวน 4 คน คือ

- 1) นายทองแดง หอมดอก
- 2) นายอินเป็ก ยศทวงศ์
- 3) นายเงิน ธิสมบูรณ์
- 4) นายราเชนทร์ ศรีชัย

ซึ่งในจำนวนสี่คนที่เป็นผู้แทนของผู้เข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน เพื่อขอให้มีการดำเนินการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นออกจากตำแหน่งนั้นเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นผู้นำชุมชนท้องถิ่นและคือนักการเมืองท้องถิ่น ดังนี้

1) นายทองแดง หอมดอก	ดำรงตำแหน่ง กำนันตำบลห้วยโก๋น
2) นายอินเป็ก ยศทวงศ์	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยโก๋น
3) นายเงิน ธิสมบูรณ์	ดำรงตำแหน่ง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นในขณะนั้น
4) นายราเชนทร์ ศรีชัย	ต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น แทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น คนเดิมที่ถูกลงคะแนนเสียงถอดถอน

3.1.3 การตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้ยื่นคำร้องเพื่อลงคะแนนเสียง
ถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้ผู้เข้าชื่อทุกคนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และเป็นผู้ร่วมเข้าชื่อด้วยตนเอง ดังนั้นผู้ว่าราชการจังหวัดน่านจึงได้แจ้งให้นายอำเภอเฉลิมพระเกียรติตรวจสอบคุณสมบัติราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 683 คน ที่ได้เข้าชื่อยื่นคำร้องต่อผู้ว่าราชการจังหวัดน่านเพื่ดำเนินการให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นหรือไม่ ซึ่งนายอำเภอเฉลิมพระเกียรติได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า ผู้เข้าชื่อทุกคนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

3.1.4 ขั้นตอนการจัดส่งคำร้องไปให้ผู้ถูกร้องขอให้ลงคะแนนเสียงถอดถอน
จัดทำคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหา

ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 วรรคสอง บัญญัติว่า

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำร้องตามมาตรา 5 ให้ดำเนินการจัดส่งคำร้องไปให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ที่ถูกร้องขอให้ลงคะแนนเสียงถอดถอนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำร้อง และให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้นจัดทำคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาตามคำร้องยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำร้องจากผู้ว่าราชการจังหวัด

ในการดำเนินการดังกล่าวผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน จึงได้จัดส่งคำร้องขอของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ไปให้นายกองการบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาต่อผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน ภายใน 30 วัน และต่อมาผู้ถูกร้องขอให้ลงคะแนนเสียงถอดถอนก็ได้จัดทำคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขข้อกล่าวหาขึ้นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2549 โดยมีสาระสำคัญในการชี้แจงแก้ไขข้อกล่าวหา ดังนี้

ข้อกล่าวหาที่ 1 ได้หมิ่นพระบรมเชษานุภาพ สมเด็จพระเทพฯ เมื่อครั้งที่เสด็จที่โรงเรียนบ้านปางหก ตำบลห้วยโก๋น ว่าการสร้างสนามเฮลิคอปเตอร์รับเสด็จไม่คุ้มค่ากับการลงทุนงบประมาณ 10,000 บาท

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ได้ชี้แจงว่า มิเคยกระทำการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ หรือเชื้อพระวงศ์ แต่ประการใด มิเคยพูดหรือกล่าวหาข้อความ คำหยาบ ดิเดียดใดๆ อันจะไปในทางที่จะหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ข้าพเจ้า , องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นและพี่น้องประชาชนมีความเคารพบูชา ขกย่อง เทิดทูน ชื่นชมพระบารมีและเฉลิมพระเกียรติตลอดชีพ

ข้อกล่าวหาที่ 2 ไม่ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย บางครั้งล่าช้ามาก ไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชน โดยเฉพาะเมื่อคืนลมที่บ้านสบปิ่น ตำบลห้วยโก๋น ในวันที่ 25 สิงหาคม 2549

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชน เป็นภาระหน้าที่หลักในการให้ความดูแลช่วยเหลือของผู้นำท้องที่และท้องถิ่น ข้าพเจ้าในฐานะเป็นราษฎรในพื้นที่และนายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมิได้เพิกเฉย แต่ได้ให้ความช่วยเหลือทั้งเฉพาะหน้าที่เร่งด่วนและระยะยาว และให้ความร่วมมือช่วยเหลือหน่วยงาน ราชการอื่นๆ ที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือราษฎรตลอดมา โดยเฉพาะราษฎรผู้ประสบภัยในด้านต่างๆ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นมิเคยได้ละเลยหรือเพิกเฉย แต่ประการใด

ข้อกล่าวหาที่ 3 ยึดที่สาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้านเอามาทำโรงอาหารสัตว์ เมื่อปีงบประมาณ 2545 – 2546 งบประมาณ 3 แสนกว่าบาท โดยใช้งบประมาณของทางราชการ

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ชี้แจงว่า มิได้ยึดที่สาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้านมาเป็นประโยชน์ของตนเองเลย แต่ที่ดินที่ทำประโยชน์นั้นเป็นที่ดินส่วนตัว มีหลักฐานการเสียภาษี เป็นเอกสาร ภ.บ.ท.11

ข้อกล่าวหาที่ 4 ทำโรงสีข้าวลูกกล้าห้วยของหมู่บ้าน ปล่อยแกลบร่ำลงถ้ำห้วย ทำให้น้ำเน่าเสียชาวบ้านใช้ไม่ได้ และยังถมดินริมห้วยยึดเป็นของตนเองและลูก ถมขี้ข้าวของหมู่บ้านเพื่อยึดเป็นของตนเอง

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ชี้แจงว่า ไม่เคยทำโรงสีข้าวรुक้าเข้าไปในลำห้วยของหมู่บ้าน ไม่เคยปล่อย แกลบหรือล้าลงไปในลำห้วย อันอาจจะทำให้เกิดน้ำเน่าเสียแต่อย่างใด รวมทั้งไม่เคยถมดินริมห้วย แล้วยึดเป็นของตนและลูก และไม่เคยถมขี้ข้าวของหมู่บ้านเพื่อยึดที่เป็นของตนเองแต่อย่างใด อีกเช่นกัน

ข้อกล่าวหาที่ 5 ตั้งหอกระจายข่าวบ้านสบปิ่นโดยไม่ปรึกษากรรมการหมู่บ้าน นำไปตั้งไว้บ้านของลูกชาย เป็นที่ต่ำมาก ไม่สามารถแจ้งข่าวสารให้ชาวบ้านได้ยินทั่วถึง

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ชี้แจงว่า การกระจายข่าวหรือการประชาสัมพันธ์ มิใช่ผู้ใดก็สามารถ ดำเนินการได้ตามความต้องการของตน นายอัครเดช กลิ่นจันทร์ เป็นสมาชิกชมรมหอกระจายข่าว กรมประชาสัมพันธ์ จังหวัดน่าน โดยได้รับการอบรมตามโครงการอาสาประชาสัมพันธ์หมู่บ้าน (อปม.) จึงได้มอบหมายให้เป็นผู้ริเริ่มดำเนินการ โดยได้รับคำแนะนำ ปรึกษาหารือจากกรรมการหมู่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิและหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องถึงความเหมาะสมแล้ว ทุกวันนี้ก็ใช้เป็น สื่อในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้แก่ราษฎรได้รับทราบเป็นประจำซึ่งสามารถที่จะ รับฟัง ได้ยินกันทั่วถึง

ข้อกล่าวหาที่ 6 นำรถขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นของตนเองและ ครอบครัวยุไปจอดไว้ที่บ้านทุกวัน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วน ตำบลขอมาใช้ไม่ได้

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

การใช้รถหรือทรัพย์สินของราชการ ตนเองและเจ้าหน้าที่รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการตามระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายทุกประการ โดยเฉพาะการติดต่อราชการส่วน จังหวัด ซึ่งมีระยะทางระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ กับ จังหวัดน่าน ประมาณ 150 กว่ากิโลเมตร เป็นทางทุรกันดาร ไกลมาก

หากปฏิบัติหน้าที่ทางราชการแล้วกลับถึงห้วยโก๋นเป็นเวลาค่ำก็มีความ จำเป็นต้องนำรถมาจอดไว้ในที่ปลอดภัย ส่วนหนึ่งเพราะห้วยโก๋นมีชายแดนติดกับประเทศลาวเกรง ว่าอาจจะไม่ปลอดภัย นอกจากนั้นทุกคนที่มีสิทธิใช้ทรัพย์สินของทางราชการก็ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายทุกประการตลอดมา นายกษมิได้นำไปใช้คนเดียวและไม่เคยนำไปใช้เพื่อ ประโยชน์ส่วนตนเลย นอกจากประโยชน์ทางราชการเท่านั้น

ข้อกล่าวหาที่ 7 นำรถบรรทุกน้ำขององค์การบริหารส่วนตำบลไปหาผลประโยชน์กับผู้รับเหมาสร้างตลาดชายแดนห้วยโก๋นได้เที่ยวละ 500 บาท ชาวบ้านขอน้ำ เดือนร้อนมากบอกว่าไม่มีน้ำมัน

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ชี้แจงว่า ไม่เคยนำรถบรรทุกน้ำขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นไปหาผลประโยชน์จากผู้รับเหมาก่อสร้างตลาดชายแดนหรือบุคคลอื่น อันเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย

ข้อกล่าวหาที่ 8 สร้างศาลาทางเข้าบ้านสบปิ่นงบประมาณ 80,000 บาท ด้วยการนำไม้เก่าที่ศาลาพังเพราะพายุมาก่อสร้างใหม่เมื่อปี 2548

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

การสร้างศาลาทางเข้าบ้านสบปิ่น ดังกล่าวนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นได้ดำเนินการตามระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายทุกประการ ใช้งบประมาณเพียง 77,200 บาท ด้วยความโปร่งใส เป็นที่พอใจของราษฎรและบุคคลทั่วไปที่ใช้บริการ และใช้ประโยชน์ตลอดมา

ข้อกล่าวหาที่ 9 นำอาคารที่อำเภอให้ขายสินค้าโอท็อปของหมู่บ้านห้วยโก๋น ซึ่งอยู่ที่ตลาดชายแดนมาให้เลขานายกเปิดเป็นร้านถ่ายรูป โดยไม่บอกชาวบ้านและไม่ยอมฟังเสียงใครสักท้วง

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

อาคารแห่งนี้ว่างเปล่าไม่มีการทำกิจการใดๆ และได้ปิดทิ้งไว้เป็นเวลานานแล้ว ไม่ได้ก่อประโยชน์อะไรเลย ดังนั้นข้าพเจ้าได้เล็งเห็นความสำคัญตรงจุดนี้ว่าน่าจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมได้บ้างจึงมีการเปิดให้มีการเช่าห้องอาคารแห่งนี้

ข้อกล่าวหาที่ 10 ริดไถ่เงินของลูกจ้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโก๋น เดือนละ 1,000 บาท เขาเป็นของตนเอง ช่วงเดือนแรกและต่อมาให้เป็นเหล่าและเบียร์

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ชี้แจงว่า ไม่เคยเบียดเบียน ไม่เคยคอร์รัปชัน ไม่เคยใช้อำนาจกดขี่ข่มเหงเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเลย

ข้อกล่าวหาที่ 11 ในบ้านของนายก อยู่ชั้นล่างแอบซุกซ่อนขายเหล้าเถื่อนใต้อุ้งเท้าให้ชาวบ้าน ไม่ช่วยชาวบ้านลดคอบายมุข และยังส่งเสริมเองเสียอีก

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ชี้แจงว่า ไม่เคยดื่มหรือกลั่นสุราเถื่อน ไม่เคยแอบซุกซ่อนขายสุราเถื่อนใต้อุ้งเท้าให้ชาวบ้าน นอกจากนั้นแล้วข้าพเจ้ายังผลักดันเป็นนโยบายขององค์การ ในการลดคอบายมุข ข้าพเจ้าและองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นไม่มีนโยบาย ไม่เคยปฏิบัติการใดๆ อันจะต่อไปในแนวทางส่งเสริมอบายมุขแต่อย่างใดเลย

ข้อกล่าวหาที่ 12 สร้างที่อ่านหนังสือหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านห้วยโก๋นงบประมาณ 22,000 บาท ไม่สมกับราคา เนื่องจากนำไม้เก่าของเดิมมาทำใหม่

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

การสร้างที่อ่านหนังสือหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านห้วยโก๋น ดังกล่าวนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ได้ดำเนินการตามระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายทุกประการ ใช้งบประมาณเพียง 20,000 บาท เป็นที่พอใจของราษฎรและบุคคลทั่วไปที่ใช้บริการ และใช้ประโยชน์ตลอดมา เป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้

ข้อกล่าวหาที่ 13 หักเงินสวัสดิการผู้สูงอายุรายละ 200 – 300 บาท เป็นของตนเอง จ่ายเงินให้ไม่ครบแต่ชาวบ้านเซ็นชื่อรับไป จึงไม่มีหลักฐานเอาความผิดได้

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ชี้แจงว่า ไม่เคยหักเงินสวัสดิการผู้สูงอายุมาเป็นของตนเองเลยแม้แต่บาทเดียว แต่ได้จ่ายให้ครบตามกำหนด แม้จะไม่ทั่วถึงผู้สูงอายุทุกคนก็ตาม แต่ก็พยายามที่จะผลักดันให้ผู้สูงอายุจำนวนมากได้รับ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ไม่มีญาติพี่น้องอุปการะเลี้ยงดูก็อาจจะเป็นลำดับต้นๆ การคัดสรรผู้สูงอายุที่จะได้รับเงินดังกล่าวนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นจะพิจารณาจากปัจจัยหลายประการและสอบถาม ปรีกษาหารือกับกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำท้องที่และท้องถิ่น แต่ก็มีผู้สูงอายุบางรายที่เป็นญาติของผู้นำบางคนไม่ได้รับเงินนี้ ก็โวยวายต่างๆ ที่มีความเดือดร้อนน้อยกว่าผู้สูงอายุคนอื่นๆ ที่มีสิทธิได้รับ

ข้อกล่าวหาที่ 14 ชาวบ้านห้วยคงเดือดร้อนเรื่องน้ำกินน้ำใช้ในหน้าแล้ง ของบ
 ฉุกเฉินหน้าฝายน้ำล้นของหมู่บ้านเป็นอันดับแรกแต่ได้รับการปฏิเสธจากองค์การบริหารส่วน
 ตำบล โดยนายกมักจะตัดสินใจเองและบอกว่าจะหางบมาขยายระบบประปาของหมู่บ้าน
 งบประมาณ 1 ล้าน 9 แสนบาท แต่ถามนายกแล้วตอบว่าไม่มีเงิน

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

การให้ความช่วยเหลือประชาชนเป็นหน้าที่และภารกิจหลักขององค์การ
 บริหารส่วนตำบล อันเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นอยู่แล้ว แต่ต้องพิจารณาตามความสำคัญเดือดร้อน
 ก่อนหลัง สลับกันไปภายใต้งบประมาณที่จำกัด เพราะนอกจากเงินอุดหนุนจากราชการแล้ว
 รายได้หลักขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นก็มีรายได้จากส่วนอื่นอีกไม่มากเลย คงไม่
 สามารถที่จะจัดสรรงบประมาณให้กับทุกแห่งได้พร้อมกันและครบทุกพื้นที่

ดังนั้น ในฐานะผู้นำองค์กรก็มีหน้าที่และความพยายามที่จะจัดหา
 งบประมาณมาดำเนินการ เพื่อให้เป็นประโยชน์มากที่สุด แต่ก็มีข้อเรื่องง่ายที่จะจัดหางบประมาณ

ข้อกล่าวหาที่ 15 นำถังเก็บน้ำพลาสติกของทางราชการแจกจ่ายให้ไปให้ลูก
 ชายและที่กระท่อมในที่สาธารณประโยชน์ที่นายกยึดครอง โดยอ้างกับอำเภอว่าจะนำไปใช้ที่
 องค์การบริหารส่วนตำบล

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ไม่เป็นความจริง ถังพลาสติกนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนจากอำเภอเลย เพราะถัง
 น้ำที่ตั้งไว้ที่บ้านและที่กระท่อมในไร่เป็นงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลขุนน่าน ที่
 ข้าพเจ้าได้ขอให้ท่านนายอำเภอ ทวีป เหล็กสู่อธิบดีนายอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ช่วยขอจากองค์การ
 บริหารส่วนตำบลขุนน่าน เพื่อนำไปกักเก็บน้ำไว้ใช้

ข้อกล่าวหาที่ 16 นายกฤษฎีว กลิ่นจันทร์ ตอนเป็นแพทย์ประจำตำบลห้วย
 โก๋น โคนตำรวจตระเวรชายแดนจับไม้ที่ฐานทหารเก่าและจับลูกปืนได้ที่บ้าน ค้นหายาเสพติดไม่
 พบ แต่นายกฤษฎีว ก็วิ่งเต้นจนหลุดคดี และลาออกมาสมัครนายกองค์การบริหารส่วนตำบลก็ซื้อ
 เสี่ยงจากชาวบ้านห้วยละ 50 บาท ก็ได้เป็นนายกและกำลังจะขอถอนทุนคืน

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ชี้แจงว่า ตนเองได้ปฏิบัติตน ครองตนอยู่ในกรอบระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย
 ศีลธรรมและจริยธรรมทุกประการ ไม่เคยกระทำความผิดตามกฎหมายเลย ไม่เคยยุ่งเกี่ยวและไม่มี
 ประวัติดูกำเนินคดี ไม่ว่าจะเป็กรณียาเสพติดให้โทษหรือพระราชบัญญัติอาวุธปืนหรืออื่นๆ

ไม่เคยวิ่งเต้นคิดตามที่กล่าวหาเลย การได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม โปร่งใส โดยผ่านการรับรองจากขององค์กรอิสระที่ควบคุมและเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งท้องถิ่น เช่น กรรมการเลือกตั้ง ทั้งเป็นที่ยอมรับในความรู้ความสามารถจากส่วนราชการต่างๆ และพี่น้องประชาชนตลอดมา เนื่องจากข้าพเจ้ามิได้มุ่งหวังที่จะใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อและอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องแต่อย่างใดเลย ข้าพเจ้าอายุมากพอสมควร ในบั้นปลายก็ได้แต่มุ่งทำประโยชน์ตอบแทนแผ่นดินที่ให้อาศัยอยู่ และไม่เคยกระทำทุจริต ประพฤติมิชอบ โกงกินบ้านเมือง ไม่เคยกระทำตนเป็นผู้มีอิทธิพล ข่มขู่หรือว่าข่มขู่รังแกผู้อื่น ขอยืนยันว่า ถึงแม้มิได้เกิดที่ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน แต่ก็เป็นผู้ที่รักและทำประโยชน์ให้แก่แผ่นดินที่อาศัยเช่นปัจจุบันนี้ ไม่น้อยไปกว่าคนอื่นฯ ข้าพเจ้าจึงมิได้กอบโกยหรือถอนทุน เพราะมิได้ลงทุนซื้อเสียงตามที่กล่าวหาแต่อย่างใด

3.1.5 ขั้นตอนการจัดส่งคำร้องของราษฎรและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องขอให้ลงคะแนนเสียงถอดถอนไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน ได้รับคำชี้แจงข้อกล่าวหาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นแล้ว จึงได้จัดส่งคำร้องขอของประชาชนให้ดำเนินการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นพร้อมกับคำชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้ถูกร้องขอให้ลงคะแนนเสียงถอดถอนดังกล่าวไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน เพื่อดำเนินการกำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนต่อไป ซึ่งต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน จึงได้กำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น โดยมีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน 2549 เรื่องกำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ในวันที่ 28 มกราคม 2550

3.2 ขั้นตอนการบริหารจัดการและการเตรียมความพร้อมในการลงคะแนนเสียงถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน ได้กำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ในวันที่ 28 มกราคม 2550 แล้วมีกระบวนการและขั้นตอนที่จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ดังนี้

1. การประกาศกำหนดหน่วยลงคะแนนเสียงและสถานที่ลงคะแนน

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน ได้ประกาศให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ในวันที่ 28 มกราคม 2550 แล้ว

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นในฐานะหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น จึงได้มีประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2549 โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน เรื่องกำหนดหน่วยลงคะแนนเสียงและที่ลงคะแนนเสียงในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น จำนวน 7 หน่วยและสถานที่ลงคะแนน ดังนี้

1.1 หน่วยลงคะแนนเสียงที่ 1 ได้แก่ หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ หรือบ้านเลขที่ 1 ถึง บ้านเลขที่ 311 ที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยโก๋น

1.2 หน่วยลงคะแนนเสียงที่ 2 ได้แก่ หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ หรือบ้านเลขที่ 1 ถึง บ้านเลขที่ 154 ที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ โรงเรียนบ้านสบปิ่น

1.3 หน่วยลงคะแนนเสียงที่ 3 ได้แก่ หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ หรือบ้านเลขที่ 1 ถึง บ้านเลขที่ 53 ที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน ห้วยคง

1.4 หน่วยลงคะแนนเสียงที่ 4 ได้แก่ หมู่ที่ 4 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ หรือบ้านเลขที่ 1 ถึง บ้านเลขที่ 79 ที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้านปิ่น

1.5 หน่วยลงคะแนนเสียงที่ 5 ได้แก่ หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ หรือบ้านเลขที่ 1 ถึง บ้านเลขที่ 194 ที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ โรงเรียนบ้านปางหก

1.6 หน่วยลงคะแนนเสียงที่ 6 ได้แก่ หมู่ที่ 6 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ หรือบ้านเลขที่ 1 ถึง บ้านเลขที่ 44 ที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้านใหม่ไชยขจรรัตน์

1.7 หน่วยลงคะแนนเสียงที่ 7 ได้แก่ หมู่ที่ 7 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ หรือบ้านเลขที่ 1 ถึง บ้านเลขที่ 134 ที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยทรายขาว

ซึ่งในประกาศกำหนดหน่วยลงคะแนนเสียงและสถานที่ลงคะแนนเสียงนั้น จะต้องดำเนินการประกาศให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทราบก่อนวันลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน

2. การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง

เมื่อได้มีประกาศให้มีการลงคะแนนเสียงแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน จึงได้แต่งตั้งนายอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ในฐานะเป็นนายทะเบียนอำเภอ จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงแต่ละหน่วยลงคะแนนเสียงที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงต้องมีคุณสมบัติและไม่มีสิทธิต้องห้าม ตามมาตรา 33 และมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ดังนี้

บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(1) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีมการเลือกตั้ง

(3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง และ

(4) คุณสมบัติอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

(1) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(2) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(3) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(4) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

(5) มีลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

เมื่อนายทะเบียนอำเภอเฉลิมพระเกียรติได้ดำเนินการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในแต่ละหน่วยลงคะแนนเสียง จำนวน 8 ชุด แล้วจึงส่งให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เพื่อนำไปปิดประกาศตามสถานที่กำหนดไม่น้อยกว่ายี่สิบวันก่อนวันลงคะแนนเสียง

3. การแต่งตั้งกรรมการประจำที่ลงคะแนน

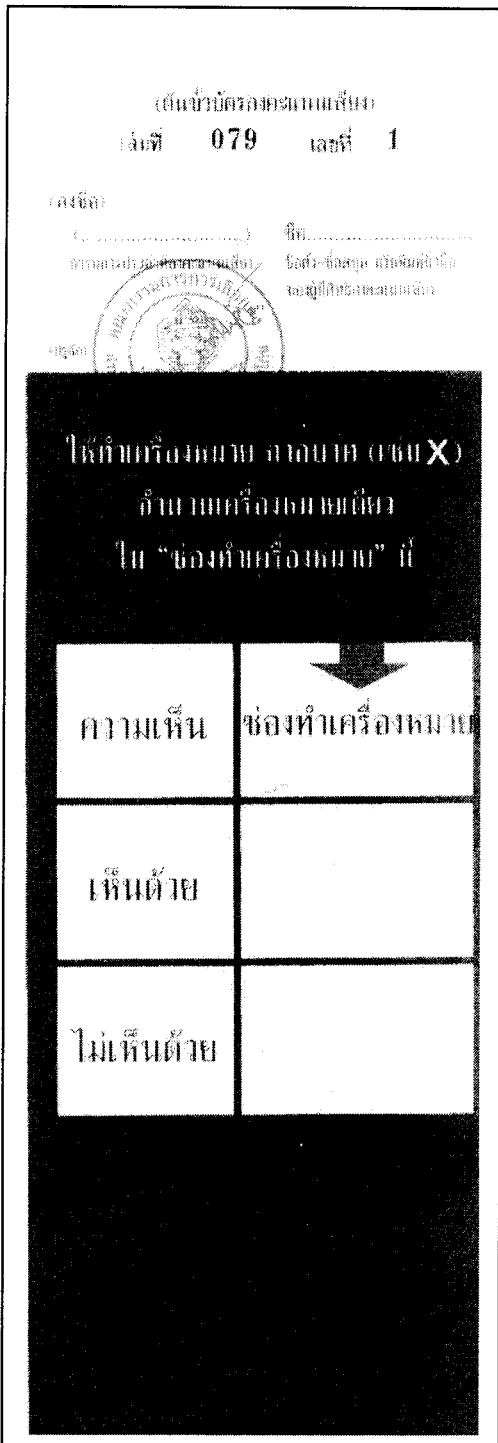
การแต่งตั้งกรรมการประจำที่ลงคะแนน เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ซึ่งจะต้องแต่งตั้งจากผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในหน่วยลงคะแนนเสียงนั้นเป็นกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง จำนวนห้าคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง จำนวนหนึ่งคน และกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง จำนวนสี่คน ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการลงคะแนนเสียงประจำที่ลงคะแนนเสียง จำนวน 7 หน่วยลงคะแนน หน่วยละ 5 คน และได้

มอบหมายให้กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง 1 คน ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยประจำหน่วยลงคะแนนเสียงด้วย

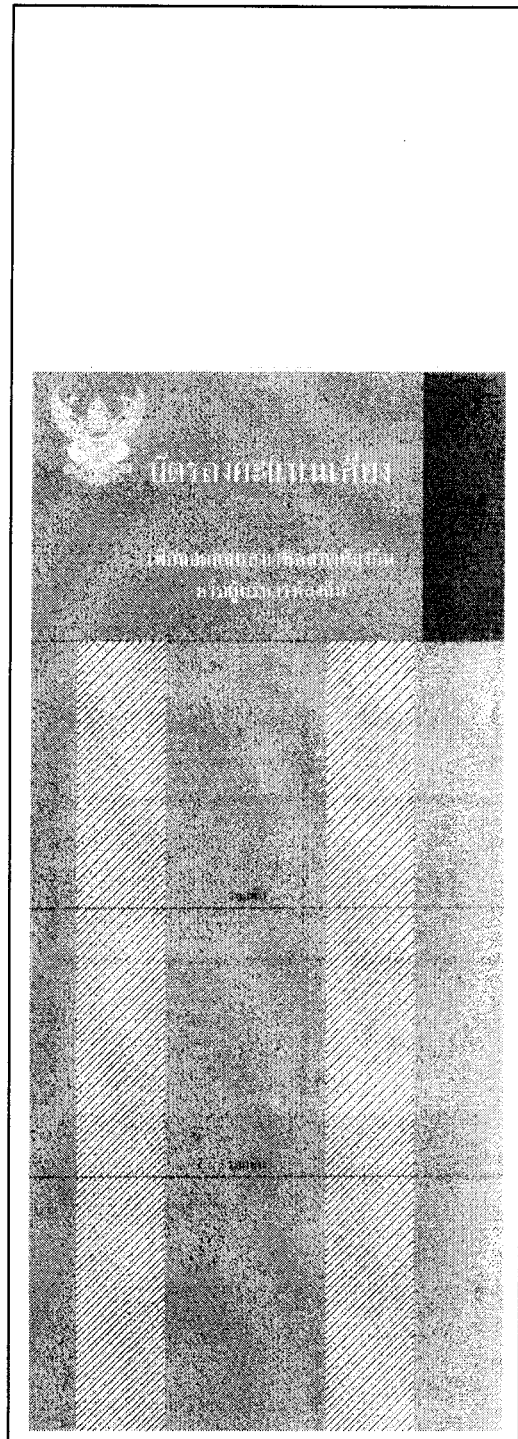
4. การพิมพ์บัตรลงคะแนนเสียง

ในการจัดพิมพ์บัตรลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน ได้แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมดูแลการจัดพิมพ์บัตรลงคะแนนเสียง จากกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่านและข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน จำนวน 4 คน มีหน้าที่ประสานโรงพิมพ์ควบคุมการจัดพิมพ์บัตรลงคะแนนเสียง จำนวน 81 เล่มๆ ละ 25 บัตร รวมทั้งสิ้น 2,025 บัตร ซึ่งลักษณะของบัตรลงคะแนนเสียงให้มีข้อความ “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” และให้มีช่องทำเครื่องหมายด้วย โดยมีลักษณะบัตรลงคะแนน ดังนี้

บัตรลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

ด้านหลัง

ด้านหน้า

ภาพที่ 4.1 บัตรลงทะเบียนเสียงรถจักรยานยนต์ของศูนย์การบริการส่วนตำบลห้วยโก๋น

ซึ่งเมื่อดำเนินการจัดพิมพ์บัตรลงคะแนนเสียงแล้ว ขั้นตอนสำคัญ คือ การประทับตราสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่านให้เรียบร้อยทุกใบ และแต่งตั้งกรรมการเก็บรักษาบัตรลงคะแนนไว้ในที่ปลอดภัย ก่อนที่จะส่งมอบให้ปลัดปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยโก๋น เพื่อมอบให้กรรมการประจำหน่วยลงคะแนนเสียงใช้ในวันลงคะแนนเสียงต่อไป

5. การจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการลงคะแนนเสียง

ในการดำเนินการเพื่อให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นนั้น จำเป็นต้องมีการจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการลงคะแนนเสียงสำหรับทุกหน่วยลงคะแนนเสียงเพื่อให้การลงคะแนนเสียงเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ประกอบด้วย หีบบัตรลงคะแนน คู่มือลงคะแนน การจัดทำป้ายประกาศประจำสถานที่ลงคะแนน การจัดเตรียมแบบพิมพ์ที่จำเป็นสำหรับหน่วยลงคะแนนเสียง เช่น ประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรลงคะแนนเสียง แบบรายงานผลการนับคะแนนเสียง และประกาศผลการนับคะแนนเสียง แบบขีดคะแนนเสียง ธงชาติ ป้ายต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์อื่นๆ เช่น ปากกา ดินสอหมึก เป็นต้น

6. การประชาสัมพันธ์และให้ความรู้กับประชาชนได้รับทราบเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียง

ในขั้นตอนการจัดเตรียมความพร้อมในการลงคะแนนเสียงถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน การประชาสัมพันธ์และการให้ความรู้ให้กับประชาชนได้รับทราบเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงถือว่ามีมีความจำเป็น เนื่องจากจะทำให้ประชาชนได้รับทราบ วัน เวลา และสถานที่ลงคะแนนเสียงแล้ว ยังได้รับทราบถึงขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติในการลงคะแนนเสียงหรือการประทับเครื่องหมายลงในบัตรลงคะแนนเสียง ซึ่งต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนให้เข้าใจว่า ลักษณะบัตรลงคะแนนเสียงจะมีช่องทำเครื่องหมายหลังคำว่า “เห็นด้วย” กับ “ไม่เห็นด้วย” หมายความว่าอย่างไร เพื่อจะทำให้ประชาชนได้รับทราบและลงคะแนนได้ถูกต้องตามเจตนาที่แท้จริง และการตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในหน่วยลงคะแนนเสียงว่าตนเองมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนที่ได้มีการปิดประกาศไว้แล้วหรือไม่ ตลอดจนการเตรียมเอกสารสำคัญสำหรับใช้แสดงตนต่อกรรมการประจำหน่วยลงคะแนน เพื่อขอรับบัตรลงคะแนนเสียงในวันลงคะแนน เช่น บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นใดที่ทางราชการออกให้ รวมทั้งวิธีปฏิบัติและข้อห้ามในการใช้สิทธิลงคะแนนในหน่วยลงคะแนนเสียง เป็นต้น

7. การมอบเอกสารและอุปกรณ์ที่สำคัญให้กับกรรมการประจำหน่วยลงคะแนน

ซึ่งก่อนถึงกำหนดวันลงคะแนนเสียงปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ได้มอบหีบบัตรลงคะแนน บัตรลงคะแนนเสียง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง แบบพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียงให้กับคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงทุกหน่วยลงคะแนนเสียง

3.3 ขั้นตอนการลงคะแนน

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดการลงคะแนนเสียงให้ใช้วิธีลงคะแนน “โดยตรง” และ “ลับ” และเปิดการลงคะแนนเสียงตั้งแต่เวลา 08.00 นาฬิกา ถึงเวลา 15.00 นาฬิกา

ในวันลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น วันที่ 28 มกราคม 2550 มีขั้นตอนการลงคะแนนเสียงซึ่งคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงจะเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการภายในที่ลงคะแนนเสียงของแต่ละแห่ง ดังนี้

ในวันลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงและผู้ที่ได้รับแต่งตั้งหรือผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการลงคะแนนเสียง นำหีบบัตรลงคะแนนเสียง บัตรลงคะแนนเสียง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง แบบพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียงไปถึงที่ลงคะแนนเสียง ก่อนเวลาประมาณ 07.00 นาฬิกา

ก่อนเปิดให้มีการลงคะแนนเสียงให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงนับจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงทั้งหมดของหน่วยลงคะแนนเสียงนั้น และปิดประกาศจำนวนบัตรทั้งหมดในที่ลงคะแนนเสียงไว้ในที่เปิดเผย

เมื่อถึงเวลาเปิดการลงคะแนนเสียงให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงเปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียงในที่เปิดเผยแสดงให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงซึ่งอยู่ ณ ที่ลงคะแนนเสียงนั้นเห็นว่า เป็นหีบเปล่า แล้วปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียงและให้ทำการบันทึกการดำเนินการดังกล่าว โดยให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งอยู่ในที่ลงคะแนนเสียงในขณะนั้นลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย เว้นแต่ไม่มีผู้ลงคะแนนเสียงอยู่ในขณะนั้นก็ให้บันทึกไว้ด้วย

เมื่อถึงเวลาเปิดการลงคะแนนเสียง ให้ประธานกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงประกาศเปิดการลงคะแนนเสียง

ให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงแสดงตนต่อกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง โดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นของทางราชการที่กำหนดไว้ตามข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ดังนี้

- (1) บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือ
- (2) ใบรับคำขอมิบัตรหรือเปลี่ยนบัตรใหม่ (บ.ป.2) ที่ติดรูปถ่ายและประทับตราเจ้าหน้าที่ หรือ
- (3) ใบแทนใบรับคำขอมิบัตรที่ติดรูปถ่ายและประทับตราเจ้าหน้าที่ (บ.ป.2 ก) หรือ

(4) บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับ
บำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือ

(5) บัตรประจำตัวหรือหลักฐานอื่นซึ่งทางราชการออกให้ตามที่คณะกรรมการ
การเลือกตั้งกำหนด

บัตรประจำตัวหรือหลักฐานอื่นซึ่งทางราชการออกให้ต้องมีรูปถ่ายและหมายเลข
ประจำตัวประชาชน ซึ่งได้แก่หลักฐานดังต่อไปนี้

(1) ใบอนุญาตขับขี่รถที่ออกโดยกรมการขนส่งทางบก

(2) หนังสือเดินทางที่ออกโดยกระทรวงการต่างประเทศ

เมื่อคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนน
เสียงแล้วให้อ่านชื่อและที่อยู่ของผู้นั้นดั่งๆ ถ้าไม่มีผู้ใดทักท้วงให้หมายเหตุไว้ในบัญชีรายชื่อผู้มี
สิทธิลงคะแนนเสียง โดยให้จดหมายเลขบัตรและสถานที่ออกบัตร และให้มีผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง
ลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงไว้เป็นหลักฐานแล้วให้
คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงมอบบัตรลงคะแนนเสียงให้แก่ผู้นั้น

เมื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงได้รับบัตรลงคะแนนเสียงแล้วให้ไปยังคูหาลงคะแนน
เพื่อทำเครื่องหมายกากบาท (เช่น ✕) ลงในช่องทำเครื่องหมาย “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” และ
นำบัตรลงคะแนนเสียงที่พับเรียบร้อยแล้วหย่อนลงในหีบบัตรลงคะแนนเสียงต่อหน้ากรรมการ
ประจำที่ลงคะแนนเสียง

เมื่อถึงเวลาปิดการลงคะแนนเสียงให้ประธานกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
ประกาศปิดการลงคะแนนเสียงและงดจ่ายบัตรการลงคะแนนเสียง

กรณีมีผู้มาแสดงตนขอใช้สิทธิลงคะแนนเสียงต่อคณะกรรมการประจำที่
ลงคะแนนเสียงภายในกำหนดเวลาการลงคะแนนเสียงแล้วยังไม่ได้รับบัตรลงคะแนนเสียงและยัง
เหลืออยู่ที่ลงคะแนนเสียงให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงจ่ายบัตรให้แก่ผู้มาแสดงตนนั้น
เพื่อทำการลงคะแนนเสียงจนเสร็จสิ้น

ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงทำเครื่องหมายโดยใช้โลหะแหลมหรือ
วัตถุอื่นใดเจาะบัตรลงคะแนนเสียงที่เหลือทุกฉบับให้ทะลุจนไม่สามารถนำไปใช้ลงคะแนนเสียงได้
แล้วใช้เชือกร้อยผูกรวมนกันไว้และประจำครั้งทับปมเชือกหรือกระทำด้วยวิธีอื่นใดที่สามารถ
ป้องกันมิให้บัตรลงคะแนนเสียงไปใช้ลงคะแนนเสียงได้

ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงนำบัตรลงคะแนนเสียงที่เหลือทั้งหมดมา
นับให้ทราบจำนวน และให้จัดทำรายงานเกี่ยวกับจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่รับมาทั้งหมด
จำนวนผู้ มาแสดงตน จำนวนบัตรที่มีผู้ลงคะแนนเสียงและจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่เหลือ

จำนวน 2 ชุด โดยให้กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้นทุกคนลงลายมือชื่อไว้และปิดประกาศให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงซึ่งอยู่บริเวณที่ลงคะแนนเสียงทราบ จำนวน 1 ชุด

3.4 ขั้นตอนการนับคะแนนเสียงและประกาศผลการนับคะแนนเสียง

3.4.1 ขั้นตอนการนับคะแนนเสียง

เมื่อได้มีการปิดการลงคะแนนเสียงในแต่ละหน่วยลงคะแนนแล้ว การนับคะแนนเสียงให้กระทำ ณ ที่ลงคะแนนเสียงของแต่ละหน่วยลงคะแนนเสียง เมื่อปิดการลงคะแนนเสียงให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงเปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียงออกเพื่อนับคะแนนทันที การเปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียงและนับคะแนนนี้ต้องกระทำโดยเปิดเผยจะเลื่อนหรือประวิงเวลาไม่ได้

ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงแบ่งหน้าที่ในการนับคะแนนเสียงดังนี้

คนที่ 1 มีหน้าที่หีบบัตรลงคะแนนเสียงทีละฉบับ คลี่บัตรลงคะแนนเสียงแล้วส่งให้กับคนที่ 2 โดยมีให้เทบัตรลงคะแนนเสียงออกจากหีบบัตรลงคะแนนเสียง

คนที่ 2 มีหน้าที่ขานบัตรลงคะแนนเสียง

(1) ถ้าเป็นบัตรดีให้อ่านว่า “บัตรดี” และขานต่อด้วยว่า “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” พร้อมทั้งชูบัตรลงคะแนนเสียงโดยเปิดเผยให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่ลงคะแนนเสียงได้เห็นด้วย

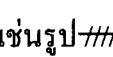

(2) ถ้าเป็นบัตรเสีย ให้อ่านว่า “บัตรเสีย” พร้อมทั้งชูบัตรลงคะแนนเสียงโดยเปิดเผยให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่ลงคะแนนเสียงได้เห็นด้วยและให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงสลักหลังบัตรว่า “เสีย” พร้อมทั้งระบุเหตุผลว่าเป็นบัตรเสีย และลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่าสองคน

คนที่ 3 มีหน้าที่รับบัตรลงคะแนนเสียงที่ผ่านการวินิจฉัยและอ่านแล้ว ใส่งลงภาชนะที่เตรียมไว้ โดยแยกเป็นภาชนะสำหรับใส่บัตรดีเห็นด้วยหนึ่งใบ บัตรดีไม่เห็นด้วยหนึ่งใบ และใส่บัตรเสียหนึ่งใบ เมื่อเสร็จสิ้นการนับบัตรลงคะแนนเสียงแล้วให้แยกบัตรลงคะแนนเสียงแต่ละประเภทใส่ถุงวัสดุใสพร้อมทั้งเขียนจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่อยู่ในถุงวัสดุใสด้วย

คนที่ 4 มีหน้าที่ขีดคะแนนลงในแบบขีดคะแนนเสียง โดยปรับปรุงขนาดของแบบให้มีความเหมาะสมและนำไปติดไว้บนกระดานหรือผนังอาคารเพื่อแสดงให้บุคคลทั่วไปที่อยู่บริเวณที่ลงคะแนนเสียงเห็นการขีดคะแนนได้โดยสะดวก

คนที่ 5 มีหน้าที่คอยสับเปลี่ยนช่วยเหลือกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่

เมื่อกรรมการประจำหน่วยที่ลงคะแนนเสียงผู้มีหน้าที่วินิจฉัยบัตรลงคะแนนเสียงได้ خوان “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” ให้ผู้มีหน้าที่ขีดคะแนนลงในแบบขีดคะแนนเสียงพร้อมกันหนึ่งขีดต่อหนึ่งคะแนน กรณีที่ผู้มีหน้าที่วินิจฉัยบัตรลงคะแนนเสียงได้ خوانว่า “บัตรเสีย” ให้ขีดคะแนนในแบบขีดคะแนนเสียง เช่นเดียวกัน

ให้ผู้มีหน้าที่กรอกคะแนนขีดคะแนนหนึ่งขีดตรงช่องกรอกคะแนนของผู้ถูกถอดถอนนั้น สำหรับการขีดคะแนนให้ใช้วิธีหนึ่งขีดต่อหนึ่งคะแนน แต่เมื่อถึงขีดที่ 5 ให้ขีดขวางทับเส้น 4 ขีดแรก ดังเช่นรูป หรือ หรือ เป็นต้น เพื่อสะดวกแก่การนับคะแนนเสียงและให้ทำเช่นนี้เรื่อยไปทุก 5 ขีด

แบบขีดคะแนนเสียง ซึ่งได้ใช้ขีดคะแนนถูกต้องแล้ว ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแผ่น

เมื่อหีบบัตรลงคะแนนเสียงออกจากหีบบัตรลงคะแนนเสียงหมดแล้ว ให้แสดงหีบบัตรลงคะแนนเสียงว่าไม่มีบัตรลงคะแนนเสียงเหลืออยู่ในหีบนั้น ให้บุคคลที่อยู่บริเวณที่ลงคะแนนเสียงเห็นได้โดยสะดวกและชัดเจน

เมื่อเสร็จสิ้นการขีดคะแนนเสียงแล้วให้กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงจัดการรวมคะแนนและตรวจสอบคะแนนในแบบขีดคะแนนเสียงให้ถูกต้อง

หากตรวจสอบผลการลงคะแนนเสียงแล้วไม่ถูกต้อง หรือนับจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่ใช้ลงคะแนนไม่ตรงกับจำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรลงคะแนนเสียง หรือจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงทั้งหมดที่มีไม่ตรงกับจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่ได้รับมาให้ตรวจสอบใหม่ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และหากตรวจสอบแล้วยังไม่ถูกต้องหรือไม่ตรงกับจำนวนผู้มาแสดงตนหรือรับบัตรลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงนับคะแนนเสียงใหม่ ถ้านับคะแนนเสียงใหม่แล้วยังไม่ถูกต้องให้รายงานหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นทันที เพื่อวินิจฉัยและรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อพิจารณาว่าจะสมควรรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการลงคะแนนเสียงใหม่หรือนับคะแนนเสียงใหม่ในที่ลงคะแนนเสียงนั้นหรือไม่

เมื่อคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงรวมผลการนับคะแนนเสียง ณ ที่ลงคะแนนเสียงเสร็จสิ้นแล้วให้ประกาศผลการนับคะแนนเสียงตามแบบ และปิดประกาศไว้ให้ประชาชนทราบ ณ ที่ลงคะแนนเสียง แล้วรายงานให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นเพื่อรวบรวมผลการนับคะแนนเสียงของทุกหน่วยลงคะแนนเสียง

นอกจากบัตรลงคะแนนเสียงที่ถือว่าเป็นบัตรเสียตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แล้วบัตรลงคะแนนเสียงต่อไปนี้ให้ถือเป็นบัตรเสียด้วย

- (1) บัตรที่มีใช้บัตรซึ่งกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงมอบให้
- (2) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเสียงนอกช่องทำเครื่องหมาย
- (3) บัตรที่ทำเครื่องหมายอื่นนอกจากเครื่องหมายกากบาท
- (4) บัตรที่มีเครื่องสัเกต หรือข้อความอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้

3.4.2 ขั้นตอนการประกาศผลการลงคะแนนเสียง

เมื่อหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณีได้รับรายงานผลการนับคะแนนเสียงและประกาศผลการนับคะแนนเสียงแล้วให้ทำการรวมคะแนนของทุกหน่วยลงคะแนนเสียงแล้วจัดทำประกาศผลการรวมคะแนนเสียง จำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่มีอยู่ทั้งหมด จำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่ใช้และจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่เหลือจากการลงคะแนนเสียง โดยให้จัดทำขึ้นจำนวนสี่ชุด แล้วดำเนินการดังนี้

ชุดที่ 1 ปิดไว้ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือที่ว่าการอำเภอ

ชุดที่ 2 มอบให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ชุดที่ 3 มอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

แล้วแต่กรณี

ชุดที่ 4 เก็บรักษาไว้

พร้อมทั้งจัดทำประกาศผลการลงคะแนนเสียงจำนวนสามชุด ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนึ่งชุด ส่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหนึ่งชุด และเก็บรักษาไว้หนึ่งชุด

4. ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น โดยประชาชน

กรณีศึกษาวิจัยเรื่อง การถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ซึ่งจากการศึกษากฎหมาย ระเบียบ เอกสารทางราชการ และการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น พบว่ามีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2550 สรุปได้ 4 ประการ ดังนี้

- 1) ปัญหาด้านสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น
- 2) ปัญหาความรู้ความเข้าใจของประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง
- 3) ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการและระบบบริหารจัดการการลงคะแนนเสียงถอดถอน
- 4) ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมาย

4.1 ปัญหาด้านสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นมีพื้นที่กว้างขวางถึง 186 ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นภูเขาสูงชัน คิดเป็นร้อยละ 90 ของพื้นที่ แต่ละหมู่บ้านตั้งอยู่ในระยะห่างไกลกัน การปลูกบ้านเรือนอยู่อาศัยส่วนใหญ่ตามไหล่ส้นเขา มีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายในช่วงฤดูฝน จากภาวะฝนตกหนัก น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่ม ถนนขาด สะพานขาด พื้นที่ทั้งหมดอยู่เขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตอุทยานมีสภาพป่าไม้อุดมสมบูรณ์ แต่ก็ถูกบุกรุกโดยประชาชน ทำไร่เลื่อนลอย เช่น ข้าวโพด เป็นหลัก ส่วนข้าวปลูกได้เพียงเล็กน้อย แทบไม่เพียงพอต่อการบริโภคในครัวเรือน เนื่องจากสภาพพื้นที่ไม่เอื้ออำนวย สาธารณูปโภคยังขาดแคลน แม้จะมีไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้านแต่ก็ไม่ครบทุกครัวเรือน ระบบประปาใช้ระบบประปาภูเขาทั้งหมด เสี่ยงต่อการที่จะอุปโภค – บริโภค น้ำที่ไม่สะอาดและไม่ถูกสุขลักษณะ การคมนาคมแม้จะมีถนนเข้าถึงทุกหมู่บ้านนั้นแต่ก็เป็นเส้นทางหลัก การเดินทางไปมาหาสู่กันระหว่างหมู่บ้านค่อนข้างลำบาก เพราะเป็นภูเขาสูงชัน การสื่อสารและการรับรู้ข่าวสารของประชาชนจะใช้สื่อโทรทัศน์เป็นหลัก โดยจะติดตั้งระบบจานดาวเทียมเท่านั้นถึงจะรับสัญญาณโทรทัศน์ได้

สภาพทางภูมิศาสตร์ดังกล่าว จึงเป็นปัญหา อุปสรรคสำคัญที่ทำให้ประชาชนโดยทั่วไปประสบปัญหาในการเดินทางไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น และยิ่งหากเป็นช่วงฤดูฝนก็จะมีปัญหาอุปสรรคเพิ่มมากขึ้น

4.2 ปัญหาความรู้ความเข้าใจของประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นประกอบด้วย ชาวไทยภูเขาหลายเผ่า เช่น เผ่าลื้อ ขมุ ถิ่น ไทลื้อ ไทยพื้นเมือง และเผ่าเหาะ ประชาชนมีความยากจนและส่วนใหญ่ไม่มีการศึกษา หรือมีการศึกษาน้อย การสื่อสารและการใช้ภาษามีปัญหาอุปสรรคเนื่องจากมีชนหลายเผ่า หลายภาษา ซึ่งจากข้อมูลการสำรวจระดับการศึกษาของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นทั้ง 7 หมู่บ้าน พบว่าประชาชนไม่มีการศึกษา อ่านหนังสือไม่ออกและเขียนหนังสือไม่ได้มีมากถึง 390 คน จากจำนวนประชากร 2,860 คน การศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา มีจำนวน 1,102 คน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นในครั้งนี้ประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการกำกับดูแลผู้บริหารท้องถิ่น โดยภาคประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งก็

สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนท้องถิ่นและประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความเห็นว่าประชาชนไม่มีการศึกษาไม่มีความรู้และความเข้าใจในการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น แต่ที่สามารถดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จได้เนื่องจากประชาชนเชื่อฟังผู้นำชุมชนและส่วนราชการมาก จึงยอมปฏิบัติตาม ดังนั้นในการดำเนินการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2550 จึงพบปัญหาเกี่ยวกับภาคประชาชนโดยสรุป ดังนี้

4.2.1 การที่ประชาชนได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2550 เป็นไปในลักษณะ “รัฐจัดวาง” กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเอกสิทธิของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ แต่มักจะถูกครอบงำโดยระบบราชการ และกลไกของระบบราชการ เช่น ผู้นำชุมชนท้องถิ่น ประชาชนเป็นเพียงเครื่องมือทางการเมือง และถูกวางตำแหน่งให้เป็นฉากของเวทีทางการเมือง ส่งผลให้สิทธิหรือความเป็นเอกสิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชนถูกครอบงำ หรือชักจูงหรือบังคับ ถูกรุกรอนสิทธิเพื่อผันไปเป็นผลประโยชน์ทางการเมืองหรือกลุ่มบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเอง ดังจะเห็นได้จากการสนับสนุนการดำเนินการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นของภาคราชการ ภาคผู้นำชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการเคลื่อนไหวกดดันและชี้นำประชาชนในการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นพ้นจากตำแหน่งได้ประสบผลสำเร็จ

4.2.2 ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการกำกับดูแลโดยภาคประชาชน เนื่องจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นส่วนใหญ่การศึกษายังอยู่ในระดับที่ต่ำมาก ประกอบกับการมีฐานะยากจน การขาดแหล่งข้อมูลในการให้ความรู้และขาดองค์กรหรือหน่วยงานสนับสนุนให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง และจากผลการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2550 ประชาชนยังไม่มีความเข้าใจในการลงคะแนนเสียงและความหมายของคำว่า “เห็นด้วย” และ “ไม่เห็นด้วย” ทำให้มีบัตรลงคะแนนเสียงที่เป็นบัตรเสียจำนวน 41 ใบ คิดเป็นร้อยละ 3.12 ซึ่งการลงคะแนนเสียงถอดถอนดังกล่าวมีการใช้ตราขั้วประทับเครื่องหมายกากบาทเพียง 2 ช่องเท่านั้น คือ “เห็นด้วย” กับ “ไม่เห็นด้วย”

4.2.3 ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองท้องถิ่นหรือองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชนพบว่า โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมีลักษณะเป็นแนวดิ่ง ทำให้การเข้าถึงองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนมีข้อจำกัด การไม่เปิดโอกาสหรือช่องทางให้กลุ่มองค์กร เครือข่ายประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การกระจายข้อมูล

ข่าวสารสู่สาธารณชนโดยทั่วไป การเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างแท้จริงและครอบคลุม สิ่งเหล่านี้เป็นข้อจำกัดอันสำคัญยิ่งของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบกับประชาชนเองยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องบทบาท อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะประเด็นการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน นอกจากนี้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีลักษณะเป็นอำนาจนิยม เมื่อรับการเลือกตั้งเข้ามาแล้ว ถือว่าตนเองเป็นผู้ปกครองจะยึดถือกับระบบราชการมากเกินไป ทำให้เกิดช่องว่างกับประชาชน ในระบบการเมืองท้องถิ่นจึงเห็นได้ว่า ประชาชนเป็นเพียงเครื่องมือทางการเมืองชนิดหนึ่งเท่านั้น

4.2.4 ปัญหาทัศนคติ ค่านิยมและวัฒนธรรมเกี่ยวกับการเชื่อฟังผู้นำและภาคราชการ ซึ่งรวมถึงการยอมรับและปฏิบัติตามผู้นำโดยไม่มีข้อโต้แย้ง ซึ่งเป็นปัญหาที่ฝังลึกอยู่ในสังคมไทยส่วนใหญ่มาช้านาน รวมทั้งในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นที่มีสภาพพื้นที่ สภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมที่ยังล้าหลัง ห่างไกลความเจริญ ทุรกันดาร ประชาชนมีฐานะยากจนและขาดการศึกษา

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการและการบริหารจัดการการลงคะแนนเสียง

ในการลงคะแนนเสียงถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น พ.ศ.2542 มีขั้นตอนการดำเนินการ มีส่วนราชการและบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ซึ่งในการดำเนินการตามที่ได้ศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการและการบริหารจัดการการลงคะแนนเสียง ดังนี้

4.3.1 ปัญหาด้านการประสานงาน เนื่องจากในการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2550 มีหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องถึง 3 หน่วยงาน คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง กระทรวงมหาดไทย และองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น การดำเนินการมีขั้นตอนการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดจำนวนมากและจะต้องกระทำภายใต้กรอบของเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงจะทำให้การดำเนินการประสบผลสำเร็จ ซึ่งตั้งแต่การตรวจสอบคำร้องของผู้เข้าชื่อว่าเป็นบุคคลที่มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่ การแจ้งให้ผู้ร้องขอลงคะแนนเสียงถอดถอนทำคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหา การจัดส่งคำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนและคำชี้แจงของผู้ถูกร้องขอให้ลงคะแนนเสียงไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียง การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงและการปิดประกาศรายชื่อ การประกาศกำหนดหน่วยลงคะแนนและสถานที่ลงคะแนน การแต่งตั้งกรรมการประจำที่ลงคะแนน การจัดพิมพ์บัตรลงคะแนนเสียง การจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับลงคะแนนเสียง

การลงคะแนนเสียง การนับคะแนน และการประกาศผลการนับคะแนน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีขั้นตอนการดำเนินการและเกี่ยวข้องกับหน่วยงานและบุคคลเป็นจำนวนมาก จึงทำให้มีปัญหาอุปสรรคในการประสานงานระหว่างบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.3.2 ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหัวหน้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

ในการดำเนินการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น หัวหน้าพนักงานท้องถิ่นหรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น และพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินการและปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน มอบหมาย เช่น การประกาศกำหนดหน่วยลงคะแนนและที่ลงคะแนนเสียง การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ประจำสถานที่ลงคะแนน การจัดเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ตลอดจนการประกาศผลการนับคะแนนเสียง ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นยังปฏิบัติหน้าที่เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลมีความลำบากใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีความหวาดกลัว หวาดระแวง และมีความเกรงใจผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารที่จะถูกลงคะแนนเสียงก็จะทำทุกวิถีทางเพื่อขัดขวางมิให้การดำเนินการประสบผลสำเร็จ หากมีการลงคะแนนเสียงถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชนไม่ประสบผลสำเร็จ ทำให้ต้องปฏิบัติงานร่วมกันในฐานะผู้ได้บังคับบัญชาก็อาจจะทำให้มีความหวาดระแวงและความขัดแย้งภายในองค์กรเกิดขึ้นได้

4.3.3 ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการลงคะแนนเสียง

เนื่องจากยังไม่มี ความชัดเจนในข้อกำหนดว่า ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการลงคะแนนเสียงนั้น หน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ ระหว่างคณะกรรมการการเลือกตั้ง กระทรวงมหาดไทย หรือองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นซึ่งในการเตรียมการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2550 องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ เครื่องเขียน แบบพิมพ์ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เป็นเงิน 86,000 บาท และในขณะที่ได้ไปจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นทราบว่า ยังไม่มีการเบิกจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวให้กับร้านค้าที่ไปจัดซื้อมา เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมิได้มีการตั้งงบประมาณในส่วนนี้ไว้ จึงเป็นภาระของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะที่เป็นผู้สั่งซื้อของเหล่านั้นว่าจะทำอย่างไร จึงจะมีเงินไปใช้จ่ายเพื่อชำระหนี้ที่เกิดขึ้นได้ และหากมีการลงคะแนนเสียงถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชนไม่ประสบผลสำเร็จและผู้บริหารนั้นยังดำรงตำแหน่งต่อไป อาจจะไม่ยอมให้เบิกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นได้ เนื่องจากอำนาจในการอนุมัติในการจัดซื้อหรือจัดจ้าง และการเบิกจ่ายเงินเป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น

4.3.4 ปัญหาเกี่ยวกับการรณรงค์และประชาสัมพันธ์การลงคะแนนเสียง

ในการรณรงค์และประชาสัมพันธ์การลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น การสาธิตวิธีการลงคะแนนและการอธิบายให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับสิทธิในการลงคะแนนเสียงของเจ้าหน้าที่หมิ่นเหม่ต่อการให้คุณให้โทษแก่ผู้ถูกเข้าชื่อถอดถอน เนื่องจากการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ดังกล่าวมีผู้ถูกกระทำเพียงคนเดียวคือ ผู้ที่ถูกเสนอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนโดยประชาชน ซึ่งแตกต่างจากการเลือกตั้งทั่วไปที่มีการแข่งขัน และมีผู้ถูกกระทำหรือมีผู้ถูกการเลือกหลายคน

4.4 ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมาย

ในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชนมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับกฎหมายหลายประการ คือ

4.4.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 286 กำหนดเหตุแห่งการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเพียงว่า เพราะเหตุไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป และตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ก็มีได้มีบทบัญญัติใดที่จะสามารถแสดงให้เห็นว่า เหตุไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป หมายความว่าอย่างไร หรือมีลักษณะอย่างไร อันอาจจะทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าใจได้ ซึ่งแตกต่างจากการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับชาติที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 303 ระบุเหตุแห่งการถอดถอนออกจากตำแหน่งว่าต้องเป็นผู้มีพฤติการณ์ร้ายชัดปดคดี สืบไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

4.4.2 การออกเสียงลงคะแนนของประชาชน ผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียง ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 13 กำหนดให้ทำเครื่องหมายลงในบัตรลงคะแนนเสียงในช่องที่ “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” กับการให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ทำให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงอาจไม่เข้าใจความหมายของคำว่า “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย”

4.4.3 กรณีผู้บริหารท้องถิ่นที่ถูกเข้าชื่อเพื่อขอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอน ออกจากตำแหน่ง ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดที่ให้ผู้ถูกเข้าชื่อถอดถอนหยุดพักการปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีการประกาศผลการลงคะแนนเสียง อาจทำให้ผู้ที่ถูกเข้าชื่อถอดถอนมีการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบหรือขัดขวาง

กระบวนการลงคะแนน เนื่องจากผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการบังคับบัญชาข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น และมีอำนาจการอนุมัติ การอนุญาต เกี่ยวกับกิจการงานท้องถิ่นทั้งหมด

5. แนวทางแก้ไขปัญหาลู่อุปสรรคเกี่ยวกับการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยโก๋นโดยประชาชน

การถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน มีปัญหาลู่อุปสรรคที่สมควรแก้ไข ดังนี้

5.1 ปัญหาด้านสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น
รัฐบาลควรจะดำเนินการจัดระเบียบที่อยู่อาศัยของประชาชนที่มีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนกระจัดกระจายตามไหล่ชันเขาที่เสี่ยงต่ออันตรายดินโคลนถล่ม ให้อยู่อาศัยโดยรวมกลุ่มกันในที่ปลอดภัย การจัดระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกหมู่บ้าน การพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้สามารถเดินทางได้โดยสะดวก การปรับปรุงคุณภาพชีวิต การจัดระบบการถือครองที่ดินเพื่อมิให้มีการบุกรุกป่า ทำไร่เลื่อนลอยพร้อมกับการส่งเสริมอาชีพและรายได้ที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสภาพของพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แม้ว่าสภาพทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นจะมีข้อด้อย แต่ก็มีข้อเด่นคือเป็นพื้นที่ติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และมีการเปิดด่านพรมแดนระหว่างกัน เพื่อให้ประชาชนได้เดินทางและติดต่อค้าขาย ซึ่งหากรัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของการเป็นพื้นที่ชายแดน อาจดำเนินการจัดตั้งพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นให้เป็น “เขตพื้นที่พิเศษชายแดน” ก็จะสามารถระดมสรรพกำลังและงบประมาณเข้าไปพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวได้ นอกจากนี้จะได้รับประโยชน์ในด้านความมั่นคงกับประเทศด้วย

5.2 ปัญหาความรู้ความเข้าใจของประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง

แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการกำกับดูแลโดยประชาชนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น แต่ยังไม่มีการปฏิบัติที่จะส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของประชาชนในลักษณะที่เป็นเชิงรูปธรรมได้ สำหรับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นมีปัญหาความรู้หรือไม่เข้าใจแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ

5.2.1 ระดับการไม่รู้หนังสือหรืออ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือไม่ได้ รัฐบาลหรือกระทรวงศึกษาธิการ ควรจะได้สนับสนุนบุคลากรและงบประมาณให้กับศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอเฉลิมพระเกียรติ เพื่อดำเนินการส่งเสริมการศึกษานอกระบบให้กับประชาชนที่

ยังอ่านหรือเขียนหนังสือไม่ได้ ซึ่งควรจะดำเนินการในช่วงเย็นภายหลังจากที่ประชาชนเสร็จสิ้นการประกอบอาชีพในช่วงเวลากลางวันแล้ว

5.2.2 ระดับการยังไม่ได้รับรู้หรือมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น สิทธิและหน้าที่ของประชาชน และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการควรจะมีการบรรจุวิชาการปกครองท้องถิ่นและวิชาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้รับรู้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา นอกจากนี้เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ควรจะได้มีการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมระดับจังหวัดในทุกจังหวัด เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด (อบจ. , อบต. และเทศบาล) ในจังหวัดนั้นๆ ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยในภูมิภาค เพื่อจัดทำหลักสูตรการจัดฝึกอบรมและการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับประชาชนในจังหวัด โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือกระทรวงมหาดไทยได้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ ซึ่งศูนย์ฝึกอบรมระดับจังหวัดนี้ควรจะต้องประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายที่เข้ามามีส่วนร่วม เช่น กลุ่มองค์กรเอกชนในพื้นที่ สมาคมเครือข่ายภาคประชาชนต่างๆ ในพื้นที่ กลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน หรือกลุ่มอื่นๆ ที่มีการรวมตัวกันเพื่อให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของประชาชนอันเป็นการแก้ไขปัญหาที่ประชาชนถูกรอรับและชี้นำแนวความคิด และการกระทำเพื่อไม่ให้เกิดปรากฏการณ์ “รัฐจัดวาง” อีกต่อไป

5.3 ปัญหาโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชน ที่เป็นไปในลักษณะแนวตั้ง รัฐบาลหรือกระทรวงมหาดไทยต้องให้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบอื่นปรับวิธีการบริหารงานให้มีลักษณะเป็นแนวระนาบ กล่าวคือ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการเปิดโอกาสและส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่ม องค์กรชุมชน เครือข่ายภาคประชาชน มีส่วนร่วมในกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ การกำหนดวิธีปฏิบัติและแนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ถือปฏิบัติ นอกจากนี้ควรส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ

5.4 ปัญหาด้านการประสานงาน เห็นควรให้มีการประชุมปรึกษาหารือกันระหว่างคณะกรรมการการเลือกตั้งและกระทรวงมหาดไทย เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มีความชัดเจนและถือปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5.5 ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการลงคะแนนเสียง เนื่องจากยังไม่มีความชัดเจนของกฎหมายว่า ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการนั้นหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ ระหว่างคณะกรรมการการเลือกตั้ง กระทรวงมหาดไทย หรือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเห็นว่าควรที่จะให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด เพราะว่าตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 8 วรรคแรก บัญญัติให้คณะกรรมการเลือกตั้งจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยให้ประกาศวันลงคะแนนเสียงไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา 7 แม้กระบวนการดำเนินการถอดถอนดังกล่าวจะมีลักษณะทำนองเดียวกันกับการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 10 กำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งทั้งหมด เว้นแต่ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่ก็ไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกำหนดเรื่องค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ไว้เป็นการเฉพาะ หากพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2551 ประกอบกับตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 จะเห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งนอกจากจะดำเนินการเลือกตั้งแล้ว ยังมีอำนาจหน้าที่ในการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นด้วย ซึ่งตามหน้าที่ดังกล่าวคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 กำหนดแนวทางขั้นตอน รายละเอียดที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในเรื่องนี้ ดังนั้นบรรดาค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการต่างๆ อันเกี่ยวกับการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงควรต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรณีหากให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบ อาจจะมีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณเนื่องจากการร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไม่สามารถคาดหมายล่วงหน้าได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก็ไม่ได้มีการตั้งงบประมาณเพื่อรองรับในการดำเนินการในเรื่องนี้เอาไว้ล่วงหน้า

5.6 ปัญหาเกี่ยวกับการรณรงค์การลงคะแนนเสียงของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ
คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ควรที่จะพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความเป็นกลาง และไม่เป็นบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการลงคะแนนเสียงครั้งนั้น ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ประชาชนได้มาใช้สิทธิลงคะแนน ควรจะต้องมีการฝึกอบรมให้ความรู้ และให้ได้รับทราบถึงขอบเขต อำนาจหน้าที่ และแนวทางการประชาสัมพันธ์ ภายใต้กรอบกฎหมาย ระเบียบ และข้อกำหนดเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

5.7 ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติกำหนดสัดส่วนผู้มาลงคะแนนเสียงเพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งจะต้องไม่น้อยกว่าสามในสี่ของผู้มาลงคะแนนเสียง และต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ. 2550 ได้มีการปรับปรุงแก้ไขโดยมิได้บัญญัติกำหนดสัดส่วนไว้ เพียงแต่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการลงคะแนนเสียงให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น สมควรที่จะได้มีการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมาย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยมีประเด็นที่ควรปรับปรุงแก้ไขในสาระสำคัญ ดังนี้

5.7.1 การปรับปรุงแก้ไขโดยเพิ่มเติมนิยามศัพท์ คำว่า “เหตุไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป” ให้มีความชัดเจน โดยอาจใช้หลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่ระบุเหตุแห่งการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีมีพฤติการณ์ร้ายชัดผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เป็นต้น

5.7.2 การเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับกรณีสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใด เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ได้รับมอบหมายประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงแล้วให้ผู้ถูกเข้าชื่อถอดถอนหยุดพักการปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีประกาศผลการลงคะแนนเสียงเพื่อเป็นการป้องกันมิให้ใช้อำนาจหน้าที่ขัดขวางการดำเนินการเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงถอดถอน

5.7.3 การแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการทำเครื่องหมายลงในบัตรลงคะแนนเสียงใน
ช่องที่ “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” กับการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็น “ถอดถอน” หรือ
“ไม่ถอดถอน” หรือ “ให้ออก” หรือ “ให้อยู่” เพื่อให้มีความชัดเจนสำหรับประชาชนผู้มาใช้สิทธิ
ลงคะแนนเสียง

5.7.4 ควรกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับให้คณะกรรมการการเลือกตั้งรับผิดชอบ
ค่าใช้จ่ายในการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความ
ชัดเจนของกฎหมายและแนวทางปฏิบัติ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

การปกครองท้องถิ่น ถือว่าเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีหลักแนวคิดที่มีความเชื่อว่าประชาชนทุกภูมิภาคและทุกพื้นที่ที่มีความพร้อมที่จะรับอำนาจจากรัฐมาปกครองตนเองที่กระจายไปได้ และมีความสามารถที่จะดูแลและจัดการกิจการต่างๆ กันเองภายในท้องถิ่นของตนเองได้ดี โดยมีการจัดตั้งองค์กรซึ่งเรียกว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมาทำหน้าที่จัดบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองหรือแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นบางประการแทนราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และรัฐได้มีการกระจายภารกิจบุคลากร และงบประมาณไปให้องค์กรดังกล่าว เพื่อให้มีขีดความสามารถในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะให้กับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนั้นได้มีการสร้างกลไกต่างๆ ขึ้นมาเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมถ่วงดุลตรวจสอบกิจกรรมสาธารณะ นอกเหนือจากกลไกของส่วนกลางและส่วนภูมิภาคโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่น นับตั้งแต่การคัดสรรบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่ในฝ่ายบริหารและในฝ่ายนิติบัญญัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกระบวนการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นโดยตรง เมื่อได้ผ่านกระบวนการคัดสรรบุคคลเข้ามาทำหน้าที่แทนประชาชนในท้องถิ่นทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารแล้วยังได้มีการสร้างระบบหรือกลไกในการกำกับควบคุมดูแลผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นโดยประชาชน โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้อง รับผิดชอบต่อประชาชนในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น

การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและการกำกับควบคุมดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เห็นเป็นรูปธรรมและมีความเด่นชัด คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ. 2540 ที่ให้ความสำคัญและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น โดยได้มีการบัญญัติไว้เป็นหลักการในรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และตรวจสอบอำนาจรัฐในทุกระดับ รวมทั้งการให้ประชาชนสามารถเข้าชื่อร้องขอให้มีการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่นได้

สำหรับการกำกับดูแลและการตรวจสอบอำนาจรัฐในระดับท้องถิ่น ที่รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถเข้าชื่อเพื่อเสนอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ขึ้น โดยมีหลักการสำคัญคือ การบัญญัติให้ราษฎรมีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีสิทธิลงคะแนนเสียงว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป เพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้นพ้นจากตำแหน่งได้

นับตั้งแต่ที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ขึ้น การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยประชาชน โดยการเสนอให้มีการดำเนินการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2550 พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้มีการเข้าชื่อเพื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อให้มีการดำเนินการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน 5 ครั้ง มีเพียงกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน เท่านั้นที่ประชาชนสามารถลงคะแนนเสียงถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2550 ได้เป็นผลสำเร็จ แต่ในอีก 4 ครั้งการเข้าชื่อหรือการลงคะแนนไม่ประสบผลสำเร็จหรือไม่สามารถดำเนินการถอดถอนได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า มีมูลเหตุหรือปัจจัยใดที่ทำให้การลงคะแนนเสียงถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นเป็นผลสำเร็จ เป็นแห่งแรกในประเทศไทย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษามูลเหตุของการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน
- 3) เพื่อศึกษาวิธีดำเนินการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน
- 4) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาของการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการศึกษา ดังนี้

1.2.1 ระเบียบวิธีวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูลหลายวิธีควบคู่กัน กล่าวคือ สำหรับข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ใช้วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูลโดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ส่วนข้อมูลปฐมภูมินั้น (Primary Sources) ใช้วิธีการวิจัยภาคสนามโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเป็นทางการ (Formal Interview) บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ประกอบด้วย ภาคราชการ กลุ่มผู้นำชุมชน ท้องถิ่น และประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง

1.2.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ภาคราชการ ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น , ท้องถิ่นอำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอดีตท้องถิ่นอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ภาคผู้นำชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นที่ถูกถอดถอนโดยประชาชน , กำนันตำบลห้วยโก๋น , ผู้ใหญ่บ้าน 3 คน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 1 คน ภาคประชาชน ได้แก่ ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง จำนวน 5 คน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้าง เพื่อสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิเคราะห์ข้อมูลจึงใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา วิเคราะห์จากเอกสารและการสัมภาษณ์ควบคู่กัน

1.3 ผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า มูลเหตุและปัจจัยสำคัญที่ทำให้การถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นโดยประชาชนประสบผลสำเร็จ คือ

1.3.1 มูลเหตุสำคัญของการถูกถอดถอน

1) การถูกกล่าวหาด้านความประพฤติและการปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นว่ามีความประพฤติและการปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องหลายประการ เช่น

(1) บุคลิกส่วนตัว เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมเชิงกร้าว ไม่ยอมอ่อนข้อให้ใคร ชอบข่มขู่ประชาชนและพนักงานในสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น การไม่ให้ความช่วยเหลือหรือความร่วมมือทั้งในส่วนของประชาชนและส่วนราชการ

(2) การปฏิบัติหน้าที่ ในตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีการกระทำหรือละเว้นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่หลายประการ ดังนี้

ก. การถูกกล่าวหาว่าไม่ให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติแผ่นดินแยกตัว (ดินถล่ม) ที่บ้านสบปิ่น หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยโก๋น ภายหลังจากฝนตกหนักติดต่อกันมาหลายวัน เป็นเหตุให้ดินถล่ม เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2549 ทำให้ราษฎรประมาณ 30 หลังคาเรือนได้รับความเดือดร้อน และมีบ้านเรือนราษฎร จำนวน 1 หลัง ถูกดินโคลนถล่มจมหายไปทั้งหมด นอกจากนี้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นยังคัดค้านการอพยพและย้ายบ้านเรือนของประชาชนไปอยู่ที่แห่งใหม่ที่ทางราชการและผู้นำชุมชนท้องถิ่นได้จัดหาและเตรียมไว้ให้ รวมทั้งการไม่ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการอพยพและย้ายบ้านเรือนดังกล่าว

ข. การถูกกล่าวหาว่าไม่จงรักภักดีและหมิ่นพระบรมเดชานุภาพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ที่จะทรงเสด็จไปปฏิบัติภารกิจเพื่อเยี่ยมเยียนราษฎรที่ตำบลห้วยโก๋น และราษฎรผู้ประสบภัยดินถล่มที่บ้านสบปิ่น

ค. การถูกกล่าวหาว่าทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่หลายประการ เช่น การบุกรุกยึดครองที่ดินสาธารณะ การนำรถยนต์ของทางราชการไปใช้ส่วนตัวกับครอบครัว การนำรถยนต์บรรทุกน้ำขององค์การบริหารส่วนตำบลไปหาผลประโยชน์กับผู้รับเหมาก่อสร้าง การก่อสร้างศาลาที่พักบ้านสบปิ่นนำไม้เก่ามาก่อสร้าง แต่ใช้งบประมาณมาก การก่อสร้างที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านห้วยโก๋นไม่เหมาะสมกับราคาก่อสร้าง การหักเงินสวัสดิการ (เบี้ยยังชีพ) ผู้สูงอายุ เป็นต้น

2) ความไม่พอใจของประชาชนที่ได้รับผลกระทบกับการปฏิบัติหรือ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น กรณีเหตุดินโคลนถล่มทับบ้านเรือนราษฎรที่บ้านสบปิ่น เมื่อปลายปี พ.ศ. 2549 ซึ่งประชาชนได้รับความเดือดร้อนเกือบทั้งหมู่บ้าน แต่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นมิได้ให้ความช่วยเหลือประชาชนเหล่านั้นในพื้นที่ในทันทีที่เกิดภัยซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และการคัดค้านมิให้มีการอพยพประชาชนไปอยู่สถานที่แห่งใหม่ที่ทางราชการและผู้นำชุมชนท้องถิ่นได้จัดเตรียมหาให้ จึงทำให้ชาวบ้านไม่พอใจ ข้อมูลข่าวสารได้มีการแพร่กระจายสู่ประชาชนโดยทั่วไปของหมู่บ้านอื่นๆ ผสมผสานกับเรื่องร้องเรียนการทุจริตต่างๆ จึงทำให้ชาวบ้านเกิดความไม่พอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

3) *ด้านความขัดแย้งระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นกับ ภาคราชการและกลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น* การให้ความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยโก๋นกับภาคราชการและผู้นำชุมชนท้องถิ่นอันประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการ หมู่บ้าน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นในฐานะผู้บริหารสูงสุดขององค์การบริหารส่วน ตำบลไม่ได้ให้ความร่วมมือทั้งงานกิจกรรม ประเพณีของตำบล/หมู่บ้าน การจัดการวามแก่เงินของ ส่วนราชการอำเภอเฉลิมพระเกียรติ เพื่อออกบริการประชาชนทุกหมู่บ้านในตำบลห้วยโก๋น ทำให้ ภาคราชการและผู้นำชุมชนท้องถิ่น ไม่พอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วน ตำบลห้วยโก๋น

4) *ด้านการเมืองท้องถิ่น*

การได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจจะสร้างความ ไม่พอใจให้กับฝ่ายตรงกันข้ามที่เสียผลประโยชน์ ทั้งนักการเมืองท้องถิ่นฝ่ายตรงกันข้ามและกลุ่ม ผู้รับเหมาในพื้นที่ที่ให้การสนับสนุน จึงทำให้เกิดการสร้างกระแสการถอดถอนนายกองค์การ บริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นออกจากตำแหน่ง และนักการเมืองท้องถิ่นหนึ่งคนนั้น คือ ผู้แทนในการ ยื่นคำร้องต่อผู้ว่าราชการจังหวัดน่านเพื่อขอถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นออก จากตำแหน่ง เมื่อมีการลงคะแนนเสียงในการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นเมื่อ วันที่ 28 มกราคม 2550 ส่งผลให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นพ้นจากตำแหน่งแล้วก็ได้ สมักรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น และได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การ บริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นในที่สุด

1.3.2 *ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชนประสบ ผลสำเร็จ*

ในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน กรณีองค์การบริหารส่วน ตำบลห้วยโก๋น ปัจจัยความสำเร็จในการถอดถอนถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การลงคะแนนเสียง ถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชนประสบเป็นผลสำเร็จ มีดังนี้

1) *การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน* ก่อนที่จะมีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2550 ก่อนหน้านั้นประชาชนโดยทั่วไปส่วนใหญ่ทั้ง 7 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่ขององค์การ บริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมและความประพฤติของ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นเป็นอย่างดี ทั้งจากการพูดคุยกันในหมู่ของประชาชนเอง และการนำเสนอข้อมูลผ่านทางภาคราชการ กลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น

โดยเฉพาะประเด็นสำคัญที่สุดที่เป็นมูลเหตุสำคัญในการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยโก๋น คือ

(1) การที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นไม่ให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยดินถล่ม ซึ่งประชาชนเห็นว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบอย่างรุนแรง

(2) การถูกกล่าวหาว่าไม่จงรักภักดีและหมิ่นพระบรมเดชานุภาพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อครั้งจะทรงเสด็จไปเยี่ยมราษฎรตำบลห้วยโก๋นและราษฎรผู้ประสบภัยดินถล่มที่บ้านสบปิ่น เนื่องจากประชาชนโดยทั่วไปต่างจงรักภักดีและเทิดทูนพระองค์ท่านเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าพระองค์ฯ ได้ทรงเสด็จฯ ไปเยี่ยมเยียนประชาชนและได้พระราชทานความช่วยเหลือตามโครงการพระดำริมากมายให้กับประชาชน

2) การสนับสนุนของภาคราชการ กลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มการเมืองท้องถิ่น

ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ประสบผลสำเร็จ คือ ความเข้มแข็งของกลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น อันจะได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งสามารถชักจูง ครอบงำ ประชาชนในหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านในพื้นที่ได้ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มข้าราชการที่มีความขัดแย้งหรือไม่พอใจกับการปฏิบัติของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นมาก่อน และกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น

3) การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงสิทธิในการลงคะแนนเสียงถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น และวิธีการลงคะแนนเสียงถอดถอน

การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงสิทธิในการลงคะแนนเสียงถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นและวิธีการลงคะแนนเสียงนั้น ถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การลงคะแนนเสียงของประชาชนในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นประสบผลสำเร็จ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและการมีส่วนร่วมในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นตลอดจน วิธีการลงคะแนนเสียง

4) ขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบว่าด้วยการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน

ในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 นั้น ผู้มีอำนาจในการดำเนินการในทุกขั้นตอนจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องและครบถ้วนตามที่กฎหมาย

กำหนด จึงจะทำให้การลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย ไม่มีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น

ในการศึกษาวิจัย เรื่องการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณี
องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น จังหวัดน่าน มีปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการหลายประการ
และมีข้อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้

1. ปัญหาด้านสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นมีพื้นที่กว้างขวางถึง 186 ตารางกิโลเมตร
สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นภูเขาสูงชัน คิดเป็นร้อยละ 90 ของพื้นที่ แต่ละหมู่บ้านตั้งอยู่ในระยะห่าง
ไกลกัน การปลูกบ้านเรือนอยู่อาศัยส่วนใหญ่ตามไหล่ส้นเขา มีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายในช่วง
ฤดูฝน จากภาวะฝนตกหนัก น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่ม ถนนขาด สะพานขาด พื้นที่
ทั้งหมดเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตอุทยานมีสภาพป่าไม้อุดมสมบูรณ์ แต่ก็ถูกบุกรุกโดย
ประชาชน ทำไร่เลื่อนลอย เช่น ข้าวโพด เป็นหลัก สาธารณูปโภคยังขาดแคลน แม้จะมีไฟฟ้าใช้ทุก
หมู่บ้านแต่ก็ไม่ครบทุกครัวเรือน การคมนาคมแม้จะมีถนนเข้าถึงทุกหมู่บ้านนั้นแต่ก็เป็นเส้นทาง
หลัก การเดินทางไปมาหาสู่กันระหว่างหมู่บ้านค่อนข้างลำบากเพราะเป็นภูเขาสูงชัน

สภาพทางภูมิศาสตร์ดังกล่าว จึงเป็นปัญหา อุปสรรคสำคัญที่ทำให้ประชาชน
โดยทั่วไปประสบปัญหาในการเดินทางไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลห้วยโก๋น และยิ่งหากเป็นช่วงฤดูฝนก็จะมีปัญหาอุปสรรคเพิ่มมากขึ้น

แนวทางแก้ไขปัญหา

รัฐบาลควรจะดำเนินการจัดระเบียบที่อยู่อาศัยของประชาชนที่มีการตั้งถิ่นฐาน
บ้านเรือนกระจัดกระจายตามไหล่ส้นเขาที่เสี่ยงต่ออันตรายดินโคลนถล่ม ให้อยู่อาศัยโดยรวมกลุ่ม
กันในที่ปลอดภัย การจัดระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกหมู่บ้าน การ
พัฒนาเส้นทางคมนาคมให้สามารถเดินทางได้โดยสะดวก การปรับปรุงคุณภาพชีวิต การจัดระบบ
การถือครองที่ดินเพื่อมิให้มีการบุกรุกป่า ทำไร่เลื่อนลอยพร้อมกับการส่งเสริมอาชีพและรายได้ที่
เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสภาพของพื้นที่ เพื่อให้ประชาชน ได้มีความเป็นอยู่และคุณภาพ
ชีวิตที่ดีขึ้น

2. ปัญหาความรู้ความเข้าใจของประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นประกอบด้วย ชาวไทยภูเขา
หลายเผ่า เช่น เผ่าลัวะ ขมุ ถิ่น ไทลื้อ ไทยพื้นเมือง และเผ่าหะซัง ประชาชนมีความยากจนและส่วน
ใหญ่ไม่มีการศึกษา หรือมีการศึกษาน้อย การสื่อสารและการใช้ภาษามีปัญหาอุปสรรค เนื่องจากมี
ชนหลายเผ่า หลายภาษา ในการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

ในครั้งนี้อย่างไรก็ตามประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการกำกับดูแลผู้บริหารท้องถิ่น โดยภาคประชาชนอย่างแท้จริง แต่ที่สามารถดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จได้เนื่องจากประชาชนเชื่อฟังผู้นำชุมชนท้องถิ่นและส่วนราชการมาก จึงยอมปฏิบัติตาม และเป็นไปในลักษณะ “รัฐจัดวาง” กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนมักจะถูกครอบงำโดยระบบราชการ และกลไกของระบบราชการ เช่น ผู้นำชุมชนท้องถิ่น ประชาชนเป็นเพียงเครื่องมือทางการเมือง และถูกวางตำแหน่งให้เป็นฉากของเวทีทางการเมือง ส่งผลให้สิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชนถูกครอบงำหรือชักจูงหรือบังคับ ถูกตรึงตรอนสิทธิเพื่อผันไปเป็นผลประโยชน์ทางการเมืองหรือกลุ่มบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเอง ประชาชนขาดแหล่งข้อมูลในการให้ความรู้และขาดองค์กรหรือหน่วยงานสนับสนุนให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง

แนวทางแก้ไขปัญหา

การไม่รู้หนังสือหรืออ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือไม่ได้หรือการยังไม่ได้รับรู้หรือมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น สิทธิและหน้าที่ของประชาชน และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น รัฐบาลหรือกระทรวงศึกษาธิการควรจะได้สนับสนุนบุคลากรและงบประมาณให้กับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเฉลิมพระเกียรติ เพื่อดำเนินการส่งเสริมการศึกษานอกระบบให้กับประชาชนที่ยังอ่านหรือเขียนหนังสือไม่ได้ ส่วนการไม่รับรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่และการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นนั้นควรมีการบรรจุวิชาการปกครองท้องถิ่นและวิชาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้รับรู้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมระดับจังหวัดในทุกจังหวัด เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด (อบจ. , อบต. และเทศบาล) ในจังหวัดนั้นๆ ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยในภูมิภาค เพื่อจัดทำหลักสูตรการจัดฝึกอบรมและการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับประชาชนในจังหวัด โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือกระทรวงมหาดไทยได้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ ซึ่งศูนย์ฝึกอบรมระดับจังหวัดนี้ควรจะต้องประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายที่เข้ามามีส่วนร่วม เช่น กลุ่มองค์กรเอกชนในพื้นที่ สมาคมเครือข่ายภาคประชาชนต่างๆ ในพื้นที่ กลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน หรือกลุ่มอื่นๆ ที่มีการรวมตัวกันเพื่อให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

3. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองท้องถิ่นหรือองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชนพบว่า โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมีลักษณะเป็นแนวดิ่ง

แนวทางแก้ไขปัญหา

รัฐบาลหรือกระทรวงมหาดไทยต้องให้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบอื่นปรับวิธีการบริหารงานให้มีลักษณะเป็นแนวระนาบ กล่าวคือการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการเปิดโอกาสและส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่ม องค์กร ชุมชน เครือข่ายภาคประชาชน มีส่วนร่วมในกิจการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ การกำหนดวิธีปฏิบัติและแนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ถือปฏิบัติ นอกจากนี้ควรส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ

4. ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการและการบริหารจัดการการลงคะแนนเสียง

4.1 **ปัญหาด้านการประสานงาน** เนื่องจากในการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2550 มีหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องถึง 3 หน่วยงาน คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง กระทรวงมหาดไทย และองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

แนวทางแก้ไขปัญหา

เห็นควรให้มีการประชุมปรึกษาหารือกันระหว่างคณะกรรมการการเลือกตั้ง และกระทรวงมหาดไทย เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มีความชัดเจนและถือปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4.2 **ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหัวหน้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น** เนื่องจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นยังปฏิบัติหน้าที่เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลมีความลำบากใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีความหวาดกลัว หวาดระแวง และมีความเกรงใจผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารที่จะถูกลงคะแนนเสียงก็อาจจะทำทุกวิถีทางเพื่อขัดขวางมิให้การดำเนินการประสบผลสำเร็จ

แนวทางแก้ไขปัญหา

เห็นควรให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ถูกประชาชนเข้าชื่อเพื่อขอให้มีการดำเนินการลงคะแนนเสียงถอดถอนหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีประกาศผลการลงคะแนนเสียงเสร็จสิ้น

4.3 ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการลงคะแนนเสียง เนื่องจากยังไม่มี ความชัดเจนในข้อกฎหมายว่า ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการลงคะแนนเสียงนั้น หน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบ

แนวทางแก้ไขปัญหา

เห็นควรที่จะให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด เพราะว่าตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2551

4.4 ปัญหาเกี่ยวกับการรณรงค์และประชาสัมพันธ์การลงคะแนนเสียง

ในการรณรงค์และประชาสัมพันธ์การลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น การสาธิตวิธีการลงคะแนนและการอธิบายให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับสิทธิในการลงคะแนนเสียงของเจ้าหน้าที่หมื่นหม่อมต่อการให้คุณให้โทษแก่ผู้ถูกเข้าชื่อถอดถอน

แนวทางแก้ไขปัญหา

คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ควรที่จะพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความเป็นกลาง และไม่ใช่นักการเมืองที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการลงคะแนนเสียงครั้งนั้น ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ประชาชนได้มาใช้สิทธิลงคะแนน ควรจะต้องมีการฝึกอบรมให้ความรู้ และได้รับทราบถึงขอบเขต อำนาจหน้าที่ และแนวทางการประชาสัมพันธ์ภายใต้กรอบกฎหมาย ระเบียบ และข้อกำหนดเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

5. ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมาย

5.1 การกำหนดเหตุแห่งการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
เพียงว่า เพราะเหตุไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป อันอาจจะทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าใจความหมายว่าเป็นอย่างไร หรือมีลักษณะอย่างไร

แนวทางแก้ไขปัญหา

การปรับปรุงแก้ไขโดยเพิ่มเติมนิยามศัพท์ คำว่า “เหตุไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป” ให้มีความชัดเจน โดยอาจใช้หลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่ระบุเหตุแห่งการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีมีพฤติการณ์

ร่ำรวยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เป็นต้น

5.2 การออกเสียงลงคะแนนของประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงที่กำหนดให้ ทำเครื่องหมายลงในบัตรลงคะแนนเสียงในช่องที่ “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” กับการให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ทำให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงอาจไม่เข้าใจความหมายของคำว่า “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย”

แนวทางแก้ไขปัญหา

การแก้ไขเกี่ยวกับการทำเครื่องหมายลงในบัตรลงคะแนนเสียงในช่องที่ “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” กับการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็น “ถอดถอน” หรือ “ไม่ถอดถอน” หรือ “ให้ออก” หรือ “ให้อยู่” เพื่อให้มีความชัดเจนสำหรับประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง

5.3 กรณีผู้บริหารท้องถิ่นที่ถูกเข้าชื่อเพื่อขอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนออก จากตำแหน่ง ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดที่ให้ผู้ถูกเข้าชื่อถอดถอนหยุดพักการปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีการประกาศผลการลงคะแนนเสียง อาจทำให้ผู้ที่ถูกเข้าชื่อถอดถอนมีการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบหรือขัดขวางกระบวนการลงคะแนน

แนวทางแก้ไขปัญหา

การเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับกรณีสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใด เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ได้รับมอบหมายประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงแล้ว ให้ผู้ถูกเข้าชื่อถอดถอนหยุดพักการปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีประกาศผลการลงคะแนนเสียงเพื่อเป็นการป้องกันมิให้ใช้อำนาจหน้าที่ขัดขวางการดำเนินการเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงถอดถอน

2. อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น โดยประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น จังหวัดน่าน ข้อสังเกตซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผล มีดังนี้

2.1 มุลเหตุสำคัญในการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นโดยประชาชน พบว่า ประเด็นสำคัญของข้อกล่าวหา คือ การที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ได้ถูกกล่าวหาว่าปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ และการถูกกล่าวหาว่าหมิ่นพระบรมเดชานุภาพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งข้อกล่าวหาทั้ง 2 ประการนี้

จะเป็นข้อกล่าวหาที่เป็นเชิงบรรทัดฐานที่ใช้กับการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นไปแล้ว ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากการกระทำทางการเมืองโดยมีเป้าประสงค์เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นนั้น การตั้งข้อกล่าวหานักการเมืองในลักษณะเช่นนี้มักจะประสบผลสำเร็จของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มุ่งหวังจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และจะส่งผลต่อการตอบรับจากประชาชนในการเข้ามาเป็นแนวร่วมของการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี และการเปลี่ยนแปลงนั้นมักจะได้รับการยอมรับว่ามีเหตุผลและมีความชอบธรรม ดังจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับชาติในอดีตนับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นประชาธิปไตย เมื่อปี พ.ศ. 2475 ได้มีการกระทำทางการเมืองโดยการปฏิวัติรัฐประหารหรือการเคลื่อนไหวของประชาชน เพื่อขับไล่รัฐบาลมากมายหลายครั้งนับต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันก็ยังมี การตั้งข้อกล่าวหาในลักษณะเช่นนี้อยู่เช่นเดิม โดยเฉพาะข้อกล่าวหาการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ พระมหากษัตริย์ พระราชินี หรือรัชทายาท ไม่ว่าจะเป็พระองค์ใด และยิ่งหากพระองค์นั้นเป็นที่ยกย่องเทิดทูนของบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นการเฉพาะ จะด้วยเพราะเหตุผลการพระราชทานความช่วยเหลือประชาชนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว จะส่งผลต่อความรู้สึกของประชาชนกลุ่มนั้น หรือพื้นที่นั้นเป็นอย่างมาก กรณีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นได้ถูกกล่าวหาว่าหมิ่นพระบรมเดชานุภาพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาหรือการถูกกล่าวหาว่าไม่จงรักภักดีนั้น ในข้อเท็จจริงพระองค์ฯ ได้ทรงเสด็จปฏิบัติภารกิจเยี่ยมเยียนและช่วยเหลือประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นมาโดยตลอด จึงส่งผลต่อความรู้สึกของประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก จึงเป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงถอดถอน

2.2 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นโดยประชาชนประสบผลสำเร็จ พบว่า ปัจจัยหนึ่งซึ่งถือว่าสำคัญที่สุดนอกเหนือจากปัจจัยอื่น คือ การสนับสนุนของภาคราชการ กลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น และนักการเมืองท้องถิ่นที่ได้ทำการกดดันและเคลื่อนไหวต่อต้านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นทั้งโดยเปิดเผยและคอยสนับสนุนอยู่เบื้องหลังได้ดำเนินการชี้แนะประชาชนที่ส่วนใหญ่เป็นชนเผ่าชาวเขาอันมีวัฒนธรรมการเชื่อฟังผู้นำอยู่แล้วให้ดำเนินการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นออกจากตำแหน่ง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจนเป็นผลสำเร็จโดยมีองค์ประกอบที่ถือว่าสาระสำคัญ คือ 1) การมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นออกจากตำแหน่ง 2) การมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย เป็นอย่างดี 3) เป็นกลุ่มบุคคลที่ประชาชนโดยทั่วไปให้ความเคารพนับถือ และอาจจะรวมถึงความเกรงกลัวด้วย และ 4) การมีแหล่งทุนสนับสนุนในการดำเนินการ ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ค้นพบนี้ แตกต่างจากสมมุติฐานเดิมที่ได้เคยตั้งไว้ก่อนที่จะเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคสนามของผู้วิจัยว่า จากการศึกษาประวัติศาสตร์ทางการเมืองในเขตพื้นที่นี้ทราบว่า ในระยะ 40 กว่าปีเศษที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 ซึ่งเป็นวันเสียงปืนแตกครั้งแรกที่จังหวัดน่าน ได้มีการต่อสู้ทางการเมืองและการใช้กำลังอาวุธระหว่างฝ่ายรัฐบาลกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยที่มีพื้นที่การเคลื่อนไหวในหลายจังหวัดของภาคเหนือ รวมทั้งที่จังหวัดน่าน โดยเฉพาะเขตอำเภอทุ่งช้าง (เดิม) ซึ่งรวมถึงพื้นที่ของอำเภอเฉลิมพระเกียรติปัจจุบัน ซึ่งมี 2 ตำบล คือ ตำบลห้วยโก๋น และตำบลขุนน่าน ถือว่าเป็นฐานที่มั่นสำคัญและเป็นพื้นที่ที่อยู่ในความครอบครองและเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยมาหลายปี ได้เกิดเหตุการณ์สู้รบอย่างรุนแรงในพื้นที่นี้มาหลายครั้ง ทำให้ทั้งสองฝ่ายซึ่งถือว่าเป็นคนไทยด้วยกันได้รับบาดเจ็บและล้มตายเป็นจำนวนมาก จนส่งผลให้มีการสร้างอนุสรณ์สถานที่สำคัญ 2 แห่งในเขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติในปัจจุบัน คือ อนุสรณ์สถานภุชยัคฆ์ อยู่ในเขตตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ โดยเปิดเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2548 เพื่อเป็นที่ระลึกของการต่อสู้ของประชาชนเพื่อสิทธิ เสรีภาพ และประชาธิปไตย และอีกแห่งหนึ่ง คือ อนุสรณ์สถานห้วยโก๋นที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกของการต่อสู้และการพลีชีพของทหารฝ่ายรัฐบาล เมื่อปี พ.ศ. 2518 จากข้อมูลในอดีตดังกล่าวจึงมีความคิดในเบื้องต้นว่า พื้นที่นี้เคยเป็นพื้นที่การสู้รบของประชาชนในการต่อสู้เพื่อสิทธิ เสรีภาพ และประชาธิปไตย และเชื่อว่าประชาชนส่วนใหญ่จะมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในทางการเมืองสูง จนทำให้การถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นประสบความสำเร็จ แต่จากการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง แต่ที่สามารถดำเนินการได้ประสบความสำเร็จเนื่องจากมีขบวนการดำเนินการและวิธีการดำเนินการของบุคคลบางกลุ่มในการชักจูงและชี้นำ ประชาชนจึงเป็นเพียงเครื่องมือทางการเมืองเท่านั้น

ซึ่งจากสภาพข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง ระบบการกำกับดูแล และตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหน่วยงานภาครัฐและประชาชนของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2547 ที่พบว่า สภาพปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการกำกับดูแลการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยประชาชนมี 4 ประการ คือ 1) การไม่ได้รับรู้หรือได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารไม่เพียงพอ 2) การไม่เข้าใจอย่างเพียงพอเกี่ยวกับความสำคัญและวิธีการเข้ามามีส่วนร่วม 3) การไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม และ 4) ไม่เข้าไปมีส่วนร่วมและก็สอดคล้องกับงานวิจัย เรื่องการตรวจสอบขององค์กรภาคประชาชนในระบบการบริหารงานและกิจการสาธารณะของท้องถิ่น โดยคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2546 ซึ่งพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังเข้าใจว่า การตรวจสอบการบริหารงานและกิจการสาธารณะเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ เช่น สดง. ปปช. อำเภอ และจังหวัด รวมไปถึงการทำหน้าที่ตรวจสอบโดยสมาชิกสภาท้องถิ่น ภาคประชาชนไม่จำเป็นต้องเข้าทำการตรวจสอบอีกเพราะ

อาจเป็นการทำงาน ที่ซ้ำซ้อน แต่อย่างไรก็ดีแม้ว่าการถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย โทกัณจะมีปัจจัยสำคัญ ที่มีกลุ่มบุคคลคอยสนับสนุนและชี้นำประชาชนก็ตาม แต่ก็ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ จะทำให้ประชาชนได้รับรู้และรับทราบถึงความสำคัญของตนเองในการเปลี่ยนแปลงการเมืองได้ ซึ่งก็สอดคล้องกับโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาขีดสมรรถนะของส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการ กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของสถาบันดำรงราชานุภาพ เมื่อปี พ.ศ. 2545 เห็นว่า การ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าชื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น จะทำให้ ประชาชนตระหนักรู้ถึงความสำคัญของตนเองและรู้จักพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าทั้งทางด้านสติปัญญา และอาชีพการงาน ซึ่งจะส่งผลให้การเข้าชื่อถอดถอนนั้นมีน้ำหนักมากขึ้น

2.3 วิธีดำเนินการและขั้นตอนการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน จาก การศึกษาพบว่า ในการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน มีขั้นตอนการดำเนินการ มีส่วนราชการและบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็น จำนวนมาก จึงมีข้อสังเกตซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ 2 ประการ คือ

ประการที่ 1 ประเด็นการจัดทำคำชี้แจงของผู้ถูกร้องขอให้ลงคะแนนเสียงถอด ถอน ซึ่งตามกฎหมายเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำร้องขอ เพื่อให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอน สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว ให้จัดส่งคำร้องขอไปให้ผู้ถูกกล่าวหาจัดทำคำชี้แจง เพื่อแก้ชอกกล่าวหาภายใน 30 วัน และเมื่อได้มีการประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงแล้วให้ พนักงานส่วนท้องถิ่นหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดให้มีการลงคะแนนเสียง นำคำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น และคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ชอกกล่าวหาปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำ การองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร และที่ ลงคะแนนเสียง หรือบริเวณใกล้เคียงกับที่ลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 20 วัน ก่อนวันลงคะแนนเสียง จึงเห็นว่าขั้นตอนดังกล่าวเป็นเพียงพิธีการที่ทำให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายที่กำหนดไว้เท่านั้น โดย ข้อเท็จจริงแล้วผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนจะจัดทำคำชี้แจง หรือไม่ก็ได้ ฉะนั้น จึงเห็นว่าขั้นตอนการจัดทำคำชี้แจงนับว่ามีความสำคัญต่อกระบวนการถอด ถอน เนื่องจากการเปิดโอกาสให้ทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งผู้ที่ทำคำร้องขอให้ลงคะแนนเสียงถอดถอนออก จากตำแหน่งได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับชอกกล่าวหา หรือพฤติการณ์ของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้น ที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือ ผู้ถูกร้องขอให้ถอดถอนได้จัดทำคำชี้แจงแก้ชอกกล่าวหา พร้อมเอกสารหลักฐานในการหักล้างชี้แจง แก้ชอกกล่าวหา เพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงได้รับทราบข้อมูลและข้อเท็จจริง ประกอบการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายทั้งผู้ถูกร้องขอเพื่อให้มี

การลงคะแนนเสียง , ผู้ถูกร้องขอ และประชาชน ดังนั้น ขั้นตอนนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้มีการปรับปรุงหรือกำหนดแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติม และกำหนดกรอบแนวทางเช่นเดียวกับการเลือกตั้งทั่วไปของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจจัดให้มีเวทีปราศรัยของทั้ง 2 ฝ่าย เพื่อได้แจ้งข้อกล่าวหาหรือการชี้แจงข้อกล่าวหาให้ประชาชนทราบ นอกเหนือจากการปิดประกาศคำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงหรือคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ประการที่ 2 ขั้นตอนภายหลังที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงเพื่อให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว ในช่วงเวลาดังกล่าวก่อนถึงวันลงคะแนนเสียง กรณีผู้ถูกเข้าชื่อถอดถอนได้มีการดำเนินการในการใช้อำนาจ อิทธิพลทางการเมืองข่มขู่ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องเพื่อมิให้ผู้มาลงคะแนนเสียงถึงกึ่งหนึ่งของผู้มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือการมีความพยายามใช้เงินเพื่อซื้อเสียง หรือซื้อเสียงเพื่อมิให้ไปใช้สิทธิลงคะแนนให้ครบกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งกรณีดังกล่าวกฎหมายและข้อกำหนดยังมีช่องว่าง เนื่องจากมิได้มีการบัญญัติข้อห้ามการกระทำดังกล่าวไว้และไม่มียกเว้นโทษไว้ จึงเป็นช่องว่างที่จะทำให้ผู้ถูกเข้าชื่อถอดถอนกระทำการใดๆ ได้ อันอาจจะทำให้การลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในครั้งนั้นดำเนินการโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรมได้ ดังนั้นจึงควรจะได้กำหนดมาตรการดังกล่าวไว้ในกฎหมายเพื่อให้การลงคะแนนเสียงเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองท้องถิ่น และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอิสระ ปราศจากอิทธิพลหรือการกระทำใดๆ อันจะเป็นปัญหาอุปสรรคของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียง ซึ่งก็สอดคล้องกับทฤษฎีและหลักการการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นทั้งเครื่องมือ (Means) และจุดมุ่งหมาย (End) ในฐานะเครื่องมือ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยอิสระ และร่วมกระทำด้วยความสมัครใจในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกำกับดูแล และตรวจสอบผู้ที่ตนเลือกเข้าไปทำหน้าที่แทน ในขณะที่จุดมุ่งหมาย (End) คือ การเพิ่มอำนาจ (Empowerment) ให้กับประชาชนในแง่ของการมีทักษะ ความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์ในการรับผิดชอบดูแลท้องถิ่นของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะเป็นผลดีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนที่จะได้เข้าใจระบบการเมืองและการบริหาร และการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความรู้ดีกว่าตนเองมีอิทธิพลที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้

2.4 ปัญหาอุปสรรคในการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน พบว่า มีปัญหาอุปสรรคหลายประการ เช่น ปัญหาสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ปัญหาความรู้ความเข้าใจของประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง ปัญหาโครงสร้างองค์การบริหาร

ส่วนตำบลมีลักษณะเป็นแนวตั้งที่ยังมีข้อจำกัดในการไม่เปิดโอกาสหรือช่องทางให้กลุ่มองค์กรเครือข่ายภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร การแลกเปลี่ยนเวทีข้อคิดเห็น และการเปิดเผยข้อมูล ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการและความชัดเจนขององค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลายประการ และข้อจำกัดหรือปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งปัญหาเหล่านั้น หากจะพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วจะเห็นว่ารากฐานสำคัญของปัญหา คือ วัฒนธรรมทางการเมือง ทั้งที่เกิดจากประชาชนที่ยังมีความคิด ความเชื่อ และค่านิยม ซึ่งเรียกว่า “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า” ที่ยึดถือระบบการเชื่อฟังผู้นำและภคราชการ โดยไม่มีความรู้สึกว่าตนเองอยู่ในฐานะที่มีความหมายหรือมีอิทธิพลทางการเมือง ส่วนผู้นำและภคราชการก็มองประชาชนว่าเป็นเพียงผู้ถูกปกครองต้องเชื่อฟังผู้นำ การโต้แย้งหรือการคัดค้านของประชาชนจะทำให้มีปัญหาอุปสรรคต่อการปกครองและการบริหาร ซึ่งวัฒนธรรมนี้จึงยังเป็นแบบแผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับมาปฏิบัติ ทั้งฝ่ายนักการเมืองและข้าราชการท้องถิ่นส่วนใหญ่ ดังนั้นหากจะมีการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ควรที่จะได้มีการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ที่ทุกฝ่ายทั้งภาคการเมือง ภาครัฐ และภาคประชาชน จะต้องเปิดใจและขจัดปัญหาอุปสรรคเหล่านั้นบนพื้นฐานของความมีเหตุผลและการยอมรับของทุกฝ่ายที่จะเข้ามาเปลี่ยนแปลงหรือเสริมสร้างวัฒนธรรมการเมืองใหม่ เพื่อให้การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เป็นการปกครองโดยประชาชนอย่างแท้จริง

3. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่องการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น โดยประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น จังหวัดน่าน มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

3.1.1 ควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เกี่ยวกับความชัดเจนของมูลเหตุแห่งการ ถอดถอน , การปรับปรุงแก้ไขการกำหนดการทำเครื่องหมายลงในบัตรลงคะแนนเสียงในช่องที่ “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” เป็น “ถอดถอน” หรือ “ไม่ถอดถอน” หรือ “ให้ออก” หรือ “ให้อยู่” และการกำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ถูกเข้าชื่อให้มีการถอดถอนให้หยุดพักการปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีประกาศผลการลงคะแนนเสียง

3.1.2 การกำหนดสัดส่วนผู้ลงคะแนนเสียง เพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 286 จะต้องไม่น้อยกว่าสามในสี่ของผู้มาลงคะแนนเสียง เป็นการกำหนดสัดส่วนที่สูงเกินไปจะทำให้การถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นออกจากตำแหน่งเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ ดังจะเห็นได้จากได้มีการเข้าชื่อยื่นคำร้องต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อให้มีการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วหลายแห่ง แต่ไม่สามารถที่ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชนได้ ดังนั้น จึงเห็นควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการกำหนดสัดส่วนของผู้มาลงคะแนนเสียง เพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง จากเดิมที่กำหนดไว้สามในสี่ของผู้มาลงคะแนนเสียง เป็นสองในสามของผู้มาลงคะแนนเสียง เพื่อให้การลงคะแนนเสียงมีผลในทางปฏิบัติมากขึ้น

3.1.3 ควรจะได้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยประชาชนอย่างจริงจัง ด้วยการจัดตั้งศูนย์การฝึกอบรมระดับจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด (อบจ , อบต. และเทศบาล) ในจังหวัดนั้นๆ ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยในภูมิภาค เพื่อจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมและการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับประชาชนในจังหวัด โดยให้กระทรวงมหาดไทยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการหรือให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดสรรเงินอุดหนุนกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ไปดำเนินการตามกรอบวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเงินในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

3.1.4 ควรจะมีการปลูกฝังแนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครองท้องถิ่นให้เด็กและเยาวชนได้รับรู้ โดยการจัดทำหลักสูตรและบรรจุวิชาการปกครองท้องถิ่นให้กับเด็กและเยาวชนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และเป็นวิชาพื้นฐานของระดับอุดมศึกษาทุกสาขาวิชา เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

3.2 ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

ในการดำเนินการเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรณีเป็นการดำเนินการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ควรมอบหมายให้นายอำเภอท้องที่เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการแทนหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น (ปลัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น) ส่วนกรณีเทศบาลเมือง เทศบาลนคร เมืองพัทยา และองค์การ

บริหารส่วนจังหวัด เห็นควรมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ เนื่องจากเห็นว่า หากให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการจะมีความหวาดระแวงและยากที่จะปฏิบัติได้ เนื่องจากข้อเท็จจริงผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของพนักงานส่วนท้องถิ่นทุกคน การกำหนดให้ผู้ได้บังคับบัญชาเป็นผู้รับผิดชอบและดำเนินการถอนผู้บังคับบัญชาของตนเองออกจากตำแหน่งนั้นนับว่ามีปัญหาทั้งในทางปฏิบัติและสภาวะจิตใจของพนักงานส่วนท้องถิ่น และหากผลการลงคะแนนเสียงถอนเสร็จสิ้นแล้วปรากฏว่า ผู้บริหารผู้นั้นยังไม่พ้นจากตำแหน่งและกลับเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่นเช่นเดิม อาจเกิดปัญหาความหวาดระแวงระหว่างกัน และอาจจะเป็นปัญหาข้อขัดแย้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ นอกจากนี้ที่ได้เสนอแนะให้นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ เนื่องจากนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย

3.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

3.3.1 การศึกษาผลกระทบภายหลังจากที่ประชาชนได้ดำเนินการถอนผู้บริหารท้องถิ่นออกจากตำแหน่งแล้วว่า มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนในเขตองค์กรบริหารส่วนตำบล ห้วยโก๋น และปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่นหรือไม่ หรือ

3.3.2 อาจศึกษากรณีอื่นที่ประชาชนเข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อดำเนินการให้มีการลงคะแนนเสียงถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว แต่ไม่สามารถดำเนินการถอนได้ว่า มีมูลเหตุหรือปัจจัยใดที่ทำให้การถอนไม่ประสบผลสำเร็จ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง (2543) *รวมกฎหมายการปกครองท้องถิ่น* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อาสารักขา
ดินแดน
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546) “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล
พ.ศ. 2537 กรมการปกครองท้องถิ่น ม.ป.ท.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2546) “ข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการ
ลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546”
สีขาว โปริ โมชันแอนด์โปรดักชั่น
- คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2546). *การตรวจสอบขององค์กรภาคประชาชนในระบบ
การบริหารงานและกิจการสาธารณะของท้องถิ่น*
- ชวงส์ ฉายะบุตร (2539) “การปกครองท้องถิ่นไทย” กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น
กรมการปกครอง
- เดชชาติ วงศ์โกมลเชษฐ์ (2516) *หลักรัฐศาสตร์* กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์
“พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545” สำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้ง (2546) สีขาว โปริ โมชันแอนด์โปรดักชั่น
“พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
พ.ศ. 2542” กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550) กรุงเทพมหานคร
- นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2547) *หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์เดือนตุลาคม จำกัด
- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2546). “โครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนและความคิดเห็นต่อ
การทำงานของรัฐบาลและองค์กรอิสระ”. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- ถวิลวดี บุรีกุล และ โรเบิร์ต บี อัลบริทตัน (2543) “ความต่อเนื่องของประชาธิปไตยในประเทศไทย: การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา 2543” เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสมาคม
รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย 8 - 10 ธันวาคม 2543 , สถาบัน
พระปกเกล้า
- ถวัลย์ วรเทพพิพัฒน์ (2521) “การเลือกกำนันผู้ใหญ่บ้าน” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์

- ธงชัย วงศ์สุวรรณ และเทียนชัย วงศ์สุวรรณ (2543) "รายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชั้นกลาง" กรุงเทพมหานคร : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- บริบูรณ์ รักษาดี (2550) "ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ (2543) "รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง บทเรียนจากการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเพื่อปรับปรุงระบบการเลือกตั้งให้ดีขึ้น" สถาบันพระปกเกล้า สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- ปรัชญา เวสารัชช์ "รายงานการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท" (2528) สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษาการ (2535) *การปกครองท้องถิ่น พิมพ์ครั้งที่ 3* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- ประหยัด หงส์ทองคำ (2526) *การปกครองท้องถิ่นไทย พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- มนัส สุวรรณและคณะ (2546) รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยเรื่อง "การตรวจสอบองค์กรภาคประชาชนในระบบการบริหารงานและกิจการสาธารณะของท้องถิ่น" เสนอสถาบันดำรง ราชนาภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- วุฒิสาร ดันไชย (2544) "การกระจายภารกิจหน้าที่ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคใหม่" ใน นรนิติ เศรษฐบุตร 60 ปี กীরตยาจารย์ ถ.1
- วุฒิสาร ดันไชย (2544) รายงานการวิจัยเรื่อง "บทบาทของรัฐในการจัดบริการสาธารณะในระดับจังหวัด อำเภอ" เสนอสถาบันดำรงราชนาภาพ กระทรวงมหาดไทย
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2547). *ระบบการกำกับดูแลและตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหน่วยงานภาครัฐและประชาชน* กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- สถาบันดำรงราชนาภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2545). *การพัฒนาขีดสมรรถนะของส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.

สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2547) *กฎหมายปกครองท้องถิ่น* นครปฐม มิสเตอร์ก๊อปปี้
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน (2550) "รายงานการดำเนินการจัดการ
ลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระ
เกียรติ จังหวัดน่าน" ม.ป.ท.

อเนก เหล่าธรรมทัศน์ (2543) *การเมืองของพลเมืองสู่สหัสวรรษใหม่* กรุงเทพมหานคร โครงการ
จัดพิมพ์คบไฟ

อมร รักษาสัตย์ (2544) *การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน.*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์วี เจ ปรีณัติ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อบุคคลที่ได้ไปสัมภาษณ์

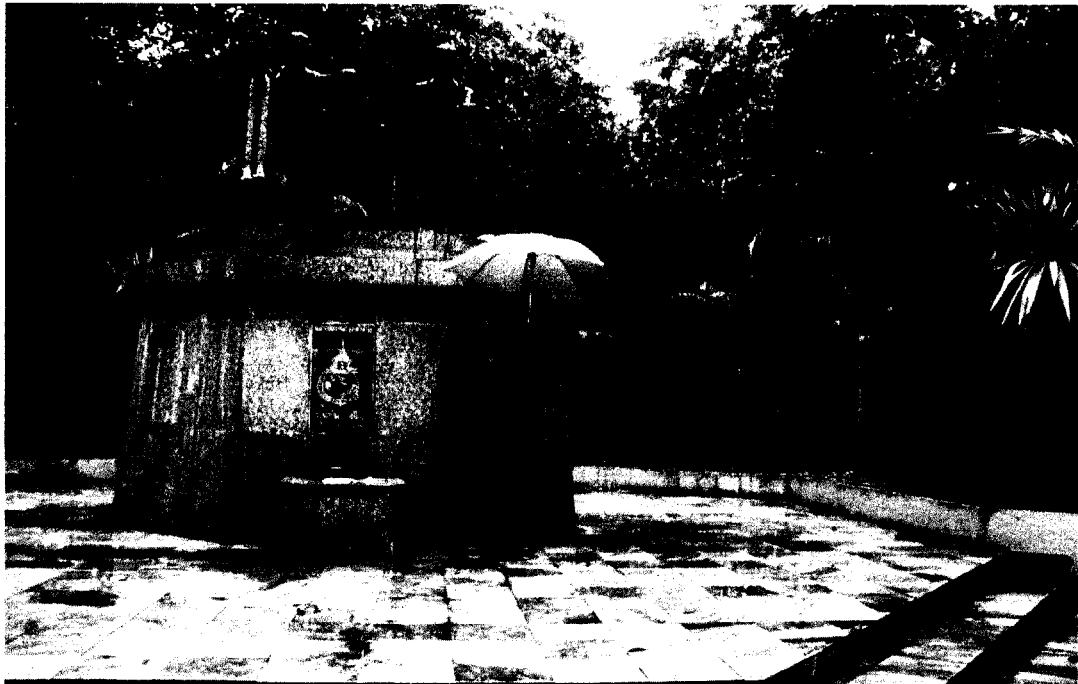
รายชื่อบุคคลที่ได้ไปสัมภาษณ์

1. นายวีระพงษ์ วงศ์แสนศรี	อดีตท้องถิ่นอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ท้องถิ่นอำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน
2. นายสิทธิชัย สัจจานิจการ	ท้องถิ่นอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
3. นางชนานาถ ทรงเสรีย์	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
4. นายเฉลียว กลิ่นจันทร์	อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น
5. นายทองแดง หอมดอก	กำนันตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
6. นายอินเป็ก ยศทะวงศ์	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
7. นายผล หอมดอก	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
8. นายบุญยืน สุยะ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
9. นายเพชร หอมดอก	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
10. นายชอด หอมดอก	ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
11. นางละเอียด หอมดอก	ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
12. นางคำแก้ว หอมดอก	ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
13. นายสมศักดิ์ หอมดอก	ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
14. นางเมา หอมดอกพลอย	ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง หมู่ที่ 6 ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

ภาคผนวก ข
แนวคำถามในการศึกษา

สัมภาษณ์ นายทองแดง หอมดอก กำนันตำบลห้วยโก๋น

สัมภาษณ์ นายอินเป็ก ยศทะวงศ์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยโก๋น

สัมภาษณ์ นายบุญยืน สุยะ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลห้วยโก๋น

สัมภาษณ์ นายผล หอมดอก ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 และนายสมศักดิ์ หอมดอก
ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยโก๋น

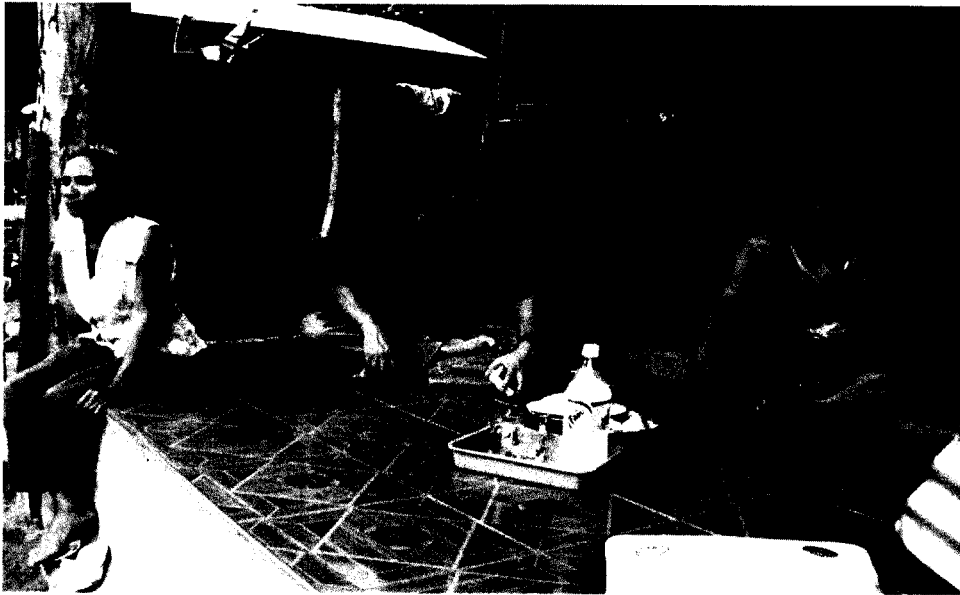

สัมภาษณ์ นายเพชร หอมดอก ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7 ตำบลห้วยโก๋น

สัมภาษณ์ นางคำแก้ว หอมดอก ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง หมู่ที่ 3

สัมภาษณ์ นางละเอียด หอมดอก ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง หมู่ที่ 3

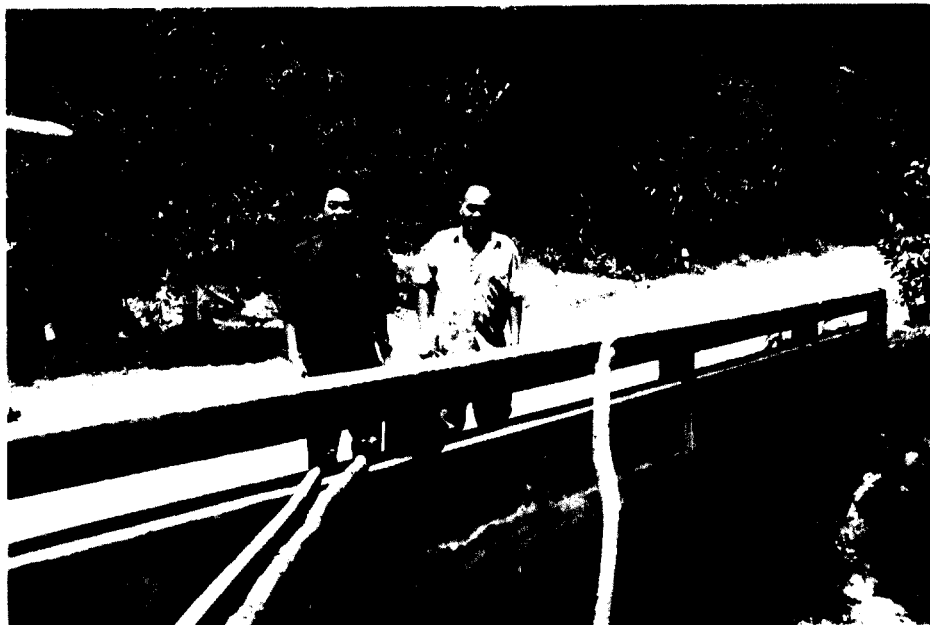
สัมภาษณ์ นายชอด หอมดอก ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง หมู่ที่ 2

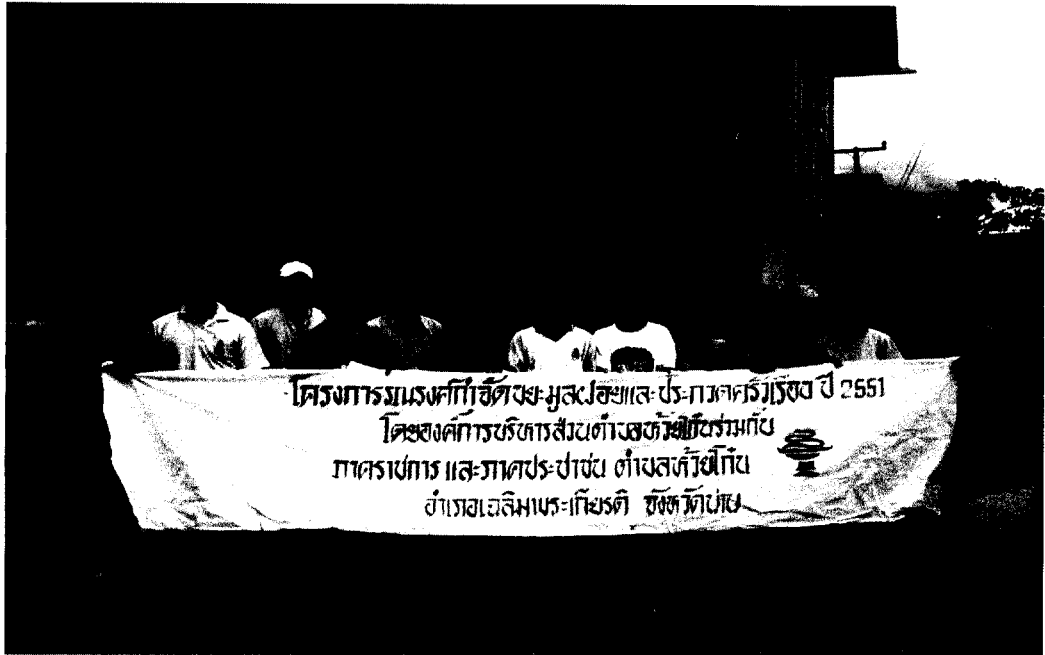
สัมภาษณ์ นางมา หอมดอกพลอย ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง หมู่ที่ 6

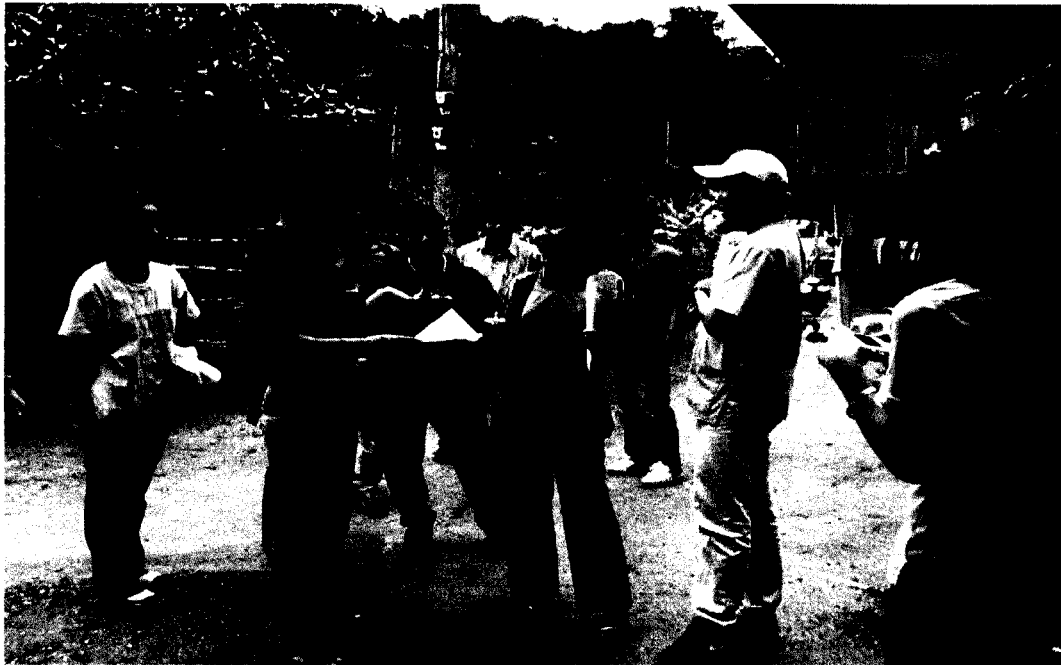
สัมภาษณ์ นายเจเลียว กลิ่นจันทร์
อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

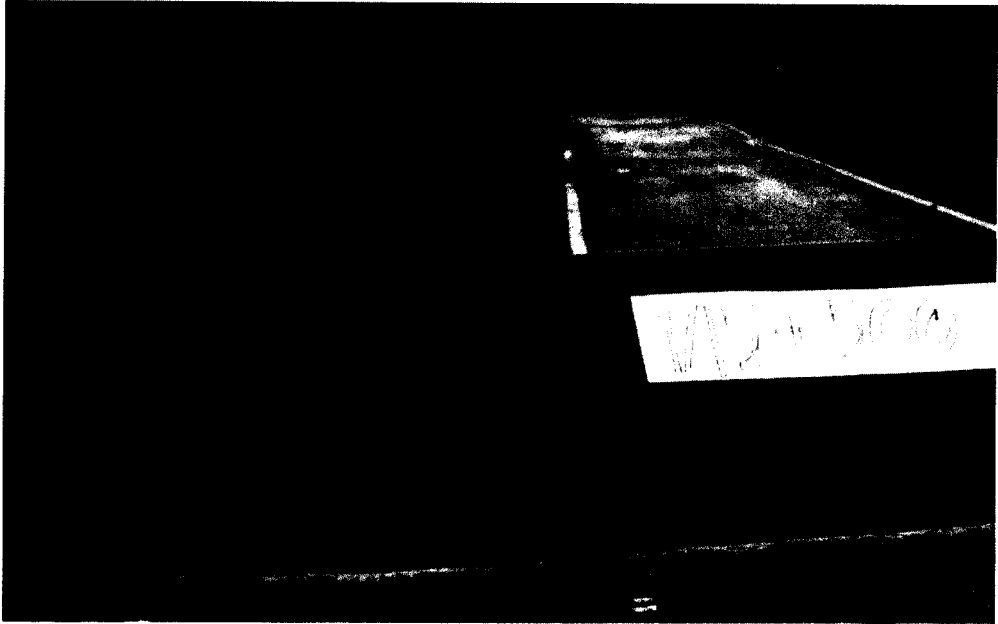
การพาเยี่ยมชมผลงานการช่วยเหลือประชาชน

ร่วมกิจกรรมกับส่วนราชการอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี
ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทาน

ภาคผนวก ง

คำสั่งต่างๆ พระราชบัญญัติฯ ระเบียบฯ และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง

ม.ร. ๑๘

สำเนาต่อฉบับ

เลขที่ ๔๙๗/ ๒๕๔๗

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดน่าน
อาคารโรงเรียนบ้านพญาวัด ตำบลคูฝัก
อำเภอเมือง จังหวัดน่าน ๕๕๐๐๐

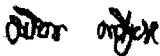
หนังสือรับรอง

การได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

หนังสือนี้ออกให้เพื่อแสดงว่า นายเฉลียว กลิ่นจันทร์ เกิดเมื่อวันที่ - เดือน - พ.ศ. ๒๕๔๕
อยู่บ้านเลขที่ ๔ หมู่ที่ ๒ ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

ได้รับเลือกตั้งเป็น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ห้วยโก๋น เมื่อวันที่ ๕ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๑๒๗/๒๕๔๗ เมื่อวันที่
๑๖ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗

พลโท
(นายไชย ศรีสุภังค์)
ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน

ที่ ต.พนม 2549

เขียนที่ศาลบดหัวไถ่น

อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

วันที่ 13 กันยายน พ.ศ.2549

เรื่อง ร้องเรียนพฤติกรรมไม่เหมาะสม ไม่โปร่งใสในการทำงาน และขอขึ้นเรื่องถอดถอนนายก อบต.หัวไถ่น
ออกจากตำแหน่ง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เอกสารและหนังสือร้องเรียนของหมู่บ้านต่าง ๆ จำนวน 1 ชุด

2. รายชื่อชาวบ้านที่จับได้นายก อบต.และสภานาบัตรประชาชน

ตามที่นายเฉลียว กลิ่นจันทร์ นายก อบต.หัวไถ่น ได้บริหารงานมา 2 ปีมิได้พัฒนาตำบล
หัวไถ่น ให้เจริญมีแค่ครอบครัวผลประโยชน์ ประชาชนประสบภัยก็ไม่ช่วยเหลือพระไม่มีหาประโยชน์โดย
แทน ไม่ฟังความคิดเห็นของชาวบ้านแถมยังข่มขู่ค่าชาวบ้าน ไม่ให้ความร่วมมือกับอำเภอและหัวหน้าหน่วยงาน
ในอำเภอ การบริหารงานใน อบต.ไม่มีความโปร่งใส ดูหมิ่นเบียดเบียน ทูตวิคตอริอันชั้น ใช้รถยนต์ของ อบต.เป็น
รถยนต์ส่วนตัว จอดไว้ที่บ้านตนเองหรือบ้านของลูกชายตลอด ทนทำงาน สมาชิก อบต.ขอใช้ไปราชการก็ไม่ให้
ปัจจุบันชาวบ้านในตำบลหัวไถ่น ออกทนไม่ไหวแล้วจึงจำเป็นต้องร้องขอความเป็นธรรมจากนายอำเภอเฉลิม
พระเกียรติ และขอขึ้นเรื่องถอดถอนนายกเฉลียวฯ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน ปลดออกจากตำแหน่งนายก อบต.
หัวไถ่น โดยมิพพฤติกรรมความไม่เหมาะสมและไม่โปร่งใส ดังนี้

1. ได้มีนพระบรมราชาภาพสมเด็จพระเทพฯ เมื่อครั้งที่เสด็จที่โรงเรียนบ้านปางหมก ตำบล
หัวไถ่น ว่าการ สร้างสนาม ส. รับเสด็จ ไม่คุ้มกับการลงทุนงบประมาณ 10,000 บาท นายเฉลียว ได้พูดในที่
ประชุมเตรียมรับเสด็จที่โรงเรียนบ้านปางหมก
2. ไม่ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย บางครั้งช่วยเหลือบ้าง ไม่ทำไปถึงความเดือดร้อนของ
ประชาชน โดยเฉพาะเมื่อคืนถล่มที่บ้านสบปิ่น ตำบลหัวไถ่น ในวันที่ 25 สิงหาคม 2549 นายเฉลียวว่าจะช่วย
น้ำมัน 600 ลิตร จนบ้านเรือนอพยพหนีดินถล่มแค่ช่วยเหลือแค่ 200 ลิตร ทั้งที่บ้านสบปิ่นเป็นบ้านของนายเอง มีแต่
หน่วยงานของอำเภอช่วยเหลือตลอดตั้งแต่วันแรก วันที่ 26 สิงหาคม นายกลไปกินเหล้าที่วังร่วมกับภรรยาแล้วมาค่า
ชาวบ้านในที่ประชุมชาวบ้านสบปิ่นว่าจะไม่ช่วยเหลืออะไร
3. บิดที่สาธารณสุขประจำของหมู่บ้าน แต่ก่อนเป็นฐานทหารบกฯ มาทำโรงอาหารสัตว์เมื่อ
ปี 2545-46 งบประมาณ 3 แสนกว่าบาท โดยใช้งบประมาณของทางราชการ นายเฉลียวเป็นประธานเอาเงินไป
บริหารคนเดียว กรรมการคนอื่นไม่รู้เห็น ปัจจุบันเป็นโรงอาหาร สัตว์วิเวง และนายเฉลียวยังปลูกกระท่อม ปลูก
ข้าวโพด ห้ามไม่ให้ใครเข้า ชาวบ้านสบปิ่นอพยพหนีดินถล่มนายกก็ไม่ให้ คิดจะจับจองเป็นของตนเอง
4. ทำโรงสีข้าวถูกค่าข้าวของหมู่บ้าน ปล่อกถอบว่า ลงค่าข้าวทำให้ผู้นำเสียชาวบ้านใช้
ไม่ได้ และยังอมคืนริมหัวอึกเป็นของตนเองและลูก ดมฝั่งข้าวของหมู่บ้านเพื่อยึดที่เป็นของตนเอง
5. สั่งหอกกระเจียวบ้านสบปิ่นโดยไม่ปรึกษากรรมการหมู่บ้าน นำไปตั้งไว้ในบ้านของลูก
ชาย เป็นที่ค่ามาก ไม่สามารถแจ้งข่าวสารให้ชาวบ้านได้ยินทั่วถึง

2.

6. ปารศของอบค.เป็นของคนเองและครอบครัวเอาไปจอดไว้ที่บ้านทุกวัน บางวันจอดที่บ้านถูกชาย เจ้าของน้ำที่ อบค. ตามจิก อบค.ขอใช้ไม่ได้ นายเกริ่นเล็ขียวมีเงินมาเป็นแผนผ่อนชำระเอามาพัฒนาหมู่บ้าน ใช้รถในกิจธุระส่วนตัวเป็นหลักงานราชการเป็นรอง แต่ก่อนเป็นแพทย์ประจำตำบลจันทบุรี อบค.มีเงินอยู่บ้างต้องนั่งแล้ว อบค.อย่างเดียว

7. ปารศบรรพบุรุษของ อบค. ไปพหขลประ โยชนกับผู้รับเหมามาสร้างศาลาขานเคนห้วยโก้นใต้ เกือบละ 500 บาท ชาวบ้านขอเอา เดือดร้อนมากบอกว่าไม่มีน้ำกิน เสาร์อาทิตย์จอดทิ้งไว้ที่ อบค. ไม่มีใครดูแล หากไฟไหม้คือครึ้นแน่นอน

8. สร้างศาลาทางเข้าบ้านสบปิงนงประมาณ 80,000 บาท คิวการนำไม้เก่าที่ศาลาหลังพระบาท มาต่อสร้างใหม่เมื่อปี 2548

9. ปารศการที่ช้อคของฝ่ายสินค้าโอท็อปของหมู่บ้านห้วยโก้น ใต้ ซึ่งอยู่ที่ศาลาขานเคน มาให้เลขานายกเปิดเป็นร้านถ่ายรูป โดยไม่ได้บอกชาวบ้าน และ ไม่ยอมฟังเสียงใครหักทวง

10. วิศวกรของ อบค.จ้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโก้น ใต้ตอนละ 1,000 บาท เหน็บของ คนเอง ช่วงเดือนแรกและต่อมาให้เป็นแท่นกะเบียร์ และเอาหมของศูนย์เด็กเล็กไป 2 ถัง

11. ในบ้านของนายก อยู่ชั้นล่างแอบซุกซ่อนขายเหล้าเดือนโต่งให้ชาวบ้าน ไม่ช่วยชาวบ้าน คตบอขมุข และยิงส่งเสริมของเสียอีก

12. สร้างที่อำเภอทั้งคือพิมพ์ของหมู่บ้านห้วยโก้น ใต้ประมาณ 22,000 บาท ไม่ตรงกับราคา เนื่องจากป่าไม้เก่าของเดิมมาทำใหม่

13. หักเงินสวัสดิการผู้สูงอายุรายละ 200-300 บาท เป็นของคนเอง จ่ายเงินไปไม่ครบแต่ให้ชาวบ้านเซ็นชื่อรับไป จึงไม่มีหลักฐานเอาความผิดได้ นายเกริ่นเล็ขียวจะไม่ตามคณะกรรมการหมู่บ้านก่อนว่าใครสมควรจะได้ นายเกริ่นเล็ขียวจะคัดค้านใจเอง เกือบจะ ไม่ให้ความสำคัญต่อสมาชิกสภา อบค. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คนจนจริง ๆ บ้างคนที่ไม่ได้รับเงิน เพราะนายก อบค. จะกำหนดเองเกือบจะทุกหมู่บ้าน

14. ชาวบ้านห้วยคองเดือดร้อนเรื่องน้ำกินน้ำใช้ในหน้าแล้ง ของบขุดลอกหน้าฝายน้ำคั้นของหมู่บ้าน เป็นอันค้นแรกแต่ได้รับการปฏิเสธจาก อบค. โดยนายกมักจะคัดค้านใจเอง และบอกว่าจะหางบมาขยายระบบประปาของหมู่บ้าน งบประมาณ 1 ล้าน 9 แสนบาท แต่ตามนายกแล้วเขาคอนว่าไม่มีเงิน

15. นำถังเก็บน้ำพลาสติกของทางราชการแจกจ่ายให้ไปให้ถูกชายและที่กระต้อมบโนที่ สาธารณะประโยชน์ที่นายกยึดครอง โดยอ้างกับคนอื่นว่าจะนำไปใช้ที่ อบค.

16. นายเกริ่นเล็ขียว ถิ่นจันทร์ คอนเป็นแพทย์ประจำตำบลห้วยโก้น ใต้ คน ขช.จับได้ ที่ฐาน ทหารเก่า และจับถูกปืนได้ที่บ้าน กันหายศพคิดไม่พบ แต่นายกเกริ่นเล็ขียวก็วิ่งจับจนหลุดคดี และลายออกตามสมัคร นายค อบค.ก็ชื่อเสียงจากชาวบ้านหัว 50 บาท ก็ได้เป็นนายก และกำลังจะขอดอนทุนคืน

ที่กล่าวมานี้เป็นเหตุกรรมส่วนหนึ่งของท่านนายก อบค.ห้วยโก้น ใต้ ยังมีอีกหลายสิ่งหลายอย่างที่ ชาวบ้านเขาไม่ได้แจ้งเพราะกลัวค้ออิทธิพลของนายกเกริ่นเล็ขียว ถ้าหากนายกคนนี้ยังบริหาร อบค.ห้วยโก้น ใต้

3.

คองโป ก็ไม่มีอะไรดีขึ้น ชาวตำบลห้วยโก๋นออกหน้าต่อการกระทำทุจริต โกงกินบ้านเมืองของนายคนนี้ไม่ได้ชด
 คองโป ชาวบ้านจึงได้รวมรายชื่อเพื่อจับไล่ นายคนชกออกจากตำแหน่ง โดยขอความกรุณาจากผู้ว่าราชการ
 จังหวัดน่านดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ราษฎรตำบลห้วยโก๋นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง นาย อบต. จำนวน 766 คน ได้พร้อมใจกันมอบหมายให้
 บุคคลซึ่งได้แต่งตั้งเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน ตำบล เสนอเรื่องผ่านนายอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ถึงผู้ว่าราชการ
 จังหวัดน่าน โดยไม่มีใครบังคับขู่ข่ม ร่วมลงชื่อออกตอนนายด้วยความเต็มใจ มีดังต่อไปนี้

(ลงชื่อ) [Signature]
 (นาย [Name])

(ลงชื่อ) [Signature]
 (นาย [Name])

(ลงชื่อ) [Signature]
 (นาย [Name])

(ลงชื่อ) [Signature]
 (นาย [Name])

ที่ พิเศษ/2549

ที่ตำบลห้วยโก๋น
อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน

13 กันยายน 2549

คำรับรองของผู้แทนของผู้เข้าชื่อถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น
ออกจากตำแหน่ง

ตามที่ราษฎรตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน จำนวน 766 คน ได้ร่วมกันเข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน เพื่อถอดถอนนายเฉลียว กลิ่นจันทร์ ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ออกจากตำแหน่ง เนื่องจากการบริหาร อบต.ไม่โปร่งใส ไม่ให้การช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน และมีการทุจริตประพฤติไม่ชอบ หากผลประโยชน์ให้กับตนเองและครอบครัว คนสนิท ตลอด 2 ปี ที่ดำรงตำแหน่ง นั้น

คณะผู้แทนของผู้เข้าชื่อถอดถอนฯ ขอรับรองว่าผู้ร่วมเข้าชื่อทุกคน เป็นผู้มิสิทธิเลือกตั้งในเขต อบต.ห้วยโก๋น และเป็นผู้ร่วมเข้าชื่อด้วยตนเองโดยไม่มีใครบังคับและขู่เข็ญ

จึงลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ).....

(นายทองแดง หอมดอก)

(ลงชื่อ).....

(นายอินเปิด สดดวงค์)

(ลงชื่อ).....

(นายเงิน ธิสมบูรณ์)

(ลงชื่อ).....

(นายราชนทร์ ศรีชัย)

ที่พิเศษ /2549

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

55130 โทรศัพท์

95-552 สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดน่าน

รับที่ 89 22

วันที่ 20 พ.ค. 2549

เวลา

3 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขี้แจงข้อเท็จจริง กรณีร้องเรียน นายก อบต.ห้วยโก๋น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน

อ้างถึง หนังสือร้องเรียน ฉบับลงวันที่ 13 กันยายน 2549

สิ่งที่ส่งมาด้วย ภาพถ่ายและเอกสารประกอบการชี้แจงข้อเท็จจริงต่างๆ

ตามที่มิใช่ไม่ประสงค์ ร้องเรียนอ้างว่า ข้าพเจ้า นายกองคการบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน มีความประพฤติไม่เหมาะสม ไม่ได้พัฒนาตำบลห้วยโก๋นให้เจริญ มีแต่คอยรับผลประโยชน์ ประชาชนประสบภัยก็ไม่ช่วยเหลือ เพราะไม่มีผลประโยชน์ตอบแทน ไม่ฟังความคิดเห็นของชาวบ้าน แลมองข้ามผู้ตาชาวบ้าน ไม่ให้ความร่วมมือกับอำเภอ และหัวหน้าหน่วยงานในอำเภอ การบริหารงานใน อบต. ไม่มีความโปร่งใส ดูหมิ่นเบื้องบนทุจริตคอร์รัปชั่น ใช้รถยนต์ของ อบต.เป็นรถยนต์ส่วนตัว จอดไว้ที่บ้านตนเอง หรือบ้านของลูกชาย พนักงาน สมาชิก อบต. ขอบไปใช้ราชการก็ไม่ให้ และประเด็นต่างๆ นั้น

ข้าพเจ้าขอกราบเรียน ข้อเท็จจริงและเอกสารประกอบ ต่อท่าน เพื่อพิจารณาให้ความเป็นธรรม ต่อข้าพเจ้า ผู้ซึ่งมีความตั้งใจอย่างสูงที่จะพัฒนาท้องถิ่น ขจัดอบาพมาต่อต้านการโกงกินบ้านเมือง ของกลุ่มบุคคลที่เสียประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายระเบียบและข้อบังคับ ของนายกองคการบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ข้อเท็จจริงดังกล่าวเหล่านี้ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบและสอบสวนข้อเท็จจริงได้ประจักษ์ ว่า ข้าพเจ้าถูกกลั่นแกล้งใส่ความด้วยข้อความที่ไม่เป็นความจริง แต่อย่างไร โดยข้าพเจ้าขอกราบเรียนเป็นประเด็น เพื่อพิจารณาดังนี้

ข้อกล่าวหา

1. ได้ดูหมิ่นพระบรมเดชานุภาพสมเด็จพระเทพฯ เมื่อครั้งเสด็จที่โรงเรียนบ้านปางหก ตำบลห้วยไถ่นว่าการสร้างสนาม ฮ. รับเสด็จไม่คุ้มกับการลงทุนงบประมาณ 10,000 บาท นายเฉลียว ได้พูดในที่ประชุมเตรียมรับเสด็จที่โรงเรียนบ้านปางหก

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ข้าพเจ้า มีเคอกระทำกรหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ หรือชื่อพระวงศ์ แต่ประการใด มิได้พูดหรือกล่าวข้อความ คำหยาบ ด่าทอใดๆ อันจะไปโนทางที่จะหมิ่นพระบรมเดชานุภาพเลย ข้าพเจ้า, องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไถ่นและที่นื่องประชาชนมีความเคารพบูชา ยกย่อง เกิดทุน ขึ้นชมพระบารมีและเฉลิมพระเกียรติตลอดชีวิต

ข้าพเจ้า, องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไถ่น และที่นื่องประชาชน มีความเต็มใจและได้ให้ความร่วมมือ ในการเตรียมและการรับเสด็จ พร้อมด้วยพสกนิกรของพระองค์ทุกประการในด้านส่วนตนและองค์การ ทั้งกำลังกาย กำลังความคิดและสนับสนุนงบประมาณเท่าที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพ (ปรากฏตามภาพถ่ายและเอกสารประกอบ เรื่องที่ 1)

ข้อกล่าวหา

2. ไม่ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย บางครั้งช่วยเหลือล่าช้ามาก ไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชน โดยเฉพาะเมื่อดินถล่มที่บ้านสบปิ่น ตำบลห้วยโก๋น ในวันที่ 25 สิงหาคม 2549 นายกฤษฎีชาว่าจะช่วยน้ำมัน 600 ลิตร ขนบ้านเรือนอพยพหนีดินถล่ม แต่ช่วยแค่ 200 ลิตร ทั้งที่บ้านสบปิ่นเป็นบ้านของนายกเอง มีแค่หน่วยงานของอำเภอมาช่วยเหลือตลอดตั้งแต่วันแรก วันที่ 26 สิงหาคม 2549 นายกไปกินเหล้าทั้งวันกลับมาแล้วยังตำรวบ้านโนที่ประชุมชาวบ้านบ้านสบปิ่นว่าจะไม่ช่วยเหลืออะไร

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชน เป็นภาระหน้าที่หลักในการให้ความดูแลช่วยเหลือ ของ ผู้นำทั้งท้องที่และท้องถิ่น ข้าพเจ้าในฐานะเป็นราษฎรในพื้นที่และนายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มิได้เพิกเฉย แต่ได้ให้ความช่วยเหลือทั้งเฉพาะหน้าเร่งด่วน และระยะยาวและให้ความร่วมมือช่วยเหลือหน่วยงาน ราชการอื่นๆ ที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือ ราษฎร คลอดมาโดยเฉพาะราษฎรผู้ประสบภัยในด้านต่างๆ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น มิเคยได้ละเลยหรือเพิกเฉย แต่ประการใด

ข้อกล่าวหา

3. ข้อที่สาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านเค็ด่อนเป็นฐานทหารดำ เฆเรอาโรงอาหารสัตว์ เมื่อปี 2545-46 งบประมาณ 3 แสนกว่าบาท โดยใช้งบประมาณของราชการ นายทงเขียว เป็นประธานเอาเงินไปบริหารกันเสีย กรรมการหมู่บ้านคนอื่นไม่รู้เท่า ปัจจุบันเป็นโรงอาหารสัตว์ไว้ และนายทงเขียวยังปลูกกระท่อม ปลูกข้าวโพด ห้าหมื่นไร่ ไคร้เข้า ค้างขึ้นงงซอกที่จริง

ข้าพเจ้า มีได้ข้อที่สาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน มาเป็นประโยชน์ของตนเอง และแต่ที่ดินที่ข้าพเจ้าทำประโยชน์นั้น เป็นที่ดินส่วนตัว มีหลักฐานการเสียภาษี เป็นเอกสาร ค.บ.ท. 11 (ปรากฏตามภาพถ่ายและเอกสารประกอบ เรื่องที่ 3)

พุดกล่าวหา

4. ทำโรงสีข้าวถูกล้ำหัวของหมู่บ้านปล่อยแก๊สบรัาลงล้ำหัวทำให้น้ำเน่าเสีย
จากนั้นใช้ไม่ได้ และยังถมดินริมหัวขีคเป็นของตนเองและลูก ถมขี้ขำของหมู่บ้านเพื่อขีค
ที่เป็นของตนเอง

พี่แจ้แจงข้อเท็จจริง

ข้าพเจ้า ไม่เคยทำโรงสีข้าวถูกล้ำเข้าไปในล้ำหัวของหมู่บ้าน ไม่เคยปล่อย
แก๊สหรือบรัาลงไปในล้ำหัว อันอาจทำให้เกิดน้ำเน่าเสีย แต่อย่างใดเลย

ข้าพเจ้า ไม่เคยถมดินริมหัวขีคเป็นของตนเองและลูก และไม่เคยถมขี้ขำ
พุงหมู่บ้าน เพื่อขีคที่เป็นของตนเอง แต่อย่างใด อีกเช่นกัน

ข้อถกเถียงแกดังเหล่านี้ เป็นข้อมูลที่สามารถตรวจสอบได้ในปัจจุบัน เป็นประจักษ์

ข้อกล่าวหา

5. คังหอกกระจายข้าวบ้านสบปิ่น โดยไม่ปรึกษากรรมการหมู่บ้าน นำไปตั้งไว้ที่บ้านของลูกชาย เป็นที่ค้ำมากไม่สามารถแจ้งข่าวสารให้ชาวบ้านได้ยินทั่วถึง

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

กรรมการกระจายข้าวหรือการประชาสัมพันธ์ มีใช้ผู้ใดก็สามารถดำเนินการได้ตามความต้องการของตน นายอิศรเดช กดินจันทร์ เป็นสมาชิกชมรมหอกกระจายข้าว ชมรมประชาสัมพันธ์ จังหวัดน่าน โดยได้รับการอบรม ตามโครงการอาสาประชาสัมพันธ์หมู่บ้าน (สปม.)

ข้าพเจ้า ได้มอบหมายให้เป็นผู้ริเริ่มดำเนินการ โดยได้รับคำแนะนำปรึกษาหารือจากกรรมการหมู่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิและหัวหน้า ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ถึงความเหมาะสมแล้วทุกวันนี้ ก็ใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้แก่ราษฎรได้รับทราบเป็นประจำซึ่งก็สามารถที่จะรับฟัง ได้ยิน กันทั่วถึง (ปรากฏตามภาพถ่ายและเอกสารประกอบ

เรื่องที่ 5)

ข้อกล่าวหา

6. นารถของ อบต. เป็นของตนเองและครอบครัว เอาไปจอดไว้ที่บ้านทุกวัน ทางวันจอดที่บ้านลูกชาย เจ้าหน้าที่ อบต.ขอใช้ไม่ได้ นายเกษมเบิกน้ำมันงปเป็นแทนต่อปี น่าจะเอามาพัฒนาหมู่บ้าน ใช้รถในธุรกิจส่วนตัวเป็นหลัก งานราชการเป็นรอง แต่ก่อนเป็นแพทย์ประจำตำบลตั้งแต่ มอเตอร์ไซค์ปัจจุบันนั่งแคร์รถ อบต. อย่างเดียว

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

การใช้รถหรือทรัพย์สินของราชการ ข้าพเจ้าและเจ้าหน้าที่ รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการตามระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมาย ทุกประการ โดยเฉพาะการติดต่อบุคลากรส่วนจังหวัด ซึ่งมีระยะทางระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ กับจังหวัดน่าน ประมาณ 150 กว่ากิโลเมตร เป็นทางธุรกันดารไกลมาก

หากปฏิบัติหน้าที่ทางราชการ แล้วกลับถึงห้วยโก๋น เป็นเวลาค่ำ ก็มีความจำเป็นต้องนำรถมาจอดไว้ในที่ปลอดภัย ส่วนหนึ่งเพราะห้วยโก๋น มีชายแดนติดกับประเทศลาว เกรงว่าอาจจะไม่ปลอดภัย นอกจากนั้นแล้ว ทุกคนที่มีสิทธิใช้ทรัพย์สินของทางราชการ ก็ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมาย ทุกประการตลอดมา นายเกษม มิได้นำไปใช้คนเที่ยวและไม่เคยนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนเลย นอกจากประโยชน์ทางราชการเท่านั้น

ข้อกล่าวหา

7. นำรถบรรทุกน้ำของ อบต.ไปหาผลประโยชน์ กับผู้รับเหมาก่อสร้างตลาด
ชายแดนห้วยโก๋นได้ทีละ 500 บาท ชาวบ้านขอน้ำเค็มร้อนมากบอกว่าไม่มีน้ำมัน เสาร์—
ทาติษฐ์ จอครตังไรที่ อบต.ไม่มีใครดูแล หากไฟไหม้คือร้อนแน่นอน

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ข้าพเจ้า ไม่เคยนำรถบรรทุกน้ำของ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ไปหา
ผลประโยชน์จากผู้รับเหมาก่อสร้างตลาดชายแดนหรือบุคคลอื่น อันเป็นการกระทำที่ผิด
กฎหมาย

รถบรรทุกน้ำขององค์การ เป็นทรัพย์สินของราชการมีไว้เพื่อประโยชน์ต่อ
ส่วนรวมหากตรวจสอบจากรายการทั่วไปก็จะทราบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ได้
นำรถออกให้บริการราษฎรและส่วนรวม อยู่เป็นประจำ หากชาวบ้าน / ราษฎร ได้รับความ
เค็มร้อน องค์การก็จะเร่งรีบให้ความช่วยเหลือในทันทีที่สามารถทำได้ มิเคยนิ่งเฉยหรือ
ละเลยในการให้ความช่วยเหลือราษฎร แต่อย่างไรก็ตามที่จุดนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล
ห้วยโก๋น ได้จัดเวรยามดูแลรักษาความปลอดภัยทรัพย์สินของทางราชการตลอดเวลา (ปรากฏ
ตามภาพถ่ายและเอกสารประกอบ เรื่องที่ 7)

ข้อกล่าวหา

8. สร้างศาลาทางเข้าบ้านสบปิ่นงบประมาณ 80,000 บาท ด้วยการนำไม้เก่าที่ศาลาพังเพราะพายุ มาก่อสร้างใหม่เมื่อปี 2548

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

การสร้างศาลาทางเข้าบ้านสบปิ่น ดังกล่าวนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นได้ดำเนินการตามระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมาย ทุกประการ ใช้งบประมาณเพียง 77,200 บาท ด้วยความโปร่งใส เป็นที่พอใจของราษฎรและบุคคลทั่วไปที่ให้บริการ และใช้ประโยชน์ ตลอดมา (ปรากฏตามภาพถ่ายและเอกสารประกอบ เรื่องที่ 8)

ข้อกล่าวหา

9. นำอาคารที่เช่าเพื่อขายสินค้าโอท็อปของหมู่บ้านห้วยโก๋น ซึ่งอยู่ที่ตลาดชายแดน มาให้เลขานายกเปิดเป็นร้านถ่ายรูปโดยไม่ได้บอกชาวบ้าน ไม่ยอมฟังเสียงใครที่ก่อกวนคำชี้แจงข้อเท็จจริง

อาคารแห่งนี้ว่างเปล่าไม่มีการทำกิจการใด ๆ และได้ปิดทิ้งไว้เป็นเวลานานแล้ว ไม่ได้ก่อประโยชน์อะไรเลย ดังนั้น ข้าพเจ้าได้ตั้งเห็นความสำคัญตรงจุดนี้ว่าน่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมได้บ้างจึงมีการเปิดให้มีการเช่าห้องอาคารแห่งนี้

ข้อกล่าวหา

10. ริดไถเงินของลูกจ้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโกกน เดือนละ 1,000 บาท
เอามาเป็นของตนเองช่วงเดือนแรกและต่อมาให้เป็นเหล่าเบียร์ เอานมของศูนย์เด็กเล็กไป
2 กล่อง

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ข้าพเจ้า ไม่เคยเบียดเบียน ไม่เคยคอร์รัปชัน ไม่เคยใช้อำนาจกดขี่ข่มเหงเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง
เลย ประเด็นนี้ สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงจาก ผู้เกี่ยวข้องได้ (ปรากฏตามภาพถ่ายและ
เอกสารประกอบ เรื่องที่ 10)

ข้อกล่าวหา

11. ในบ้านของนายก อยู่ชั้นล่าง แอบซุกซ่อนขายเหล้าเดือนใต้งูให้ชาวบ้าน ไม่ช่วยชาวบ้านลดคอบายมุข และยังส่งเสริมเสียเอง

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ข้าพเจ้า ไม่เคยดื่มหรือกลั่นสุราเดือน ไม่เคยแอบซุกซ่อนขายสุราเดือนใต้งูให้ชาวบ้าน นอกจากนั้นแล้ว ข้าพเจ้ายังผลักดันเป็นนโยบายขององค์การ ในการลดคอบายมุข ข้าพเจ้าและองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ไม่มีนโยบาย ไม่เคยปฏิบัติกรใด ๆ อันต่อไป ในแนวทางส่งเสริมคอบายมุข แต่อย่างใดเลย

ข้อกล่าวหา

12. การสร้างที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านห้วยโก๋น งบประมาณ 22,000
ไม่ตรงกับราคาเนื่องจากไม่มีค่าของเงินบาทใหม่

พินิจข้อเท็จจริง

การสร้างที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้านห้วยโก๋น ดังกล่าวใน องค์การบริหาร
ส่วนตำบลห้วยโก๋น ได้ดำเนินการตามระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายทุกประการ ใช้
เงินประมาณเพียง 20,000 บาท เป็นที่พอใจของราษฎรและบุคคลทั่วไปที่ใช้บริการ และใช้
ประโยชน์ ตลอดจนเป็นการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้
(ตามภาพถ่ายและเอกสารประกอบ เรื่องที่ 12)

ข้อกล่าวหา

13. หักเงินสวัสดิการผู้สูงอายุรายละ 200-300 บาท เป็นของตนเอง จ่ายเงินให้ไม่ครบและให้ชาวบ้านเซ็นชื่อรับไป จึงไม่มีหลักฐานเอาความคิดได้ นายเกลียวจะไม่ตามคณะกรรมการหมู่บ้านก่อนว่าใครสมควรจะได้ นายเกลียวจะตัดสินใจเอง เลือกเอง ไม่ให้ความสำคัญต่อสมาชิกสภา อบต. กำนันผู้ใหญ่บ้านคนจนจริงๆ บางคนก็ไม่ได้รับเงิน เพราะนายก อบต. จะกำหนดเอง เกือบจะทุกหมู่บ้าน

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ข้าพเจ้า ไม่เคยหักเงินสวัสดิการผู้สูงอายุ มาเป็นของตนเอง แม้แต่บาทเดียว แต่ได้จ่ายให้ครบตามกำหนด แม้จะไม่ทั่วถึงผู้สูงอายุทุกคน ก็ตาม แต่ก็พยายามที่จะผลักดันให้ผู้สูงอายุจำนวนมากได้รับ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ไม่มีญาติพี่น้องอุปการะเลี้ยงดู ก็อาจจะได้รับเป็นลำดับต้นๆ การคัดสรรผู้สูงอายุที่จะได้รับเงินดังกล่าวนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น จะพิจารณาจากปัจจัยหลายประการ และสอบถาม ปรึกษาหารือกับกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำท้องที่และท้องถิ่น แต่ก็มีผู้สูงอายุบางรายที่เป็นญาติของผู้นำบางคนไม่ได้รับเงินนี้ ก็โยยวาย ทั้งๆ ที่มีความเดือดร้อนน้อยกว่าผู้สูงอายุคนอื่น ๆ ที่มีสิทธิได้รับ (ปรากฏตามภาพถ่ายและเอกสารประกอบ เรื่องที่ 13)

ข้อกล่าวหา

14. ชาวบ้านห้วยคองเคือครือนเรื่องน้ำใช้ในหน้าแล้ง ของบุคคลนอกฝ่ายน้ำดื่มของหมู่บ้านเป็นอันดับแรก แต่ได้รับการปฏิเสธจาก อบต. โดยนายกรมักจะตัดสินใจเอง และบอกว่าจะหางบมาขยายระบบประปาของหมู่บ้าน งบประมาณ 1 ล้าน 9 แสนบาทแต่ตามนายกแล้วตอบว่าไม่มีเงิน

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

การให้ความช่วยเหลือประชาชน เป็นหน้าที่และภาระกิจหลักขององค์การบริหารส่วนตำบล อันเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่น อยู่แล้ว แต่ต้องพิจารณาคำนวณความสำคัญเคือครือนก่อนหลัง สลับกันไปภายใต้งบประมาณที่จำกัด เพราะนอกจากเงินอุดหนุนจากทางราชการแล้วรายได้หลักขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ก็มีรายได้จากส่วนอื่นอีกไม่มากนัก คงไม่สามารถที่จะจัดสรรงบประมาณให้กับทุกแห่งได้พร้อมกันและครบทุกพื้นที่

ข้าพเจ้าในฐานะผู้นำองค์กรก็มีหน้าที่และความพยายามที่จะจัดหางบประมาณมาดำเนินการ เพื่อให้เป็นประโยชน์มากที่สุด แต่ก็มิใช่เรื่องง่ายที่จะจัดหางบประมาณ

ข้อกล่าวหา

15. นำถังเก็บน้ำพลาสติกของทางราชการแจกจ่ายให้ ไปให้ลูกชายและที่
กระท่อมในที่สาธารณะประโยชน์ที่นายกบิครองโดยอ้างกับอำเภอว่า จะนำไปใช้ที่ อบต.

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ไม่เป็นความจริง ถึงพลาสติกนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนจากอำเภอเลยเพราะถังน้ำ
ที่ตั้งไว้ที่บ้านและที่กระท่อมไร่เป็นงบประมาณของ อบต. ชุนน่าน ที่ข้าพเจ้าได้ขอให้
ท่านนายอำเภอ ทวีป เหล็กคู่ อดีตนายอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ช่วยขอกจาก อบต. ชุนน่าน เพื่อ
นำไปกักเก็บน้ำไว้ใช้

ข้อกล่าวหา

16. นายเฉลียว กลิ่นจันทร์ คอนเป็นแพทย์ประจำตำบลห้วยโก๋น โคน คชค. จับไม้ที่ฐานทหารเก่าและจับลูกปืนได้ที่บ้าน คันทายาเสพคิคไม้พบ แต่นายเฉลียว ก็วิ่งเดินจนหลุคคคิ และลาออกมาสมัครนายก อบต. ก็ชื่อเสียงจากชาวบ้านห้วยละ 50 บาท ก็ได้เป็นนายกและกำลังจะขอถอนทุนคืน

คำชี้แจงข้อเท็จจริง

ข้าพเจ้า ได้ปฏิบัติตน ครองคน อยู่ในกรอบระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ศีลธรรมและจริยธรรม ทุกประการ

ข้าพเจ้า ไม่เคยกระทำความผิดตามกฎหมาย เลยไม่เคยยุ่งเกี่ยว และไม่มีประวัติ ถูกดำเนินคดีไม่ว่าจะเป็นกรณี ยาเสพติดให้โทษหรือพระราชบัญญัติ อาวุธปืนหรืออื่นๆ ไม่เคยวิ่งเดินคดี ตามที่กล่าวหาเลย

ข้าพเจ้าได้รับการเลือกตั้ง เป็น นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม โปร่งใส โดยผ่านการรับรองขององค์กรอิสระที่ควบคุมและเกี่ยวข้องกับกาเลือกตั้งท้องถิ่น เช่น กรรมการเลือกตั้ง ทั้งเป็นที่ยอมรับในความรู้ความสามารถจากส่วนราชการต่างๆ และพี่น้องประชาชน ตลอดจน เนื่องจาก ข้าพเจ้า มิได้มุ่งหวังที่จะใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อและอำนวยความสะดวก ให้เกิดประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง แต่อย่างใดเลย ข้าพเจ้าอายุมากพอสมควร ในบั้นปลายก็ได้ทุ่ม่งทำประโยชน์ คอบแทนแผ่นดินที่ให้อาศัยอยู่

ข้าพเจ้าไม่เคยกระทำทุจริต ประพฤติมิชอบโกงกินบ้านเมือง ไม่เคยกระทำคนเป็นผู้มีอิทธิพล ช่มชู้หรือช่มเหล่งแก ผู้อื่น

ข้าพเจ้าขอยืนยันว่า ถึงแม้มิได้เกิดที่ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน แต่ก็เป็นผู้ที่รักและทำประโยชน์ให้แก่แผ่นดินที่ให้อาศัย เช่นปัจจุบันนี้ ไม่น้อยไปกว่าคนอื่น ๆ ข้าพเจ้าจึงมิได้คอบโกยหรือถอนทุน เพราะมิได้ลงทุนชื่อเสียง ตามที่กล่าวหาแต่อย่างใด

ด้วยเหตุผลดังกล่าวเรียน จึงขอพียงบารมีท่านได้โปรดพิจารณาให้ความเป็นธรรมต่อข้าพเจ้า นายและองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เพื่อเป็นกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ต่อสังคมส่วนรวม ในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตามเป้าหมาย

“เศรษฐกิจดี สังคมไม่มีปัญหา การพัฒนาที่ยั่งยืน ถึงแควตล้อมได้รับการดูแลอย่างเป็นผล
ประชาชนมีความสุข” ตลอดไป.

ขอแสดงความนับถือ

(นายเฉลียว กลิ่นจันทร์)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไถ่น

อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน
เรื่อง กำหนดวันลงคะแนนเสียงออกดอน นายองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

ด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน ได้ส่งคำร้องของผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยร้องขอให้ถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น (นายองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น) ออกจากตำแหน่ง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๕ และมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ครั้งที่ ๒๒ / ๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๐ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น ดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

๑. วันลงคะแนนเสียง คือ วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๐
๒. เขตการลงคะแนนเสียงได้แก่ เขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน
๓. ชื่อตัว - ชื่อสกุล ผู้ที่ถูกร้องขอให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งได้แก่ นายเจสสิว กลิ่นจันทร์

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙

พลโท *มานิต ศรีบุญ*

(มานิต ศรีบุญ)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน

อ.ถ. ๒

ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

จังหวัดน่าน

เรื่อง กำหนดหน่วยลงคะแนนเสียงและที่ลงคะแนนเสียง

*****

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๖ ประกอบมติคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ครั้งที่..... เมื่อวันที่.....เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงประกาศกำหนดหน่วยลงคะแนนเสียงและที่ลงคะแนนเสียงในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

- (๑) หน่วยลงคะแนนเสียงที่ ๑ ได้แก่ หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยโก๋น อําเภอเฉลิมพระเกียรติ หรือ บ้านเลขที่ ๑ ถึงบ้านเลขที่ ๓๑๑ ที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยโก๋น
- (๒) หน่วยลงคะแนนเสียงที่ ๒ ได้แก่ หมู่ที่ ๒ ตำบลห้วยโก๋น อําเภอเฉลิมพระเกียรติ หรือ บ้านเลขที่ ๑ ถึงบ้านเลขที่ ๑๕๔ ที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ โรงเรียนบ้านสบปิง
- (๓) หน่วยลงคะแนนเสียงที่ ๓ ได้แก่ หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยโก๋น อําเภอเฉลิมพระเกียรติ หรือ บ้านเลขที่ ๑ ถึงบ้านเลขที่ ๕๓ ที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้านห้วยดง
- (๔) หน่วยลงคะแนนเสียงที่ ๔ ได้แก่ หมู่ที่ ๔ ตำบลห้วยโก๋น อําเภอเฉลิมพระเกียรติ หรือ บ้านเลขที่ ๑ ถึงบ้านเลขที่ ๗๙ ที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้านปิง
- (๕) หน่วยลงคะแนนเสียงที่ ๕ ได้แก่ หมู่ที่ ๕ ตำบลห้วยโก๋น อําเภอเฉลิมพระเกียรติ หรือ บ้านเลขที่ ๑ ถึงบ้านเลขที่ ๑๙๔ ที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ โรงเรียนบ้านปางพอก
- (๖) หน่วยลงคะแนนเสียงที่ ๖ ได้แก่ หมู่ที่ ๖ ตำบลห้วยโก๋น อําเภอเฉลิมพระเกียรติ หรือ บ้านเลขที่ ๑ ถึงบ้านเลขที่ ๔๔ ที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ ศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้านใหม่ไชยวงศ์
- (๗) หน่วยลงคะแนนเสียงที่ ๗ ได้แก่ หมู่ที่ ๗ ตำบลห้วยโก๋น อําเภอเฉลิมพระเกียรติ หรือ บ้านเลขที่ ๑ ถึงบ้านเลขที่ ๑๓๔ ที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยทรายขาว

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

(ลงชื่อ)

(นางชนานาด ทรงเจริญ)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

สำเนาฉบับ

คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน
ที่ ๑๘๔ / ๒๕๕๔
เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนอำเภอปฏิบัติหน้าที่ในการลงคะแนนเสียง
เพื่อถอดถอนนายองค์การบริหารส่วนตำบลหน่วยโพน

ด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่านได้ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอน
นายองค์การบริหารส่วนตำบลหน่วยโพน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ในวันอาทิตย์ ที่ ๒๔ เดือน มกราคม
พ.ศ. ๒๕๕๐

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๔ และข้อ ๑๖ ของข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการ
ลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงแต่งตั้งนายทะเบียน
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ปฏิบัติหน้าที่ในการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนนายองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยโพน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ดังนี้

๑. จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก
ตั้ง ในองค์การบริหารส่วนตำบลหน่วยโพน ตามแบบ ก.ถ. ๕ จำนวน ๔ ชุด
  ๒. รับคำร้องขอเพิ่มชื่อ - ถอนชื่อ ผู้มีสิทธิลงคะแนนตามแบบ ก.ถ. ๖
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปจนกว่าการลงคะแนนเสียงแล้วเสร็จ

สั่ง ณ วันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

พลโท

(มาในร ศรีบุตติ)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน

คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน

ที่ ๒ / ๒๕๕๐

เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการลงคะแนนเสียงประจำที่ลงคะแนนเสียง

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่านได้ประกาศกำหนดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ในวันที่ ๒๘ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๑๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงของหน่วยลงคะแนนเสียงที่ ๑ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่ลงคะแนนเสียงโรงเรียนบ้านห้วยโก๋น ดังนี้

๑. ประธานกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ ร.ต. พิษณุพร เอกจิตร
๒. กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่

๒.๑ นายศรศักดิ์ เรืองสกุลชัย	๒.๒ นายเรืองศักดิ์ ศรีชัย
๒.๓ นายเชื่อง คำมงคล	๒.๔ จ.ต.พันธนะ ปิอาทิชัย

อนึ่ง เพื่อให้การดำเนินการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงให้กรรมการหมายเลข ๒.๔ ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยประจำที่ลงคะแนนเสียงโรงเรียนบ้านห้วยโก๋นด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๕ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐

พลโท *มานะ ศรีสุปัติ*

(มานะ ศรีสุปัติ)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน

ก.

คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน

ที่ ๑ / ๒๕๕๐

เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการลงคะแนนเสียงประจำที่ลงคะแนนเสียง

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่านได้ประกาศกำหนดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อ
ถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ในวันที่ ๒๙ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น

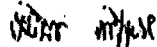
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนน
เสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อกำหนดคณะกรรมการการ
เลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๖
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการประจำที่ลง
คะแนนเสียงของหน่วยลงคะแนนเสียงที่ ๒ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่ลงคะแนนเสียงโรงเรียนบ้านสบป็น ดังนี้

๑. ประธานกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ นายพิษเชษฐ กระจ่าง
๒. กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่

๒.๑ นายประมวล หอมคอก	๒.๒ นายธัน หอมคอก
๒.๓ นายไพศาล หอมคอก	๒.๔ ส.ศ.ท. พงศกร ชาวล้าน

อนึ่ง เพื่อให้การดำเนินการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็น
ไปด้วยความเรียบร้อย จึงให้กรรมการหมายเลข ๒.๔ ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย
ประจำที่ลงคะแนนเสียงโรงเรียนบ้านสบป็นด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๕ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐

พลโท

(มาโนช ศรีสุปิติ)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน

คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน

ที่ ๔ / ๒๕๕๐

เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการลงคะแนนเสียงประจำที่ลงคะแนนเสียง

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่านได้ประกาศกำหนดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อ
ถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ในวันที่ ๒๕ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนน
เสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ และข้อกำหนดคณะกรรมการการ
เลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๑
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จึงแต่งตั้งไปผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการประจำที่ลง
คะแนนเสียงของหน่วยลงคะแนนเสียงที่ ๓ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่ลงคะแนนเสียงศาลากลางนบกประสงค์ประจำ
หมู่บ้านห้วยตง ดังนี้

๑. ประธานกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ นายผล หอมดอก
๒. กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่

๒.๑ นายไพโรจน์ หอมดอก	๒.๒ นายสมศักดิ์ หอมดอก
๒.๓ นายสินवल หอมดอก	๒.๔ ส.ต.ท.อดิศักดิ์ ไชยศิลป์

อนึ่ง เพื่อให้การดำเนินการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็น
ไปด้วยความเรียบร้อย จึงให้กรรมการหมายเลข ๒.๔ ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย
ประจำที่ลงคะแนนเสียงศาลากลางนบกประสงค์ประจำหมู่บ้านห้วยตง ด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๕ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐

พลโท *ณัฐพร กัญญา*

(มาโนช ศรีบุญดี)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน

คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน
ที่ ๕ / ๒๕๕๐

เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการลงคะแนนเสียงประจำที่ลงคะแนนเสียง

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่านได้ประกาศกำหนดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อ
ถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ในวันที่ ๒๔ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนน
เสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อกำหนดคณะกรรมการการ
เลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๑
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการประจำที่ลง
คะแนนเสียงของหน่วยลงคะแนนเสียงที่ ๔ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่ลงคะแนนเสียงศาลากลางเนกประสงค์ประจำ
หมู่บ้านปิ่น ดังนี้

๑. ประธานกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ นายอุดม หอมคอก
๒. กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่

๒.๑ นายจตุรนต์ หอมคอก	๒.๒ นางสาวจันทิมา หอมคอก
๒.๓ นายชาติรี หอมคอก	๒.๔ ศ.ต.ท.ประเสริฐ พิมพ์ศรี

อนึ่ง เพื่อให้การดำเนินการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็น
ไปด้วยความเรียบร้อย จึงให้กรรมการหมายเลข ๒.๔ ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย
ประจำที่ลงคะแนนเสียงศาลากลางเนกประสงค์ประจำหมู่บ้านปิ่น ด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๕ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐

พลโท *อนิชา ศรีสุบัตติ*

(มาโนช ศรีสุบัตติ)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน

คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน
ที่ ๖ / ๒๕๕๐

เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการลงคะแนนเสียงประจำที่ลงคะแนนเสียง

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่านได้ประกาศกำหนดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อ
ถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ในวันที่ ๒๔ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนน
เสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อกำหนดคณะกรรมการการ
เลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๖ หรือ ๑๑
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการประจำที่ลง
คะแนนเสียงของหน่วยลงคะแนนเสียงที่ ๕ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่ลงคะแนนเสียงโรงเรียนบ้านปางหก ดังนี้

๑. ประธานกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ นายโรติ ท้าวคาม
๒. กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่

๒.๑ นายวัชรราช ท้าวคาม	๒.๒ นายทน ท้าวคาม
๒.๓ นายใจคำ สิวรรณา	๒.๔ ส.ต.ท.เกรียงศักดิ์ ปาจิณะ

อนึ่ง เพื่อให้การดำเนินการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็น
ไปด้วยความเรียบร้อย จึงให้กรรมการหมายเลข ๒.๕ ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย
ประจำที่ลงคะแนนเสียงโรงเรียนบ้านปางหกด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๕ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐

พลโท *ณัฐพร กิจอยู่*

(มาโนช ศรีสุภิต)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน

คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน
ที่ ๗ / ๒๕๕๐
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการลงคะแนนเสียงประจำที่ลงคะแนนเสียง

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่านได้ประกาศกำหนดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อ
ถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ในวันที่ ๒๘ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนน
เสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อกำหนดคณะกรรมการการ
เลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๖
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการประจำที่ลง
คะแนนเสียงของหน่วยลงคะแนนเสียงที่ ๖ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่ลงคะแนนเสียงศาลากลางเนกประสงค์ประจำ
หมู่บ้านใหม่ไชยสงคราม ดังนี้

๑. ประธานกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ นายเอี่ยม อินปัญญา
๒. กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่

๒.๑ นายแปลง อังคำ	๒.๒ นายสิงห์ เกษตรสังข์
๒.๓ นายจุน อังคำ	๒.๔ ศ.ศ.ท.ประยัด แก้วทะวัน

อนึ่ง เพื่อให้การดำเนินการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็น
ไปด้วยความเรียบร้อย จึงให้กรรมการหมายเลข ๒.๔ ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย
ประจำที่ลงคะแนนเสียงศาลากลางเนกประสงค์ประจำหมู่บ้านใหม่ไชยสงครามด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๕ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐

พลโท นิเวศ กฤษณะ

(มาโนช ศรีสุบัตติ)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน

คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน
ที่ ๘ / ๒๕๕๐

เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการลงคะแนนเสียงประจำที่ลงคะแนนเสียง

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่านได้ประกาศกำหนดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อ
ถอดถอนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ในวันที่ ๒๘ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนน
เสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อกำหนดคณะกรรมการการ
เลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๑
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการประจำที่ลง
คะแนนเสียงของหน่วยลงคะแนนเสียงที่ ๘ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่ลงคะแนนเสียงโรงเรียนบ้านห้วยทรายขาว
ดังนี้

๑. ประธานกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ นายโอง หอมดอก
๒. กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่

๒.๑ นายแสง หอมดอก	๒.๒ นายสมหมาย หอมดอก
๒.๓ นายเริ่ม หอมดอก	๒.๔ ส.ต.อ. วีระเดช กุงเสน

อนึ่ง เพื่อให้การดำเนินการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็น
ไปด้วยความเรียบร้อย จึงให้กรรมการหมายเลข ๒.๔ ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย
ประจำที่ลงคะแนนเสียงโรงเรียนบ้านห้วยทรายขาวด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๕ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐

พลโท *อนันต์ ศรีบุญ*

(มาโนช ศรีบุญ)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน

สำเนาฉบับ

คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน

ที่ ๙ / ๒๕๕๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมดูแลการจัดพิมพ์บัตรลงคะแนนเสียง

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่านได้ประกาศกำหนดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อ
ถอดถอนนายองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ในวันที่ ๒๔ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น

เพื่อให้การเตรียมการจัดให้มีการลงคะแนนเสียง เพื่อถอดถอนนายองค์การบริหารส่วนตำบล
ห้วยโก๋น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมดูแลการจัดพิมพ์บัตรลงคะแนนเสียง
ดังนี้

๑. นายเทอดศักดิ์ รมเซม	กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด	ประธานกรรมการ
๒. นายจรูญ จันทร์อินทร์	หัวหน้างานจัดการเลือกตั้ง	กรรมการ
๓. พ.ศ.ท.ธนโชติ นุชอุษมา	หัวหน้างานสืบสวนสอบสวน	กรรมการ
๔. นายพิทักษ์ คำจุ่น	พนักงานการเลือกตั้ง	กรรมการและเลขานุการ

ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งมีหน้าที่ ประสานโรงพิมพ์ ควบคุมดูแลการจัดพิมพ์บัตรลงคะแนนเสียงให้มี
ลักษณะและขนาดของบัตรลงคะแนนเสียงให้เป็นไปตามข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการ
ลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๗ จำนวน ๘๑
เล่ม ๗ ละ ๒๕ บัตร รวมทั้งสิ้น ๒,๐๒๕ บัตร แล้วส่งมอบให้กรรมการรับบัตรลงคะแนนเสียงองค์การ
บริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐

ทสท *อนันต์ ศรีบุญดี*

(มานโร ศรีบุญดี)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน

ม.ก.๑๓

ประกาศผลการรวมคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนนายกองดการบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

ตามที่ได้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอน นายกองดการบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เมื่อวันที่ ๒๘ เดือน
มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น

บัดนี้ การนับคะแนนเสียงของทุกหน่วยได้เสร็จสิ้นแล้ว จึงขอประกาศให้ทราบโดยทั่วกันเกี่ยวกับผลการรวม
คะแนนเสียง ดังนี้

๑. จำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงซึ่งปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง ๑,๕๔๘ คน(หนึ่งพันห้าร้อยสี่สิบเก้า)
๒. จำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่ได้รับมาทั้งหมด ๒,๐๒๕ บัตร (สองพันยี่สิบห้า)
๓. จำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงที่มาแสดงตนขอรับบัตรลงคะแนนเสียงเพื่อลงคะแนนเสียง ๑,๓๑๓ คน(หนึ่งพันสามร้อยสิบสาม)
๔. จำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่เป็นคะแนน ๑,๓๑๓ บัตร (หนึ่งพันยี่สิบสาม)
๕. จำนวนบัตรเสีย ๕๑ บัตร (ห้าสิบเอ็ด)
๖. รวมจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงตามข้อ (๔) และ (๕) ๑,๓๑๓ บัตร (หนึ่งพันยี่สิบสาม)
๗. บัตรลงคะแนนเสียงที่เหลือ ๗๑๒ บัตร (เจ็ดร้อยยี่สิบสอง)
๘. รวมจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงตาม (๖) และ (๗) ๒,๐๒๕ บัตร (สองพันยี่สิบห้า)
๙. จำนวนความเห็นมีดังนี้

ลำดับ	ชื่อตัว - ชื่อสกุล	ความเห็น	จำนวนคะแนน
๑.	นายเฉลียว กลิ่นจันทร์	เห็นด้วย	๑,๑๑๖ (หนึ่งพันหนึ่งร้อยสิบหก)
		ไม่เห็นด้วย	๑๕๖ (หนึ่งร้อยห้าสิบหก)

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐

(ลงชื่อ)

(นางจันทนา ทรวงศรีชัย)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
เรื่อง ให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๔ และข้อ ๕ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๖ และมติคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดน่าน ครั้งที่ ๕/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๕ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๐ จึงประกาศให้มีการเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ดังต่อไปนี้

๑. วันเลือกตั้ง วันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม ๒๕๕๐
๒. ระยะเวลาสมัครรับเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เวลา ๐๘.๓๐ น. ถึงเวลา ๑๖.๓๐ น.
๓. สถานที่รับสมัคร ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น
๔. จำนวนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ที่จะมีการเลือกตั้ง ทั้งสิ้น ๑ คน
๕. การเลือกตั้งให้ถือเขตของ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เป็นเขตเลือกตั้ง
๖. เขตเลือกตั้ง มีจำนวน ๑ เขตเลือกตั้ง พื้นที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง ได้แก่
  - ๖.๑ บ้านห้วยโก๋น หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
  - ๖.๒ บ้านสบปิ่น หมู่ที่ ๒ ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
  - ๖.๓ บ้านห้วยคอง หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
  - ๖.๔ บ้านปิ่น หมู่ที่ ๔ ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
  - ๖.๕ บ้านปางหก หมู่ที่ ๕ ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
  - ๖.๖ บ้านใหม่ไชยงรัตน์ หมู่ที่ ๖ ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
  - ๖.๗ บ้านฟ้าทรายขาว หมู่ที่ ๗ ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

๘. หลักฐานการสมัครรับเลือกตั้ง ประกอบด้วย

๘.๑ บัตรประจำตัวประชาชน แต่ถ้าผู้รับสมัครรับเลือกตั้งเป็นบุคคลซึ่งไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมาย ให้ใช้บัตรประจำตัวหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้

๘.๒ สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน

๘.๓ ใบรับรองแพทย์

๘.๔ ค่าธรรมเนียมการรับสมัครนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋นจำนวน ๒,๐๐๐.- บาท

๘.๕ รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวก ขนาดกว้างประมาณ ๘.๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๓.๕ เซนติเมตร จำนวน ๒๔ รูป

๘.๖ หลักฐานการศึกษา (กรณีที่ถูกหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด)

๘.๗ หลักฐานอื่นๆ เช่นเอกสารใบเปลี่ยนชื่อตัว หรือชื่อสกุล ตูตัมบัตร หลักฐานหรือใบรับรองแสดงการเกิด อื่นที่อยู่หรือการเสียภาษีให้กับท้องถิ่น เป็นต้น

ผู้ใดมีคุณสมบัติและไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิในการรับสมัครเลือกตั้ง ตามกฎหมายกำหนด (คนเอกสารแนบท้ายประกาศ) ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งเป็น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น ให้ยื่นใบสมัครด้วยตนเองตามวัน เวลา สถานที่ และหลักฐานการรับสมัครตามที่กำหนดในข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๘ ทั้งนี้จะรับสมัครเลือกตั้งได้เพียงหนึ่งเขตเลือกตั้งเท่านั้น

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

(นางชนานาถ ทรงเสรี)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น

พ.ศ.๑๔

ประกาศคณะกรรมการการนับคะแนนเลือกตั้ง
ตำบลห้วยไถ่ อำเภอนวมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
เรื่อง ผลการนับคะแนนเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไถ่

ตามที่ได้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไถ่ เมื่อวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๐

นี้

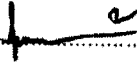
บัดนี้ คณะกรรมการการนับคะแนนเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ - สถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไถ่ หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยไถ่ อำเภอนวมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ได้นับคะแนนเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไถ่ เรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน ดังนี้

๑. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 2,052 คน (สองพันห้าสิบสองคน)
๒. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ได้รับมาทั้งหมด 2,050 บัตร (สองพันห้าสิบบัตร)
๓. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มานแสดงตนขอรับบัตรเลือกตั้ง 1,474 คน (หนึ่งพันสี่ร้อยเจ็ดสิบสี่คน)
๔. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เป็นคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง 1,383 บัตร (หนึ่งพันสามร้อยแปดสิบสาม)
๕. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายในช่องไม่ลงคะแนน 18 บัตร (สิบแปด)
๖. จำนวนบัตรเสีย 73 บัตร (เจ็ดสิบสาม)
๗. ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้คะแนนเรียงตามลำดับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ดังนี้

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ชื่อผู้สมัคร	ได้คะแนน
๑	นายอุดม ทอมดอก	๓๐๒ (สามร้อยสอง)
๒	นายสัญญา ทอมดอก	๓๘ (เก้าสิบแปด)
๓	นายราเชนทร์ ศรีชัย	๕๑๔ (ห้าร้อยสิบเก้า)
๔	นายขุน ชั่งคำ	๓๙๒ (สามร้อยแปดสิบสอง)
๕	นางนวิรัตน์ อาภัยธรรม	๔๒ (แปดสิบสอง)

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

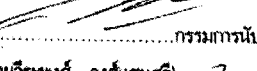
ร.ต.ต. ประธานกรรมการการนับคะแนน
(พนม สระน้ำคำ)

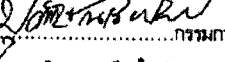
พ.อ.อ. กรรมการนโยบาย
(รุ่งโรจน์ สหกัน)

(ลงชื่อ) กรรมการนโยบาย
(นายถาวร แสนเพ็ง)

(ลงชื่อ) กรรมการนโยบาย
(นายสารศักดิ์ เรืองตระกูลชัย)

(ลงชื่อ) กรรมการนโยบาย
(นายบรรเจิด อารีหม)

(ลงชื่อ) กรรมการนโยบาย
(นายวิระพงศ์ วงศ์เสนาศิริ)

(ลงชื่อ) กรรมการนโยบาย
(นายบุญเลิศ ณ เชียงใหม่)

พ.ศ.๑๕

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน
เรื่อง ผลการรวมคะแนนเลือกตั้ง

ตามที่ ได้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น เมื่อวันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๐
นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง ได้ดำเนินการนับคะแนนเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น
ของเขตเลือกตั้งที่ - อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน เสร็จสิ้นแล้ว จึงขอประกาศให้ทราบโดยทั่วกันเกี่ยวกับผลการรวม
คะแนนเลือกตั้งเรียงตามลำดับผู้ได้คะแนนสูงสุด ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อผู้สมัคร	หมายเลขประจำตัว ผู้สมัคร	ได้คะแนน	หมายเหตุ
๑.	นายราชนนท์ ศรีชัย	๓	๕๑๙ (ห้าร้อยสิบเก้า)	
๒.	นายจูน อังคำ	๔	๓๗๒ (สามร้อยแปดสิบสอง)	
๓.	นายอุดม หอมดอก	๑	๓๐๒ (สามร้อยสอง)	
๔.	นายศัญญา หอมดอก	๒	๙๘ (เก้าสิบแปด)	
๕.	นางนวิศน์ อาศัยธรรม	๕	๘๒ (แปดสิบสอง)	

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ เดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๕๐

(ลงชื่อ)..... ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น
(นายวิชัย กิจโร)

(ลงชื่อ)..... กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น
(นายอารมณิ์ คำทอง)

(ลงชื่อ)..... กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น
(พ.ต.ท.ประสิทธิ์ กลาสี)

(ลงชื่อ)..... กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น
(นายมงคล ไชยอำมิตร)

(ลงชื่อ)..... กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น
(นางรณนาถ ทรงเสรีย์)

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

พ.ศ. ๒๕๕๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น

“หน่วยลงคะแนนเสียง” หมายความว่า ห้องถิ่นที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเสียง

“ที่ลงคะแนนเสียง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเสียง

“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
 ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร
 ท้องถิ่นนั้น

“ศาลากลางจังหวัด” หมายความว่า การกรุงเทพมหานคร

“ที่ว่าการอำเภอ” หมายความว่า การกิ่งอำเภอและสำนักงานเขต

“สำนักงานเทศบาล” หมายความว่า การเมืองพัทยา

มาตรา ๔ ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด
 ในการดำเนินการเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
 ถ้าเป็นการดำเนินการในเขตกรุงเทพมหานครให้เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๕ การเข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อดำเนินการให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอน
 สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เพราะเหตุที่
 ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปให้ถึงเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง
 ดังนี้

(๑) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่เกินหนึ่งแสนคนต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวน
 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(๒) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินหนึ่งแสนคนแต่ไม่เกินห้าแสนคนต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน
 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(๓) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินกว่าห้าแสนคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านคนต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่า
 สิบหมื่นห้าพันคนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(๔) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งล้านคนต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าสามหมื่นคนของจำนวน
 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

การนับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้ถือตามจำนวน
 ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นครั้งล่าสุดที่ใช้สำหรับการเลือกตั้ง
 สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

มาตรา ๖ คำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
 ตามมาตรา ๕ ต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ที่อยู่ และลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อทุกคน พร้อมทั้งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้

(๒) รายละเอียดของข้อเท็จจริงและเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใด หรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสงค์จะให้ลงคะแนนเสียงถอดถอนนั้นมีการปฏิบัติหน้าที่หรือมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างใดจนเป็นเหตุที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป

(๓) รายชื่อผู้แทนของผู้เข้าชื่อที่จะมีอำนาจดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๔) คำรับรองของผู้แทนของผู้เข้าชื่อตาม (๓) ว่าผู้เข้าชื่อทุกคนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และเป็นผู้ร่วมเข้าชื่อด้วยตนเอง

มาตรา ๗ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำร้องตามมาตรา ๕ ให้ดำเนินการจัดส่งคำร้องไปให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ที่ถูกร้องขอให้ลงคะแนนเสียงถอดถอนภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำร้อง และให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ไม่จัดทำคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาตามคำร้องยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำร้องจากผู้ว่าราชการจังหวัด

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งแล้ว หรือเมื่อครบกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้แจ้งคำร้องให้ทราบตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำชี้แจงหรือวันครบกำหนด แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อไป พร้อมทั้งจัดส่งคำร้องตามมาตรา ๕ และคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาถ้าหากมีไปด้วย

ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือบุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการแทน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งตามวรรคสองต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือบุคคลนั้นดำเนินการต่อไป

มาตรา ๘ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยให้ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๗

ในการดำเนินการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงตามวาระหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และปิดประกาศบัญชีรายชื่อดังกล่าวพร้อมทั้งคำหรือตามมาตรา ๕ คำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นถ้าหากมี และประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร และที่ลงคะแนนเสียงหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่ลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสี่สิบวันก่อนวันลงคะแนนเสียง ทั้งนี้ เฉพาะในเขตท้องที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและการถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามาใช้บังคับกับการเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงและการถอนชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้อันคำร้องขอเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อคือบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง

มาตรา ๕ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหน่วยลงคะแนนเสียงที่จะพึงมีในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะจัดให้มีการลงคะแนนเสียง และกำหนดที่ลงคะแนนเสียงของหน่วยลงคะแนนเสียงนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงจำนวนของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในแต่ละหน่วยลงคะแนนเสียงและความสะดวกในการเดินทางไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงและประกาศให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทราบไม่น้อยกว่าสี่สิบวันก่อนวันลงคะแนนเสียง

ในกรณีจำเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจเปลี่ยนแปลงที่ลงคะแนนเสียงตามประกาศในวาระหนึ่งเป็นสถานที่อื่นตามที่เห็นเหมาะสมก็ได้ โดยต้องประกาศการเปลี่ยนแปลงที่ลงคะแนนเสียงให้ทราบก่อนวันลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าห้าวัน เว้นแต่กรณีฉุกเฉินจะประกาศการเปลี่ยนแปลงที่ลงคะแนนเสียงน้อยกว่าระยะเวลาดังกล่าวก็ได้

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหนึ่งหรือหลายคนเพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับดูแลการลงคะแนนเสียงตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงแต่ละแห่งไม่น้อยกว่าห้าคน เพื่อทำหน้าที่ในที่ลงคะแนนเสียงนั้น

การแต่งตั้งกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในหน่วยลงคะแนนเสียงนั้นเป็นประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่า

สิ้น ถ้าในวันลงคะแนนเสียงกรรมการประจำท้องถิ่นลงคะแนนเสียงมาปฏิบัติหน้าที่ไม่ถึงห้าคน ให้กรรมการที่เหลืออยู่แต่งตั้งผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในหน่วยลงคะแนนเสียงนั้นเป็นกรรมการประจำท้องถิ่นลงคะแนนเสียงจนครบห้าคน

ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาปฏิบัติหน้าที่หรือไม่อยู่ในที่ลงคะแนนเสียงหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการแทนหรือปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าประธานกรรมการจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๒ ให้กรรมการประจำท้องถิ่นลงคะแนนเสียงมีหน้าที่ดำเนินการและรักษาความเรียบร้อยในการลงคะแนนเสียงและการนับคะแนนเสียงในที่ลงคะแนนเสียง และมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่ผู้ใดขัดขวางการลงคะแนนเสียง ให้กรรมการประจำท้องถิ่นลงคะแนนเสียง มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นออกไปจากที่ลงคะแนนเสียงนั้น แต่ต้องไม่ขัดขวางต่อการที่ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงจะใช้สิทธิลงคะแนนเสียง

มาตรา ๑๓ การลงคะแนนเสียงให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยตรงและลับ

การออกเสียงลงคะแนนให้ทำเครื่องหมายลงในบัตรลงคะแนนเสียงในช่องที่ "เห็นด้วย" หรือ "ไม่เห็นด้วย" กับการให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ที่ถูกร้องขอให้ลงคะแนนเสียงถอดถอน

ลักษณะและขนาดของบัตรลงคะแนนเสียงและหีบบัตรลงคะแนนเสียงให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๔ ในวันลงคะแนนเสียงให้เปิดการลงคะแนนเสียงตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

มาตรา ๑๕ ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในที่ลงคะแนนเสียงใด ให้ลงคะแนนเสียง ณ ที่ลงคะแนนเสียงนั้น

ให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง ลงคะแนนเสียงในที่ลงคะแนนเสียงที่ตนมีสิทธิได้เพียงแห่งเดียว

มาตรา ๑๖ ก่อนเริ่มเปิดให้มีการลงคะแนนเสียงให้คณะกรรมการประจำท้องถิ่นลงคะแนนเสียงนับจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงทั้งหมดของหน่วยลงคะแนนเสียงนั้น และเปิดเผยจำนวนบัตรทั้งหมดในที่ลงคะแนนเสียงไว้ในที่เปิดเผย และเมื่อถึงเวลาเปิดการลงคะแนนเสียงให้คณะกรรมการประจำท้องถิ่นลงคะแนนเสียงเปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียงในที่เปิดเผยแสดงให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงซึ่งอยู่ ณ ที่ลงคะแนนเสียงนั้น

เห็นว่าเป็นหีบเปล่า แล้วปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียงและให้ทำการบันทึกการดำเนินการดังกล่าว โดยให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองคน ซึ่งอยู่ในที่ลงคะแนนเสียงในขณะนั้นลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย เว้นแต่ไม่มีผู้ลงคะแนนเสียงอยู่ในขณะนั้น

มาตรา ๑๑ ในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนนเสียงให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงที่ประสงค์จะลงคะแนนเสียงไปแสดงตนต่อกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง โดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงคนได้

เมื่อคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงแล้วให้อ่านชื่อและที่อยู่ของผู้ในบัญชีฯ ถ้าไม่มีผู้ใดทักท้วงให้หมายเหตุไว้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง โดยให้จดหมายเลขบัตรและสถานที่ออกบัตร และให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเป็นหลักฐานตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แล้วให้กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงมอบบัตรลงคะแนนเสียงให้แก่ผู้ในเพื่อไปลงคะแนนเสียง

ในกรณีที่มีผู้ทักท้วงหรือกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงสงสัยว่าผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงซึ่งมาแสดงตนนั้นไม่ใช่เป็นผู้ชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงมีอำนาจสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยเป็นผู้ที่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงหรือไม่ และในกรณีที่คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงวินิจฉัยว่าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยไม่ใช่เป็นผู้ชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงทำบันทึกคำวินิจฉัยและลงลายมือชื่อไว้ด้วย และให้ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่การลงคะแนนเสียงในหน่วยลงคะแนนเสียงใดไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากเกิดจากจล อุทกภัย หรือเหตุสุดวิสัยอย่างอื่น ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงกำหนดที่ลงคะแนนเสียงใหม่ที่ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงสามารถไปลงคะแนนเสียงได้โดยสะดวก แต่ถ้าไม่อาจกำหนดที่ลงคะแนนเสียงใหม่ได้ให้ประกาศงดลงคะแนนในหน่วยลงคะแนนเสียงนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยด่วน

ในกรณีที่เหตุตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในวันที่ลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงประกาศงดลงคะแนนในหน่วยลงคะแนนเสียงนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยด่วน

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันลงคะแนนเสียงใหม่ในหน่วยลงคะแนนเสียงนั้น ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบเหตุที่ทำให้ไม่อาจลงคะแนนได้นั้นสงบลงแล้ว และต้องประกาศก่อนวันลงคะแนนเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

มาตรา ๑๕ เมื่อถึงเวลาปิดการลงคะแนนเสียงให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงประกาศปิดการลงคะแนนเสียงและแจกจ่ายบัตรลงคะแนนเสียง และให้ทำเครื่องหมายในบัตรที่เหลืออยู่ให้เป็นบัตรที่ใช้ลงคะแนนเสียงไม่ได้ตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และจัดทำรายงานเกี่ยวกับจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงทั้งหมด จำนวนผู้มาแสดงตนและบัตรลงคะแนนเสียงและจำนวนบัตรที่เหลือ โดยให้กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้นทุกคนลงลายมือชื่อไว้และประกาศให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงซึ่งอยู่ที่นั่นทราบ

มาตรา ๒๐ เมื่อปิดการลงคะแนนเสียงให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงแต่ละแห่งนับคะแนน ณ ที่ลงคะแนนเสียงนั้นโดยเปิดเผยจนแล้วเสร็จ

เมื่อนับคะแนนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงนำบัตรลงคะแนนเสียงของผู้มาใช้สิทธิทั้งหมดใส่ไว้ในหีบบัตรลงคะแนนเสียงพร้อมทั้งรายงานผลการนับคะแนน แล้ววิดิหีบบัตรจัดส่งไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง

วิธีการนับคะแนนและการจัดส่งหีบบัตรให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๒๑ บัตรลงคะแนนเสียงดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

- (๑) บัตรปลอม
- (๒) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนน
- (๓) บัตรที่ทำเครื่องหมายจนไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนเสียงในทางใด
- (๔) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย

ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงสกัดหลังใบบัตรที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่งว่า "เสีย" พร้อมทั้งระบุเหตุผลว่าเป็นบัตรเสียตามอนุมาตราใด แล้วลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่าสองคน และห้ามมิให้นับบัตรเสียเป็นคะแนน

มาตรา ๒๒ เมื่อได้ผลการนับคะแนนจากที่ลงคะแนนเสียงทุกแห่งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการลงคะแนนเสียงและจำนวนผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียง

มาตรา ๒๓ การลงคะแนนเสียงเพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งหากมีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมดในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ให้การเข้าชื่อถอดถอนบุคคลนั้นเป็นอันตกไป และจะมีการร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนบุคคลดังกล่าวโดยอาศัยเหตุเดียวกันอีกมิได้

ในกรณีมีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมด
ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และมีคะแนนเสียงจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป
ให้บุคคลนั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลงคะแนนเสียง

มาตรา ๒๕ เมื่อมีการประกาศผลการลงคะแนนเสียงแล้ว ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเห็นว่ากรลงคะแนนเสียงเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย
ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการลงคะแนนเสียงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่
วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการลงคะแนนเสียง

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการพิจารณาโดยเร็วถ้าเห็นว่ากรลง
คะแนนเสียงนั้นเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายให้จัดให้มีการลงคะแนนเสียงใหม่ เว้นแต่
การลงคะแนนเสียงใหม่จะไม่ก่อให้เกิดการลงคะแนนเสียงเปลี่ยนแปลงไป ให้มีคำสั่งยกคำร้องคัดค้านนั้นเสีย

วิธีพิจารณาการคัดค้านการลงคะแนนเสียงให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง
กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๕ ผู้มีคำบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดชักจูงหรือหน่วงเหนี่ยวหรือไม่ให้ความสะดวก
พอสมควรต่อการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงของผู้ใดถึงกับบัญชาหรือลูกจ้าง แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๖ ผู้ใดกระทำการในระหว่างระยะเวลาการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงในลักษณะ
ดังต่อไปนี้

- (๑) ลงคะแนนเสียงหรือพยายามลงคะแนนเสียงโดยมิใช่เป็นผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง
- (๒) ใช้บัตรอื่นที่มีบัตรลงคะแนนเสียงมาลงคะแนนเสียง
- (๓) นำบัตรลงคะแนนเสียงออกไปจากที่ลงคะแนนเสียง
- (๔) ทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใด ๆ หนึ่งที่บัตรลงคะแนนเสียง
- (๕) จงใจกระทำการด้วยประการใด ๆ ให้บัตรลงคะแนนเสียงชำรุด หรือเสียหาย หรือให้เป็น

บัตรเสีย หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียให้เป็นบัตรที่ใช้ได้

(๖) นำบัตรลงคะแนนเสียงใส่ในหีบบัตรลงคะแนนเสียงโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย
หรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อลงคะแนนเสียง
โดยผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรลงคะแนนเสียงเพิ่มขึ้นจากความจริง

(๙) กระทำการโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงสามารถใช้สิทธิได้ หรือขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงไป ณ ที่ลงคะแนนเสียง หรือเข้าไป ณ ที่ลงคะแนนเสียง หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ดังกล่าว ภายในกำหนดเวลาที่จะลงคะแนนเสียง

(๑๐) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด เพื่อจะจูงใจให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงนั้นลงคะแนนเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรืองดลงคะแนนเสียง

(๑๑) เรียกทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นเพื่อจะลงคะแนนเสียง หรืองดลงคะแนนเสียง

(๑๒) ก่อความไม่ไว้วางใจในที่ลงคะแนนเสียง หรือกระทำการใดอันเป็นการรบกวนหรือเป็นอุปสรรคแก่การลงคะแนนเสียง หรือฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงตามมาตรา ๘๒ วรรคสอง

(๑๓) เปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพ ทำให้สูญหาย ทำให้ไร้ประโยชน์ หรือนำไปซึ่งหีบบัตรลงคะแนนเสียงหรือบัตรลงคะแนนเสียง เว้นแต่เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย

ผู้กระทำความผิดระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๗ กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงผู้ใดจงใจบังคับบัตรลงคะแนนเสียงหรือคะแนนในการลงคะแนนเสียงให้ผิดไปจากความจริง หรือรวมคะแนนให้ผิดไป หรือกระทำด้วยประการใดๆ โดยมีได้มีอำนาจกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้บัตรลงคะแนนเสียงชำรุดหรือเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำการด้วยประการใดๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ หรืออ่านบัตรลงคะแนนเสียงให้ผิดไปจากความจริง หรือทำรายงานการลงคะแนนเสียงไม่ตรงความเป็นจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๒๘ ในระหว่างที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยังมิได้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการดำเนินการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กร

หน้า ๓๓
 เกม ๑๑๖ ตอนที่ ๑๐๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๒

ปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตามพระราชบัญญัตินี้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเป็นอำนาจหน้าที่
 ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสำหรับการดำเนินการในกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๒๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
 บัญญัติให้ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
 มีสิทธิลงคะแนนเสียงว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่สมควร
 ดำรงตำแหน่งต่อไป เพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้นพ้นจากตำแหน่งได้ โดยให้เป็นไปตามที่
 กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ว่าด้วยวิธีพิจารณาการคัดค้านการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอน
สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๕๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีพิจารณาการคัดค้านการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“การลงคะแนนเสียง” หมายความว่า การลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“ผู้คัดค้าน” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการลงคะแนนเสียงซึ่งได้ยื่นคำร้องคัดค้านตามระเบียบนี้

“ผู้ถูกคัดค้าน” หมายความว่า ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำให้การลงคะแนนเสียงเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

“คำร้องคัดค้าน” หมายความว่า คำร้องที่ได้ยื่นคัดค้านการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“การสืบสวนสอบสวน” หมายความว่า การแสวงหาหรือรวบรวมข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายตามระเบียบนี้ ซึ่งได้ทำไปเกี่ยวกับการกระทำที่ผู้ร้องคัดค้าน เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

“คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” หมายความว่า รวมถึง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร

“ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” หมายความว่า รวมถึง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร

“สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร

“เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน” หมายความว่า พนักงานที่ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวน หรือผู้ซึ่งเลขาธิการหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมายให้ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวน และให้หมายความรวมถึงบุคคล คณะบุคคล กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายให้ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวน

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด รวมทั้งบุคคลอื่นซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบนี้

ข้อ ๔ การปฏิบัติหน้าที่ของเลขาธิการตามระเบียบนี้ เลขาธิการอาจมอบหมายให้รองเลขาธิการเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนก็ได้

ข้อ ๕ เพื่อความรวดเร็วในการพิจารณาคำร้องคัดค้าน คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรับคำร้องคัดค้านและดำเนินการสืบสวนสอบสวนแทน โดยให้ดำเนินการโดยพลัน และให้ส่งสำนวนพร้อมความเห็นไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อมีคำสั่งต่อไป

ในกรณีจำเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจลดชั้นก่อนการพิจารณาเรื่องคัดค้านการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือนำเรื่องคัดค้านดังกล่าวมาพิจารณาเองก็ได้

หมวด ๑

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคัดค้านการลงคะแนนเสียง

ข้อ ๖ คำร้องคัดค้านให้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยผ่านผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เหตุแห่งการร้องคัดค้านได้เกิดขึ้นในจังหวัดนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการลงคะแนนเสียง

ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานการรับคำร้องคัดค้านไปยังเลขาธิการตามแบบท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๗ คำร้องคัดค้านต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ถ้อยคำสุภาพ และอย่างน้อยต้องมี

(๑) วัน เดือน ปี

(๒) ชื่อ ที่อยู่ของผู้คัดค้าน

(๓) ชื่อผู้ถูกคัดค้าน (ถ้ามี)

(๔) ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ามีการกระทำให้การลงคะแนนเสียงเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายตามสมควร และรายละเอียดเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ที่เกิดการกระทำนั้น

(๕) ระบุพยานเอกสาร พยานวัตถุ และพยานบุคคลพร้อมถิ่นที่อยู่

(๖) ลงลายมือชื่อผู้คัดค้าน

คำร้องคัดค้านเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง จะต้องปรากฏว่ามีการหักท้วงการปฏิบัตินั้นในขณะที่เกิดเหตุและกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงได้บันทึกเหตุนั้นไว้ในรายงานการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงแล้ว

กรณีที่ทำท้วงแล้ว ถ้ากรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงไม่รับคำหักท้วงหรือไม่บันทึกการหักท้วงดังกล่าว ผู้หักท้วงจะต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจแห่งท้องที่เกิดเหตุเป็นหลักฐานภายในวันรุ่งขึ้น และต้องนำหลักฐานการแจ้งมาประกอบคำร้องคัดค้านด้วย

ข้อ ๘ ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดออกใบรับให้แก่ผู้คัดค้าน และจัดให้มีการบันทึกลงรับคำร้องคัดค้านไว้ในสมุดทะเบียนการรับคำร้องคัดค้าน

ข้อ ๙ คำร้องคัดค้านที่ได้ยื่นไว้แล้ว เมื่อพ้นระยะเวลายื่นคำร้องคัดค้านแล้ว ผู้คัดค้านจะขอแก้ไขเพิ่มเติมไม่ได้

ข้อ ๑๐ คำร้องคัดค้านดังต่อไปนี้ จะรับไว้พิจารณาไม่ได้

(๑) เรื่องที่มีได้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่ วันประกาศผลการลงคะแนนเสียง

(๒) เรื่องที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้ว

(๓) เรื่องที่ไม่ปฏิบัติตามข้อ ๗

ข้อ ๑๑ คำร้องคัดค้านที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับไว้ตามข้อ ๘ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาสั่งรับหรือไม่รับคำร้องคัดค้าน โดยให้คำวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันได้รับคำร้องคัดค้าน หากสั่งรับคำร้องคัดค้านให้ส่งเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนดำเนินการต่อไป

กรณีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสั่งไม่รับคำร้องคัดค้าน ให้เสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณา ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสั่งให้รับคำร้องคัดค้าน

ให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการตามนั้น หากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเห็นชอบไม่รับคำร้องคัดค้าน ให้เสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันได้รับเรื่อง

ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นชอบไม่รับคำร้องคัดค้านให้ส่งเรื่องให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำจังหวัดสั่งจำหน่ายเรื่องและแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบ กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้รับคำร้องคัดค้านนั้น ให้ส่งเรื่องให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการต่อไป

ข้อ ๑๒ ผู้คัดค้านอาจขอถอนคำร้องคัดค้านเวลาใดก่อนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเริ่มทำการพิจารณาส่วนการสืบสวนสอบสวน แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะอนุญาตหรือไม่อนุญาตก็ได้

หมวด ๒

การสืบสวนสอบสวนคำร้องคัดค้าน

ข้อ ๑๓ เมื่อมีคำสั่งให้รับคำร้องตามข้อ ๑๑ แล้วให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมายให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนโดยเร็ว เว้นแต่ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำจังหวัดเห็นว่าคำร้องคัดค้านนั้นไม่มีความจำเป็นต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป ให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำจังหวัดจัดทำความเห็นหรือข้อสังเกตตามข้อ ๑๓ แล้วเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อพิจารณาต่อไป

ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนมีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานทั้งปวงเกี่ยวกับคำร้องคัดค้าน หรือตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

ข้อ ๑๔ กรณีที่รู้ตัวผู้ถูกคัดค้านและเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนเห็นว่าข้อคัดค้านใดมีพยานหลักฐานสนับสนุนเพียงพอ ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนเสนอให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำจังหวัดเรียกผู้ถูกคัดค้านมาเพื่อแจ้งและอธิบายข้อคัดค้าน พร้อมทั้งแจ้งสิทธิที่จะพึงมีตามระเบียบนี้ให้ผู้ถูกคัดค้านทราบ ไก่กรณีไม่รู้ตัวผู้ถูกคัดค้านให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนดำเนินการต่อไป

เมื่อผู้ถูกคัดค้านมาพบเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน ให้ทำบันทึกการแจ้งเป็นคู่ฉบับมอบให้ผู้ถูกคัดค้านหนึ่งฉบับ เก็บไว้ในส่วนการสืบสวนสอบสวนหนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูกคัดค้านลงลายมือชื่อรับทราบไว้เป็นหลักฐานด้วย จากนั้นให้บันทึกคำให้การโดยเร็ว

ถ้าผู้ถูกคัดค้านรับว่าได้กระทำตามที่ผู้คัดค้าน ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนบันทึกคำให้การ และสาเหตุแห่งการกระทำไว้ ในกรณีนี้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนจะไม่ทำการสืบสวนสอบสวนหรือ จะสืบสวนสอบสวนเพื่อทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์อันเกี่ยวกับเรื่องร้องคัดค้านนั้นก็ได้

ในกรณีที่ผู้ถูกคัดค้านปฏิเสธหรือไม่รับว่าได้กระทำตามที่ผู้คัดค้าน ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนดำเนินการสืบสวนสอบสวนต่อไป

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่ผู้ถูกคัดค้านไม่มารับทราบข้อคัดค้านหรือมาแต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบ ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนส่งสรุปข้อคัดค้าน พร้อมทั้งมีหนังสือสอบถามผู้ถูกคัดค้านว่าได้กระทำการตามที่ผู้คัดค้านหรือไม่ ไปให้ผู้ถูกคัดค้าน ณ ที่อยู่ของผู้ถูกคัดค้าน ซึ่งปรากฏความหลักฐานของทางราชการหรือสถานที่ติดต่อที่ผู้คัดค้านแจ้งให้ทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ และเมื่อเวลาล่วงพ้นไปเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้ดำเนินการดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนดำเนินการต่อไป

ถ้าผู้ถูกคัดค้านแต่ไม่สามารถเรียกตัวมาได้ ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในสำนวนการสืบสวนสอบสวน แล้วดำเนินการสืบสวนสอบสวนต่อไป

ข้อ ๑๖ ภายใต้บังคับข้อ ๒๑ ผู้ถูกคัดค้านมีสิทธินำพยานสืบแก้ข้อคัดค้าน โดยจะนำพยานหลักฐานตนเองหรืออ้างพยานหลักฐานให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนดำเนินการสืบสวนสอบสวนก็ได้

ข้อ ๑๗ ในกรณีที่ปรากฏจากการสืบสวนสอบสวนว่ามีผู้อื่นร่วมกระทำความผิดกับผู้ถูกคัดค้าน ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนแจ้งให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบ แล้วดำเนินการสอบสวนผู้นั้นด้วย

ข้อ ๑๘ ผู้ถูกคัดค้านซึ่งได้ยื่นคำชี้แจงหรือให้ถ้อยคำโต้แย้งข้อคัดค้านแล้ว มีสิทธิยื่นคำชี้แจงหรือให้การเพิ่มเติมแก่ข้อคัดค้านต่อเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนในเวลาใดๆ ก่อนที่จะเสนอรายงานสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวนต่อผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ข้อ ๑๙ ในการสอบปากคำผู้คัดค้าน ผู้ถูกคัดค้านหรือพยาน ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนจัดให้มีการบันทึกคำให้การไว้ เมื่อได้บันทึกคำให้การเสร็จแล้วให้อ่านให้ผู้ให้การฟังหรือจะให้ผู้ให้การอ่านเองก็ได้ ให้ผู้ให้การ ผู้บันทึกคำให้การ และเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐาน ถ้าบันทึกคำให้การมีหลายหน้าให้ลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกหน้า

ในการบันทึกคำให้การ ให้เขียนด้วยน้ำหมึกหรือพิมพ์ดีดหรือพิมพ์ ถ้ามีผิดที่ใด ห้ามมิให้ลบออกให้เพียงแต่ขีดฆ่าคำผิดนั้นแล้วเขียนใหม่ หรือมีข้อความคลาดเคลื่อนให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนกับให้ผู้ให้การลงนามรับรองไว้ที่ข้างกระดาษ

ในกรณีที่ผู้ให้การไม่ยอมลงลายมือชื่อหรือไม่อาจลงลายมือชื่อได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้บันทึกเหตุนี้ไว้ในบันทึกคำให้การนั้น

ข้อ ๒๐ การสอบสวนให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องแปลภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยก็ให้ใช้ล่ามแปล

ในกรณีที่ผู้ให้การไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยหรือไต่ถาม หรือสื่อความหมายได้และไม่มีล่ามให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนจัดหาล่าม หรือจัดให้ถามตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร

เมื่อมีล่ามแปลคำให้การ คำพยานหรืออื่นๆ ล่ามต้องแปลให้ถูกต้อง ล่ามต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือตัดทอนสิ่งที่แปล และให้ล่ามลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น

ให้ล่ามมีสิทธิรับค่าป่วยการตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกตั้ง

ข้อ ๒๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนพยานหลักฐานใดจะทำให้การสอบสวนล่าช้าโดยไม่จำเป็นหรือมิใช่พยานหลักฐานในประเด็นสำคัญจะงดการสอบสวนพยานหลักฐานนั้นเสียก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุนี้ไว้

ข้อ ๒๒ เมื่อเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานเสร็จแล้ว ให้ทำรายงานการสืบสวนสอบสวน ความแบบทำระเบียบนี้ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

- (๑) วัน เดือน ปี ที่ทำรายงาน
- (๒) ชื่อผู้คัดค้านและผู้ถูกคัดค้าน
- (๓) สรุปคำให้การหรือคำชี้แจงผู้คัดค้านและพยานฝ่ายผู้คัดค้าน
- (๔) สรุปข้อคัดค้านที่แจ้งให้ผู้ถูกคัดค้านทราบ
- (๕) สรุปคำให้การหรือคำชี้แจงผู้ถูกคัดค้านและพยานฝ่ายผู้ถูกคัดค้าน
- (๖) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการการสืบสวนสอบสวน
- (๗) กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- (๘) ความเห็นและเหตุผลประกอบ พร้อมความเห็นแย้ง (ถ้ามี)

ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนลงลายมือชื่อในรายงานสรุปสำนวนการสืบสวนสอบสวนทุกคน กรณีเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนคนใดไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้หมายเหตุไว้

ข้อ ๒๓ ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนเสนอสำนวนการสืบสวนสอบสวนต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อทำความเห็นหรือข้อสังเกต แล้วเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาต่อไป

หมวด ๓

การพิจารณาชั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ข้อ ๒๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาสำนวนการสืบสวนสอบสวนแล้วมีความเห็นเสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งตามแบบท้ายระเบียบนี้

การลงมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด และให้ฝ่ายเสียงข้างน้อยทำความเห็นแย้งรวมไว้ด้วยก็ได้

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบ วันนับแต่วันได้รับสำนวน ในกรณีจำเป็นอาจขยายระยะเวลาได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสิบวัน โดยให้บันทึกเหตุผลและความจำเป็นรวมสำนวนไว้

ข้อ ๒๕ เมื่อเลขาธิการได้รับสำนวนและความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้เสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาต่อไป

หมวด ๔

การพิจารณาชั้นคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อ ๒๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบหมายให้คณะกรรมการคณะใดคณะหนึ่งพิจารณาสำนวนและความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก่อนก็ได้

ข้อ ๒๗ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับความเห็นหรือข้อเสนอแนะของกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาและมีคำสั่งโดยพลัน

การลงมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งให้ใช้คะแนนเสียงข้างมาก
คำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องระบุข้อเท็จจริงและเหตุผลประกอบการมีคำสั่งและ
กรรมการการเลือกตั้งที่ลงมติทุกคนต้องลงลายมือชื่อในคำสั่งนั้นด้วย

ข้อ ๒๘ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งตามข้อ ๒๗ แล้ว ให้ส่งเรื่องให้เลขาธิการ
หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเพื่อแจ้งให้ผู้อำนาจการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแจ้งผลให้ผู้คัดค้านและผู้ถูก
คัดค้านทราบ

หมวด ๕

การดำเนินคดีอาญา

ข้อ ๒๙ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้วินิจฉัยสั่งการในเรื่องใดแล้ว หากปรากฏว่ามีการกระทำ
อันเป็นการฝ่าฝืนต่อบัญญัติที่มีโทษทางอาญาตามกฎหมาย คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบหมาย
ให้เลขาธิการหรือพนักงานดำเนินการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อพนักงาน
สอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

รายงานการวัดค่าร้องคัดค้าน

ที่..... สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ขอรายงานการวัดค่าร้องคัดค้านการลงคะแนนเสียงเพื่อออกคอบสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ที่รับไว้ดำเนินการตามสมุดทะเบียนวัดค่าร้องคัดค้าน ดังนี้

- ๑. ตามสมุดทะเบียนวัดค่าร้องคัดค้านที่..... เมื่อวันที่.....
- ๒. ผู้คัดค้าน ชื่อ.....
- ๓. ผู้ถูกคัดค้าน ชื่อ.....
- ๔. ข้องกล่าว.....
- ๕. รายละเอียดและพฤติการณ์ที่ร้องคัดค้าน..... (ตามสำเนาที่ร้องคัดค้านประกอบก็ได้).....

(ลงชื่อ)..... ผู้รายงาน

ตำแหน่ง.....

รายงานสรุปผลการสืบสวนสอบสวน

ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ระหว่าง.....ผู้คัดค้าน

.....ผู้ถูกคัดค้าน

เรื่อง.....

เรียน คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด..... (ผ่านผู้กี่ยวข้องการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....)

ความคำตั้ง.....ลงวันที่.....

มอบหมายให้..... (ชื่อเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน).....

ทำการสืบสวนสอบสวน กรณี..... (ชื่อผู้คัดค้าน) ร้องคัดค้านการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอน.....

..... (ชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ถูกถอดถอน) ซึ่งทำการลงคะแนนเสียง

เมื่อ วันที่..... และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการลงคะแนนเสียงไปเมื่อวันที่.....

..... ว่าการลงคะแนนเสียงเป็นไปโดยถูกต้องหรือไม่ขอรับช่วยกฎหมาย นั้น

เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนได้ทำการสืบสวนสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ปรากฏตามรายละเอียดสรุปได้

ดังนี้

๑. สรุปคำร้องคัดค้านของผู้คัดค้าน (สรุปพฤติการณ์ของผู้ถูกคัดค้านอาจคำร้องคัดค้าน)

๒. พยานหลักฐานจากผู้คัดค้าน

๒.๑ ..... ผู้คัดค้านให้การว่า.....

๒.๒ ..... ผู้คัดค้านให้การว่า.....

-๒-

- ๒.๓ ..... ผู้คัดค้านให้การว่า.....
- ๒.๔ ..... ผู้คัดค้านให้การว่า.....
- ๒.๕ พยานหลักฐานอื่น ๆ (พยานเอกสารและพยานวัตถุ).....
- ๓. ข้อกล่าวหาที่แจ้งให้ผู้ถูกคัดค้านทราบ
- ๓.๑ .....
- ๓.๒ .....

ฯลฯ

- ๔. พยานหลักฐานฝ่ายผู้ถูกคัดค้าน
- ๔.๑ ..... พยานให้การว่า.....
- ๔.๒ ..... พยานให้การว่า.....
- .....
- ๔.๓ ..... พยานให้การว่า.....
- ๔.๔ ..... พยานให้การว่า.....

ฯลฯ

- ๕.๕ พยานหลักฐานอื่น ๆ (พยานเอกสารและพยานวัตถุ).....
- ๕. พยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติม
- ๕.๑ ..... พยานให้การว่า.....
- ๕.๒ ..... พยานให้การว่า.....

ฯลฯ

- ๕.๓ พยานหลักฐานอื่น ๆ (พยานเอกสารและพยานวัตถุ).....
- ๖. ขงกลาง..... (ตามบัญชี).....
- ๗. รายงานการสืบสวนข้อเท็จจริงตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนการประกาศผลการลงคะแนนเสียง
- ๘. ความเห็นของเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน
- ๘.๑ กรณีตามข้อกล่าวหาที่ ๓.๑ ข้อเท็จจริงการสืบสวนสอบสวนพึงได้ว่า.....

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า..... เหตุผลมีว่า.....
และเห็นควร.....

๘.๒ กรณีตามข้อกล่าวหาที่ ๓.๒ ข้อเท็จจริงการสืบสวนสอบสวนพึงได้ว่า.....

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า..... เหตุผลมีว่า.....
และเห็นควร.....

เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนขอเสนอสำนวน พร้อมความเห็นถึงประกอบรวมจำนวนเอกสาร.....
แผ่น มาเพื่อพิจารณาต่อไป

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน
(.....)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน
(.....)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน

ความเห็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....

ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อผู้คัดค้าน.....

ชื่อผู้ถูกคัดค้าน.....

การคัดค้านการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอน.....(ชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้
บริหารท้องถิ่น).....(ชื่อท้องถิ่น)

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....ได้รับส่วนการสืบสวนสอบสวน
คำร้องคัดค้านการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว เมื่อ.....
.....จึงได้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีการพิจารณาการคัดค้าน
การลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๕๖ โดยได้พิจารณาจาก
พยานบุคคล พยานเอกสารหรือข้อมูล หรือพยานวัตถุพยานที่ได้ส่ง ทกระสืบสวนสอบสวน รวมทั้งความเห็น
ของเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน และมีความเห็น ดังนี้

๑. ข้อกล่าวหาที่ ๑ ร้องคัดค้านว่า.....

ข้อเท็จจริง.....

ข้อพิจารณา.....

ความเห็น.....

๒. ข้อกล่าวหาที่ ๒ ร้องคัดค้านว่า.....

ข้อเท็จจริง.....

ข้อพิจารณา.....

-๒-

ความเห็น.....

.....

ฯลฯ

๓. ข้อเสนอ.....

.....

(ลงชื่อ).....ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(.....)

(ลงชื่อ).....กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(.....)

(ลงชื่อ).....กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(.....)

(ลงชื่อ).....กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(.....)

(ลงชื่อ).....กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(.....)

หมายเหตุ

๑. ชื่อ นามสกุล และตำแหน่งของผู้คัดค้าน (ถ้ามีให้ระบุให้ครบถ้วน)

๒. (สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น) ให้ระบุเป็นการลงคะแนนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาเทศบาลตำบล..... หรือสมาชิกสภาจังหวัด..... หรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล..... หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

๓. "ข้อเท็จจริง" ให้สรุปโดยย่อทำให้การของผู้คัดค้าน ทำให้การผู้ถูกคัดค้านและพยานทั้งสองฝ่าย รวมทั้งหลักฐานต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการพิจารณา

๔. "ข้อพิจารณา" ให้ชี้แจงแสดงเหตุผลประกอบการพิจารณา การชี้แจงนำพยาน การรับฟังพยานหลักฐาน

๕. "ข้อเสนอ" เช่น จะให้ยกคำร้องคัดค้าน หรือจะให้ดำเนินคดีอาญานักผู้ใดตามกฎหมายใด มตราใดให้ระบุให้ชัดเจน

ข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

พ.ศ. ๒๕๕๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกข้อกำหนดไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ข้อกำหนดนี้เรียกว่า “ข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๖”

ข้อ ๒ ข้อกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อกำหนดนี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น

“สมาชิกสภาท้องถิ่น” หมายความว่า สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเมืองพัทยา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า คณะผู้บริหารท้องถิ่น

“หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า ปลัดกรุงเทพมหานคร ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดเมืองพัทยา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือหัวหน้าพนักงานหรือหัวหน้าข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“นายอำเภอ” หมายความว่า ผู้อำนวยการเขตและปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้น

“การลงคะแนนเสียง” หมายความว่า การลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“วันลงคะแนนเสียง” หมายความว่า วันที่กำหนดให้เป็นวันลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“หน่วยลงคะแนนเสียง” หมายความว่า ท้องถิ่นที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเสียง

“ที่ลงคะแนนเสียง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเสียง

“บัตรลงคะแนนเสียง” หมายความว่า บัตรลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“หีบบัตรลงคะแนนเสียง” หมายความว่า รวมถึง สิ่งที่ใช้แทนหีบบัตรลงคะแนนเสียง

“จังหวัด” หมายความว่า รวมถึง กรุงเทพมหานคร

“อำเภอ” หมายความว่า รวมถึง เขตและกิ่งอำเภอ

“ตำบล” หมายความว่า รวมถึง แขวง

“ศาลากลางจังหวัด” หมายความว่า ศาลว่าการกรุงเทพมหานคร

“ที่ว่าการอำเภอ” หมายความว่า ที่ว่าการกิ่งอำเภอและสำนักงานเขต

“สำนักงานเทศบาล” หมายความว่า ศาลว่าการเมืองพัทยา

ส่วนที่ ๑

การดำเนินการจัดให้มีการลงคะแนนเสียง

ข้อ ๔ ในการดำเนินการเพื่อจัดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและหรือหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นดำเนินการแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดนี้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง กรณีกรุงเทพมหานครและองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบหมายให้นายอำเภอดำเนินการแทนหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นได้

ข้อ ๕ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับคำร้องและคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขข้อกล่าวหาของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ถ้าหากมีจากผู้ว่าราชการจังหวัดหรือจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียง

เพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ แล้ว ให้จัดทำประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แล้วแต่กรณี ตามแบบ ถ.ถ. ๑ และให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นนำไปปิดประกาศพร้อมกับคำร้องและคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ถ้าหากมีไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร และที่ลงคะแนนเสียงหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่ลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ายี่สิบวันก่อนวันลงคะแนนเสียง ทั้งนี้ เฉพาะในเขตท้องที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการลงคะแนนเสียงนั้น

ส่วนที่ ๒

หน่วยลงคะแนนเสียง และที่ลงคะแนนเสียง

ตอนที่ ๑

หน่วยลงคะแนนเสียง

ข้อ ๖ เมื่อได้ประกาศให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแจ้งหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นจัดทำร่างประกาศกำหนดหน่วยลงคะแนนเสียงตามแบบ ถ.ถ. ๒ เสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อพิจารณาประกาศกำหนดหน่วยลงคะแนนเสียงที่จะพึงมีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันลงคะแนนเสียงและให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นประกาศกำหนดหน่วยลงคะแนนเสียงซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทราบก่อนวันลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน โดยให้ปิดประกาศไว้ ณ สถานที่เช่นเดียวกับข้อ ๕

ข้อ ๗ การกำหนดหน่วยลงคะแนนเสียงที่จะพึงมีในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ใช้หมู่บ้านเป็นเขตของหน่วยลงคะแนนเสียง เว้นแต่กรณีที่มีผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงจำนวนน้อยจะรวมหมู่บ้านที่ติดกันตั้งแต่สองหมู่บ้านขึ้นไปเป็นหน่วยลงคะแนนเสียงเดียวกันก็ได้ สำหรับในเขตเทศบาลหรือในเขตกรุงเทพมหานครหรือในเขตชุมชนหนาแน่น อาจกำหนดให้ใช้แนวถนนตรอกหรือซอย คลองหรือแม่น้ำ เป็นเขตของหน่วยลงคะแนนเสียงก็ได้

(๒) ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงหน่วยละแปดร้อยคนเป็นประมาณ แต่ถ้าเห็นว่าไม่เป็นการสะดวกหรือไม่ปลอดภัยในการไปลงคะแนนของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงจะกำหนดหน่วยเพิ่มเติมขึ้นโดยให้มีจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงน้อยกว่าจำนวนดังกล่าวก็ได้

ตอนที่ ๒ ที่ลงคะแนนเสียง

ข้อ ๘ ให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นประกาศกำหนดที่ลงคะแนนเสียงของแต่ละหน่วยลงคะแนนเสียงก่อนวันลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสี่สิบวัน และที่ลงคะแนนเสียงต้องเป็นสถานที่ซึ่งประชาชนเข้าออกได้ง่ายมีความเหมาะสมและมีขนาดพอสมควรที่จะทำการลงคะแนนเสียงได้สะดวก เพื่อให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงไปใช้สิทธิและตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงได้ง่าย

การเปลี่ยนแปลงที่ลงคะแนนเสียงให้กระทำก่อนวันลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าห้าวันตามแบบ ต.ถ. ๓ เว้นแต่กรณีฉุกเฉินจะประกาศเปลี่ยนแปลงก่อนวันลงคะแนนเสียงน้อยกว่าห้าวันก็ได้ และให้นำความในข้อ ๖ มาบังคับใช้กับการประกาศกำหนดที่ลงคะแนนเสียงและการเปลี่ยนแปลงที่ลงคะแนนเสียงโดยอนุโลม

ข้อ ๘ ให้นำลงคะแนนสำหรับที่ลงคะแนนเสียงหนึ่งให้มีจำนวนห้าคูหาเป็นอย่างน้อย

ข้อ ๑๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอำนาจการ กำกับดูแลการลงคะแนนเสียงตามข้อกำหนดนี้ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ตอนที่ ๓ คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง

ข้อ ๑๑ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้งผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในหน่วยลงคะแนนเสียงนั้น เป็นคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงจำนวนห้าคน ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอีกสี่คน ตามแบบ ต.ถ. ๕ แล้วให้ปิดประกาศ ณ ที่ทำการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและที่ลงคะแนนเสียงหรือที่ว่าการอำเภอ และแจ้งให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งทราบโดยเร็ว

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงด้วย

หนึ่งคน เว้นแต่กรณีที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอให้แต่งตั้งข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหาร หรือ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือสมาชิกของสภาวิชาชีพดินแดน เป็นกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงแทน เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ได้

ถ้าในวันลงคะแนนเสียงกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงมาปฏิบัติหน้าที่ไม่ครบห้าคน ให้กรรมการที่เหลืออยู่แต่งตั้งผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในหน่วยลงคะแนนเสียงนั้นเป็นกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงจนครบห้าคน

กรณีประธานกรรมการไม่มาปฏิบัติหน้าที่หรือไม่อยู่ในที่ลงคะแนนเสียงหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงเลือกกรรมการคนหนึ่ง เป็นประธานกรรมการแทนหรือปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าประธานกรรมการจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ข้อ ๑๒ ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงมีหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และตามข้อกำหนดนี้

ส่วนที่ ๔

ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง และบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง

ตอนที่ ๑

ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง

ข้อ ๑๓ ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๔

ตอนที่ ๒

บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง

ข้อ ๑๔ เมื่อมีประกาศให้มีการลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่งตั้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงแต่ละหน่วยลงคะแนนเสียงที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จำนวนแปดชุด และให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นนำไปปิดประกาศไว้ ณ สถานที่ตามข้อ ๕ ไม่น้อยกว่า
สี่สิบวันก่อนวันลงคะแนนเสียง

ข้อ ๑๕ บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงของข้างน้อยต้องมีรายการ ดังนี้

- (๑) ชื่อตัว ชื่อสกุล
- (๒) เลขประจำตัวประชาชน
- (๓) เพศ
- (๔) วัน เดือน ปีเกิด
- (๕) ที่อยู่ตามหลักฐานทะเบียนบ้าน

บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงให้ใช้ตามแบบ ด.ถ. ๕

ส่วนที่ ๕

การขอเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงและการถอนชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง

ข้อ ๑๖ ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและการถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๕๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่งตั้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น
รับคำร้องขอเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงหรือถอนชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงตามแบบ ด.ถ. ๖

ส่วนที่ ๖

บัตรลงคะแนนเสียง และหีบบัตรลงคะแนนเสียง

ตอนที่ ๑

บัตรลงคะแนนเสียง

ข้อ ๑๗ บัตรลงคะแนนเสียงให้มีข้อความ “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” และให้มีช่อง
ทำเครื่องหมายด้วย

ลักษณะและขนาดของบัตรลงคะแนนเสียงให้เป็นไปตามแบบท้ายข้อกำหนดนี้โดยอนุโลม

ตอนที่ ๒
หีบบัตรลงคะแนนเสียง

ข้อ ๑๘ หีบบัตรลงคะแนนเสียง ให้ทำด้วยโลหะหรือวัสดุอื่นที่มีความมั่นคงแข็งแรงมีฝาและมีที่ใส่กุญแจหรืออุปกรณ์อื่นแทนกุญแจ ด้านหน้าให้มีวัสดุโปร่งใสสามารถมองเห็นภายในหีบบัตรลงคะแนนเสียงได้ และที่ฝามีช่องใส่บัตรลงคะแนนเสียง

ลักษณะและขนาดของหีบบัตรลงคะแนนเสียงให้เป็นไปตามแบบท้ายข้อกำหนดนี้โดยอนุโลม

ส่วนที่ ๑
การดำเนินงานก่อนวันลงคะแนนเสียง

ข้อ ๑๕ ให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี จัดเตรียมหีบบัตรลงคะแนนเสียง บัตรลงคะแนนเสียง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง แบบพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียงของแต่ละหน่วยลงคะแนนเสียงไว้ให้พร้อมก่อนวันลงคะแนนเสียง

ส่วนที่ ๔
การดำเนินงานในวันลงคะแนนเสียง

ข้อ ๒๐ ในวันลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงและผู้ที่ได้รับแต่งตั้งหรือผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการลงคะแนนเสียง นำหีบบัตรลงคะแนนเสียง บัตรลงคะแนนเสียง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง แบบพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียงไปถึงที่ลงคะแนนเสียงก่อนเวลาประมาณ ๐๙.๐๐ นาฬิกา

ก่อนเปิดให้มีการลงคะแนนเสียงให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงนับจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงทั้งหมดของหน่วยลงคะแนนเสียงนั้น และปิดประกาศจำนวนบัตรทั้งหมดในที่ลงคะแนนเสียงไว้ในที่เปิดเผยตามแบบ ก.๑. ๕

เมื่อถึงเวลาเปิดการลงคะแนนเสียงให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงเปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียงในที่เปิดเผยแสดงให้เห็นให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงซึ่งอยู่ ณ ที่ลงคะแนนเสียงนั้นเห็นว่าเป็นหีบเปล่าแล้วปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียงและให้ทำการบันทึกการดำเนินการดังกล่าว โดยให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า

สองคนซึ่งอยู่ในที่ลงคะแนนเสียงในขณะนั้นลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย เว้นแต่ไม่มีผู้ลงคะแนนเสียงอยู่ในขณะนั้นก็ให้บันทึกไว้ด้วย

ข้อ ๒๑ คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงต้องจัดแบ่งหน้าที่กัน ดังต่อไปนี้

(๑) หน้าที่จัดระเบียบและรักษาความสงบเรียบร้อยในที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ การจัดระเบียบควบคุมดูแล และให้ความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนพิการที่มาแสดงตนใช้สิทธิลงคะแนน เพื่อให้การดำเนินการลงคะแนนเสียงเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นระเบียบ

(๒) หน้าที่ตรวจบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง ได้แก่ การตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง อ่านชื่อและที่อยู่ การลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง จดหมายเลขบัตรและสถานที่ออกบัตร และให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง

(๓) หน้าที่มอบบัตรลงคะแนนเสียง ได้แก่ การมอบบัตรลงคะแนนเสียงให้แก่ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง จัดให้มีการลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงและลงลายมือชื่อตนเองไว้ที่ต้นขั้วบัตรลงคะแนนเสียง

(๔) หน้าที่ควบคุมดูแลคูหาลงคะแนนเสียง ได้แก่ การจัดระเบียบในการเข้าไปลงคะแนนเสียงในคูหาลงคะแนนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริต และเที่ยงธรรม

(๕) หน้าที่ควบคุมต้นบัตรลงคะแนนเสียง ได้แก่ การควบคุมดูแลต้นบัตรลงคะแนนเสียงและอำนวยความสะดวกการหย่อนบัตรลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง

ส่วนที่ ๕

การลงคะแนนเสียง

ข้อ ๒๒ ให้เปิดการลงคะแนนเสียงตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

ข้อ ๒๓ เมื่อถึงเวลาเปิดการลงคะแนนเสียง ให้ประธานกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงประกาศเปิดการลงคะแนนเสียง

ข้อ ๒๔ ให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงแสดงตนต่อกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง โดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นของทางราชการที่กำหนดไว้ตามข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๕๑ และข้อ ๕๒ โดยอนุโลม

เมื่อคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงแล้ว ให้อ่านชื่อ และที่อยู่ของผู้เห็นต่าง ๆ ถ้าไม่มีผู้ใดทักท้วงให้หมายเหตุไว้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงโดยให้จด หมายเลขบัตรและสถานที่ออกบัตรและให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือในบัญชี รายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงไว้เป็นหลักฐานแล้วให้กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงมอบบัตรลงคะแนนเสียง ให้แก่ผู้นั้น

ข้อ ๒๕ เมื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงได้รับบัตรลงคะแนนเสียงแล้วให้ไปยังคูหาลงคะแนน เพื่อทำเครื่องหมายกากบาท (เช่น X) ลงในช่องทำเครื่องหมาย “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” และนำบัตรลงคะแนนเสียงที่พับเรียบร้อยแล้วหย่อนลงในหีบบัตรลงคะแนนเสียงต่อหน้ากรรมการประจำ ที่ลงคะแนนเสียง

ส่วนที่ ๑๐

การดำเนินงานหลังปิดการลงคะแนนเสียง

ข้อ ๒๖ เมื่อถึงเวลาปิดการลงคะแนนเสียงให้ประธานกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงประกาศ ปิดการลงคะแนนเสียงและงดจ่ายบัตรลงคะแนนเสียง

กรณีที่มีผู้มาแสดงตนขอใช้สิทธิลงคะแนนเสียงต่อคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ภายในกำหนดเวลาการลงคะแนนเสียงแล้วยังไม่ได้รับบัตรลงคะแนนเสียงและยังเหลืออยู่ในที่ลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงจ่ายบัตรลงคะแนนเสียงให้แก่ผู้มาแสดงตนนั้นเพื่อทำการลง คะแนนเสียงจนเสร็จสิ้น

ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงทำเครื่องหมายโดยใช้โลหะแหลมหรือวัตถุอื่นใด เจาะบัตรลงคะแนนเสียงที่เหลือทุกฉบับให้ทะลุจนไม่สามารถนำไปใช้ลงคะแนนเสียงได้ แล้วใช้เชือกหรือขู ผูกรวมกันไว้และประจำครั้งทับแปะเชือกหรือกระทำด้วยวิธีอื่นใดที่สามารถป้องกันมิให้ใช้บัตรลงคะแนนเสียง ไปใช้ลงคะแนนได้

ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงนำบัตรลงคะแนนเสียงที่เหลือทั้งหมดมาบับให้ทราบจำนวน และให้จัดทำรายงานเกี่ยวกับจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่รับมาทั้งหมด จำนวนผู้มาแสดงตน จำนวนบัตร ที่มีผู้ลงคะแนนเสียงและจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่เหลือ จำนวน ๒ ชุด ตามแบบ ถ.ถ. ๑๐ โดยให้ กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้นทุกคนลงลายมือชื่อไว้และปิดประกาศให้ผู้มี สิทธิลงคะแนนเสียงซึ่งอยู่บริเวณที่ลงคะแนนเสียงทราบ จำนวน ๑ ชุด

ส่วนที่ ๑๑
การนับคะแนนเสียง

ข้อ ๒๗ การนับคะแนนเสียงให้กระทำ ณ ที่ลงคะแนนเสียงของแต่ละหน่วยลงคะแนนเสียง เมื่อปิดการลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียงออก เพื่อนับคะแนนทันที การเปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียงและนับคะแนนที่ได้องกระทำโดยเปิดเผยจะเลื่อน หรือประวิงเวลาไม่ได้

ข้อ ๒๘ ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงแบ่งหน้าที่ในการนับคะแนนเสียง ดังนี้
คนที่ ๑ มีหน้าที่หีบบัตรลงคะแนนเสียงที่ละฉบับ ถัดบัตรลงคะแนนเสียงแล้วส่งให้กับคนที่ ๒ โดยมีให้หีบบัตรลงคะแนนเสียงออกจากหีบบัตรลงคะแนนเสียง

คนที่ ๒ มีหน้าที่ขานบัตรลงคะแนนเสียง

(๑) ถ้าเป็นบัตรสีให้อ่านว่า “บัตรสี” และขานด้วยว่า “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” พร้อมทั้งชูบัตรลงคะแนนเสียงโดยเปิดเผยให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่ลงคะแนนเสียงได้เห็นด้วย

(๒) ถ้าเป็นบัตรสีขาวตามข้อ ๓๑ให้อ่านว่า “บัตรสีขาว” พร้อมทั้งชูบัตรลงคะแนนเสียง โดยเปิดเผยให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่ลงคะแนนเสียงได้เห็นด้วยและให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ตักหลังบัตรว่า “เสีย” พร้อมทั้งระบุเหตุผลว่าเป็นบัตรสีขาววงเล็บไปตามข้อ ๓๑ และลงลายมือชื่อ กำกับไว้ไม่น้อยกว่าสองคน

คนที่ ๓ มีหน้าที่รับบัตรลงคะแนนเสียงที่ผ่านการวินิจฉัยและอ่านแล้ว ใส่งในภาชนะที่เตรียมไว้ โดยแยกเป็นภาชนะสำหรับใส่บัตรสีเห็นด้วยหนึ่งใบ บัตรสีไม่เห็นด้วยหนึ่งใบ และใส่บัตรสีขาวหนึ่งใบ เมื่อเสร็จสิ้นการนับบัตรลงคะแนนเสียงแล้วให้แยกบัตรลงคะแนนเสียงแต่ละประเภทใส่ถุงวัสดุที่พร้อมทั้ง เขียนจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่อยู่ในถุงวัสดุด้วย

คนที่ ๔ มีหน้าที่ขีดคะแนนลงในแบบขีดคะแนนเสียง (ถ.ถ. ๑๑) โดยปรับปรุงขนาดของ แบบให้มีความเหมาะสมและนำไปติดไว้บนกระดานหรือผนังอาคารเพื่อแสดงให้บุคคลทั่วไปที่อยู่ในบริเวณ ที่ลงคะแนนเสียงเห็นการขีดคะแนนได้โดยสะดวก

คนที่ ๕ มีหน้าที่คอยสับเปลี่ยนช่วยเหลือกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่

เมื่อกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงผู้มีหน้าที่วินิจฉัยบัตรลงคะแนนเสียงได้ขาน “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” ให้ผู้มีหน้าที่ขีดคะแนนลงในแบบขีดคะแนนเสียงขีดคะแนนพร้อมกันขีดหนึ่งข้อ หนึ่งคะแนน กรณีที่ผู้มีหน้าที่วินิจฉัยบัตรลงคะแนนเสียงได้ขานว่า “บัตรสีขาว” ให้ขีดคะแนนในแบบ ขีดคะแนนเสียง (ถ.ถ. ๑๑) เช่นเดียวกัน

ให้ผู้มีหน้าที่กรอกคะแนนชั่งคะแนนหนึ่งชั่งตรงช่องกรอกคะแนนของผู้ถูกถอดถอนนั้น สำหรับการชั่งคะแนนให้ใช้วิธีชั่งหนึ่งค่องที่ชั่งคะแนน แต่เมื่อถึงปีที่ ๕ ให้ชั่งวางทับเงิน ๔ ชั่งแรก ด้วยเช่นรูป X/ หรือ // หรือ ## เป็นต้น เพื่อสะดวกแก่การนับคะแนนเสียงและให้ทำเช่นนี้เรื่อยไปทุก ๕ ชั่ง

แบบชั่งคะแนนเสียง (ถ.ถ. ๑๑) ซึ่งได้ใช้ชั่งคะแนนเสียงถูกต้องแล้ว ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแผ่น

ข้อ ๒๕ เมื่อหยิบบัตรลงคะแนนเสียงออกจากหีบบัตรลงคะแนนเสียงหมดแล้ว ให้แสดงหีบบัตรลงคะแนนเสียงว่าไม่มีบัตรลงคะแนนเสียงเหลืออยู่ในหีบบัตรนั้น ใบบुकกอลที่อยู่บริเวณที่ลงคะแนนเสียงเห็นได้โดยสะดวกและชัดเจน

ข้อ ๓๐ เมื่อเสร็จสิ้นการชั่งคะแนนเสียงแล้ว ให้กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงจัดการรวมคะแนนและตรวจสอบคะแนนในแบบชั่งคะแนนเสียง (ถ.ถ. ๑๑) ให้ถูกต้อง

หากตรวจสอบผลการรวมคะแนนเสียงแล้วไม่ถูกต้อง หรือจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่ใช้ลงคะแนนไม่ตรงกับจำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรลงคะแนนเสียง หรือจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงทั้งหมดที่มีไม่ตรงกับจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่ได้รับมาให้ตรวจสอบใหม่ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และหากตรวจสอบแล้วยังไม่ถูกต้องหรือไม่ตรงกับจำนวนผู้มาแสดงตนหรือรับบัตรลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงนับคะแนนเสียงใหม่ ถ้าบัตรลงคะแนนเสียงใหม่แล้วยังไม่ถูกต้องให้รายงานหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นทันที เพื่อวินิจฉัยและรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อพิจารณาว่าจะสมควรรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการลงคะแนนเสียงใหม่หรือนับคะแนนใหม่ในที่ลงคะแนนเสียงนั้นหรือไม่

เมื่อคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงรวมผลการนับคะแนนเสียง ณ ที่ลงคะแนนเสียงเสร็จสิ้นแล้ว ให้ประกาศผลการนับคะแนนเสียงตามแบบ ถ.ถ. ๑๒ และปิดประกาศไว้ให้ประชาชนทราบ ณ ที่ลงคะแนนเสียง แล้วรายงานให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นเพื่อรวบรวมผลการนับคะแนนเสียงของทุกหน่วยลงคะแนนเสียง

ข้อ ๓๑ นอกจากบัตรลงคะแนนเสียงที่ถือว่าเป็นบัตรเสียตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อออกถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ แล้ว บัตรลงคะแนนเสียงต่อไปนี้ให้ถือเป็นบัตรเสียด้วย

- (๑) บัตรที่มีใช้บัตรซึ่งกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงมอบให้
- (๒) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเสียงนอกช่องทำเครื่องหมาย

(๓) บัตรที่ทำเครื่องหมายอื่นนอกจากเครื่องหมายกากบาท

(๔) บัตรที่มีเรื่องสังเกต หรือข้อความอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๕

ข้อ ๓๒ เมื่อการนับคะแนนเสียงสิ้นสุดแล้ว คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงต้องเก็บเอกสารและสิ่งของต่างๆ ไว้ในที่นับบัตรลงคะแนนเสียง คือ

(๑) บัตรลงคะแนนเสียงที่นับเป็นคะแนนแล้ว และบัตรเสีย โดยแยกแต่ละประเภทบรรจุในถุงวัสดุใส

(๒) แบบชี้คะแนนเสียง (ถ.ถ. ๑๑) ที่ได้ใช้ในการกรอกคะแนนทั้งหมด

(๓) รายงานผลการนับคะแนนเสียงและประกาศผลการนับคะแนนเสียง (ถ.ถ. ๑๒) จำนวนหนึ่งชุด

เมื่อได้รับบรรจุสิ่งของตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียงพร้อมทั้งใส่กุญแจหรืออุปกรณ์อื่นแทนกุญแจและให้มีการประจำครั้งทับรูปกุญแจหรืออุปกรณ์อื่นและปิดช่องใส่บัตรลงคะแนนเสียงของหีบบัตรลงคะแนนเสียงด้วยป้ายสำหรับปิดช่องใส่บัตรลงคะแนนเสียง (ถ.ถ. ๘) เสร็จแล้วให้มัดหีบบัตรลงคะแนนเสียงด้วยเชือกไว้ด้านข้างหีบบัตรลงคะแนนเสียงและประจำครั้งทับปมเชือกหรือกระทำด้วยวิธีการอื่นใดที่สามารถป้องกันมิให้เปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียงได้

ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงรายงานผลการนับคะแนนเสียงและประกาศผลการนับคะแนนเสียง (ถ.ถ. ๑๒) ให้ประชาชนทราบไว้ ๗ ที่ลงคะแนนเสียงหนึ่งชุด

ข้อ ๓๓ เมื่อคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงได้ดำเนินการปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียงตามข้อ ๓๒ แล้ว ให้นำส่งสิ่งต่อไปนี้ให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณีทันที คือ

(๑) บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง (ถ.ถ. ๕) ชุดที่ให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงให้ลงคะแนน

(๒) รายงานการใช้สิทธิลงคะแนนเสียง (ถ.ถ. ๗) จำนวนหนึ่งชุด

(๓) ประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงเมื่อเสร็จสิ้นการลงคะแนนเสียงแล้ว (ถ.ถ. ๑๐) จำนวนหนึ่งชุด

(๔) รายงานผลการนับคะแนนเสียงและประกาศผลการนับคะแนนเสียง (ถ.ถ. ๑๒) จำนวนสองชุด

(๕) หีบบัตรลงคะแนนเสียงพร้อมด้วยกุญแจหรืออุปกรณ์อื่นแทนกุญแจ บัตรลงคะแนนเสียงที่เหลือทั้งหมด คูหาลงคะแนนทั้งหมด สิ่งของอื่นๆ เช่น ธงชาติ ป้าย และอุปกรณ์เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงต่างๆ เป็นต้น

เมื่อหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี ได้ทำการตรวจเอกสารที่คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงนำส่งตามวรรคหนึ่ง หากถูกต้องครบถ้วนให้จัดส่งเอกสารตาม (๑) (๒) (๓) (๔) ไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยเร็ว

ข้อ ๓๔ ในการดำเนินการตามข้อ ๓๓ ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงจัดทำรายงานการนำส่งหีบบัตรลงคะแนนเสียงจำนวนสองชุด เพื่อให้ผู้มอบและผู้รับมอบเก็บรักษาไว้คนละหนึ่งชุด

กรณีที่กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงผู้ใดไม่อาจร่วมเดินทางไปส่งหีบบัตรลงคะแนนเสียงได้ ให้แจกแจงเหตุผลไว้ในรายงานการนำส่งหีบบัตร

ข้อ ๓๕ ในการนำหีบบัตรและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการลงคะแนนเสียงส่งหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี ให้มีกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงนั้นอย่างน้อยสามคนร่วมเดินทางไปด้วย

ส่วนที่ ๑๒

การประกาศผลการลงคะแนนเสียง

ข้อ ๓๖ เมื่อหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี ได้รับรายงานผลการนับคะแนนเสียงและประกาศผลการนับคะแนนเสียง (ถ.ถ. ๑๒) ตามข้อ ๓๓ แล้วให้ทำการรวมคะแนนของทุกหน่วยลงคะแนนเสียงแล้วจัดทำประกาศผลการรวมคะแนนเสียง จำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่มีอยู่ทั้งหมด จำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่ใช้และจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่เหลือจากการลงคะแนนเสียงตามแบบ ถ.ถ. ๑๓ โดยให้จัดทำขึ้นจำนวนสี่ชุด แล้วดำเนินการดังนี้

ชุดที่ ๑ ปิดไว้ ณ ที่ทำการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือที่ว่าการอำเภอ

ชุดที่ ๒ มอบให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ชุดที่ ๓ มอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แล้วแต่กรณี

ชุดที่ ๔ เก็บรักษาไว้

พร้อมทั้งจัดทำประกาศผลการลงคะแนนเสียงตามแบบ ถ.ถ. ๑๔ จำนวนสามชุด ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนึ่งชุด ส่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหนึ่งชุด และเก็บรักษาไว้หนึ่งชุด

ข้อ ๓๗ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับรายงานผลการนับคะแนนเสียง และประกาศผลการนับคะแนนเสียง (ถ.ถ. ๑๒) และประกาศผลการรวมคะแนนเสียง (ถ.ถ. ๑๓) จากหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือนายอำเภอแล้ว และเมื่อไม่ปรากฏเหตุผลที่จะต้องประกาศให้มีการลงคะแนนเสียงใหม่ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานผลการลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการประกาศผลการลงคะแนนเสียงตามแบบ ถ.ถ. ๑๕ ดังนี้

(๑) ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงได้ลงคะแนนเสียง “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” กับการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแต่ละรายด้วยคะแนนเท่าใด

(๒) จำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงที่ใช้สิทธิลงคะแนนเสียง และจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรณีความวาระหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการประกาศผลการลงคะแนนเสียงแทนได้ เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งเสร็จแล้ว ให้แจ้งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แล้วแต่กรณี และรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยเร็ว

ส่วนที่ ๑๓

การเปลี่ยนที่ลงคะแนนเสียงใหม่ การงดการลงคะแนนเสียง และการลงคะแนนเสียงใหม่

ข้อ ๓๘ ก่อนวันลงคะแนนเสียง ถ้าการลงคะแนนเสียงในหน่วยลงคะแนนเสียงใดไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย หรือเหตุสุดวิสัยอย่างอื่นให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ประกาศกำหนดที่ลงคะแนนเสียงใหม่ให้ผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงสามารถไปลงคะแนนได้โดยสะดวกตามแบบ ถ.ถ. ๓ โดยเร็ว และปิดประกาศไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร แต่ถ้าไม่อาจกำหนดที่ลงคะแนนเสียงใหม่ได้ ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงประกาศงดการลงคะแนนในหน่วยลงคะแนนเสียงนั้นตามแบบ ถ.ถ. ๑๕ และปิดประกาศไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร แล้วรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยเร็ว

ข้อ ๓๕ กรณีที่เหตุความข้อ ๓๔ เกิดขึ้นในวันลงคะแนนเสียง ให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงประกาศผลการลงคะแนนในหน่วยลงคะแนนเสียงนั้นตามแบบ ด.ถ. ๑๕ และปิดประกาศไว้ในบริเวณใกล้ที่ลงคะแนนเสียงแล้วรายงานหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือนายอำเภอเพื่อรายงานตามลำดับเช่นเดียวกับข้อ ๓๔

ข้อ ๕๐ เมื่อหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือนายอำเภอได้รับรายงานการลงคะแนนของหน่วยลงคะแนนเสียงแล้ว ให้ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงใหม่สำหรับหน่วยลงคะแนนเสียงหรือที่ลงคะแนนเสียงตามแบบ ด.ถ. ๑๖ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบเหตุที่ทำให้ไม่อาจลงคะแนนเสียงได้นั้นลงลงแล้ว และต้องประกาศก่อนวันลงคะแนนเสียงใหม่เป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และให้ปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร

ข้อ ๕๑ กรณีที่มีการประกาศผลการลงคะแนนในหน่วยลงคะแนนเสียงหรือที่ลงคะแนนเสียงใดตามข้อ ๓๕ และอยู่ในระหว่างการลงคะแนน ให้ระงับการจ่ายบัตรลงคะแนนเสียงและให้คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงนำบัตรลงคะแนนเสียงที่เหลือมาทำเรื่องหมายคามวิธีการในข้อ ๒๖ วรรคสาม แล้วนำหีบบัตรลงคะแนนเสียงส่งให้กับหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือนายอำเภอทันทีพร้อมรายงานการส่งหีบบัตรและบันทึกเหตุของการลงคะแนนเสียงไว้ในรายงานการใช้สิทธิลงคะแนนเสียง (ด.ถ. ๑)

ส่วนที่ ๑๕

การเก็บรักษาบัตรลงคะแนนเสียงและการทำลายบัตรลงคะแนนเสียง

ข้อ ๕๒ ให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี เก็บรักษาหีบบัตรลงคะแนนเสียง เอกสารที่อยู่ในหีบบัตรลงคะแนนเสียง และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการลงคะแนนเสียงไว้ในที่ปลอดภัยห้ามมิให้ผู้ใดเปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียง

กรณีที่มีความจำเป็นต้องเปิดหีบบัตรลงคะแนนเสียงตามวรรคหนึ่งให้ขออนุมัติจากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน

ข้อ ๕๓ การทำลายบัตรลงคะแนนเสียงที่เก็บอยู่ในหีบบัตรลงคะแนนเสียงและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องจะทำได้เมื่อพ้นระยะเวลาคัดค้านการลงคะแนนเสียงตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อออกถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ไม่น้อยกว่า

เจ็ดวัน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการทำลายบัตรลงคะแนนเสียง

กรณีที่มีการคัดค้านการลงคะแนนเสียงในเขตลงคะแนนเสียงใด ให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือนายอำเภอเก็บรักษาบัตรลงคะแนนเสียงที่เก็บอยู่ในหีบบัตรลงคะแนนเสียงและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องไว้จนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะมีคำสั่ง

ส่วนที่ ๑๕

แบบพิมพ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียง

ข้อ ๕๕ ตัวอย่างและแบบพิมพ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียง มีดังนี้

(๑) ตัวอย่าง

๑. บัตรลงคะแนนเสียง
๒. หีบบัตรลงคะแนนเสียง

(๒) แบบพิมพ์

- ถ.ถ. ๑ ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียง
- ถ.ถ. ๒ ประกาศกำหนดหน่วยลงคะแนนเสียงและที่ลงคะแนนเสียง
- ถ.ถ. ๓ ประกาศเปลี่ยนแปลงหน่วยลงคะแนนเสียงและที่ลงคะแนนเสียง
- ถ.ถ. ๔ คำสั่งแต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการลงคะแนนเสียงประจำที่ลงคะแนนเสียง
- ถ.ถ. ๕ บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง
- ถ.ถ. ๖ แบบทำร้องขอเพิ่มชื่อ/ถอนชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง
- ถ.ถ. ๗ รายงานการใช้สิทธิลงคะแนนเสียง
- ถ.ถ. ๘ ป้ายสำหรับปิดช่องใส่บัตรลงคะแนนเสียง
- ถ.ถ. ๙ ประกาศจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงก่อนการลงคะแนนเสียง
- ถ.ถ. ๑๐ ประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงเมื่อเสร็จสิ้นการลงคะแนนเสียง
- ถ.ถ. ๑๑ แบบขีดคะแนนเสียง
- ถ.ถ. ๑๒ รายงานผลการนับคะแนนเสียงและประกาศผลการนับคะแนนเสียงของคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง

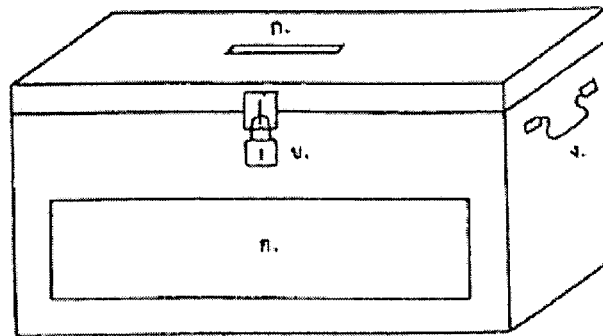
เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๖ ก หน้า ๘๒
ราชกิจจานุเบกษา ๑๗ มกราคม ๒๕๕๖

- ต.ถ. ๑๓ ประกาศผลการรวมคะแนนเสียงของหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือ
นายอำเภอ
ต.ถ. ๑๔ ประกาศผลการลงคะแนนเสียงของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
ต.ถ. ๑๕ ประกาศผลการลงคะแนนเสียง
ต.ถ. ๑๖ ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงใหม่

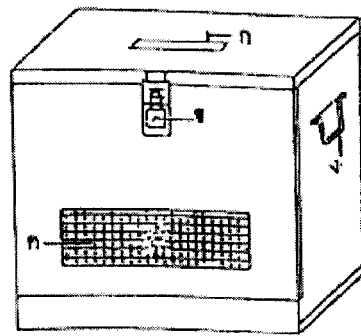
ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖
พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

แบบหีบบัตรลงคะแนนเสียง
เพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
(แบบที่ ๑)

- หมายเหตุ
- ก. - ช่องใส่บัตรลงคะแนนเสียง
  - ข. - กุญแจหรืออุปกรณ์อื่นแทนกุญแจ
  - ค. - วัสดุโปร่งใส
  - ง. - หูสำหรับยกหีบบัตรลงคะแนนเสียง

แบบหีบบัตรลงคะแนนเสียง
เพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
(แบบที่ ๒)

- หมายเหตุ
- ก. - ช่องใส่บัตรลงคะแนนเสียง
  - ข. - กุญแจหรืออุปกรณ์อื่นแทนกุญแจ
  - ค. - วัสดุโปร่งใส
  - ง. - พู่สำหรับยกหีบบัตรลงคะแนนเสียง

(ปกหน้า)

เล่มที่ ..... เลขที่ ๑ ถึงเลขที่ ..... จำนวน ..... บัตร
 บัตรลงคะแนนเสียง (ประเภทของศักรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อหรือชื่อตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น)
 หมู่ที่ ..... ตำบล / แขวง ..... อำเภอ / เขต ..... จังหวัด .....
 ที่ลงคะแนนเสียง ..... หน่วยลงคะแนนเสียง .....

ผู้มอบบัตรลงคะแนนเสียง

(ลงชื่อ) ..... หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือนายอำเภอ
 หรือผู้ได้รับมอบหมาย

ผู้รับมอบบัตรลงคะแนนเสียง

ได้ตรวจสอบจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงแล้วครบถ้วน จำนวน ..... บัตร

ลงชื่อ ..... กรรมการประจำท้องถิ่นลงคะแนนเสียง
 ( )

ลงชื่อ ..... กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
 ( )

ลงชื่อ ..... กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
 ( )

(ปกนดัง)

บัตรลงคะแนนเสียง จำนวน ..... บัตร ใช้แล้ว จำนวน ..... บัตร
 ได้ตรวจจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงแล้วคงเหลือ จำนวน ..... บัตร

คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงผู้ตรวจสอบและนำส่ง

ลงชื่อ ..... กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
 (.....)

ลงชื่อ ..... กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
 (.....)

ลงชื่อ ..... กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
 (.....)

ตัวอย่าง
แบบที่ ๔
สำหรับโครงการประเมินเชิงสหอนุคนเดี่ยว

<p>(หน้าซ้ายของคะแนนเชิง)</p> <p>เล่มที่ ..... เลขที่ .....</p> <p>(ชื่อ) ..... (.....) กรรมการประจำท้องถิ่นเชิง ชื่อ-ชื่อสกุล หรือฉายาพื้นบ้าน ของผู้มีสิทธิท้องถิ่นเชิง</p> <p>เขต: .....</p>	 <p>บัตรลงคะแนนเสียง เพื่อออกตอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น</p>						
<p>ให้ทำเครื่องหมายกากบาท (เช่น X) จำนวนเครื่องหมายเดียว ใน "ช่องทำเครื่องหมาย" นี้</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <table border="1" data-bbox="416 1171 842 1585"> <tr> <td>ความเห็น</td> <td>ช่องทำเครื่องหมาย</td> </tr> <tr> <td>เห็นด้วย</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ไม่เห็นด้วย</td> <td></td> </tr> </table>	ความเห็น	ช่องทำเครื่องหมาย	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		<div style="background-color: #cccccc; height: 100px; width: 100%;"></div> <p style="text-align: center;">รชยทับ</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <div style="background-color: #cccccc; height: 100px; width: 100%;"></div> <p style="text-align: center;">รชยทับ</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/>
ความเห็น	ช่องทำเครื่องหมาย						
เห็นด้วย							
ไม่เห็นด้วย							

(ตัวอย่าง)

แบบที่ ๒

สำหรับการออกคะแนนเสียงออกฉันทนุญหนึ่งคน

(คนรับบัตรลงคะแนนเสียง)

เดิมที.....อยู่ที่.....

(ลงชื่อ)

(.....)

ชื่อ.....

กรรมการประจำห้องคะแนนเสียง

ชื่อตัว ชื่อสกุล หรืออาาษาพันวิไล

ของศูนย์สิทธิออกคะแนนเสียง

(ลงชื่อ)

ให้ทำเครื่องหมายกากบาท (เช่น X)

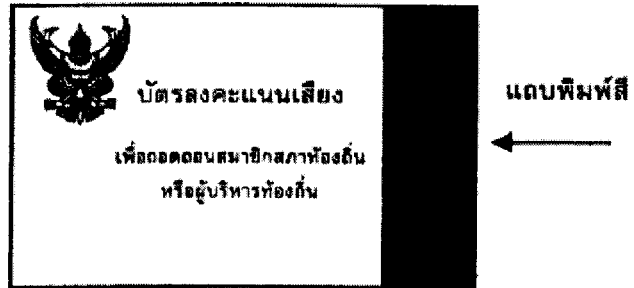
ไม่เกินจำนวนที่จะถอดถอน

ใน "ช่องทำเครื่องหมาย" นี้

ลำดับ	ชื่อ	ความเห็น	ช่องทำเครื่องหมาย
๑		เห็นด้วย	
		ไม่เห็นด้วย	
๒		เห็นด้วย	
		ไม่เห็นด้วย	
๓		เห็นด้วย	
		ไม่เห็นด้วย	

ตัวอย่างบัตรลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
ด้านนอกของบัตรเมื่อพับแล้ว

ก.ค. ๑

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....
เรื่อง กำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งเขตคน (ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย / ผู้ว่าราชการจังหวัด..... ได้ส่ง
คำร้องของผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ประเภทขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ออกจากตำแหน่ง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอด
ถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการ
ลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๕ และมติของ
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ครั้งที่..... เมื่อวันที่..... เดือน.....
พ.ศ. .... จึงประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
ดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

- ๑. วันลงคะแนนเสียง คือ .....
- ๒. เขตการลงคะแนนเสียง ได้แก่ (ระบุเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
- ๓. ชื่อตัว-ชื่อสกุล ผู้ที่ถูกร้องขอให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง ได้แก่.....

ประกาศ ณ วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

.....

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....

ถ.ต. ๒

ประกาศ (ประเภทองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
จังหวัด.....
เรื่อง กำหนดหน่วยลงคะแนนเสียงและที่ลงคะแนนเสียง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อออกคณ
สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ และข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วย
การลงคะแนนเสียงเพื่อออกคณสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๖ ประกอบ
มติคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ครั้งนี้ เมื่อวันที่..... เดือน.....
พ.ศ. .... จึงประกาศกำหนดหน่วยลงคะแนนเสียงและที่ลงคะแนนเสียงในเขต (ประเภทองค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ดังนี้

- ๑) หน่วยลงคะแนนเสียงที่ ๑ ได้แก่ หมู่ที่..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....
หรือบ้านเลขที่..... ถึงบ้านเลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....
ที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่.....
- ๒) หน่วยลงคะแนนเสียงที่ ๒ ได้แก่ หมู่ที่..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....
หรือบ้านเลขที่..... ถึงบ้านเลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....
ที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่.....

๗๘๗

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ตำแหน่งหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น

ก.ด. ๑

ประกาศ (ประเภทองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเชื้อ)
จังหวัด.....
เรื่อง เปลี่ยนแปลงหน่วยลงคะแนนเสียงและที่ตั้งคะแนนเสียง

ตามประกาศ (ประเภทองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเชื้อ) ลงวันที่.....เดือน..... พ.ศ..... ได้กำหนดหน่วยลงคะแนนเสียงและที่ตั้งคะแนนเสียงไว้แล้ว นั้น
บัดนี้ เห็นเป็นการสมควรเปลี่ยนแปลงหน่วยลงคะแนนเสียงและที่ตั้งคะแนนเสียงบางแห่ง จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อออกคะแนนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๒ (ประเภทองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเชื้อ) จึงประกาศยกเลิกหน่วยลงคะแนนเสียงและที่ตั้งคะแนนเสียง ดังต่อไปนี้

ลำดับที่	หน่วยลงคะแนนเสียง		ที่ตั้งคะแนนเสียง
๑	หน่วยลงคะแนนเสียง ที่.....	<u>หน่วยลงคะแนนเสียงเดิม</u> ได้แก่ (หมู่บ้าน.....ตำบลแขวง..... หรือบ้านเลขที่.....)	<u>ที่ตั้งคะแนนเสียงเดิม</u> ได้แก่.....
		<u>หน่วยลงคะแนนเสียงใหม่</u> ได้แก่ (หมู่บ้าน.....ตำบลแขวง..... หรือบ้านเลขที่.....)	<u>ที่ตั้งคะแนนเสียงใหม่</u> ได้แก่.....
๒	หน่วยลงคะแนนเสียง ที่.....	<u>หน่วยลงคะแนนเสียงเดิม</u> ได้แก่ (หมู่บ้าน.....ตำบลแขวง..... หรือบ้านเลขที่.....)	<u>ที่ตั้งคะแนนเสียงเดิม</u> ได้แก่.....
		<u>หน่วยลงคะแนนเสียงใหม่</u> ได้แก่ (หมู่บ้าน.....ตำบลแขวง..... หรือบ้านเลขที่.....)	<u>ที่ตั้งคะแนนเสียงใหม่</u> ได้แก่.....
ฯลฯ			

ประกาศ ณ วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
(ตำแหน่งหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น)

ด.ด. ๙

คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....
ที่.....
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการลงคะแนนเสียงประจำที่ลงคะแนนเสียง.....

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้ประกาศกำหนดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อออกจดอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ในวันที่ ..... เดือน..... พ.ศ. .... นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียง เพื่อออกจดอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ และชื่อตำแหน่งคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อออกจดอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๓๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงของหน่วยลงคะแนนเสียงที่ ..... ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่ลงคะแนนเสียง..... ดังนี้

- ๑. ประธานกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่ .....
- ๒. กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง ได้แก่
  - ๒.๑..... ๒.๒.....
  - ๒.๓..... ๒.๔.....

อนึ่ง เพื่อให้การดำเนินการลงคะแนนเสียงเพื่อออกจดอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงให้กรรมการหมายเลข ..... ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยประจำที่ลงคะแนนเสียง.....ด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....
.....
ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....

๓๓.๕

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....
เรื่อง ปฏิบัติรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ประกาศของกปก.กระทรวงมหาดไทย)

ข้าพเจ้าในฐานะผู้อำนวยการในภาค..... แห่งพระมหากษัตริย์ผู้วิเศษส่วนกลางลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และใช้กำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ ไร่ ๑๔ ในประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอน สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น (ประกาศของกปก.กระทรวงมหาดไทย)

สำหรับหน่วยลงคะแนนเสียงที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
บ้านเลขที่..... ถึงบ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
ขอ.....

โดยมีสถานที่ลงคะแนนเสียง ณ ที่ลงคะแนนเสียง.....

(ในเขต)

๓.๓. ๕

เลขหมายประจำบ้าน	เลขประจำตัวประชาชน	ชื่อตัว - ชื่อสกุล	เขต	วัน เดือน ปีเกิด	ลำดับที่	หลักฐานที่ใช้ในการจดทะเบียนสมรส			หมายเหตุ
						เลขหมายของบัตร	สถานที่ออกบัตร	คำขอหรือคำยืนยันพร้อม	

(ในต่อ)

ด.ด. ๕

นายชวาท น. วังสี ..... เดือน..... พ.ศ.....
 (นายมีชื่อ)
 นายพลเรือนชำนาญการพิเศษ.....
 ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการศึกษาธิการจังหวัด.....

.....ผู้พิมพ์
 .....ผู้ตรวจ

(ในทำเนียบ)

ด.ต. ๒

แบบคำร้องขอเพิ่มชื่อ / ถอนชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง
รับที่..... ลงวันที่.....

เขียนที่.....
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....
ข้าพเจ้า..... อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....
อำเภอ..... ถนน..... ตำบล / แขวง..... อำเภอ / เขต.....
จังหวัด..... บัตรประจำตัวประชาชน เลขที่.....
ออกให้ ณ..... เมื่อวันที่..... พ้นอายุรับใช้..... มีความประสงค์ขอให้
 นายทะเบียนอำเภอ..... นายทะเบียนท้องถิ่น..... ดำเนินการในหน่วยลงคะแนนเสียงที่.....
ที่ลงคะแนนเสียง..... หมู่ที่..... ตำบล / แขวง..... อำเภอ / เขต..... จังหวัด.....

๑. ขอเพิ่มชื่อ ข้าพเจ้า บุคคลต่อไปนี้เป็นบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง
ในหน่วยลงคะแนนเสียงดังกล่าว คือ
๑.....
๒.....
๒. ขอถอนชื่อ ข้าพเจ้า บุคคลดังต่อไปนี้ออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนน
เสียงในหน่วยลงคะแนนเสียงดังกล่าว คือ
๑.....
๒.....
๓. ขอให้ดำเนินการในเรื่องอื่นๆ
.....

ข้าพเจ้าดำเนินการในฐานะ เจ้าบ้าน ผู้มีส่วนได้เสีย ของตนเอง ตามหลักฐานดังนี้
๑..... ๒.....
ลงชื่อ..... ผู้ยื่นคำร้อง
(.....)
คำสั่ง.....
ลงชื่อ.....
(.....)
นายทะเบียนอำเภอ / นายทะเบียนท้องถิ่น.....
ทำการรณพจนประณามการรณการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....

ด.ด. ๘

รายงานการใช้จ่ายของคณะมนตรี

๑. บันทึกการลงมติของมติของคณะมนตรีของสภาของคณะมนตรี
วันที่ เวลา ๐๘.๐๐ น. คณะกรรมการประจำท้องถิ่นของเชียงใหม่ได้ทำการเปิดการประชุมของคณะมนตรี
เพื่อลงมติให้เป็นมติของคณะมนตรีและแต่งตั้งไปปฏิบัติหน้าที่ประจำครั้งที่มีผู้ลงนามหรือลายชื่อจากผู้มีสิทธิ
ของคณะมนตรี จำนวน ๒ คน เป็นมติเรียบร้อยแล้ว

จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำท้องถิ่นของ
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำท้องถิ่นของ (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำท้องถิ่นของ
(.....) (.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำท้องถิ่นของ (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำท้องถิ่นของ
(.....) (.....)
(ลงชื่อ) ..... ผู้มีสิทธิของคณะมนตรี (ลงชื่อ) ..... ผู้มีสิทธิของคณะมนตรี
(.....) (.....)

๒. บันทึกเหตุการณ์และหรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการประจำท้องถิ่นของจังหวัดระหว่างการประชุม
คณะมนตรี

บันทึกครั้งที่ ๑ .....
.....
.....

ฯฯ

บันทึกครั้งที่ ๒ .....
.....
.....

ฯฯ

จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำท้องถิ่นของ
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำท้องถิ่นของ (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำท้องถิ่นของ
(.....) (.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำท้องถิ่นของ (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำท้องถิ่นของ
(.....) (.....)

ด.ด. ๘

ป้ายสำหรับปิดช่องใต้บัตรลงคะแนนเสียง

หน่วยลงคะแนนเสียงที่.....ที่ลงคะแนนเสียง.....ลงคะแนนเสียงวันที่.....
เดือน.....พ.ศ.....

(ลงชื่อ).....ประธานกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
(ลงชื่อ).....กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
(ลงชื่อ).....กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
(ลงชื่อ).....กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
(ลงชื่อ).....กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง

ธ.บ. ๙๔

ประกาศคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง .....
หน่วยลงคะแนนเสียงที่.....
เรื่อง จำนวนบัตรลงคะแนนเสียงก่อนการลงคะแนนเสียง .....

คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง..... หน่วยลงคะแนนเสียงที่.....
ได้รับบัตรลงคะแนนเสียง จำนวน..... บัตร และได้ตรวจลงบันทึกบัตรลงคะแนนเสียงดังกล่าวแล้วพบว่า
บัตรลงคะแนนเสียง

- จำนวนถูกต้องครบถ้วน จำนวน..... บัตร
- จำนวนไม่ถูกต้องครบถ้วน ขาด เกิน จำนวน..... บัตร

ประกาศ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ประธานกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง

ก.ศ. ๒๐

ประกาศคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
หน่วยลงคะแนนเสียงที่.....
เรื่อง ราชการเกี่ยวกับจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงเมื่อเสร็จสิ้นการลงคะแนนเสียง

ตามที่หน่วยลงคะแนนเสียงที่ ..... ที่ลงคะแนนเสียง ..... ได้ประกาศจำนวน
บัตรลงคะแนนเสียง และได้เปิดการลงคะแนนเสียง ตั้งแต่วันที่ ..... ของวันนี้เป็นต้นมาแล้ว นั้น
บัดนี้ การลงคะแนนเสียงได้เสร็จสิ้นลงแล้ว จึงประกาศให้ทราบ ดังนี้

๑. หน่วยลงคะแนนเสียงนี้มีบัตรลงคะแนนเสียงที่ได้รับมาทั้งหมด จำนวน ..... บัตร
๒. มีผู้มาแสดงตนขอรับบัตรลงคะแนนเสียง จำนวน ..... บัตร
๓. มีบัตรลงคะแนนเสียงที่เหลือ จำนวน ..... บัตร

ประกาศ ณ วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
(.....) (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
(.....) (.....)

00 ๑๓

รายงานการนับคะแนนเสียงและประกาศผลการนับคะแนนเสียงประจำท้องถิ่นของ
หน่วยลงคะแนนเสียงที่ .....
(ประเภทของคู่มือตรวจสอบส่วนท้องถิ่นและชื่อ) อำเภอ ..... จังหวัด .....

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ..... ได้แจ้งมติคณะกรรมการประจำท้องถิ่นของ
หน่วยลงคะแนนเสียงที่ ..... สำหรับผลการลงคะแนนเสียงเพื่อออกคณบดีสภาท้องถิ่นหรือผู้ดำรงตำแหน่ง
ในสภาท้องถิ่นปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... นี้

บัดนี้ การนับคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงประจำท้องถิ่นของดังกล่าวได้เสร็จสิ้นแล้ว
และคณะกรรมการประจำท้องถิ่นของได้ดำเนินการนับคะแนนประจำท้องถิ่นของในขั้นเรียบร้อยแล้ว ประกาศผลดังนี้

- ๑ จำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง ..... คน (.....)
- ๒ จำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่ใช้ไม่ถูกต้อง ..... บัตร (.....)
- ๓ จำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงที่ออกเสียงลงคะแนนเสียงเพื่อลงคะแนนเสียง ..... คน (.....)
- ๔ จำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่เป็นคะแนน ..... บัตร (.....)
- ๕ จำนวนบัตรเสีย ..... บัตร (.....)
- ๖ รวมจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงตามข้อ (๑) และ (๒) ..... บัตร (.....)
- ๗ บัตรลงคะแนนเสียงที่เหลือ ..... บัตร (.....)
- ๘ รวมจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงตาม (๖) และ (๗) ..... บัตร (.....)
- ๙ จำนวนความเห็นมี ดังนี้

ลำดับ	ชื่อตัว - ชื่อสกุล	ความเห็น	จำนวนคะแนน
๑		เห็นด้วย	..... (.....)
		ไม่เห็นด้วย	..... (.....)
๒		เห็นด้วย	..... (.....)
		ไม่เห็นด้วย	..... (.....)

ฯลฯ

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำท้องถิ่นของ
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำท้องถิ่นของ (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำท้องถิ่นของ
(.....) (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำท้องถิ่นของ (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำท้องถิ่นของ
(.....) (.....)

ป.ป. ๑๓

ประกาศคณะกรรมการแรงงานเสี่ยงเพื่อลดอันตรายจากสภาพท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
(ประเภทของคู่มือปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
อำเภอ..... จังหวัด.....

ตามที่ได้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อลดอันตรายจากสภาพท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
(ประเภทของคู่มือปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) เมื่อวันที่.....เดือน..... พ.ศ..... นั้น
บัดนี้ การนับคะแนนเสียงของทุกหน่วยได้เสร็จสิ้นแล้ว จึงขอประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน
เกี่ยวกับผลการลงคะแนนเสียง ดังนี้

- ๑ จำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงซึ่งปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง.....คน(.....)
- ๒ จำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่ได้รับมาใช้รวม.....บัตร(.....)
- ๓ จำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงที่ปรากฏลงคะแนนกับบัตรลงคะแนนเสียงเพื่อลงคะแนนเสียง.....คน(.....)
- ๔ จำนวนบัตรลงคะแนนเสียงที่เป็นคะแนน.....บัตร(.....)
- ๕ จำนวนบัตรเสีย.....บัตร(.....)
- ๖ รวมจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงตามข้อ (๔) และ (๕).....บัตร(.....)
- ๗ บัตรลงคะแนนเสียงที่เสีย.....บัตร(.....)
- ๘ รวมจำนวนบัตรลงคะแนนเสียงตาม (๖) และ (๗).....บัตร(.....)
- ๙ จำนวนความเห็นมี ดังนี้

ลำดับ	ชื่อตัว - ชื่อสกุล	ความเห็น	รวมคะแนน
๑		เห็นด้วย	.....
		ไม่เห็นด้วย	.....
๒		เห็นด้วย	.....
		ไม่เห็นด้วย	.....

๑๓๗

ประกาศ ณ วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

(ลงชื่อ).....
(.....)

(ผู้อำนวยการสำนักงานส่วนท้องถิ่น/นายกอำเภอ.....)

ด.ป. ๑๙

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
 (เพื่อประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ..... (กรณีได้รับมอบหมาย))
 เรื่อง ผลการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
 (ประเภทองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
 อำเภอ ..... จังหวัด .....

ตามที่ได้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น(ประเภทองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและชื่อ) เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ..... (กรณีได้รับมอบหมาย) ได้รับรายงานผลการนับคะแนนเสียงและรวมคะแนนเสียงของทุกหน่วยลงคะแนนเสียงครบถ้วนแล้ว จึงขอประกาศผลการลงคะแนนเสียงซึ่งปรากฏว่ามีสิทธิลงคะแนนเสียงได้ลงคะแนนเสียง ดังนี้

ลำดับ	ชื่อตัว - ชื่อสกุล	ความเห็น	จำนวนคะแนน
๑		เห็นด้วย	
		ไม่เห็นด้วย	
๒		เห็นด้วย	
		ไม่เห็นด้วย	

๑๑๙

๑. จำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงซึ่งปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง.....คน
 (.....)

๒. จำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงที่มานแสดงตนขอรับบัตรลงคะแนนเสียงเพื่อลงคะแนน
 เสียง.....คน (.....)
 ประกาศ ณ วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

(ลงชื่อ) .....
 (.....)
 ประธานกรรมการการเลือกตั้ง
 (เพื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ..... (กรณีได้รับมอบหมาย))

ก.ย. ๑๕

ประกาศคณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง
หน่วยลงคะแนนเสียงที่ .....
เรื่อง งดการลงคะแนนเสียง

ตามที่ได้กำหนดให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อออกสภานิติบัญญัติสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ประเภทของสภานิติบัญญัติท้องถิ่นและชื่อ) ในวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... และได้กำหนดให้ ..... เป็นที่ลงคะแนนเสียงของหน่วยลงคะแนนเสียงที่ ..... ที่ลงคะแนนเสียง ..... นั้น

เนื่องจากบริเวณที่ลงคะแนนเสียงดังกล่าวได้เกิดเหตุ ฝนตก อากาศร้อน อากาศหนาว อากาศชื้น เหตุสุดวิสัยอื่น ทำให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงไม่สามารถใช้สิทธิลงคะแนนเสียง ณ ที่ลงคะแนนเสียงได้ ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อออกสภานิติบัญญัติสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ และข้อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อออกสภานิติบัญญัติสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๙ คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง จึงขอประกาศงดการลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อของหน่วยลงคะแนนเสียงที่ ..... ที่ลงคะแนนเสียง .....

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ประธานกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียง

๓.๑. ๑๖

ประกาศ (ประเภทองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
จังหวัด.....
เรื่อง กำหนดวันลงคะแนนเสียงใหม่

ตามที่คณะกรรมการประจำที่ลงคะแนนเสียงที่.....หน่วยลงคะแนนเสียง.....
ได้ประกาศผลการลงคะแนนเสียงในหน่วยลงคะแนนเสียงที่.....ดังกล่าว เนื่องจาก.....นั้น

บัดนี้เหตุดังกล่าวได้สงบลงแล้ว ฉะนั้น ข้าต๋ออำนาจตามความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราช
บัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒
และชื่อกำหนดคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ
ผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ชื่อ ๕๑ (หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นนายอำเภอ) โดยความเห็นชอบของ
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จึงกำหนดวันลงคะแนนเสียงใหม่ในที่ลงคะแนนเสียงที่.....
หน่วยลงคะแนนเสียง..... ในวันที่.....เดือน..... พ.ศ..... ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ น. - ๑๕.๐๐ น.

ประกาศ ณ วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

(ลงชื่อ).....
.....)
(หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นนายอำเภอ.....)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายขงยุทธ สิงห์รัช
วัน เดือน ปีเกิด	8 มิถุนายน 2502
สถานที่เกิด	จังหวัดมุกดาหาร
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2527
สถานที่ทำงาน	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการกระจายอำนาจ
เคยดำรงตำแหน่ง	- ปลัดอำเภอ อำเภอหว้านใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร - ปลัดอำเภอ อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร - หัวหน้างานองค์การส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง - เจ้าพนักงานปกครอง ที่ทำการปกครองจังหวัด จังหวัดชลบุรี - หัวหน้ากลุ่มประสานการกระจายอำนาจด้านการคลังกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น